

UN PAÍS ACTIU I EQUILIBRAT

ELECCIONS AL PARLAMENT DE CATALUNYA 2003
PROGRAMA ELECTORAL 1/4

1. UNA ECONOMIA COMPETITIVA EN UN PAÍS COHESIONAT 3

Els condicionants de l'economia de Catalunya 3

Repte 1. Consolidar Catalunya i Barcelona com a nucli d'una euroregió de 15 milions d'habitants, superant el model radial de les relacions econòmiques en l'Estat espanyol 8

Àmbit 1: Les infraestructures 8

Repte 2. Configurar un sector públic al servei del país i les persones 11

Àmbit 1: Sistema de finançament de les administracions públiques catalanes 11

Àmbit 2: Sistema català de benestar social 12

Àmbit 3: Defensa dels consumidors i les consumidores 13

Àmbit 4: L'Administració de la Generalitat de Catalunya 15

Repte 3. Afavorir el desenvolupament del capital humà de Catalunya 16

Àmbit 1: Una ocupació plena i de qualitat 16

Àmbit 2: La formació professionalitzadora 19

Àmbit 3: Conciliació de la vida laboral i la personal 21

Àmbit 4: La captació exterior de capital humà 22

Àmbit 5: Els treballadors autònoms 24

Repte 4. Impulsar un teixit productiu competitiu, innovador, obert al món i arrelat al territori . . . 25

Àmbit 1: Una política industrial amb component territorial 25

Àmbit 2: Recerca, desenvolupament i innovació 26

Àmbit 3: Internacionalització de la indústria catalana 28

Àmbit 4: La distribució comercial 29

Àmbit 5: Sector financer 31

Repte 5. Enfortir l'economia de la identitat i la qualitat 33

Àmbit 1: Sector turístic 33

Àmbit 2: Agricultura 35

Àmbit 3: Sector pesquer 37

2. UN PAÍS ENDREÇAT, ACCESSIBLE I BEN CONNECTAT AL MÓN . . 41

Repte 1. Organitzar el territori per fer-lo més democràtic i eficient 42

Àmbit 1: Organització territorial i administrativa 42

Àmbit 2: Planificació i gestió territorial 46

Àmbit 3: Arquitectura i urbanisme 47

Repte 2. Configurar un territori a l'abast de tothom i sense peatges 49

Repte 3. Fer de Catalunya la porta logística del sud d'Europa 50

Àmbit 1: Xarxa ferroviària internacional 50

Àmbit 2: Front portuari català 51

Àmbit 3: Sistema aeroportuari català 52

FUNDACIÓ **JOSEP IRLA**

Biblioteca

115(ER) / R. 903

3. CATALUNYA, UN PAÍS ESTALVIADOR I RESPECTUÓS AMB ELS SEUS RECURSOS NATURALS 55

Repte 1. Implantar una Nova Cultura de l'Aigua 56

Repte 2. Combatre el canvi climàtic amb una nova política energètica 57

Repte 3. Garantir la biodiversitat amb una nova política de gestió 58

Repte 4. Reduir, reciclar i reutilitzar els residus. 60

1. Una economia competitiva en un país cohesionat

ELS CONDICIONANTS DE L'ECONOMIA DE CATALUNYA

L'economia catalana ha estat de les que ha registrat un comportament més dinàmic els darrers anys en el conjunt de les regions europees. La intensitat i la qualitat del creixement real de la nostra economia ha acostat Catalunya a la mitjana europea en termes de PIB per habitant. Les darreres dades publicades demostren que Catalunya ha estat la segona regió europea que ha registrat un creixement més important, la vuitena que ha aportat més riquesa al conjunt de la unió Europea i ja representa l'1,6% del PIB comunitari. Al mateix temps, Catalunya aporta una quarta part del creixement de tot l'Estat, convertint-se en la Comunitat Autònoma que més contribueix a la seva riquesa, i el nivell de la renda per càpita catalana ha registrat un augment les darreres dècades que l'ha situat en estàndars europeus.

Malgrat el retard històric, els analistes continuen indicant que Catalunya compleix amb força bona nota la majoria de condicions que es necessiten perquè l'economia d'un país tingui una taxa de creixement econòmic elevada. La creixent activitat exportadora i l'augment de la rendibilitat de l'empresa ho indiquen. La quota exportadora ha passat del 27% (1993) al 43%. Hi ha una gradual substitució del mercat interior per l'exterior. Han emergit en pocs anys centenars de multinacionals de butxaca. I el comerç i el turisme formen un teixit prou important per abordar els reptes que hi ha a l'horitzó: la voracitat dels grans grups distribuïdors i l'esgotament d'un model basat únicament en el turisme de sol i platja. L'agricultura especialitzada i el complex agroalimentari són un dels pilars econòmics, amb reptes pendents com la major aposta per les DO i la qualitat, i els impactes ambientals inaguantables d'una ramaderia com la porcina.

Catalunya compta, en sintonia amb les regions de la Unió Europea, amb una estructura econòmica molt terciaritzada, però conserva una important base industrial, que l'any 2000 creà el 29,1% de la riquesa

generada pel país i que condiciona de forma molt clara les principals magnituds (PIB, ocupació, renda, etc.) que caracteritzen el cicle econòmic. La indústria catalana produï, l'any 2000, el 30,9% de tota la producció industrial de l'Estat espanyol i el 26,8% de les exportacions del mateix estat. Malgrat el notable dinamisme manifestat, en la darrera dècada, per les empreses industrials a Catalunya, els experts han assenyalat –a més dels problemes de tipus conjuntural– un seguit d'aspectes estructurals que llastren les seves possibilitats futures. L'aspecte més important és l'escàs posicionament estratègic de Catalunya en els sectors més innovadors, fruit d'una insuficient despesa en recerca i desenvolupament (R+D).

Amb l'aprovació de la llei d'equipaments comercials de l'any 2000 i el corresponent Pla Territorial Sectorial d'Equipaments Comercials (PTSEC, 2001), ERC va impulsar un nou marc per a les implantacions comercials que potenciava el model comercial català –basat en PIMES autòctones, establertes en trama urbana i amb elevada densitat d'establiments–, i garantia la suficiència i diversitat d'oferta per al consumidor, així com la lliure competència entre formats i ensenyes comercials. Es tractava d'una intervenció necessària per al redreçament d'un sector tradicional i estratègic, en tant que columna vertebral de la distribució de mercaderies i renda, de la nostra economia i de la nostra configuració urbana, molt malmenada en anys anteriors per la proliferació d'equipaments perifèrics, descontrol de les implantacions i un procés de concentració comercial que posava en perill la llibertat d'elecció i de competència. El govern de l'Estat, esperonat per les grans empreses de distribució, ha envaït les competències exclusives de la Generalitat en diverses matèries (horaris comercials, planificació del sector...) per tal d'impulsar mesures favorables al trencament de l'equilibri entre les diverses fórmules comercials.

La terciarització i internacionalització han configurat el turisme com una de les activitats centrals de l'economia catalana, la qual rep anualment prop de 32 milions de turistes que generen uns ingressos d'uns

9.000 milions d'euros, amb dades de l'any 2000. Un potencial d'oferta plural i atractiu han fet que Catalunya ocupi la posició 16 en el rànquing internacional de destinacions.

El sistema financer, per últim, és un sector estratègic per al desenvolupament econòmic de qual-sevol país, ja que és a través seu com es canalitza l'estalvi dels diferents agents econòmics cap a, entre d'altres, la inversió. Les caixes d'estalvis tenen a Catalunya com la regió de referència a l'Estat espanyol: a Catalunya es concentren el 25,03% dels dipòsits del conjunt de totes les caixes d'estalvis espanyoles, el 24,32% dels crèdits i el 24,26% de les oficines. Per altra banda, el pes de les caixes dins del conjunt del sistema financer (bancs, caixes i cooperatives) és més alt a Catalunya que a la resta de l'Estat: la quota de crèdit de les caixes a Catalunya és del 51,6% el 1999 (quan a l'Estat és del 41,9%), la quota de dipòsits del 67,6% (a l'Estat 50,8%) i la quota d'oficines del 61% (a l'Estat del 47%). Les caixes d'estalvis, en ser les principals entitats per les quals es canalitza l'estalvi dels catalans i catalanes (al voltant de la meitat de l'estalvi personal del país) i per la seva tradició i arrelament històric al nostre territori, han de tenir una legislació molt més acord amb la seva realitat.

Hi ha, doncs, un telxut tupid socioeconòmic que, amb alguns déficits estructurals superables, es desenvoluparia raonablement bé en el lliure mercat sempre i quan la societat catalana fos autocentrada. Catalunya segueix rebent una inversió estatal per sota del que ens correspondria pel nostre pes poblacional (els darrers vint anys amb prou feines arriba a l'11% del total), té un déficit fiscal, en relació a l'Estat espanyol, que fluctua al voltant del 10% del seu PIB; tot i suportar un esforç fiscal per sobre la mitjana estatal, rep una despesa pública per part del conjunt de les administracions del 28% del PIB (mentre la mitjana espanyola és del 42% i la de la UE del 48%) i ha de fer front a un cost de la vida més de nou punts per sobre la mitjana estatal. És, doncs, en el vessant sociopolític on les bones perspectives econòmiques de l'àrea privada són posades en qüestió. És l'heterodeterminació en els àmbits que es mouen a l'entorn d'allò públic, el que hipoteca Catalunya.

L'important creixement de Catalunya ha estat possible gràcies a un sobre-esforç de la nostra societat que ha hagut de combatre un manca evident d'infraestructures, ha hagut de patir un déficit fiscal històric del tot espoliador, ha hagut de suplir un sector públic del tot discriminador i ha de fer front a un cost de la vida superior a la mitjana espanyola; un conjunt d'obstacles que han generat el que ha estat qualificat –encertadament– com a societat “estressada”.

Aquest creixement sòlid i robust de la renda i la riquesa del país s'ha produït a un cost considerable en termes de benestar, ja que no s'ha aprofitat per assolir una millor redistribució de la renda familiar, ni una millor provisió de serveis públics de qualitat.

El manteniment d'aquesta situació en els propers anys erosionarà, de manera important, les bases d'aquest creixement, així com la cohesió social necessària per assegurar el benestar dels seus habitants, tant dels actuals com dels que vinguin en el futur. En bona mesura, la població ja comença a notar els efectes nocius d'aquest poc suport per part del sector públic, principalment de l'estatal (peatges per l'accés a infraestructures bàsiques, manca de serveis públics de suport familiar, accés problemàtic als serveis sanitaris, preus de l'habitatge excessius, pensions insuficients per al cost de la vida...).

Un exemple clar, en l'àmbit estrictament econòmic, és el fenomen de concentració espacial de les seues empresarials potents que s'està donant a l'Estat espanyol; si s'examinen les 500 primeres empreses de l'Estat per volum de facturació, entre 1985 i 2000, Madrid ha guanyat 25 seues i Catalunya n'ha perdut 8. La dependència política de Catalunya vers l'Estat espanyol està produint una fugida dels sectors estratègics, els quals cada vegada més instal·len els seus centres de decisió lluny del seu lloc d'origen, especialment a Madrid. Aquests sectors situen els seus centres de decisió lluny de Catalunya, perquè senzillament busquen aquelles localitzacions més idònies per a la presa de decisions. Podem afirmar que la concentració del poder econòmic al voltant del poder polític és avui una realitat.

És evident que els sectors procedents dels antics monopolis públics que s'han privatitzat. Ho han fet sense una autèntica liberalització i, en canvi, atraient a Madrid els centres de decisió, comercialització i recerca. Catalunya, com també altres territoris, s'han vist perjudicats doblement. D'una banda perquè, en no existir competència en el sector dels serveis, una estructura de PIMES com la nostra i amb una societat de cost de la vida alt, per culpa dels peatges viaris, escolars i sanitaris que hem de pagar els ciutadans per manca d'oferta pública, ens veiem obligats a pagar car per unes prestacions que tenen poc nivell de qualitat. Parlem, entre d'altres, de l'inevitable sector elèctric o en l'obstrucció de Telefónica al desplegament de la banda ampla que faria caure en picat els beneficis que obté de la telefonia clàssica, abaratint-la. De l'altra banda, perquè amb la centralització de les seues d'aquestes empreses que actuen en sectors regulats o per concessió administrativa, es desplacen cap a Madrid els llocs de treball més qualifi-

cats i els centres derivats destinats a expansió internacional o bé a recerca. L'allunyament del mercat real de consumidors de les seues d'aquestes oligoempreses les irresponsabilitza davant d'aquests; i només cerca la proximitat física amb el poder polític, amb els passadissos d'aquest poder on s'aconsegueixen els favors. És, doncs, en el sector de l'economia fora del lliure mercat on Catalunya i els països de la Corona d'Aragó tenen els seus primers problemes. Sectors regulats, concessionaris, fornidors de béns i serveis, exmonopolis públics que es mouen en funció d'allò que decideix el poder polític, i aquest, en un estat de concepció jacobina i criptocentralista, rau a la capital.

La reduïda dimensió del sector públic català, la seva atrofia artificial, constitueix un altre dels grans problemes econòmics. L'indicador de despesa pública en relació al PIB a Catalunya (28,48%, any 98) està 20 punts per sota la mitjana europea (48,4%), des d'Itàlia i Àustria (50,9%), passant per Bèlgica, França, Dinamarca, Finlàndia, fins a Suècia (62,5%); essent l'indicador de la pressió fiscal lleugerament per sobre la mitjana europea. La despesa pública feta pel conjunt d'administracions està, doncs, clarament per sota dels estàndards europeus; d'aquesta només el 25% és aportació de l'Estat. Això provoca un pes elevat del sector privat. Paguem impostos de social-democràcia i rebem despesa pública de país ultraliberal. Aquest sector públic atrofiat amenaça la nostra cohesió social i la competitivitat.

El creixement de Catalunya, dels Països Catalans i l'Aragó es fa sobre les pròpies espatlles dels seus ciutadans i ciutadanes, no de l'aportació pública estatal, apostant per la natalitat baixa, pel treball de tota la família i per la injecció migratòria a curt termini que pot suposar alguns inconvenients a mitjà termini. Patint sempre un cost de la vida més elevat que la mitjana espanyola i un sector públic coix. Els símptomes que indiquen la malaltia de l'atrofia del sector públic, provocada pel virus del déficit fiscal i la dependència, són el peatge i l'estrès social. Els costos d'accés a les prestacions públiques per escasses, obliga a substituir-les per privades, de peatge. I el ritme a què obliga l'esforç suplementari té efectes sobre la manca de temps familiar; això vol dir un índex de Benestar familiar baix.

Alguns exemples. Si a Europa hi ha 60.000 kms d'autopista, només 18.000 són de peatge, la majoria a Itàlia, França i Espanya; i dins de l'Estat concentrats a Catalunya i els Països Catalans. Només amb els recursos públics que han hagut d'injectar les administracions a aquest model de pillatge s'haguessin construït totes les autopistes gratuïtes. A Catalunya la part de salari que s'ha de dedicar a habitatge és un

20% superior a la mitjana. El cost de vida és sempre més alt que la mitjana espanyola per ensenyament, sanitat, lloguers. Mentre els salaris estan 4,8 punts per sobre, els lloguers són 29 punts per sobre. Hom paga també el preu més alt de l'aigua (duplica el de la major part de les CA). En ensenyament, la despesa pública a Catalunya és el 3,37% del PIB, a Espanya del 4,7 i a la UE del 5,48%. A la Universitat: la despesa privada en ensenyament superior respecte el PIB és del 0,27%, a la UE és del 0,13%. Les beques són el 0,09% del PIB, front el 0,27% de l'OCDE. Tot plegat imposa un model dual d'escola: pública per a pobres i immigrants, concertada per a autòctons benestants. En el camp de la sanitat, hom gaudeix d'un nivell d'eficiència aparentment elevada, a costa d'un cert grau de frustració o demanda insatisfeta en les aspiracions de serveis sanitaris d'una societat amb el nivell de renda de la catalana i per la prohibició estatal de la diferenciació en despesa per càpita. La despesa sanitària pública i privada a Catalunya equival al 6,5%, a Espanya el 5,8%. El finançament sanitari públic és el 4,7% del PIB, a Espanya és del 5,8%.

Els qui defensen la Catalunya de peatge utilitzen els arguments decimonònics sobre la capacitat catalana d'iniciatives al marge de l'Estat. Però, històricament, la iniciativa privada com a substitució de l'acció pública no es va generar amb finalitats principals de negoci, sinó per necessitat i vocació social: caixes de pensions per a la vellesa i l'estalvi dels treballadors i capes populars, les mútues que substituïen l'absència de la Seguretat social, les cooperatives de consum i de producció on el mercat no funcionava o funcionava a favor de l'exclusió, infraestructures culturals del país sorgides de la iniciativa civil com el Liceu o el Palau de la Música i, fins i tot, les primeres autopistes de peatge com a paliatiu als retards de l'Estat. Es dona, doncs, la paradoxa estructural que aquells instruments endegats per obtenir serveis que no proporcionava l'Estat, quan aquest quedava lluny del model del Welfare, ara són reciclats per gestionar la privatització forçada que imposa a Catalunya el déficit fiscal per part de l'actual Estat del benestar espanyol: malestar de Catalunya. Els grups socials que usufructuen dels beneficis que comporta la sobredosi de sanitat privada, escola concertada, autopistes de peatge, cultura de pagament, aquells que controlen els grups que subministren serveis privatitzats en un país amb escassetat de públics, a voltes, esdevenen els principals aliats del model de dependència.

La revigorització de la societat civil i la independència de criteri de la nostra intel·lectualitat posada al servei dels interessos de la majoria de

Catalunya, des d'anàlisis globals, amb visió universal però autocentrats, hauria de permetre posar les bases per al replantejament de l'estatus polític de Catalunya. Si els nostres problemes estan vinculats a decisions pressupostàries estem parlant de política. És el govern de Madrid el qui decideix les prioritats inversores que marginen Catalunya; és el Govern de Madrid que sistemàticament ha concebut un model d'infraestructures radial per a major glòria d'una capital que es vol l'única finestra de la península al món. Madrid com a palanca única i filtre a la nostra internacionalització. No estem, doncs, davant d'un simple problema de dèficit fiscal i de mal finançament autonòmic. Ens trobem davant la manca de poder polític per decidir sols quines són les nostres prioritats.

Catalunya requereix, doncs, poder instrumentar polítiques econòmiques pròpies que li permetin decidir sobre les grans infraestructures convenients i realitzar accions de tipus microeconòmic per garantir el creixement futur, el benestar i reduir les desigualtats. Però aquestes competències manquen en l'Estatut i, a la vegada, el Govern de la Generalitat ha estat poc ambiciós a l'hora d'expressar aquelles que té. En qualsevol cas, i tenint en compte que entre les prop de 80 competències que es reclamen des de la part catalana i les cinc que reconeix la part espanyola, n'hi ha un gran nombre de l'àmbit socioeconòmic. Està clar que aquesta polèmica és sobrerera. Quan la distància en la interpretació d'un text va de 5 a 80 és que el text no serveix. Cal reescriure'l. Cal, doncs, la modificació de l'Estatut per tal que Catalunya assumeixi competències d'Estat. Estat unit, federat o confederat, o Estat lliure, com el de Baviera al si de l'RFA. I en aquest marc, una societat dinàmica com la catalana trobaria per fi un govern capaç de moure's amb rapidesa i intel·ligència en el tempestuós mar de la globalització. Multitud d'analistes assenyalen que són els Estats petits els que tenen més oportunitats en un món globalitzat.

Però l'Estatut no necessita modificar-se només per resoldre un impossible contenciós sobre competències, especialment de l'àmbit econòmic. Es necessita modificar perquè quan va ser redactat ni tan sols s'havien plantejat alguns canvis i els reptes subsegüents que avui dia són determinants per al nostre futur: l'arribada de la immigració extracomunitària, la revolució de les noves tecnologies i l'establiment de la unió monetària i l'ampliació cap a l'est de la Unió Europea.

En el cas de la immigració, els efectes socioeconòmics del fenomen són clars. Hi ha una dimensió de mercat laboral. La baixa natalitat producte d'un

estat del benestar avar amb les unitats familiars comporta demanades no cobertes en l'àmbit econòmic. Però aquí convé que Catalunya defineixi un model: o es va al creixement quantitatiu basat en mà d'obra barata i si cal en negre, o cap a un creixement qualitatiu amb alt valor afegit i amb mà d'obra qualificada. La política migratòria s'ha de definir en funció de la tria. Però difícilment podrem definir res mentre les competències estiguin seccionades: per la Generalitat i els ajuntaments, l'acollida, per l'Estat, els fluxos migratoris. Una política integral d'immigració ha d'unir sota un únic comandament el control dels fluxos, l'acollida i la política d'integració. Això sol ja justificaria modificar l'Estatut.

Les noves tecnologies seran determinants en la supervivència no només econòmica de les nacions, sinó, fins i tot, de la seva identitat. Sense recuperar la iniciativa en aquest camp Catalunya pot restar com un suburbi del mercat que unifica el castellà.

Finalment, l'ampliació de la UE a l'est situarà sobre la taula d'una manera més descarnada el greuge comparatiu de les nacions sense Estat com Catalunya, amb un pes demogràfic i territorial superior o igual a la immensa majoria dels futurs 25 Estats de la Unió, i amb un pes econòmic encara més superior, i que no tindran ni veu ni vot en les institucions on es decidiran les polítiques europees comunes. Malta, amb 400.000 habitants, podrà discutir de política turística directament en el Consell de ministres. Catalunya, Balears o València, primeres potències turístiques, hauran de veure's representades per un ministre que hom no sap si defensarà els propis interessos o els de Madrid, d'Andalusia o de la cornisa cantàbrica, o cap d'ells per contradictoris.

La dependència política acaba essent un llast no només per la presència a la UE, sinó per la necessitat d'adaptar-se a un món globalitzat. Les regions més dinàmiques dels sud d'Europa apunten cap a la implantació en els mercats dels països de l'est d'Europa i el Magrib, a diferència de Catalunya, on el llast imperial espanyol i la política dissenyada als despatxos de Madrid ens vol arrossegar cap a Amèrica, un mercat que si bé cal tenir en compte, és una zona allunyada i més fàcil d'acabar sota dependència nord-americana. Mentrestant aquí, algú hauria d'explicar als estalviadors catalans en fons d'inversions de la Caixa i de les altres entitats d'estalvi, per què, directament a través de les seves empreses controlades, o a través del joc de l'IBEX, ens embarquen, prioritàriament, en la placa continental hispanoamericana, sotmesa periòdicament a moviments sísmics incontrolables, i no ho fan a la placa europea.

Però, fins i tot, en aquest camp de la internacionalització hi ha un abisme entre els àmbits on es mouen les empreses dels sectors regulats a redós de la consigna política espanyola i aquells on es mouen les PIMES catalanes que decideixen lliurement. Només cal veure els mapes de la internacionalització per adonar-se de l'aposta europea de la Pime catalana i l'aposta americana de l'empresa expública espanyola, actuant al dictat del govern central. O bé és al revés? Espanya, doncs, és un veritable obstacle polític que s'aixeca entre Catalunya i el món.

Ara ens calen noves generacions i nous sectors socials per fer front als reptes i a les amenaces que patim. En el moment en què Espanya ja no és un mercat acotat per als empresaris catalans que es mouen en els sectors no regulats, les noves generacions d'emprenedors cada cop giraran més l'esquena a un Estat que és més un obstacle que una ajuda per als seus objectius. Emprenedors que han de sortir amb una base cultural més forta, de les universitats catalanes, havent voltat món, fent màsters o en intercanvis Erasmus. Nous emprenedors als qui caldrà oferir capital per als seus projectes, si el món financer d'aquí surt d'una vegada de l'àmbit rendista on està instal·lat.

Ens calen, també, nous horitzons. Una Catalunya inserida de ple en l'economia del coneixement descobrirà necessàriament l'economia de la identitat. Catalunya com a gran clúster té el principal valor en la identitat de la seva gent, els valors de l'esforç i del treball, la seriositat. Però l'economia de la identitat no és només un concepte en el camp dels intangibles. Estem parlant de turisme, d'agroalimentari, d'indústries culturals i de l'oci, motors essencials d'un país que aposti també pel terciari. El paisatge de la memòria tan present en les rutes turístiques d'arreu d'Europa des d'Islàndia a Escòcia, des de França a Itàlia, té encara aquí un paper marginal fruit de l'autoodi i de la colonització mental que campa en la classe dirigent política majoritària. El sector agroalimentari que ha demostrat, en el cas del cava, lamentablement també espanyolitzat com a espai i lingüísticament— com la DO, la qualitat, la diferenciació del producte és el millor antídote a les amenaces del mercat global. I en el camp de les indústries culturals, el paper internacional de les companyies de teatre catalanes o la indústria dels dibuixos animats, capaç d'universalitzar un producte local com Les tres bessones, indica quin és el camí on trobarem les oportunitats. Essent originals, que vol dir tornant als orígens.

Un altre canvi d'horitzó és el territorial. Passa pel redescobriments de l'espai geoeconòmic, geocultural i

geopolític de l'antiga Corona d'Aragó. El recent estudi encarregat pels Parlaments de l'antic Aragó posen en evidència l'important pes dels nostres territoris en l'Estat espanyol: 34% del PIB, 42% de les importacions, quasi la meitat de les exportacions i un comerç interior que és més de meitat del conjunt de comerç amb la resta de Comunitats Autònomes. Aquest és el nucli dur, una veritable euroregió europea, que hauria d'estendre la seva influència a tot l'espai llatí central: Llenguadoc, Provença fins a les regions/nacions més dinàmiques del nord d'Itàlia (Piemont, Llombardia, Vèneto). Amb les possibilitats d'inversió, estalviant els errors baleàrics, a les illes de Còrsega i Sardenya. I amatents a l'evolució del Magrib, on per raons demogràfiques, d'estabilitat política, de futur turístic i de deslocalització controlada hauríem de cercar interlocutors entre les elits professionals democràtiques.

Però perquè es puguin plantejar els nous horitzons territorials, l'economia de la identitat tiri endavant i perquè els valors que conformen el nostre principal capital intangible no trontollin cal superar la temptació de que Catalunya esdevingui una societat provinciana, amb unes elits que es limiten a surar amb els rèdits que dona l'administració de la nostra dependència, amb els beneficis que donen els nostres múltiples peatges. Cal, doncs, substituir una classe subalterna i que, en no ser dirigent, esdevé fonamentalment dominant, per una nova classe emergent d'emprenedors, professionals, acadèmics que mentalment ja siguin lliures, capaços, per això, de recuperar una direcció autocentrada dels destins de Catalunya, com varen fer aquella burgesia il·lustrada a principis del XX i aquella classe menestral i treballadora els anys 30. Una classe que es mereixi el nom de dirigent perquè pensa localment, i actua globalment, i a l'inrevés, pensa globalment i actua localment.

De fet, si una cosa queda clara és l'enorme cost de la dependència; així com l'autolimitació en l'acció de la classe política al davant de les institucions catalanes. Però els estrangulaments econòmics i socials que aquesta situació ens imposa només se solucionaran superant els condicionants socials i polítics interns. No és brandant el victimisme amb la seva conseqüent passivitat, no és amb l'espantall de l'enemic exterior que hom ho aconseguirà. Sinó promovent els canvis interns a la societat catalana que han d'ajudar a bastir una nova gran majoria social a favor de la justícia i la llibertat.

És per això que ERC proposa un seguit de mesures que han de contribuir, a mig termini, a superar els cinc principals reptes de futur de l'economia catalana:

1. Consolidar Catalunya i Barcelona com a nucli d'una euroregió de 15 milions d'habitants, superant el model radial de les relacions econòmiques en l'Estat espanyol; impulsar la creació de les infraestructures necessàries per vertebrar l'Euroregió de l'Arc Mediterrani (EURAM) com a espai socioeconòmic en xarxa del qual Catalunya ha d'esdevenir el motor i espai d'intercanvi principal.

2. Configurar un sector públic al servei del país i les persones: ens cal assolir un sistema de finançament de les Administracions públiques catalanes que redueixi de forma significativa el dèficit fiscal que pateixen els ciutadans i les ciutadanes, un sistema que atorgui, alhora, les competències sobre els aspectes centrals de les nostres institucions. L'objectiu de disposar de majors recursos econòmics pel sector públic català ha de servir, en primer lloc, per configurar una administració al servei de les persones, per garantir un sistema de benestar social català que permeti a tothom –i principalment als sectors més desfavorits– l'accés a uns béns públics de qualitat i a unes prestacions públiques equitatives i amb un poder adquisitiu just, i facilitar els instruments de defensa dels drets dels consumidors i les consumidores. Una administració, també, més simple, àgil, eficaç i transparent en les seves relacions amb els ciutadans i les ciutadanes, alhora que més implicada en el desenvolupament econòmic i el benestar del país.

3. Afavorir el desenvolupament del capital humà de Catalunya: l'objectiu prioritari de l'acció pública ha de ser l'assoliment d'una ocupació plena i de qualitat, aprofitant el potencial del teixit bàsic de la petita i mitjana empresa del país i de la capacitat empremadora de la seva gent. Ens cal establir un nou marc per a l'ocupació a Catalunya, l'espai social català, que ha de permetre conciliar la vida laboral i la personal, facilitar les condicions d'accés al mercat de treball de tothom que vulgui incorporar-s'hi, reduir la precarietat en les contractacions, augmentar la seguretat i higiene en les condicions laborals, assimilar les condicions de protecció social de tots els treballadors i treballadores amb independència de la seva fórmula jurídica, i acollir en condicions d'igualtat i justícia les persones que arriben al nostre país amb l'objectiu de treballar per millorar les seves condicions de vida. L'espai social català ha de configurar també un marc de formació professional integral que unifiqui els criteris d'assignació dels diferents recursos existents (formació reglada, ocupacional, contínua, etc.) i impulsi una capacitat permanent de les persones al llarg de tota la seva vida activa, així com l'equilibri territorial mitjançant l'adequació de capacitats professionals i teixit econòmic sobre el territori.

4. Impulsar un teixit productiu competitiu, innovador, obert al món i arrelat al territori: el sector públic català ha d'impulsar una política decidida de suport al sector industrial per tal de millorar la seva competitivitat en un entorn global, amb una aposta clara per la innovació tecnològica i la recerca com a pilars fonamentals del futur industrial del país, consolidar i millorar el suport a la creixent internacionalització de les empreses catalanes, orientant el procés amb criteris propis. La política industrial ha de ser utilitzada, també, com a instrument bàsic de l'equilibri territorial de Catalunya, afavorint l'arrelament i desenvolupament de les activitats allà on trobin les economies externes més favorables, garantint la multiplicitat i diversificació de polaritats i sectors de desenvolupament, i minimitzant els impactes traumàtics dels processos de desinversió industrial. La Generalitat ha de prestar una atenció especial al desenvolupament del model comercial propi de Catalunya, així com al sector financer, amb unes especificitats molt clares en relació a altres models existents a l'Estat espanyol, afavorint el seu creixement i impulsant la seva implicació, com a sector instrumental, en el desenvolupament econòmic i social del país.

5. Enfortir l'economia de la identitat i la qualitat impulsant de la marca Catalunya Turisme i de les marques incloses en el seu àmbit territorial, com a producte diferenciat i reconegut en els principals mercats emissors internacionals; fonamentant la promoció turística interior i exterior en la pròpia identitat cultural, històrica i territorial; garantint el finançament i la implicació de tots els actors institucionals, econòmics i socials en les inversions, per tal de promocionar i desenvolupar el turisme; consolidant l'activitat agrària sobre la base d'una empresa familiar moderna, competitiva, respectuosa amb el territori i que garanteixi una producció d'aliments de qualitat.

Repte 1. Consolidar Catalunya i Barcelona com a nucli d'una euroregió de 15 milions d'habitants, superant el model radial de les relacions econòmiques en l'Estat espanyol

ÀMBIT 1: LES INFRAESTRUCTURES

1. Diagnosi

Des de Romà Perpinyà (1932) fins a Josep Vicent Boira (2002), els experts han considerat Catalunya inserida, a efectes econòmics, en una regió europea

que ha rebut diferents noms i ha estat delimitada amb una geometria variable en el temps. Avui sembla que l'aproximació més exacta d'aquesta zona és la que s'ha anomenat l'Euroregió de l'Arc Mediterrani (EURAM), integrada bàsicament pels territoris de l'antiga Corona d'Aragó (País Valencià, Aragó, Illes Balears i Catalunya), amb l'afegit de la Catalunya Nord i part del Languedoc; un espai en el qual es donen unes relacions d'intercanvi comercial molt intenses, on apareixen complementaritats econòmiques d'un enorme potencial de futur i on Catalunya es configura com a espai-ròtula dels diferents territoris.

Una de les principals dificultats per a la consolidació de l'EURAM és el dèficit històric d'inversió pública en infraestructures que arrossega Catalunya, que fan que la dotació de capital públic del país amb prou feines arribi al 70% de la que ens correspondria en funció del pes del nostre PIB en relació al del conjunt de l'Estat espanyol. Al llarg de la darrera dècada, la inversió pública en infraestructures a Catalunya ha tingut, com a mitjana anual, un dèficit de l'1% del PIB català respecte la inversió pública en la resta de Comunitats Autònomes de l'Estat. Tres quartes parts d'aquest diferencial negatiu es deuen al dèficit d'inversió pública estatal i la resta a les mancances de l'acció inversora de la Generalitat. El futur no es preveu engrescador: si ara Catalunya disposa del 13% de les infraestructures de l'Estat, després del desplegament de l'actual Pla Director d'infraestructures del Ministeri de Foment (2003-2007) passarem a tenir el 12%.

El progrés econòmic i social de Catalunya, la competitivitat i obertura al món del seu teixit econòmic, es veuen greument compromesos no només per la discriminatòria manca d'inversió pública estatal a Catalunya, sinó també pel manteniment i reforç d'un model radial, centralista i centralitzador, en la planificació i gestió d'aquestes infraestructures, un model que ha estat denunciat en diverses ocasions per organitzacions econòmiques del nostre país. Una bona mostra d'aquest model radial el tenim en el retard en les decisions i en la configuració mateixa de les grans infraestructures de transport i connexió amb l'exterior de l'EURAM: el port de València es transforma en port de Madrid, reforçant les connexions terrestres entre les dues ciutats, en lloc de configurar un corredor mediterrani, més natural i ajustat a la lògica econòmico-territorial; el TGV es preveu com a línia radial de connexió Barcelona-Madrid, i en el futur València-Madrid, abans que com a sistema d'unió d'un arc mediterrani fins a França; l'Aeroport del Prat es queda com a aeroport regional, atès que la funció de connectivitat intercontinental s'assigna a l'aeroport de Madrid.

El cas de les vies d'alta capacitat és un exemple paradigmàtic d'aquesta situació. El model de vies d'alta capacitat a l'Estat és un model clarament dual: del total dels gairebé 10.000 quilòmetres de vies ràpides que hi havia a finals del 2002, els 2.300 d'autopistes de peatge es concentraven al nord, la vall de l'Ebre i la costa mediterrània, mentre que la resta del territori concentrava la pràctica totalitat de les autovies, molt sovint veritables autopistes gratuïtes.

El perquè d'aquest model del tot discriminador cal buscar-lo en dues raons. La primera, de caràcter històric, té a veure amb la situació i dimensió del sector públic de l'Estat espanyol en els primers anys de configuració de la xarxa viària d'alta capacitat a l'Estat, als anys seixanta del segle XX. Davant la dificultat per assumir des del sector públic les inversions per construir els primers trams, que havien d'estar situats en el corredor mediterrani, es va optar per donar la concessió a una empresa privada –amb un seguit de garanties públiques– que, per tal de recuperar la inversió, cobrés peatge. Aquesta solució es fonamentava en clars condicionants, locals, atès que el model fou força divers a Europa: mentre els països del nord optaven per unes infraestructures públiques pagades amb pressupostos, els països mediterranis varen haver d'optar pel model del peatge perquè no disposaven d'unes finances que en aquell moment hi poguessin fer front. Així del total de 60.000 quilòmetres de vies ràpides a Europa, només 20.000 són de peatge i d'aquests més de tres quartes parts es troben a França, Itàlia i l'Estat espanyol.

Ara bé, la segona raó que explica el model dual espanyol és molt més polític. Perquè només a l'Estat espanyol existeix una discriminació territorial tan evident, atès que quan el sector públic assoleix un volum suficient per afrontar aquest tipus de despesa, l'Estat va optar per dirigir el seu esforç inversor en autovies gratuïtes en d'altres indrets deixant que Catalunya i la resta de Països Catalans continuessin lligats al model del peatge.

Així, avui Catalunya per cada 1.000 km quadrats hi ha 21 quilòmetres de peatge (a Espanya 3,1) i 10,4 quilòmetres d'autovies gratuïtes (a Espanya 12,4) i l'any 2002 a Catalunya es varen recaptar el 42% dels ingressos de peatges del conjunt espanyol. A Catalunya dels 1.000 quilòmetres de vies ràpides que hi ha, el 65% són autopistes de peatge i el 35% gratuïtes, mentre que a l'Estat el 80% són gratuïtes i només el 20% són de peatge. El greuge és evident i més si tenim en compte que pel nostre territori només passen el 3% de les autovies gratuïtes de l'Estat, i que des de 1987 a Catalunya només s'han

construït 200 quilòmetres de vies ràpides gratuïtes, del total de 7.000 que s'han fet al conjunt de l'Estat.

Davant aquesta situació ERC ha plantejat diverses vegades la necessitat del rescat dels peatges del nostre territori. Aquesta proposta, que ha anat acompanyada de diferents alternatives rigoroses per fer front al seu finançament, ha estat ignorada per part de l'Estat i la Generalitat, que sempre han parlat o bé d'una impossibilitat econòmica o bé han demostrat una manca de voluntat política, en clara connivència amb els interessos de les empreses concessionàries. Tot i això, el Parlament de Catalunya va aprovar a instàncies d'ERC la creació d'un Fons per al rescat dels peatges que havia d'estar integrat per, entre d'altres, la recaptació dels impostos pagats per les empreses d'autopistes. Amb aquest fons s'haguessin pogut rescatar potser no tots, però sí un bon nombre de peatges de manera selectiva. Però la proposta va ser rebutjada pel Congrés dels Diputats i en aquests moments encara es troba en fase de discussió entre el Grup de Treball i el Ministeri de Foment.

La viabilitat econòmica sempre ha estat al centre del debat, com un dels elements que més dificultaven l'opció del rescat dels peatges. Moltes han estat les xifres que s'han donat però els darrers estudis encarregats acoten el cost del rescat de la totalitat d'autopistes catalanes entre els 3.200 milions d'euros i els 7.700 milions, és a dir, entre el mig milió de les antigues pessetes i els 1,3 bilions. En tots cas, n'hi hauria prou amb el dèficit fiscal d'un sol any.

Tanmateix, el model de vies d'alta capacitat a Catalunya té mancances evidents respecte a les dotacions presents en altres països d'Europa i, també, respecte a les necessitats previsibles del desenvolupament econòmic del país. A Bèlgica i Holanda, per exemple, el 58% i el 53% del territori es troba a menys de 15 minuts d'un accés a una via d'alta capacitat, a Catalunya (2002) només es troba en aquesta situació el 21% del territori i, un cop finalitzades les inversions previstes (2005), aquest percentatge haurà passat al 29%. Els fluxos d'intercanvi de mercaderies per carretera entre Catalunya i la UE s'han multiplicat per 2,5 en el període 1990-1999 (de 27 a 67 milions de Tm) i es preveu que es tornaran a doblar abans de 2010.

Per últim, en l'àmbit de les infraestructures energètiques i de telecomunicacions, el procés de liberalització i desregulació concentrada a Madrid ha comportat per a Catalunya una manca absoluta de capacitat de decisió estratègica sobre les inversions en aquests sectors, la modernització de les infraes-

tructures actuals, la capacitat de subministrament global o les fonts energètiques prioritàries.

2. Objectius

1) Impulsar la creació de les infraestructures necessàries per vertebrar l'Euroregió de l'Arc Mediterrani (EURAM), un espai socioeconòmic en xarxa amb nodes a les ciutats d'Alacant, València, Saragossa, Toulouse, Montpeller, Ciutat de Palma i Barcelona, de la qual Catalunya ha d'esdevenir el motor i espai d'intercanvi principal.

2) Recuperar per als poders públics de Catalunya la capacitat de decisió estratègica sobre la planificació de les infraestructures de connexió exterior, energètiques i de telecomunicacions, trencant el model radial i centralitzador actual.

3) Equiparar el nivell de servei de la xarxa viària catalana d'alta capacitat al d'altres països de la UE, eliminant el diferencial de disponibilitat i la discriminació territorial que representen les actuals concessions d'autopistes de peatge.

4) Evitar la fractura territorial en la disponibilitat dels serveis públics en xarxa, energètics i de telecomunicacions.

3. Mesures

1) Incrementar l'esforç inversor de la Generalitat de Catalunya en la provisió d'infraestructures.

2) Implementar fórmules de participació del capital privat en la construcció d'infraestructures.

3) Impulsar la delegació a Catalunya de la gestió completa d'infraestructures portuàries, aeroportuàries i del sistema ferroviari regional i de rodalies.

4) Elaborar un Programa de rescat dels peatges de les autopistes d'acord amb els següents paràmetres:

a) Rescat de les concessions d'autopistes amb expropiacions i indemnitzacions a les empreses. Els darrers estudis xifren el rescat de la totalitat de les autopistes catalanes entre els 3.200 i els 7.700 milions d'€. En tot cas una xifra inferior al dèficit fiscal d'un any de Catalunya (9.500 milions).

b) Eliminació dels peatges financers i establiment, si es considera oportú, de peatges tous allí on sigui necessari amb objectius únicament de control i regulació del trànsit, mediambientals i/o de manteniment.

c) Homogeneïtzació del cost del km de via ràpida

a tot el territori català, ja sigui amb el mecanisme del peatge tou, via pressupostos o d'altres modalitats.

d) Estudiar la possibilitat de rescatar aquelles concessions d'autopistes que hagin trencat l'equilibri econòmic i financer aprovat en el seu Pla Econòmic i Financer, assolint un volum de beneficis superior al previst. Actualment si una concessionària veu reduïts els seus beneficis respecte els fixats en el seu PEF, ja sigui perquè ha d'assumir costos no previstos, bé sigui perquè l'administració fixa uns peatges massa reduïts, aquesta administració l'ha de compensar (econòmicament o allargant la concessió). De manera anàloga s'hauria d'aplicar aquest criteri quan les concessionàries obtinguin uns beneficis superiors als establerts. L'exemple més clar és el d'ACESA, la qual va aconseguir allargar la seva concessió cinc anys per compensar la reducció d'ingressos que tindria quan va acceptar, el 1998, la reducció de determinats peatges. Doncs bé, des del 1999 al 2001 ACESA va ingressar 28.000 milions de pessetes més que les que fixava el seu PEF i es calculava que en els següents cinc anys aquesta desviació podia superar els 70.000 milions.

e) El finançament d'aquest rescat, cas que finalment s'hagués d'optar per la compensació financera a les empreses i no millorés el sistema de finançament autonòmic actual, hauria de venir de dues fonts: el fons de rescat (constituït, fonamentalment, per la recaptació dels impostos que paguen les empreses) o bé amb una emissió de deute específic (el qual podria ser retornat amb poc temps mantenint un cert període els peatges).

f) Constitució d'un ens mixt Generalitat-empreses concessionàries encarregat de gestionar la totalitat de les autopistes catalanes per tal d'assegurar una política de peatges homogènia.

5) Millorar la xarxa viària d'alta capacitat en les comarques interiors de Catalunya, complementària a la present actualment al corredor mediterrani.

6) Elaborar un Pla de Transport Ferroviari que aprofiti l'impacte del TGV sobre el sistema ferroviari per tal d'integrar les línies de rodalies de RENFE amb les altres línies locals i comarcals, millorar els anells i bucles d'interconnexió en l'entorn de la regió metropolitana, per impulsar les línies de connexió vertical del país i impulsar la línia d'ample europeu vertebrant l'EURAM.

7) Crear un organisme públic de planificació a llarg termini, disseny i coordinació de les infraestructures de Catalunya.

8) Crear el sistema aeroportuari de Catalunya, com a xarxa global de nòduls jerarquitzats i amb capa-

citat per actuar autònomament i donar entrada en la seva gestió a les administracions locals i agents econòmics.

9) Elaborar des de la Generalitat i en col·laboració amb les administracions locals, aprofitant l'experiència de Localret, un Pla Territorial Sectorial de les infraestructures de Serveis en Xarxa (energia i telecomunicacions) que garantitzi la provisió homogènia d'aquests serveis en el territori i actuï com a marc orientador i normatiu de les inversions públiques i privades.

Repte 2. Configurar un sector públic al servei del país i les persones

ÀMBIT 1: SISTEMA DE FINANÇAMENT DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES CATALANES

1. Diagnosi

El model de finançament de la Generalitat de Catalunya és fonamental per a l'avenç cap a quotes més altes de sobirania política i determinant per a la consecució d'un model de societat més just, igualitari i solidari.

Els successius fracassos en les negociacions del 1993 i del 1997, i l'encara curt acord del 2001, han limitat de manera evident el desenvolupament del nostre autogovern i han mantingut la dependència econòmica de Catalunya respecte un Estat en el qual som la regió que més aportem. Aquesta situació s'estén, també, a les deficiències del sistema de finançament local.

Aquest fet, conjuntament amb la reiterada discriminació en la inversió pública per part de l'Estat a Catalunya, ha comportat l'existència d'un dèficit fiscal insòlit en el context europeu. Així, encara avui entre un 8 i un 10% del nostre PIB se'n va a les arques de l'Estat per no tornar mai més. En altres paraules, cada habitant de Catalunya paga cada any a Madrid 220.000 pessetes, les quals l'Estat no retorna en forma de despesa pública o inversió.

2. Objectius

1) Avançar cap a la sobirania econòmica de Catalunya: millora del finançament i de la capacitat normativa sobre el sistema tributari.

2) Assolir major capacitat normativa sobre els

aspectes centrals de l'economia que en l'actualitat encara resten en mans de l'Estat.

3. Mesures

1) Obtindre un règim fiscal o de finançament autònom que avanci de manera progressiva cap a un model foral i que, per tant, doti a Catalunya de major capacitat financera i normativa. Defensem, l'establiment del Concert Cooperatiu com a part integrant del nou Estatut Nacional de Catalunya, amb les següents bases:

a) Establiment del concert econòmic que implicaria que la Generalitat es convertís en l'única autoritat tributària a Catalunya i que, per tant, seria ella mateixa qui tindria la capacitat normativa, recaptatòria, de gestió i de control de la totalitat dels impostos pagats pels ciutadans i les ciutadanes del seu territori.

b) Establiment d'un fons de cooperació de caràcter transitori, amb una durada no superior als 10 anys, i que permetria assegurar l'estabilitat del sistema de finançament de la resta de CA. Aquest fons de cooperació, fixat en una quantitat màxima del 2,5% del PIB català, estaria destinat a cooperació en projectes de desenvolupament i de millora dels serveis públics als territoris de l'Estat menys desenvolupats.

c) Establiment de la Quota (Cupo), és a dir, la compensació o el pagament que farà Catalunya a l'Estat per finançar les despeses que continua fent aquest en el seu territori.

d) Traspàs de l'Agència Tributària: la Generalitat passaria a ser, amb aquest model, l'única autoritat tributària a Catalunya.

e) Establiment de relacions bilaterals amb l'Estat per tal de negociar el conjunt de fluxos i ajustos financers entre ambdues administracions i per tal de garantir i definir l'abast competencial en termes fiscals de cadascuna d'aquestes administracions.

2) Plantejar la reforma de l'actual marc competencial sobre els aspectes econòmics, ja sigui via la negociació i el traspàs de competències (art. 150.2 de la CE), o via la reforma de la Constitució Espanyola i l'Estatut d'Autonomia de Catalunya:

a) Ampliació del marc competencial català en temes econòmics: marc laboral, seguretat social, benestar i protecció social, hisenda, fiscalitat, control de la competència, contractació administrativa, assegurances i mutualitats, sistema financer...

b) Traspàs dels serveis estatals amb incidència econòmica i de les infraestructures: ports aeroports, autopistes, xarxa ferroviària, correus.

c) Gestió pròpia dels programes i organismes públics o semipúblics de suport als sectors productius.

ÀMBIT 2: SISTEMA CATALÀ DE BENESTAR SOCIAL

1. Diagnosi

L'atac sistemàtic que s'està produint, des de posicions conservadores, a l'Estat del Benestar, no només a casa nostra sinó en bona part del països desenvolupats, s'està accentuant cada vegada més. La suposada impossibilitat de combinar fórmules de protecció i benestar social amb l'estabilitat financera, representa un qüestionament important al nostre model de desenvolupament econòmic i social.

A més cal recordar que al mateix temps que es posava en dubte la viabilitat de l'actual model de prestacions socials, no s'ha fet cap esforç per tal de racionalitzar l'actual sistema de finançament –derivat, moltes vegades, recursos del sistema a equilibrar el dèficit públic estatal, com a fórmula de maquillatge del publicitat dèficit zero–, alhora que s'han anat produint successives retallades de recursos destinats a assegurar una major justícia social, fet que ha abocat a algunes d'aquestes prestacions a una insuficiència pregonada.

Així, a tall d'exemple, al Principat hi ha aproximadament 1.500.000 de pensionistes, dels quals 1.350.000 són beneficiaris de pensions contributives, el 59% de pensions de jubilació i el 24% de viduitat. Per bona part d'aquest col·lectiu, les pensions que reben són la seva principal font d'ingressos i de la seva quantia en depèn en la seva capacitat de fer front a les necessitats bàsiques. I aquí és on l'actual sistema de protecció social deixa molt a desitjar, ja que més de la meitat dels i les pensionistes catalanes tenen una pensió inferior al Salari Mínim Interprofessional, una pensió que no arriba als 442 euros mensuals.

Així mateix, però, cal tenir present que quan parlem d'Estat del Benestar ens hem de referir sempre a nivells reals de protecció social i de benestar, és a dir, s'ha de tenir en compte no només la realitat social i econòmica del nostre territori sinó també el cost de la vida a què la nostra població ha de fer front. Si un sistema de prestacions socials persegueix un ideal de justícia social, un dels elements que hauria de contemplar és que, en igualtat de condicions, el poder adquisitiu d'una prestació ha de ser igual en termes reals, un cop descomptat el cost de la vida, per totes les persones que tenen dret a la mateixa prestació.

És en aquest darrer aspecte on Catalunya torna a patir un greuge comparatiu, ja que el cost de la vida

és un 7,2% (any 2001) superior a la mitjana de l'Estat, fet que implica que per una mateixa prestació o retribució, el poder adquisitiu de la nostra ciutadania és inferior. Així, la creença generalitzada que els i les pensionistes catalanes (i fins i tot els assalariats) cobren una pensió més alta s'ha de matisar. L'any 2001 la pensió mitjana mensual de jubilació, per exemple, era a Catalunya de 574,6 € i l'espanyola de 565 €, i la de viduitat era de 350,4 € i 348,8 €, respectivament. A Catalunya aquestes pensions van ser un 1,7% i un 0,5% més altes en termes nominals, però en canvi l'alt cost de la vida va superar en més de 7 punts la mitjana espanyola. Així, en termes reals, els pensionistes catalans eren més pobres; les seves pensions tenien un poder adquisitiu al voltant d'un 6% més baix.

2. Objectius

1) Consolidar i desenvolupar els mecanismes de Benestar a Catalunya

2) Garantir la suficiència i el poder adquisitiu de les prestacions econòmiques públiques a les persones i famílies.

3) Excloure la pobresa.

4) Configurar un sistema tributari capaç de garantir els recursos suficients al sector públic per desenvolupar la seva activitat i, alhora, assegurar la cohesió social.

3. Mesures

1) Consolidar un sistema públic català de prestacions socials a través de:

a) Garantir i introduir les reformes necessàries en el sistema de pensions contributives per dotar-lo d'estabilitat financera, mitjançant mesures efectives com són la separació de les fonts de finançament, la simplificació del règim especials, la millora dels mecanismes de recaptació.

b) Establir un ajut econòmic anual per al període 2003-2007 a favor dels titulars de pensions de jubilació i invalidesa en la seva modalitat no contributiva i dels de pensions del Fons d'Assistència Social i del subsidi de garantia d'ingressos mínims, així com de les pensions contributives iguals o inferiors al Salari Mínim Interprofessional. L'ajut tindrà l'import necessari per tal que, en el període de quatre anys, les persones titulars d'aquesta modalitat de pensions o subsidis, puguin recuperar el poder adquisitiu que han perdut des de la seva instauració a causa del cost de la vida diferencial de Catalunya i igualin, així, el poder adquisitiu de la mitjana de pensionistes del conjunt

de l'estat d'aquestes modalitats de pensions i subsidis. Després del 2007 i, sempre que s'hagi assolit l'objectiu anterior, l'ajut tindrà l'import que resulti de considerar la diferència de l'IPC entre Catalunya i el conjunt de l'Estat, any a any, per tal de compensar, sempre que es produeixi, el diferencial de més alta inflació a Catalunya.

c) Incrementar les prestacions més baixes que siguin de competència de la Generalitat i dotar de fons complementaris per les de titularitat estatal, per tal de garantir un nivell de vida digna per als seus beneficiaris (viduitat, orfanat...).

d) Equiparar fiscalment les pensions d'orfenesa amb les anualitats per aliments i rebaixar la pressió fiscal de les pensions de viduitat dels pensionistes "joves".

2) Avançar cap l'establiment d'una caixa catalana de la Seguretat Social, ja sigui a través de reformes legals, ja sigui amb mesures que suposin de facto aquest establiment, per tal de finançar aquest sistema català de prestacions socials.

3) Ampliar les dotacions pressupostàries en les funcions de benestar social: sanitat, ensenyament, prestacions socials, accés a l'habitatge fins arribar a les mitjanes europees.

4) Reformar l'actual sistema tributari per tal de garantir els recursos suficients al sector públic per desenvolupar la seva activitat i per assegurar la cohesió social, tot convertint-lo en un instrument efectiu de política econòmica a través de:

a) Assegurar la progressivitat global del sistema fiscal.

b) La lluita contra el frau i l'evasió fiscal de les grans fortunes.

c) Introducció de desgravacions o descomptes fiscals per protegir a les famílies, les rendes més baixes i els col·lectius més desprotegits.

2) Equiparar la Renda Mínima d'Inserció al 80% del Salari Mínim Interprofessional, actualitzat amb el diferencial d'inflació a Catalunya.

ÀMBIT 3: DEFENSA DELS CONSUMIDORS I LES CONSUMIDORES

1. Diagnosi

ERC considera que en consum cal acabar amb la dicotomia comerciant i proveïdors de serveis versus consumidors. El comerç i el món dels serveis necessita consumidors i el consumidor té la necessitat del comerç i dels proveïdors de serveis per tal de proveir-se de productes i de serveis. Els uns no poden exis-

tir sense els altres i és per això que cal afavorir les polítiques de col·laboració per sobre de la confrontació, la recerca de punts de trobada més que no pas els camps de batalla.

Molt especialment cal treballar perquè tothom conegui i respecti les normatives vigents, garantint la transparència i donant seguretat general al mercat i al consumidor. En aquest punt la col·laboració de la societat civil (les organitzacions de defensa del consumidor, les cooperatives de consumidors i usuaris i els diversos agents econòmics i socials implicats) serà fonamental.

L'Estatut d'Autonomia de Catalunya, assigna al govern de la Generalitat la competència exclusiva en l'àmbit de la defensa del consumidor i l'usuari, però el procés de liberalització de determinats serveis públics anteriorment ha donat lloc a l'aparició de monopolis de facto que operen a Catalunya, però amb seu fora del nostre territori, la qual cosa genera una duplictat competencial, especialment quan es combina la defensa del consumidor amb la defensa de la competència en els mercats.

2. Objectius

1) Promoure i afavorir la formació del consumidor, en tot allò referent a la formació en un consum responsable i el coneixement dels seus drets i deures, en col·laboració amb les organitzacions de defensa del consumidor, les cooperatives de consumidors i usuaris i els organismes de l'administració local implicats.

2) Facilitar al consumidor l'execució efectiva dels seus drets com a tals.

3) Garantir la formació del comerciant en consum. Un comerciant conscienciat i que conegui quins drets té el client facilitarà l'entesa entre les diverses parts.

4) Potenciar les organitzacions i els fòrums de trobada entre els representants del món del comerç i dels consumidors i usuaris de serveis, per tal d'afavorir l'anàlisi, el debat i l'entesa, amb l'administració com a àrbitre i garant dels bons usos en el ram.

5) Reformar i potenciar els òrgans de l'administració de la Generalitat en l'àmbit de la defensa del consumidor i l'usuari, per tal d'aprofitar sinèrgies entre departaments, evitar duplicitats i millorar l'efectivitat del seu funcionament.

3. Mesures

1) Impulsar les reformes de la legislació estatal que garanteixin l'efectivitat de la competència exclusiva de la Generalitat de Catalunya en política de defensa del consumidor i l'usuari, amb la inclusió del sistema arbitral de consum, en el territori de Catalunya i per a tots els sectors.

2) Realitzar una reforma organitzativa de tota l'àrea, per tal de millorar la seva capacitat de servei, la seva funció de punt de trobada i garantir la proximitat a la ciutadania, amb les següents directrius:

a) Reorganitzar el sistema arbitral de consum català, fent dependre de l'Institut Català de Consum totes les juntes de caràcter municipal, comarcal i provincial que puguin existir a Catalunya. Les juntes locals es crearien a partir de convenis amb l'Institut Català. L'Institut Català del Consum s'encarregarà d'aportar els recursos necessaris i les aportacions pressupostàries pertinents per al bon funcionament tant de la Junta Arbitral de Catalunya, com de les juntes locals, i garantirà l'autonomia i independència de criteri de les juntes i els col·legis arbitral.

b) Continuar amb el desplegament de les Oficines Comarcals de Consum, desplegant-les a totes les comarques on encara no s'han creat, per tal de garantir un punt d'informació, formació i de trobada entre els diversos agents socials i econòmics implicats en el consum a tot el territori català.

3) Reforçar la capacitat de la inspecció de consum de Catalunya, dotant-la dels recursos necessaris en el desenvolupament de les campanyes d'inspecció amb els mitjans necessaris al seu abast. Aprofundir en la professionalització dels inspectors de consum i en la correcta dotació d'efectius d'aquest cos. La intervenció de la inspecció es desplegaria en forma de plans d'actuació els quals tindran els següents criteris:

a) La defensa del consumidor davant d'actuacions enganyoses, quan s'atempti contra els drets del consumidor i quan es posi en perill la seva seguretat especialment.

b) Fer complir la normativa lingüística del català.

c) Desenvolupar les inspeccions que facin referència al control dels serveis oferts per les grans companyies i els monopolis "de fet", quan aquestes hagin estat delegades a la Generalitat de Catalunya per part dels organismes estatals. Exigir el traspàs al Govern de Catalunya d'aquestes competències quan l'actuació d'aquestes companyies es desenvolupin en territori català.

4) Garantir la participació activa i l'adhesió dels diversos gremis, associacions de comerciants i com-

panyies i empreses de serveis a les juntes arbitral de consum.

5) Reforçar les actuacions de les OMIC, oficines municipals d'informació al consumidor, tant a nivell formatiu, informatiu com d'elaboració d'informes i documents. Reforçar la seva coordinació amb el govern català.

ÀMBIT 4: L'ADMINISTRACIÓ DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

1. Diagnosi

Un dels elements més importants en la política econòmica d'un país és el suport decidit al seu teixit productiu. A Catalunya, on aquest teixit empresarial ha representat un dels motors del seu desenvolupament econòmic i social, els darrers anys s'està detectant una conducta erràtica dels poders públics envers la seva defensa. Destaca, així mateix, que malgrat les diferents reformes anunciades, l'administració de la Generalitat continua essent, encara, rígida i burocràtica en les seves relacions amb el teixit econòmic.

La dependència política de Catalunya vers l'Estat espanyol està produint una fugida dels sectors estratègics, els quals cada vegada més instal·len els seus centres de decisió lluny del seu lloc d'origen, especialment a Madrid. Aquests sectors situen els seus centres de decisió fora de Catalunya, perquè senzillament busquen aquelles localitzacions més idònies per a la presa de decisions. Podem afirmar que la concentració del poder econòmic al voltant del poder polític és avui una realitat. Mentre el poder regulador estigui ubicat lluny de Catalunya, cal una política des de la Generalitat que promogui i defensi els sectors productius i emprenedors del país i que negocï o promogui reformes legislatives per tal de descentralitzar el poder, en aquest cas, econòmic i de regulació.

Cal deixar clar que les empreses, en una economia cada vegada més liberalitzada i globalitzada, tendeixen a situar-se allí on tenen més facilitats. És fals que la llengua sigui una barrera d'entrada o un sobre cost important i decisor; molt més importants són les infraestructures, els centres de decisió econòmicopolítics, les facilitats administratives i fiscals, el suport a l'economia productiva o la proximitat al poder regulador. D'altra banda, la manca d'actuació dels poders públics nacionals davant els abusos de determinades empreses, que detenten posicions de domini en certs sectors regulats, actua en detriment del benestar privat i de la competitivitat de les PIMES de Catalunya.

L'administració de la Generalitat de Catalunya i els ens que en depenen han de ser exemple, també, de transparència, concertació i compromís en la seva gestió. Ha d'esdevenir un referent de bona gestió empresarial, àdhuc per al sector privat, en la millora de l'atenció als usuaris i a les usuàries, als ciutadans i les ciutadanes.

2. Objectius

1) Donar suport des de l'àmbit públic a l'economia productiva catalana.

2) Configurar una administració àgil i poc burocratitzada en les seves relacions amb l'activitat econòmica.

3) Defensar uns serveis públics de qualitat, gestionats de forma transparent i eficient, abocats a la qualitat de l'atenció als ciutadans i les ciutadanes.

4) Millorar els mecanismes per tal de garantir la concertació i el control democràtic del funcionament ordinari de l'administració pública catalana.

3. Mesures

1) Reservar una part de la licitació pública d'obres i serveis per a la PIME i l'empresa d'economia social.

2) Introduir les reformes administratives necessàries per tal de reduir els terminis d'autorització i llicències de la Generalitat per a les autoritzacions relatives a activitats econòmiques.

3) Impulsar l'elaboració de cartes de qualitat dels serveis d'atenció al ciutadà de la Generalitat.

4) Impulsar la descentralització i localització a tot el territori de l'Estat de les agències reguladores i altres organismes estatals relacionats amb el control de l'economia, garantint la representació directa de totes les CA en aquests.

5) Impulsar el desplegament de les competències reconegudes a la Generalitat per la jurisprudència constitucional en matèria de defensa de la competència i, especialment, l'actuació del Tribunal de la Competència de Catalunya. Elaborar mesures legals per tal d'evitar la concentració empresarial, especialment en aquells sectors regulats pel sector públic (polítiques antimonopoli).

6) Promoure una Llei de participació institucional en l'elaboració de les polítiques econòmiques, que aglutini l'actual dispersió de la normativa vigent en la

matèria, elevi el rang de determinades disposicions reglamentàries actuals sobre la participació institucional i confereixi majors competències decisòries als interlocutors socials.

7) Desenvolupar una Llei marc de participació en les empreses públiques de la Generalitat de Catalunya, la qual ha de permetre un compromís dels gestors d'aquestes empreses i els treballadors en la millora de la productivitat i la qualitat dels productes i els serveis.

Repte 3. Afavorir el desenvolupament del capital humà de Catalunya

ÀMBIT 1: UNA OCUPACIÓ PLENA I DE QUALITAT

1. Diagnosi

El mercat de treball de Catalunya ha evolucionat els darrers anys de manera força positiva tot i que les distàncies amb la mitjana europea continuen sent importants. Així, al segon trimestre 2003, la taxa d'activitat es va situar al 59,1%, per sobre de la mitjana espanyola (54,9%), però encara inferior a l'europea (70%). Pel que fa a l'atur, a finals de 2002 aquest es situava al 9,4% a Catalunya, gairebé dos punts per sota de la mitjana estatal (11,1) i lleugerament per sobre dels nivells europeus (7,8%).

Catalunya, doncs, ha aprofitat l'embranchida del darrer cicle expansiu per acostar-se, de mica en mica, als estàndards de la UE en matèria laboral, però encara pateix d'uns desequilibris i febleses estructurals que posen en perill els avenços que fins ara s'han aconseguit. Així, la situació de determinats col·lectius en el mercat laboral com el femení, la gent jove o els majors de 45 anys segueix sent preocupant, com ho és l'encara elevat grau de precarietat laboral.

La taxa d'activitat femenina continua sent baixa, només del 48,5%, però malgrat això, l'atur femení supera en més de cinc punts el masculí. Les dones representen tan sols el 42,5% de la població ocupada i encara pateixen una important discriminació salarial. El salari-hora mitjà de les dones és un 30% inferior al dels homes. Fins i tot, a igualtat de la resta de condicions (edat, sector, categoria laboral, estudis, antiguitat, mida d'empresa, etc.), el fet de ser dona implica un salari un 20% menor. En el sector públic, les dones també guanyen de mitjana menys que els homes: el salari femení és el 80% del masculí. A més,

la participació de la dona en les categories laborals més elevades és molt inferior a la mitjana de la població assalariada i, el fet més preocupant, només el 38% de les diferències salarials es poden explicar per factors com la formació, el sector d'activitat, l'antiguitat, l'edat o d'altres elements objectius.

Un dels aspectes més negatius de l'evolució del nostre mercat de treball és l'alt nivell de temporalitat dels contractes. En el període gener-juliol de 2003 la contractació indefinida ha caigut un 7,4% en relació al mateix període del 2002. Les xifres d'enguany eleven fins el 21,7% el percentatge de població ocupada amb contractes temporals a Catalunya, quan la mitjana europea és del 13,4%. En el que portem d'any, el 26,20% dels contractes temporals signats no han superat el mes de durada, i un 45,06 no han passat els 3 mesos. Però aquesta temporalitat encara és més important si prenem el col·lectiu femení, on el 86,63% de la nova contractació ha estat temporal, o els treballadors menors de 30 anys, on aquesta xifra s'elevava fins al 87,90%. Tanmateix, el 19,3% del total de dones que treballen pateixen rotació laboral, amb una mitjana de 3,6 contractes/any (17% els homes, amb 3,2 contractes/any), i del total de menors de 25 anys ocupats, un 52% roten (amb 3,3 contractes/any de mitjana).

L'elevada sinistralitat és un altre dels passius del mercat laboral català: l'any 2002, van morir a Catalunya 186 treballadors i es van registrar més de 180.000 accidents laborals, xifres que suposen un increment del 20% respecte l'any anterior. Enguany n'han mort 93 fins a l'agost.

Per cloure aquesta anàlisi, cal recordar que un dels desequilibris bàsics del mercat de treball català continua sent el territorial: determinats territoris, en particular les àrees tradicionalment rurals o més despoblades, tenen importants dificultats per garantir una creació d'ocupació adient a les necessitats dels seus habitants i a l'arrelament d'aquests al territori. L'experiència dels 17 telecentres ja existents a Catalunya resulta especialment significativa del camí a seguir, en tant que han evitat la fugida de població cap a les grans ciutats per imperatiu de les males infraestructures de comunicació, alhora que ha creat activitat econòmica en zones rurals i, a més, en molts casos han servit d'excusa per recuperar patrimoni històric (sovint d'origen industrial), en rehabilitar antigues edificacions per reconvertir-les en telecentres.

2. Objectius

1) Consolidar el marc català de relacions laborals, a partir de l'aprofundiment en les eines pròpies de

les quals s'ha anat dotant, de l'actual repartiment de competències en la matèria entre Estat i Generalitat, així com de l'impuls de modificacions de la legislació estatal que puguin donar resposta adequada a la realitat del teixit empresarial, econòmic i social del nostre país.

2) Creació neta de 420.000 nous llocs de treball en el període 2003-2010, d'acord amb els objectius de la Unió Europea d'assolir la plena ocupació amb taxes d'activitat equiparables. Especialment aquestes taxes haurien de millorar-se al voltant de les dones, els joves i els majors de 55 anys.

3) Assolir la convergència real amb Europa en la taxa de temporalitat i eliminació de la precarització del treball, en la taxa de sinistralitat laboral, en nivells salarials i de productivitat.

4) Combatre el frau i la il·legalitat en la contractació, garantir l'aplicació de la normativa pel que fa a les condicions de treball (seguretat i higiene, drets bàsics de les persones ocupades...).

5) Garantir l'atenció a totes les persones aturades i facilitar la trobada de feina, amb especial atenció als col·lectius amb dificultats d'inserció laboral (majors de 45 anys, etc.) i els fortament afectats per la precarietat laboral. Activar els aturats amb l'ús de polítiques actives d'inserció i recol·locació més enllà de les purament coercitives. En aquest sentit, però, no podem obviar la creixent privatització que s'està produint en la prestació del servei de recol·locació de treballadors (mitjançant empreses especialitzades), quan es produeixen acomiadaments col·lectius en una empresa. Si acceptem que el servei públic d'ocupació no pot assumir totes aquestes recol·locacions caldrà, si més no, garantir una mínima tutela pública que asseguri la transparència en el procés de selecció de l'empresa adjudicatària, així com el compliment d'unes mínimes garanties de qualitat en les ofertes presentades. L'administració, en definitiva, no pot restar totalment al marge d'aquests processos, atesos els costos socials i humans que tenen els fenòmens de reestructuració d'empreses.

6) Potenciar la cultura emprenedora, en especial, la que es concreti en fórmules jurídiques d'empreses d'economia social.

7) Consolidar i potenciar el teletreball. Impulsar aquesta alternativa en la manera de treballar com a element de promoció econòmica local i d'equilibri territorial.

8) Recuperar el compromís entre empresaris i tre-

balladors, acostar les dues figures, que han de sentir que formen part d'un projecte comú.

3. Mesures

1) Elaborar una Llei d'Agrupament de les Polítiques Actives d'Ocupació: que garanteixi els següents drets bàsics de les persones aturades amb els següents punts de referència:

a) Rebre informació, orientació i suport per a la inserció.

b) Accedir a les ofertes de treball existents en el marc del Servei Públic d'Ocupació que garanteixi la igualtat d'oportunitats.

c) Participar en programes ocupacionals que li facilitin mecanismes d'inserció laboral.

d) Rebre suport per autoocupar-se.

e) Garantir la continuïtat dels programes i dels serveis ocupacionals al llarg de tot l'any.

Així mateix, pel que fa a la seva aplicació, la Llei contemplarà els següents punts de referència:

a) Garantir la participació de les organitzacions empresarials i sindicals, així com les administracions locals, en el disseny de les polítiques d'ocupació i en el seu desenvolupament territorial.

b) Donar prioritat als programes plurianuals orientats a la inserció efectiva en el mercat de treball.

c) Obligatorietat de l'avaluació dels programes, no sols econòmica, sinó també pel que fa a resultats i impacte en el territori, per tal de promoure les millors pràctiques i les entitats que les desenvolupen.

3) Promoure un pla de xoc (2003-2007) que redueixi anualment en un 4% la temporalitat, rotació i precarietat en l'ocupació, situant-se d'aquesta manera en els nivells de la mitjana de la UE. Aquest pla de xoc podria elaborar-se a partir, entre altres, dels següents paràmetres:

a) Reinstaurar un període de prova (al voltant de 3 mesos) en els contractes indefinits amb l'objectiu d'aportar confiança, tant al treballador (que comptaria, des de l'inici amb una seguretat real de permanència en el lloc de feina), com a l'empresari (que potser optaria per aquesta contractació si tingués aquest marge d'actuació).

b) Aquest període de prova s'acompanyaria de mesures de formació "a la carta", adients per tal de millorar l'adequació del perfil del treballador als requisits del lloc de treball.

c) Promoure un debat social sobre la responsabilitat social de les empreses i sobre el necessari compromís dels treballadors.

4) Potenciar les mesures i instruments de suport a l'autoocupació i a l'economia social:

a) Incentivar l'autoocupació, mitjançant la creació de microempreses i petites empreses, oferint assessorament respecte del pla d'empresa i/o formació per a la gestió empresarial.

b) Crear el Fons Català de Suport als Emprenedors, el qual unificarà i ampliarà els diferents ajuts econòmics de foment de l'autoocupació independentment de la fórmula jurídica de l'empresa que es constitueixi.

c) Oferir als nous emprenedors assessorament i informació per tal de facilitar que els projectes empresarials que resultin d'aquestes accions tinguin les majors possibilitats d'èxit. Les persones beneficiàries d'aquests ajuts es consideraran prioritàries com a beneficiàries de formació específica o complementària.

d) Introduir la fórmula de microcrèdits com a marc financer de suport a la iniciativa autoocupadora.

e) Mesures complementàries en l'àmbit financer (vegeu Repte 4. Àmbit 6) i en el de simplificació administrativa (vegeu Repte 2. Àmbit 4).

f) Constituir una comissió de seguiment per a totes les accions subvencionades adscrita al Departament amb competències en aquesta matèria, amb participació dels agents socials.

5) Ampliar les accions de suport a la inserció laboral i autoocupació vinculades als nous filons d'ocupació. Complementàriament, es crearà una comissió de seguiment de l'evolució dels nous filons d'ocupació, amb les funcions de proposar mesures per a l'adequació a la realitat d'aquells que vagin sorgint de nou i d'avaluar el grau d'inserció laboral aconseguida pels programes d'ajudes públiques a l'impuls de nous filons.

6) Promulgar una llei d'empreses d'inserció, basada en mesures de suport fiscal, econòmic i financer, així com amb l'assumpció de capacitats d'inserció laboral a partir de la gestió de programes ocupacionals, inclourà també clàusules socials a la contractació pública.

7) Vetllar per l'acompliment de la llei d'integració laboral de persones discapacitades en la mesura que ha de ser un instrument clau per afavorir la seva incorporació al mercat de treball.

8) Crear el Cos Català d'Inspectors Sociolaborals: traspàs de competències d'inspecció, si bé la competència legislativa en matèria de treball i seguretat social és estatal, en la prevenció de riscos laborals i de relació laboral, la competència sancionadora correspon al Govern de la Generalitat. Però l'actual marc de fiscalització de l'activitat de les empreses i treballadors en matèria sociolaboral és executada de

forma exclusiva per l'Estat a través de la Inspecció de Treball i la Seguretat Social. És lògic que aquest marc esdevé ineficient en una qüestió que s'ha convertit en tan transcendental com la sinistralitat laboral, i es pretén impulsar una tasca rigorosa per part de la inspecció de treball en relació al control del frau i la il·legalitat en la contractació, de manera que formi part del seu pla anual d'actuacions.

9) Crear l'Institut Català de la Salut i Seguretat en el Treball, el qual desenvoluparà un model integral de prevenció de riscos laborals, a partir de l'aplicació i millora de la llei 31/95 de Prevenció de Riscos Laborals, optimitzant així totes les actuacions que redueixin els creixents i alarmant índexs d'accidentalitat. La seva creació es reforçarà per la promulgació d'una Llei catalana de seguretat i salut.

10) Garantir que el cablejat en fibra òptica arribi arreu del territori, millorant la xarxa de telecomunicacions, però també invertint, en col·laboració amb els municipis, en infraestructures que puguin acollir telecentres, molt especialment en les zones pitjor comunicades del nostre país.

11) Configurar un marc laboral català, mitjançant l'impuls de la modificació de la normativa estatal per tal d'obtenir competències plenes en:

a) Legislació laboral (models de contractació, fixació prestacions...).

b) Seguretat Social: mútues d'accidents de treball i malalties professionals, inspecció de treball i Seguretat Social, inscripció d'empreses, afiliació i altes i baixes de la Seguretat Social. Un dels objectius prioritaris serà endegar un pla de xoc en matèria de sinistralitat laboral que inclogui no només el tema dels accidents de treball, sinó també el de les malalties professionals.

c) Funció Pública: capacitat legislativa plena a l'àmbit de la Funció Pública catalana. En aquests moments el Congrés dels Diputats tramita l'Estatut Bàsic de la Funció pública de l'Estat que buida del tot la capacitat legislativa al nostre país. Això permetrà elaborar un Estatut de la Funció Pública Catalana que vertebrí i cohesioni el territori amb unes Administracions Públiques Catalanes eficients i al servei de les persones.

d) Transferències en matèria de treball: polítiques passives d'ocupació, capitalització de l'atur, inspecció del treball, formació continuada (FORCEM), fons de garantia salarial (FOGASA), permís de treball a immigrants.

e) Transferència de les funcions de la Seguretat Social: INSS, jubilació, baixa per malaltia, incapacitats, viduitat, orfandat, maternitat.

f) Formació Professional i homologació de titulacions acadèmiques.

12) Impulsar la modificació de l'Estatut dels Treballadors, en especial els articles 82 a 88, amb dos objectius bàsics: retornar a les meses negociadores d'àmbit estatal els sindicats autonòmics d'àmbit funcional sectorial (dret que tenien i va ser eliminat el 1994 de forma pactada per PSOE-CCOO-UGT) i donar preeminència jurídica als àmbits de negociació col·lectiva més propers al treballador/a, de tal manera que el principi de subsidiarietat sigui d'aplicació en el sistema de negociació col·lectiva. Alhora, en tant que el nostre teixit empresarial és fonamentalment compost per petites i mitjanes empreses, i que en el fons, la major part d'ocupació prové d'aquestes, cal adoptar les mesures adequades per tal que el nostre teixit empresarial, i les seves especialitats, pugui accedir de forma efectiva a la negociació col·lectiva.

ÀMBIT 2: LA FORMACIÓ PROFESSIONALITZADORA

1. Diagnosi

El coneixement ha esdevingut un factor clau de competitivitat per a les empreses. Els actors econòmics, en assumir que la formació desenvolupa, respecte el coneixement, un paper equivalent al que desenvolupa la inversió en relació al capital real, han començat a exigir al sistema formatiu el rigor i la capacitat de respondre flexiblement als reptes d'una societat en la qual el coneixement no és solament un dret, sinó una exigència.

En general i en termes econòmics, la formació té la consideració de bé "públic", en la producció del qual concorren importants "mancances de mercat". Efectivament, així com les mancances de coneixements específics i a curt termini són fàcilment identificables pel mercat, la generació de les competències de base, la formació en valors, la posada en marxa de titulacions o continguts a llarg termini i, sobretot, la garantia de l'accés en condicions d'igualtat d'oportunitats no són elements que es puguin deixar en mans de l'estricta lògica del mercat, essent necessària la intervenció de l'Administració pública i, eventualment, de les institucions formals i informals que configuren l'espai de suport del sistema educatiu.

A Catalunya, el grau de formació de la població és lleugerament inferior al d'Europa, bàsicament per la dualització encara vigent de la població entre les noves generacions formades i les que no van gaudir del dret a la formació. Aquesta dualització trobarà una nova font d'alimentació, si no hi ha la necessària

atenció, en els nous corrents migratoris i per les sortides no desitjades del sistema. El nombre d'estudiants universitaris a Catalunya equival a dues cinquantenes parts dels joves de 18 a 23 anys, un dels percentatges més baixos d'Espanya, però superior a moltes altres regions europees de rendes més elevades. Aquesta darrera diferència es deu, en part, a la manca al nostre país d'un sistema de formació no universitari per a l'accés al treball (el que s'ha vingut a anomenar "formació professionalitzadora") equiparable al present en altres regions europees més desenvolupades.

Tanmateix, a Catalunya trobem els subsistemes que configuren, a la majoria de països, els sistema de formació professionalitzadora, tant en l'àmbit reglat (cicles formatius, Formació professional específica, Programes de garantia social) com en el no reglat (Formació ocupacional i Formació contínua). Malgrat això, i a la presència d'una bossa d'aturats encara important, el mercat de treball català presenta un dèficit de mà d'obra en determinats sectors que influeixen de manera negativa en el desenvolupament econòmic del país. Aquest desajustament entre la demanda i l'oferta de treball es dona fonamentalment en activitats on el perfil de la mà d'obra s'inscriu en la formació professional i en determinades professions tècniques.

Les causes d'aquest fenomen cal cercar-les en les divergències i la manca d'adequació del sistema educatiu a la demanda empresarial de treballadors qualificats, fet que es pot accentuar si no s'hi actua decididament. Ens cal, doncs, transformar el sistema formatiu a Catalunya en un sistema formatiu d'especialització moderada i adaptat, el qual serà necessàriament complex i en transformació contínua.

2. Objectius

1) Evitar la dualització de la societat i el mercat laboral català per raons formatives.

2) Definir, pactar i precisar el model català de formació d'especialització, prestigiant la formació professional per equiparar-la socialment a l'ensenyament superior.

3) Integrar els diferents subsistemes que composen l'oferta formativa professionalitzadora a Catalunya en un únic sistema (Formació professional integral) abocat a l'especialització formativa en connexió a les demandes actuals i futures del mercat de treball.

4) Garantir la incorporació activa dels diferents

actors (econòmics, administració educativa, administracions territorials i institucions familiars) en la planificació i avaluació de la formació professionalitzadora.

5) Establir un marc competencial en matèria de formació professionalitzadora adaptat a les necessitats del territori, incorporant la manca d'homogeneïtat territorial en la distribució del sistema productiu a Catalunya i, per tant, la necessitat de la definició flexible de l'àmbit territorial de formació i de coordinació.

6) Organitzar l'atenció permanent a l'harmonització del model amb Europa tot preservant l'àmbit competencial català.

3. Mesures

1) Materialitzar definitivament el traspàs dels fons i les competències en matèria de formació contínua (FORCEM) a Catalunya.

2) Elaborar un Pla Nacional de Formació Professional Integral (2004-2007) que coordini els diferents subsistemes formatius, reglats i no reglats, a partir de la vinculació entre les necessitats de perfils professionals, les polítiques d'ocupació i les de formació, amb les següents actuacions:

a) Elaborar el nou mapa de la formació professional integrada, juntament amb un altre de sectors productius que estiguin connectats entre si, tenint en compte la realitat socioeconòmica de cada territori. Establir i estendre el sistema de detecció de necessitats formatives de caràcter sectorial, de manera que permeti elaborar i aprovar plans formatius per a cada sector d'activitat.

b) Convertir els centres públics en centres integrals d'FP per tal d'aconseguir una optimització de recursos tècnics i humans.

c) Incrementar els serveis personalitzats d'orientació professional de l'alumnat, mitjançant la figura del tutor-orientador.

d) Potenciar la formació contínua com a instrument d'adaptació dels treballadors/es vers al canvi permanent del món productiu mitjançant la millora de les seves competències i qualificacions i com a instrument de les empreses per millorar la seva competitivitat. Arribar a donar cobertura de formació contínua al 8% de la població ocupada en quatre anys.

e) Facilitar l'accés a la universitat via formació professional, amb la finalitat d'augmentar la llibertat curricular dels alumnes i flexibilitzar els itineraris formatius.

3) Acompanyar el desenvolupament d'aquest Pla

de les modificacions normatives que permetessin adaptacions a mòduls, tipologies i col·lectius, així com el desenvolupament d'experiències de formació dual i de transició escola-empresa. Amb l'objectiu de fer viable l'esmentat pla, el Govern practicarà les addicions de fons necessaris en els Pressupostos de la Generalitat.

4) Crear i consolidar les bases d'un model català de formació professionalitzadora que incorpori els següents elements:

a) Mecanismes d'orientació de tots els àmbits del sistema participatius i transparents, amb la presència dels departaments implicats, les administracions locals, els agents socials, les cambres de comerç, el sistema educatiu, les associacions de mares i pares, les empreses, etc. Incorporar instruments que facilitin la participació (plans estratègics, gestió de la qualitat, contractes programes...).

b) Millora del marc competencial de la formació a Catalunya en relació amb el territori. Aplicar el principi de subsidiarietat. Construir un mapa territorial flexible.

c) Creació d'un sistema participatiu d'avaluació de l'eficàcia i de control econòmic de les accions de formació professional, en particular de la formació professional ocupacional i contínua.

5) Crear en Centre Català de Qualificacions, que doni lloc a un veritable sistema de qualificacions professionals. El sistema de qualificacions professionals s'ha d'adequar a la realitat del teixit productiu, ha de recollir l'experiència professional i ha de permetre obtenir les correspondències adequades amb el sistema de la formació professional integral.

6) Prioritzar les accions formatives per a col·lectius amb especial situació de desigualtat, amb la incorporació preferent a les accions ocupacionals dels aturats de llarga durada, joves en situació de fracàs escolar, dones, aturats majors de 45 anys i immigrants.

7) Garantir la innovació en la formació professional: impuls de la formació professional en activitats considerades amb potencial de creixement i en sectors emergents.

8) Reforçar la presència de la llengua anglesa en tots els nivells de l'ensenyament públic, amb el desenvolupament d'una estratègia d'immersió parcial.

9) Impulsar les accions de la inspecció laboral que impedeixin que els contractes de contingut formatiu es converteixin, exclusivament, en una font de mà

d'obra barata i sense drets laborals, allunyada de la seva funció formativa bàsica.

10) Potenciar la modalitat de formació e-learning, per tal de garantir l'accés de la formació d'aquelles persones que no tenen disponibilitat per assistir a cursos presencials: dones amb càrregues familiars, persones ocupades amb poca disponibilitat horària, etc.

ÀMBIT 3: CONCILIACIÓ DE LA VIDA LABORAL I LA PERSONAL

1. Diagnosi

Catalunya i els Països Catalans són un dels territoris amb una natalitat més baixa dins de l'Estat espanyol. I aquest, en conjunt, dins d'Europa: 1,2 fills per dona, davant la mitjana europea de 1,53, per sota encara de la taxa que asseguraria l'estabilitat de la població situada a 2,1. Així mateix, les taxes d'activitat femenina, és a dir el nivell d'incorporació de la dona al mercat de treball, estan al voltant del 43%, un nivell molt llunyà respecte altres països de la Unió Europea que freguen el 80% i, també, molt allunyat de la taxa d'activitat masculina al nostre país. Una bona part d'aquest fet s'explica per la vulneració del dret de la dona o de la unitat familiar corresponent, a tenir el nombre de fills que desitgi, fent-lo compatible amb el dret al treball. La manca de mecanismes avançats d'estat del benestar ha estès aquesta situació quan en la unitat familiar es produeix qualsevol situació personal de dependència (persones grans, malalts...), l'atenció de les quals es deriva cap a les dones, dificultant així la seva incorporació al mercat de treball.

No es tracta només de l'ampliació de drets a càrrec de les empreses per aquells ciutadans que decideixen tenir fills i tenir-ne cura, mesures que sovint reverteixen en penalitzar indirectament aquests col·lectius dins de les empreses, sinó teixir tot un seguit de polítiques públiques efectives que recolzin i beneficïn aquesta conciliació.

La correcció d'aquestes disfuncions comporta redefinir de forma intensa els mecanismes de determinació dels horaris laborals i de permanència en el lloc de treball, però també teixir un conjunt de recursos públics i privats de benestar (llars d'infants públiques que cobreixin tota la demanda possible, una oferta d'habitatge de lloguer social, serveis de suport en l'àmbit del treball familiar, etc.).

2. Objectius

1) Assolir la igualtat de drets en el treball mit-

jançant la lluita contra tota forma d'exclusió, especialment la generada per les actuals dificultats de conciliar la vida laboral i la familiar.

2) Assolir una incorporació de la dona al mercat de treball equiparable a la mitjana dels països de la Unió Europea.

3. Mesures

1) Impulsar, en l'àmbit legislatiu estatal, la revisió del permís de maternitat i incorporar un permís addicional i exclusiu de paternitat de 4 setmanes (en cas de progenitors sols, es podria acumular a les 16 setmanes actuals).

2) Introduir en l'àmbit de l'administració pública catalana un sistema de prestació temporal i flexible d'ajudes econòmiques i dies de permís subvencionats, total o parcialment, perquè les treballadores i els treballadors puguin tenir cura de persones dependents.

3) Incentivar, incloent-hi l'ajut econòmic públic, l'adopció dels mecanismes bàsics de compatibilització d'horaris laborals i vida familiar en els convenis col·lectius del sector privat:

a) Còmputos anuals dels horaris de treball.

b) Treball estable a temps parcial, reversible si s'escau.

c) Guarderies infantils laborals.

4) Incorporar la figura dels "Pactes del Temps" com a marcs d'àmbit territorial variable, on les administracions i els agents econòmics i socials puguin pactar i coordinar els horaris de diferents serveis públics i privats, i adaptar els horaris escolars i laborals a la necessària conciliació de la vida familiar i laboral.

5) Crear 6.000 places públiques anuals d'escola bressol en un període de 5 anys.

6) Dotar un programa públic de serveis d'ajut domiciliari, en connexió amb els programes de nous jaciments d'ocupació, per tal d'incrementar, en quatre anys, el nombre de beneficiaris en 14.000 persones (per sobre dels 34.000 actuals) i la cobertura d'assistència de les 55,4 hores/any a 255 hores/any.

7) Millorar el tractament fiscal de les rendes del treball per a les famílies amb persones a càrrec.

8) Facilitar el reingrés a la vida activa remunerada de les dones després d'una llarga absència, en especial de les quals, per qualsevol raó, hagin d'assumir

la responsabilitat de la seva unitat familiar en primera persona o en exclusiva, combinant ajuts econòmics directes per a la seva contractació i formació.

9) Flexibilització dels horaris d'estudis, per tal que l'alumnat pugui compaginar formació i treball, o formació i situacions personals.

ÀMBIT 4: LA CAPTACIÓ EXTERIOR DE CAPITAL HUMÀ

1. Diagnosi

El buit demogràfic creat per la baixa natalitat a Catalunya (1,2 fills per dona davant la mitjana europea de 1,53), així com pels baixos percentatges de població activa especialment femenina i un mal model de formació professional que fa inadequada la relació entre oferta i demandes laborals comporten unes demandes de capital humà que cal cercar en altres territoris. Aquesta realitat s'ha combinat, en els darrers anys, amb un dels efectes més negatius de la globalització, el deteriorament relatiu de les economies dels països menys desenvolupats i l'increment de la precarització de les condicions de vida en aquests països, les quals expulsen habitants en direcció als països del Primer món i obliguen a aquesta població a la migració com a alternativa a la situació econòmica, social i familiar a la qual es veu alocada.

El poder d'atracció econòmica de Catalunya, per la possibilitat o, en tot cas, la creença per part de les persones al seu país d'origen que això és així, d'ocupació de llocs de feina que poca gent autòctona vol fer, l'ha convertit en una destinació preferent de la immigració per raons econòmiques. La intensificació d'aquest flux es produeix en un marc d'indefinició sobre el model de país a construir: o basat en el creixement qualitatiu o en el quantitatiu. El primer significaria l'aposta pel manteniment de la població, per activitats amb alt valor afegit i l'externalització de processos productius intensius en mà d'obra. El segon aposta per un creixement numèric basat en el desplaçament de les poblacions i no del capital, i l'aposta per mà d'obra intensiva, poc qualificada i precària que esdevingui un exèrcit de reserva per a l'explotació fàcil. Malgrat un discurs oficial que sembla apostar pel primer model, la pràctica ha estat acollida als paràmetres del segon.

En l'arrel d'aquesta dinàmica cal destacar, en primer lloc, la presència a Catalunya d'un estat del benestar feble (amb manca de suport a la unitat familiar, manca de política d'habitatge social, taxa d'activitat femenina més baixa d'Europa...), que provoca

els buits demogràfics. La prioritat d'una força de progrés nacional és garantir el ple reconeixement de tots els drets socials a tota la ciutadania del país i, per tant, garantir l'eliminació de l'exclusió social, així com el dret a l'ocupació que vol dir fer créixer el treball no precari, fer créixer la taxa d'ocupació especialment de les dones, el nivell d'ocupabilitat a través d'una qualificació professional adequada. Aquest dret a la plena ocupació va indissolublement lligat a polítiques de garantia del dret a la formació d'unitats familiars i a la natalitat desitjada, que passa per garantir la conciliació de la vida familiar i laboral, el dret a l'habitatge, el dret a l'educació familiar o escolar dels fills de 0-3 anys, el dret a l'emancipació dels joves de més de 18 anys. Sense el reconeixement universal d'aquests drets no es pot abordar seriosament una política d'immigració, que no acabi provocant importants tensions o desajustaments.

La manca de connexió entre oferta i demanda laboral, un cop assegurada una correcta política de plena ocupació, s'hauria de solucionar amb la captació activa de capital humà amb una sèrie de prioritats: que aportin el major nivell de valor afegit; que presentin les menors dificultats d'integració social i cultural. Aquestes polítiques actives de recerca de capital humà són practicades per la major part d'Estatos desenvolupats, siguin de configuració socialdemocràtica o liberal.

En aquest sentit, molts governs europeus desenvolupen polítiques de recuperació del capital humà propi emigrat. El Govern de Catalunya té, a més, un deute històric amb els catalans i els seus descendents que van haver d'abandonar el nostre país en situacions dictatorials i que la restrictiva legislació espanyola impedeix recuperar la seva ciutadania. És per això que cal articular mesures per tal de facilitar-los el retorn i la integració sociolaboral a Catalunya.

No es pot admetre cap política de captació indiscriminada de mà d'obra immigrada basant-se en un projecte de creixement quantitatiu, absolutament insostenible ambientalment i socialment, i que de forma encoberta cerca el trasllat dels nivells d'explotació tercermundista de la mà d'obra a casa nostra.

2. Objectius

1) Avançar cap a un estat del benestar amb suport a la unitat familiar i a la plena ocupació: un objectiu previ a qualsevol proposta de política d'immigració és l'assoliment d'una societat justa amb els drets socials garantits, entre els quals el de l'ocupació i el dret a tenir els fills desitjats.

2) Enriquir el capital humà del país, per un creixement de qualitat i sostenible: un creixement qualitatiu del país passa per una aposta per un sector productiu amb alt valor afegit i progressivament sostenible. Això implica un esforç en captació de capital humà qualificat i en educació. Cal avançar en una política comuna europea de regulació de fluxos. S'han de combatre les màfies que especulen amb les expectatives dels immigrants.

3) Garantir la igualtat de drets ideus en les condicions laborals per a tothom, emparats per les lleis i els convenis laborals. S'ha de garantir la inserció legal en el mercat de treball, i garantir la igualtat d'oportunitats i els drets humans que corresponen a cada persona, lluny d'abusos i de manca de respecte.

4) Millorar les polítiques d'acollida i d'integració de la immigració amb causes econòmiques.

3. Mesures

1) Avançar en la configuració d'un autèntic Estat català del benestar: amb nivell de taxa de població activa similar als estats nòrdics, garantir la conciliació de la vida laboral i familiar, la reserva del lloc de treball durant tres anys, baixes més llargues per paternitat i maternitat, llars d'infants públiques que cobreixin tota la demanda possible, una oferta d'habitatge de lloguer social que faciliti l'emancipació juvenil.

2) Establir els mecanismes de coordinació interadministrativa necessaris i eficients per tal de garantir una correcta política de captació, acollida i integració de la població immigrada.

3) Desenvolupar una política activa de recuperació i captació de mà d'obra en els següents dos àmbits:

a) Els descendents de catalans emigrats a qui cal facilitar el retorn (desplegar la llei del retorn aprovada al Parlament de Catalunya a instàncies d'ERC).

b) El retorn de l'emigració d'universitaris i la captació d'universitaris i professionals d'altres països, que passa per una major inversió en R+D per situar-se a nivells europeus i per incorporar l'anglès com a llengua en els cicles superiors universitaris.

4) Potenciar la xarxa d'oficines de contractació en origen de la Generalitat (programa XILA-Xarxa d'Intermediació i selecció laboral en origen, prevista al Pla Interdepartamental d'Immigració 2001- 2004), amb els següents criteris:

a) Prioritzar el Marroc, els països de l'Europa de l'Est i l'Amèrica Llatina (tal i com recull la resolució 1384/ VI del Parlament de Catalunya a proposta

d'ERC), d'on pot venir la mà d'obra més qualificada; per l'obtenció de papers, difusió i coneixement del país receptor (valors, normes, entorn ocupacional).

b) Establir en els països d'origen convenis que defineixin els mecanismes adients per a la contractació de treballadors/es temporers, vetllant pel procediment de contractació i les condicions de treball, allotjament, atenció social i sanitària, i així com les activitats culturals i de lleure.

c) Integrar en la xarxa la col·laboració dels casals catalans de l'exterior.

5) Impulsar el compliment de la resolució 729/VI del Parlament de Catalunya, a proposta d'ERC, sobre política d'ocupació i d'immigració per tal de garantir l'obligatorietat de la formació continuada i l'ocupacional que inclogui el coneixement dels drets i deures, de l'entorn sociolaboral i de la llengua catalana a:

a) Els treballadors i treballadores immigrants que signen el seu primer contracte mitjançant l'establiment d'un conveni entre Generalitat, sindicats i patronal.

b) Els treballadors i treballadores temporers a través d'un conveni entre Generalitat i sindicats agraris.

c) La formació ocupacional obligatòria, de caràcter instrumental, ha d'anar lligada a millorar les condicions laborals i ha d'adaptar-se en la mesura del possible a les necessitats de la persona.

6) Fer més àgil el procés d'obtenció de papers per als immigrants que ja disposen d'ofertes laborals. La simplificació de tràmits s'ha de practicar a partir del coneixement de quanta gent estem en condicions d'assegurar unes condicions de vida digna. Això implica la modificació del marc legal i la realització d'un estudi de les capacitats i de les necessitats d'absorció.

7) Avançar en la línia d'experiències europees de concessió de permisos temporals de recerca de treball.

8) Actuacions inspectores de l'Administració per garantir les condicions de dignitat i reconeixement de drets. Agilització de la inspecció de treball, per controlar l'ocupació clandestina. Facilitar un model de contractació lleugera per al sector de serveis personals per facilitar l'aflorament d'aquest treball ocult.

9) Reclamar al Govern de l'Estat, en compliment de la resolució 554/V del Parlament de Catalunya, a proposta d'ERC, la gestió directa del 0'53% de la quota íntegra l'IRPF dedicat a entitats sense afany de lucre, a quantificar l'aportació dels ciutadans i ciutadanes de Catalunya a través del 0'53% destinat a finalitats socials i a avaluar l'aportació que han rebut

les diferents entitats catalanes, procedent del 0'53%, en els darrers cinc anys.

ÀMBIT 5: ELS TREBALLADORS AUTÒNOMS

1. Diagnosi

Aproximadament el 20% de les persones ocupades a Catalunya ho són com a treballadors i treballadores per compte propi, dels quals més del 60% són autònoms sense assalariats. Hom estima que aquest conjunt de treballadors i treballadores genera al voltant del 13% del PIB.

Una part important d'aquest col·lectiu reuneix elements molt contradictoris entre si: jurídicament autònoms, estan considerats com a empresaris a efectes tributaris, de protecció social i de drets laborals, però d'altra banda la seva realitat és la de dependència real d'un o dos clients, sense treballadors i sense desenvolupar l'activitat empresarial tal i com s'entén normalment. Aquesta contradicció entre la situació de dret i la de fet ha portat a parlar d'una nova tipologia de treballadors i treballadores: els treballadors autònoms dependents.

La situació d'aquestes persones té orígens molt diversos: a vegades, com a resultat de les estratègies de desagregació i externalització empresarial, altres com a resultat d'una voluntat individual d'exercir amb autonomia i iniciativa personal una tasca professional, o altres vegades com a expressió de l'aplicació del desenvolupament de les tecnologies de la informació i comunicacions per a professionals que volen residir en llocs allunyats dels centres d'activitat econòmica. El resultat, però, és el mateix: es tracta de treballadors i treballadores afectats per un retall en els seus drets bàsics (laborals, de protecció social i sindicals) com a resultat de la inadequació del seu estatus jurídic amb la seva situació real.

La majoria de les propostes de reforma legal per revisar la situació jurídica dels autònoms, tant dependents com estrictament empresarials, s'han de formular amb l'actual ordenament en l'àmbit estatal. Creiem necessari, però, impulsar des del Parlament de Catalunya aquestes propostes de modificació.

2. Objectius

1) Reconèixer l'especificitat dels treballadors autònoms dependents i configurar una regulació legal dels seus drets individuals i col·lectius adient a la seva situació real.

2) Estendre la protecció social dels treballadors

autònoms, especialment dels treballadors autònoms dependents.

3) Adaptar la fiscalitat dels treballadors autònoms per tal d'assolir un tracte equitatiu amb els treballadors per compte d'altri.

4) Simplificar les relacions dels treballadors autònoms amb l'administració.

3. Mesures

1) Establir dins del règim d'autònoms la cotització complementària i voluntària per cobertura d'atur.

2) Establir la possibilitat de cotització a temps parcial dins del règim d'autònoms en inici d'activitat o es compaginin feines com a contractat, així mateix, establir la possibilitat de jubilació parcial a partir dels 60 anys.

3) Elaborar l'Estatut del Treballador Autònom que haurà de permetre, entre altres drets:

a) Noves formes de capitalització de la prestació d'atur.

b) El diferiment d'impostos en l'inici d'activitat.

c) L'alternativa voluntària entre la Seguretat Social i les mutualitats de previsió social.

d) La configuració de la tipologia del treballador autònom dependent i dels seus drets laborals i sindicals, el quals tindran com a model bàsic, amb les pertinents adaptacions, els reconeguts pels treballadors per compte d'altri.

e) Separació efectiva del patrimoni personal del patrimoni afecte a l'activitat empresarial dels treballadors autònoms dependents.

4) Mesures complementàries en l'àmbit financer (vegeu Repte 4. Àmbit 6) i en el de simplificació administrativa (vegeu Repte 2. Àmbit 4).

5) Introduir la possibilitat de descomptar l'IVA declarat de les factures impagades quan es compleixi un any de la seva emissió.

Repte 4. Impulsar un teixit productiu competitiu, innovador, obert al món i arrelat al territori

ÀMBIT 1: UNA POLÍTIKA INDUSTRIAL AMB COMPONENT TERRITORIAL

1. Diagnosi

Els darrers temps hem assistit a la confirmació, en un context internacional, d'un nou paradigma per a la política industrial que supera les limitacions del model dominant fins als anys 80 del passat segle i vigent, com a marc d'actuació de la Generalitat de Catalunya fins ara. Efectivament, el model de suport públic a sectors concrets, amb importància estratègica o ocupacional per a un país (el que es va simplificar en la fórmula "escollir guanyadors" o *to pick winners*), que va ser predominat en els primers anys de la gran crisi industrial dels anys 1975-1985, va demostrar les seves limitacions de forma clara per dues raons fonamentals: la primera, la impossibilitat dels governs de disposar de millor informació que els mercats per tal de produir alteracions de les condicions de competència que comportessin resultats positius en les evolucions a mig i llarg termini dels sectors industrials; la segona, els canvis en els mecanismes competitius, amb la rellevància de la diferenciació de producte i la fragmentació de les sèries productives, van incrementar els elements de competitivitat que presentaven les organitzacions de producció multiempreses, flexibles i organitzades en xarxa, davant del model d'aglomerats empresarials en escala.

En el nivell institucional l'informe Bangemann (1990) va tancar definitivament, dins de la UE, la possibilitat d'intervenció pública directa en el foment dels sectors industrials, una política que va ser assumida com a premissa en l'informe Delors (1993). Al 1995 l'informe Ciampi ("Promoure la competitivitat europea") va establir un model general per a la política industrial europea que es caracteritza per quatre vectors fonamentals: reconeixement de la importància i l'especificitat de les PIMES, necessitat de desenvolupar les infraestructures de recerca, l'aposta per la societat del coneixement i la informació i, principalment, la introducció del territori com a espai clau on desenvolupar la contribució fonamental de l'actuació pública a favor d'un determinat model industrial. Efectivament, en les noves formulacions europees, el territori esdevé fonamental per al desenvolupament industrial, no només en tant que espai en el qual s'ubiquen les empreses, sinó sobretot com a espai natural en el qual les externalitats (o economies externes)

positives que configuren l'espai de suport necessari per a la competitivitat de determinats processos productius: l'educació i la formació de la mà d'obra, les infraestructures de recerca, els serveis empresarials i la presència de grups empresarials (proveïdors i/o clients) integrats en el procés. És en aquest conjunt d'externalitats locals, a l'oferta de les quals és molt sensible la localització empresarial de determinats sectors, el que esdevé l'àmbit possible i necessari de la intervenció d'una política industrial competitiva i eficient.

El fonament teòric d'aquesta política de desenvolupament endogen el constitueix el que Marshall va anomenar districtes industrials i, després, Porter ha anomenat clústers, i que, en definitiva, defineixen aglomeracions d'empreses industrials diferents que, localitzades en un mateix àmbit territorial, s'especialitzen en activitats complementàries que juntes elaboren completament un producte o gamma de productes. Algunes evidències empíriques han reforçat la validesa d'aquests models teòrics: els districtes industrials italians (quantificats en 199 per la Llei Bernani de 1997, la qual estableix mesures de suport específiques); els *Mittelstand* del land de Baden-Württemberg en els sectors de les màquines eina, automobilístic, elèctric i electrònic; la configuració dels sectors del moble i del gènere de punt a Jutlàndia (Dinamarca); les agrupacions territorials que configuren a Estats Units el sector de la confecció a l'Estat de Nova York, la informàtica a Silicon Valley o els sectors de la Route 128 al voltant de Boston; i, finalment, l'experiència del País Valencià i l'actuació desenvolupada per l'IMPIVA. Aquest model de desenvolupament industrial vinculat al territori vindria definit, entre altres, pel següents paràmetres:

- a) Descentralització territorial i institucional.
- b) Interrelació entre intervenció i agents receptors.
- c) Especificitat i diferenciació de cada territori productiu.
- d) Cohesió de l'entorn i dimensió del mercat local.
- e) Creació de condicions externes a l'empresa favorables en termes de costos i innovació.
- f) Presència d'institucions intermèdies d'àmbit local per fomentar les externalitats de cada agrupament industrial del territori.

La política industrial de la Generalitat de Catalunya, des de la recuperació democràtica, ha tingut només dos programes de contingut territorial: el programa de suport a la competitivitat dels microclústers (1993-1998) i la petita assignació pressupostària per a zones en regressió demogràfica i escassa industrialització (programa reprès al 1999, després de diversos exercicis de suspensió).

Recentment (1999), s'ha endegat una xarxa territorial de centres de suport a la innovació tecnològica (fins a 100 centres) que, fins el moment, no ha comportat la creació de nous centres, sinó l'adhesió d'alguns dels ja existents. És oportú assenyalar aquí que, de fet, la política industrial de la Generalitat, des de 1980, ha comptat només amb un únic document programàtic, el "Pla de foment de la competitivitat de la indústria catalana (1993-1996)", per a l'elaboració del qual no es va comptar amb la participació dels agents econòmics i socials, ni es va arribar a avaluar mai en el seu acompliment. L'escassa dedicació pressupostària a la política industrial a Catalunya (sense comptar les partides de recerca i innovació -vegeu àmbit 2 dins d'aquest repte) queda prou de manifest si tenim en compte que la Generalitat destina a aquest concepte el 0,66% del seu pressupost, la mitjana de les CCAA és de l'1,47%, mentre que les CCAA punteres, com el País Valencià o el País Basc destinen l'1,56% i el 2,96%, respectivament, del seu pressupost. Catalunya destina a política industrial una quantitat del seu pressupost inferior que Andalusia (1,09%).

2. Objectius

1) Afavorir el creixement econòmic de Catalunya i la creació d'ocupació, mitjançant l'impuls de la competitivitat i la innovació de les seves empreses industrials.

2) Reequilibrar econòmicament el territori de Catalunya, arrelant les activitats industrials en les localitzacions més competitives per la presència d'economies externes més favorables.

3. Mesures

1) Consolidar i potenciar una política activa de suport als clústers industrials de Catalunya.

2) Crear una xarxa territorialitzada de nous centres tecnològics i de serveis a les empreses, adaptada a les característiques i necessitats de cada territori. Aquests centres haurien de comptar, en la seva gestió, amb la presència de les organitzacions empresarials, sindicals i les administracions locals implicades.

3) Elaborar un Pla Territorial de Desenvolupament Industrial (2003-2007) el qual, amb la participació en totes les seves fases dels agents econòmics i socials i dels municipis, contemplarà els següents àmbits:

a) El mapa de zones amb necessitat de reequilibri, a partir de diferents indicadors: atur, evolució

demogràfica, densitat de la població, evolució de la població industrial, renda per càpita.

b) Els mecanismes per aplicar polítiques d'inversions específiques que donin resposta a les necessitats de desenvolupament futur del territori.

c) Les mesures incentivadores a la constitució i a la creació de noves empreses.

d) Els instruments de desenvolupament integral dels territoris, desplegant la normativa que impulsi i reguli els àmbits i procediments de concertació dels agents econòmics i socials.

e) La regulació dels pactes territorials per l'ocupació, els quals seran assumits com a propis per la Generalitat de Catalunya.

4) Impulsar un conjunt de reformes legislatives en els àmbits de la fiscalitat, els sistemes de finançament, la successió empresarial, les aliances i la cooperació empresarial, amb l'objectiu d'estructurar processos de dimensionament empresarial que afavoreixin, a curt i mig termini, l'aparició de grans unitats empresarials en sectors estratègics de l'economia catalana.

ÀMBIT 2: RECERCA, DESENVOLUPAMENT I INNOVACIÓ

1. Diagnosi

La recerca, el desenvolupament i la innovació, principalment en relació al sector industrial, són un dels principals motors del creixement econòmic dels països desenvolupats. Els processos de recerca i desenvolupament (el que s'anomena la R+D) són resultat d'inversions conjuntes o separades del sector públic i privat que en el conjunt de països de l'OCDE representen, de mitjana, el 2,21% del PIB i en els països que integren la UE l'1,88% del PIB; per contra, a l'Estat espanyol la inversió en R+D arriba amb prou feines al 0,90% del PIB i a Catalunya s'assoleix un valor lleugerament superior de 1,06%.

És cert, doncs, que tant el sector públic com el privat tenen un important camp per córrer per tal de reduir el diferencial en R+D, si més no amb els països que integren la UE, diferencial que afecta de forma negativa a la competitivitat i al potencial de creixement de creació d'ocupació del nostre teixit industrial. Però en aquesta carrera, el lideratge correspon al sector públic i aquesta és una condició que està lluny de complir-se a Catalunya. D'una banda, pel tradicional incompliment de la vigent legalitat estatutària que atorga a la Generalitat de Catalunya les competències exclusives en aquesta matèria, però en la qual l'Estat central reté els fons i la major part dels instruments. D'altra banda, perquè

el Govern de la Generalitat no ha fet d'aquesta política una de les seves prioritats de desenvolupament econòmic. Els programes de recerca i desenvolupament del Departament amb competències en matèria industrial representen el 0,41% del total del pressupost de la Generalitat i només el 0,05% del PIB català, mentre que el conjunt de les CCAA destinen, com a mitjana, el 0,48% del seu pressupost, i les CCAA més destacades en aquest àmbit destinen més del doble que Catalunya, el 0,87% del pressupost en el cas del País Valencià i l'1,10% en el cas del País Basc.

La política de R+D s'ha de plantejar avui a Catalunya, amb un teixit industrial divers i majoritàriament integrat per PIMES, en un sistema global d'innovació, en el qual s'ha de prestar atenció al territori —que és on s'ubiquen les empreses i, en molts casos, també vertebrats sectors sencers (clústers)—, a la concertació amb les empreses privades, facilitant un context afavoridor de la innovació amb independència de la seva dimensió, i molt especialment prestí atenció a les universitats i als grups d'excel·lència en recerca que avui acullen. Una política eficaç de R+D a Catalunya no es pot plantejar, per últim, al marge de l'espai europeu.

2. Objectius

1) Garantir la capacitat de creixement i de generació d'ocupació del sistema econòmic de Catalunya, mitjançant la millora de la competitivitat de les empreses catalanes.

2) Incrementar progressivament la despesa destinada a les activitats de R+D, fins assolir a 2010, que s'hi dediqui un percentatge del PIB de Catalunya no inferior a l'1,90% i prioritzar la seva concentració en sectors de futur en els quals Catalunya té un posicionament rellevant o un bon potencial (biotecnologia, audiovisual, aeronàutica, nous materials, salut, energies renovables, reciclatge i medi ambient, etc.).

3) Intervenir de forma decidida, des del sector públic, per tal de redreçar la situació actual de la recerca, el desenvolupament i la innovació a Catalunya.

4) Inserir el sistema català de recerca en l'àrea europea de recerca.

5) Integrar la funció d'innovació tecnològica en el territori i amb les administracions que el gestionen, en el desenvolupament dels seus sectors productius i el reequilibri territorial.

6) Assolir l'efecte d'arrossegament de la inversió privada, de tots els sectors però molt especialment des de l'àmbit de les PIMES, cap a la recerca, el desenvolupament i la innovació.

3. Mesures

1) Elaborar i endegar un Pla Nacional de Recerca, Desenvolupament i Innovació (2003-2007) per a Catalunya, amb els següents criteris:

a) Multiplicar per tres els recursos pressupostaris anuals, en termes reals, que es destinen als programes de R+D i innovació des del conjunt del Govern de la Generalitat. A aquestes assignacions pressupostàries es podrien afegir les assignacions europees i estatals per a nous programes.

b) Millorar la coordinació dels departaments implicats en la innovació tecnològica.

c) Crear nous mecanismes, més àgils i simples, per a la col·laboració Universitat-empresa en aquest àmbit.

d) Implicar en el disseny i avaluació del Pla, el conjunt d'actors participants: agents econòmics i socials, universitats i centres privats de R+D.

2) Introduir mesures específiques per al foment de la recerca i la transferència de tecnologia en l'àmbit universitari:

a) Mecanismes competitiu dels grups de recerca.

b) Política d'incentius laborals d'estímul de la investigació.

c) Millorar els serveis de suport a la recerca i els equips científics.

d) Contemplar la funció de transferència de tecnologia com un requeriment dels contracte-programes, entre l'Administració i les universitats.

e) Potenciar els parcs científics i incrementar el seu nombre.

f) Incrementar la inversió pública en equipaments científics.

3) Convertir la Fundació Catalana per a la recerca en un ens de planificació estratègica de l'activitat de R+D a Catalunya i de màrqueting de les actuacions pròpies en aquest àmbit.

4) Incentivar l'increment i millora dels mecanismes de finançament privat de la R+D, especialment en les àrees europees prioritàries i en els sectors amb més potencial del país.

5) Impulsar els projectes de recerca i innovació interregionals amb Europa.

6) Establir vies de finançament públic i altres

incentius per a la col·laboració dels sectors públic i privat en projectes de R+D conjunts, el desenvolupament d'infraestructures científiques i tecnològiques i la creació de centres tecnològics territorials.

7) Estimular la difusió de la innovació en les PIMES, mitjançant mecanismes específics:

a) Facilitar a les PIMES d'arreu del territori l'accés a centres tecnològics especialitzats sectorialment, en funció de l'especialització territorial, que proporcionin serveis i instal·lacions per a la R+D.

b) Establir una via de finançament públic adreçada a les PIMES, per a la definició de les seves estratègies d'innovació.

c) Introduir mecanismes de seed-capital per a PIMES innovadores sorgides de l'àmbit universitari.

d) Impulsar l'aprovació, per part de l'Estat, de l'ampliació a tots els projectes d'innovació de les PIMES, la deducció del 10% en l'impost de Societats, que actualment està vigent només per al foment de les TIC.

8) Exigir a l'Estat espanyol la descentralització de la política de R+D, actualment definida des del centre, amb el "Plan Nacional de Investigación Científica, Desarrollo e Innovación Tecnológica". Des de l'aprovació de l'Estatut, si exceptuem la recerca agrària, no s'ha produït cap traspàs dels recursos de recerca.

AMBIT 3: INTERNACIONALITZACIÓ DE LA INDÚSTRIA CATALANA

1. Diagnosi

L'any 2001, 164 empreses industrials catalanes, quasi tres quartes parts de les quals eren PIMES (amb una facturació anual inferior als 60 milions d'euros) i moltes amb estructura d'empresa familiar, havien obert 368 establiments filials fora de les fronteres de l'Estat espanyol, en 56 països diferents, esdevenint així empreses multinacionals o, en la denominació encunyada pel Financial Times, "multinacionals de butxaca". Les multinacionals catalanes donen feina a quasi 100.000 persones i facturen anualment més de 16.200 milions d'euros. En conjunt, doncs, estem parlant d'un conjunt d'empreses que en el context internacional tenen un abast limitat, però que en el context intern té una significació rellevant, especialment per la progressiva acceleració del fenomen: en relació a 1997, les xifres de 2001, pel que fa a nombre d'empreses, facturació i ocupació, representaven increments superiors al 80%.

Els principals sectors que agrupen les multinacionals catalanes són l'alimentari, el químic i el metal·lúrgic, essent les principals destinacions regio-

nals triades els països de la Unió Europea (25,9% dels establiments), els d'Amèrica Llatina (25,1%) i, en menor mesura, els inclosos en el NAFTA (Nordamèrica, 16,1%). En la notable presència a Amèrica Llatina sembla influir, a més de les consideracions sobre la potencialitat del mercat, les raons d'afinitat lingüística i cultural, així com una certa incentivació de la destinació per part del govern de l'Estat. La propera ampliació de la UE, amb la incorporació d'un nombre important dels Països de l'Europa Central i Oriental (els PECO), pot deixar mal col·locada l'empresa catalana en aquesta àrea, la qual gaudirà de notables avantatges relatius en els àmbits de costos salarials, capacitació de la mà d'obra, a més de comptar amb els avantatges comercials de la UE.

La internacionalització de les empreses industrials, tant pel que fa estrictament a la comercialització exterior, com a l'establiment de filials, ha estat una de les línies principals de la política industrial a Catalunya, amb una xarxa de 30 centres del COPCA a l'estranger com a actiu més significatiu. Però tot i això, l'actuació dels poders públics ha tingut importants mancances que han deixat desprotegides les empreses catalanes en el seu procés d'internacionalització. L'absència d'un criteri orientador definit i la minsa destinació pressupostària, són els problemes que defineixen el marc, però les empreses internacionalitzades es troben amb una manca de política de suport durant el període de maduració de les noves implantacions, la manca d'instruments financers en les destinacions en condicions de preu competitiu i seguretat, o la manca de personal directiu qualificat.

2. Objectius

1) Consolidar i impulsar el procés d'internacionalització de les empreses industrials catalanes.

2) Orientar l'expansió territorial de l'empresa catalana cap a l'entorn natural del sud mediterrani i cap a els països del Centre i l'Est d'Europa.

3. Mesures

1) Multiplicar per tres les partides del departament competent en matèria de política industrial destinades a afavorir la internacionalització de l'empresa catalana.

2) Augmentar les modulacions dels ajuts públics per a les destinacions de l'àrea mediterrània i dels PECO. Incrementar la presència de la Generalitat en aquests països.

3) Posar en funcionament un instrument públic específic per al finançament del capital circulant per a PIMES amb filials a l'estranger, durant el període de maduració del projecte.

4) Crear un sistema de garantia recíproca per a filials d'empreses catalanes amb solvència contrastada, per tal de minimitzar els impactes negatius de les oscil·lacions monetàries i les insuficiències dels sistemes financers de les destinacions.

5) Crear un Consorci Català de Suport Logístic (amb participació privada) amb presència als principals ports francs del món i que faciliti l'operativitat de les PIMES catalanes en aquestes instal·lacions.

6) Implementar un programa, adreçat a PIMES, de foment de la mobilitat transnacional del personal directiu qualificat, amb la subvenció parcial dels costos salarials durant el primer exercici de trasllat a una filial a l'estranger.

ÀMBIT 4: LA DISTRIBUCIÓ COMERCIAL

1. Diagnosi

Catalunya, un país on el comerç té un gran pes en l'economia (per la seva activitat, el seu volum i els llocs de treball que genera), on el petit i mitjà comerç hi té un protagonisme essencial, ha patit durant anys una total manca de previsió de la majoria de les institucions. S'ha permès el desenvolupament de grans zones comercials sense avaluar l'impacte sobre el comerç ja existent i l'impacte sobre les poblacions afectades (fins i tot de seguretat ciutadana, per causa de la desestructuració dels municipis). No s'ha exercit tampoc cap control sobre els principals canals i xarxes de distribució.

El resultat ha estat una situació de facto de reestructuració salvatge i l'entrada violenta de multinacionals en el servei comercial impeding el desenvolupament de potents estructures comercials autòctones, les quals són més que mai necessàries per garantir canals de distribució per al producte elaborat a Catalunya. Així, en el terreny de la pròpia regulació del sector, fóra bo afavorir (entre d'altres mesures), la integració horitzontal d'empreses de distribució catalanes, ajudant a la seva expansió, buscant l'equilibri i la supervivència del model comercial català.

Només en els darrers anys, amb l'esforç i pressió dels propis comerciants i el posicionament polític i la pràctica d'ERC a les institucions, sembla que s'ha començat a redreçar la situació. Amb l'aprovació de la Llei d'equipaments comercials de l'any 2000 i el

corresponent Pla Territorial Sectorial d'Equipaments Comercials (PTSEC, 2001), ERC va impulsar un nou marc per a les implantacions comercials que potenciava el model comercial català –basat en PIMES autòctones, establertes en trama urbana i amb elevada densitat d'establiments–, i garantia la suficiència i diversitat d'oferta per al consumidor, així com la lliure competència entre formats i ensenyes comercials. Però queda molt per fer: la pressió constant de les grans multinacionals del sector no afluixa i l'amenaça al model de comerç català no ha desaparegut.

En el futur immediat (2004-2007), cal avançar de forma decidida en dos aspectes principals: la dinamització i modernització de les estructures comercials urbanes i el reforçament del marc d'igualació, per a tots els operadors, de les condicions de competència. En aquest darrer sentit, cal esmentar la tendència del govern estatal, esperonat per les grans empreses de distribució, d'envair les competències exclusives de la Generalitat (horaris comercials, planificació del sector...) per tal d'impulsar mesures favorables al trencament de l'equilibri entre les diverses fórmules comercials.

El nostre model autòcton i l'amenaça de la gran concentració forània l'hem de defensar no des del proteccionisme institucional, sinó a partir d'una modernització constant i del desenvolupament sostingut de la nostra pròpia xarxa comercial. Hem d'ajudar a aquesta modernització del sector mitjançant la destinació de recursos econòmics, però també aplicant mesures creatives de formació i sensibilització.

2. Objectius

1) Potenciar el model de comerç català: basat en PIMES autòctones, establertes en trama urbana i amb elevada densitat d'establiments.

2) Coordinar les actuacions normatives i inversores de l'Administració de la Generalitat i l'Administració local en la planificació territorial i la dinamització del comerç de Catalunya. Defensar les competències pròpies de Catalunya en matèria de comerç.

3) Establir un marc de concertació interadministrativa i interinstitucional en la tasca de dinamitzar el comerç urbà. Racionalitzar la despesa, democratitzar i buscar l'interès general en la distribució de les subvencions. Implicar les cambres de comerç en la dinamització del teixit comercial català.

4) Desenvolupar coordinadament les polítiques actives de formació en el sector comercial.

5) Garantir un marc igualador de les condicions de competència entre els diferents formats: recuperació del marc horari d'obertures de 72 hores setmanals i 8 festius anuals, incidència sobre els condicionats financers de l'activitat comercial i compliment ordenat de la normativa vigent en matèria de comerç a Catalunya.

6) Potenciar l'associacionisme en el sector, com a mitjà que dona força, facilita la formació i la transmissió de la informació. Un associacionisme fort i ben estructurat juga a favor de la supervivència del model de comerç català.

7) Impulsar la revisió del PTSEC (Pla Territorial Sectorial d'Equipaments Comercials) per tal de garantir, amb la implicació activa dels ajuntaments, la suficiència d'oferta pels consumidors, la pluralitat de formats, corregir els excessos territorials d'oferta i impedir i redreçar les situacions locals de domini de mercat.

3. Mesures

1) Crear el Consorci de Dinamització Comercial de Catalunya, com a ens responsable de la coordinació de les actuacions i programes de dinamització territorial despleats pel Govern de Catalunya i amb participació dels municipis, les cambres de comerç i les principals associacions de comerciants. Les funcions d'aquest consorci serien, entre altres:

a) Definir els criteris de les actuacions de dinamització comercial en funció del desplegament del PTSEC, els POEC (Programes d'Orientació dels Equipaments Comercial), elaborats pels municipis, i les situacions locals de concentració comercial.

b) Distribuir els fons per a programes de dinamització i orientació comercial.

c) Desenvolupar polítiques actives de formació en el sector comercial.

d) Impulsar, modernitzar i dinamitzar les fires comercials de Catalunya, augmentant la seva projecció interior i exterior, equipant-les amb les infraestructures necessàries per a un creixement més eficient i racional.

2) Impulsar la revisió del PTSEC per al període 2004-2007, no només amb criteris purament quantitatius, sinó aplicant-hi també criteris de caràcter qualitatiu: diferenciar les funcions de cada concentració comercial (ciutats tradicionalment comercials, capitals de comarca, ciutats secundàries, pobles petits), jerarquitzar les implantacions, les diferents tipologies de compra que es poden donar en cada zona, el transport públic i les comunicacions. En aquest apartat serà també fonamental avançar cap a la limitació de

la quota comercial dels grans grups econòmics, garantint la competència real dins del món del comerç, en benefici del propi comerç i del consumidor, extremant les mesures de control del grau de concentració empresarial en el sector.

3) Revisió de la metodologia de classificació dels sectors comercials per acostar-ho cada vegada més a la realitat (noves estructures subsectorials i les noves tendències de consum i compra).

4) Controlar la realització dels POEC per part dels municipis:

a) Vigilar que l'ús de la superfície de lliure disposició amb què compten els municipis pel sol fet de realitzar un POEC respongui a criteris objectius i demostrables de necessitat i no a l'especulació.

b) Que la Comissió d'Equipaments Comercials sigui un instrument tècnic-polític efectiu per avaluar l'acompliment de la normativa que regula el PTSEC en la realització dels POEC.

c) Dissenyar un instrument normatiu transparent per avaluar la reversió de plusvàlues generades per noves grans implantacions cap a la dinamització del comerç preexistent.

5) Mantenir l'actual situació pel que fa a horaris comercials a Catalunya (la jornada màxima de 72 hores d'obertura al públic i l'obertura durant 8 dies festius com a màxim, limitat al període de Nadal-Reis i els primers diumenges de rebaixes), amb una política activa de preservació de les competències del Govern de Catalunya en aquesta matèria i d'oposició a les mesures liberalitzadores que s'impulsin des del govern de l'estat. Defensar

6) Control de l'ocupació laboral en el sector comercial:

a) Evitar les contractacions sistemàticament precàries.

b) Controlar els horaris i jornades laborals.

c) Afavorir les polítiques formatives dels treballadors actius el sector.

7) Previsió de les necessitats comercials: ordenació urbana contemplant el comerç com un factor més de planificació, conjuntament amb l'urbanisme, les polítiques de mobilitat i de recollida de residus.

8) Impulsar la formació reglada de nous joves comerciants (empresaris de la distribució comercial).

a) Recuperar la figura de l'ATC (assessor tècnic comercial) com a un professional preparat i especialitzat per assessorar el sector de la distribució comercial.

b) Impulsar una escola pública, dotant-la dels

recursos necessaris, per garantir la formació i el prestigi professional de l'ATC.

c) Garantir la formació de dependents en estudis reglats i lligar la seva contractació a aquesta formació per evitar situacions d'abusos en el sector i de precarietat laboral.

9) Adaptar a les característiques de cada sector comercial les mesures d'ordenació comercial, formació, renovació d'estructures comercials col·lectives i foment de la cooperació comercial.

10) Impulsar el Pla de Dinamització Comercial de Catalunya:

a) Garantir que les cambres de comerç participin i col·laborin en els plans de dinamització, aportant els recursos necessaris, els quals han de sortir de les quotes obligatòries que hi aporten els comerciants.

b) Aconseguir que els comerços que estan ubicats en una zona on s'aplica un pla de dinamització comercial paguin la quota de l'associació que gestiona el pla, fent així que el cost de la dinamització d'una àrea no recaigui només sobre alguns comerços quan acaba beneficiant a tothom.

c) Assegurar que els Plans de Dinamització responguin a objectius i estratègies de millora del comerç i de la seva promoció a mitjà i llarg termini. Vetllar, a través de les comissions de seguiment, de les subvencions i dels criteris d'atorgació.

d) -Dins del Pla de Dinamització Comercial de Catalunya, tenir especial cura de la situació dels mercats municipals, impulsant la seva modernització i competitivitat. El mercat municipal es configura com un dels elements més importants en la dinamització del comerç urbà i de la cohesió del teixit social dels barris, pobles i ciutats.

11) Impulsar la creació d'una targeta de crèdit unificada que garanteixi uns mateixos costos per a tot el sector del comerç, el turisme i la restauració, evitant les actuals situacions d'abús i arbitrarietat per part de les entitats financeres. Fer possible la seva identificació per les associacions de comerciants amb la marca de la seva zona.

12) Impulsar a través de les institucions una gran campanya de fidelització dels compradors al petit i mitjà comerç. Realitzar campanyes de comunicació específiques.

13) Empènyer la normalització lingüística en el sector del comerç i el consum:

a) Facilitar i promoure la formació lingüística necessària per garantir l'atenció al consumidor en català.

b) Garantir l'etiquetatge de productes en català.

c) Donar ajuts i assessorament a la retolació en català dels establiments comercials.

d) Reforçar la capacitat inspectora per tal de garantir l'acompliment de la normativa vigent al respecte.

14) Informació als comerciants sobre el medi ambient, formació i sensibilització, com a generadors socials d'opinió. Impulsar el reciclatge facilitant la tasca al comerciant, amb assessorament i suport tècnic directe.

15) Promoure iniciatives de comerç just, garantint la transparència de la seva gestió i els seus objectius d'ètica i justícia social. Promoure i garantir un comerç exterior basat en el respecte i equiparació dels drets socials dels treballadors/es.

ÀMBIT 5: SECTOR FINANCER

1. Diagnosi

El sistema financer és un sector estratègic per al desenvolupament econòmic de qualsevol país, ja que és a través seu com es canalitza l'estalvi dels diferents agents econòmics cap a la inversió, entre d'altres. En aquest sentit, una de les característiques més destacables de Catalunya és la importància que representa l'estalvi personal, el que realitzen les famílies del conjunt de la seva renda un cop pagats els impostos, en el conjunt de l'estalvi del país. Es considera que l'estalvi personal és un element clau per al finançament de l'economia catalana, ja que suposa la meitat de l'estalvi total dels agents econòmics i arriba a representar un 10% del seu PIB.

Per tant, resulta imprescindible disposar d'un bon sistema financer per tal de canalitzar de manera adequada aquest alt volum d'estalvi i assegurar, així, el creixement futur del país. Tot i això, és veritat que les limitacions competencials de la Generalitat li deixen un marge estret en matèria d'ordenació del sistema financer. Però cal aprofitar les esclerxes que encara li resten per tal de desenvolupar una política valenta i decidida en aquest sector.

Cal recordar que pel que fa a les caixes, l'Estatut dona competències exclusives a la Generalitat i que aquestes entitats són un dels fets diferencials del nostre país. Efectivament, les caixes d'estalvis tenen Catalunya com la regió de referència a l'Estat espanyol: a Catalunya es concentren el 25,03% dels dipòsits del conjunt de totes les caixes d'estalvis espanyoles, el 24,32% dels crèdits i el 24,26% de les oficines. D'altra banda, el pes de les caixes dins del conjunt del sistema financer (bancs, caixes i cooperatives) és

més alt a Catalunya que a la resta de l'Estat: la quota de crèdit de les caixes a Catalunya és del 51,6% el 1999 (quan a l'Estat és del 41,9%), la quota de dipòsits del 67,6% (a l'Estat 50,8%) i la quota d'oficines del 61% (a l'Estat del 47%). L'activitat de les caixes d'estalvis a Catalunya és realment important, superant en molts aspectes als mateixos bancs i no és d'estranyar, doncs, que les caixes d'estalvis catalanes representin el 35,8% de les oficines de tot el territori estatal, fet que representaria unes quotes de dipòsits i de crèdits molt elevades, segurament properes al terç del conjunt espanyol.

Les caixes d'estalvis, en ser les principals entitats per les quals es canalitza l'estalvi dels catalans i catalanes (més de la meitat de l'estalvi personal del país) i per la seva tradició i arrelament històric al nostre territori, han de tenir una legislació molt més acord amb la seva realitat. La Generalitat ha de tenir un control més important de la seva activitat i s'han d'implicar de manera més evident en el compliment dels objectius fundacionals que tenen com a entitats de caràcter benèfic-social: el desenvolupament econòmic i social de Catalunya.

Les mutualitats de previsió social són uns altres òrgans que canalitzen l'estalvi privat (en aquest cas en la cobertura de riscos) en una fórmula jurídica sense afany de lucre, sobre la qual la Generalitat té competència exclusiva –no sempre respectada del tot pel govern de l'Estat– i que té una forta implantació a Catalunya, amb 155 mútues, prop de 800.000 socis i uns actius superiors als 600 milions d'euros (amb dades de 2002). En aquest sector, també és necessària una acció de regufació més moderna, democràtica i operativa dels seus òrgans de govern, per tal de garantir el sanejament estructural i de garantir la seva competitivitat com alternativa al sector assegurador mercantil.

2. Objectius

1) Crear un instrument públic específicament català d'intervenció en el sector financer.

2) Garantir la implicació del sistema financer català en el desenvolupament del teixit econòmic de Catalunya i el reequilibri territorial de la nació.

3) Millorar les mesures de transparència i control intern de les caixes d'estalvi catalanes, així com aprofundir proporcionalment a la seva captació d'actius i la inserció de la seva activitat social a Catalunya de les entitats que operen al nostre territori.

4) Recuperar l'origen social de les caixes d'estalvi catalanes.

5) Impulsar la capacitat operativa i la implantació a Catalunya de les mutualitats de previsió social, tot millorant la capacitat de control públic, l'agilitat en la seva operativa i la transparència de la seva gestió, per fer d'aquestes entitats la referència en el sector de la cobertura de riscos, especialment en l'àmbit de les petites empreses i autònoms.

3. Propostes

1) Ampliar les competències de l'Institut Català de Finances per tal de convertir-lo en un instrument de disciplina del sector financer i un agent operatiu del sector, esdevenint, de facto, el Banc Públic Català.

2) Reformar la Llei de Caixes de Catalunya per tal d'introduir mesures en els següents àmbits:

a) Transparència, democràcia i control intern: inclusió del Parlament de Catalunya com a nou sector representatiu, canvis en el procés d'elecció dels membres de cadascun dels sectors, creació de la figura del Defensor del Client nomenat pel Parlament de Catalunya, limitacions i controls per totes les persones que hagin estat membres del consell d'administració d'alguna caixa, pel que fa a futures relacions empresarials o mercantils amb la caixa.

b) Inversió: necessitat d'autorització per part del Govern de les inversions en la concessió de grans crèdits o la concentració de riscos en una persona, destinació d'un percentatge mínim dels recursos captats a Catalunya a inversió al territori català...

c) Obra social: delimitació del percentatge dels excedents que les caixes han de destinar a obra social, establiment de criteris clars en l'assignació d'aquests recursos a projectes concrets, prioritització en l'activitat benèfic-social de les caixes d'estalvi en el desenvolupament econòmic, social i cultural de Catalunya a través dels criteris fixats pel Parlament.

d) Caixes d'estalvis foranes: establir l'obligació de que les caixes d'estalvi amb domicili central fora de Catalunya, inverteixin a Catalunya un percentatge de la seva obra social total equivalent al pes relatiu del seu negoci al nostre país.

e) Implicació de les caixes d'estalvi en la provisió d'habitatge social.

3) Impulsar la participació de les entitats de crèdit en la provisió de capital per al desenvolupament de nous projectes empresarials:

a) Facilitar la creació d'instruments financers (capital risc, societats de garantia recíproca, business angels, etc.), fins i tot amb participació pública.

b) Creació d'un fons d'avalis de crèdits destinat,

específicament, a nous emprenedors que desenvolupin la seva activitat en l'àmbit dels nous filons d'ocupació catalogats al Llibre Blanc del Pacte per l'Ocupació a Catalunya. Aquest fons comptaria amb la participació de l'Administració.

c) Modificar la insuficient actual normativa, a partir de la incorporació del Fons Social de les Caixes al finançament d'accions vinculades a nous projectes empresarials, en especial els vinculats als nous filons en el territori.

4) Reformar la Llei de Mútues de Previsió Social seguint els següents principis:

a) Millora de la fiscalitat de les aportacions per part de privats a les mútues.

b) Consolidar el sector com a referència de cobertura de riscos per a professionals, autònoms i petites empreses, impulsant la modificació de les lleis estatals que permetin convertir el sector en alternativa voluntària a la Seguretat Social.

c) Agilitar el procediment de llançament de nous productes.

d) Incrementar la transparència de la funció interventora de l'Administració pública, tot i augmentar els controls democràtics i garanties de la gestió de les mútues.

Repte 5. Enfortir l'economia de la identitat i la qualitat

ÀMBIT 1: SECTOR TURÍSTIC

1. Diagnosi

La terciarització i internacionalització de l'economia catalana han configurat el turisme com una de les activitats centrals de l'economia catalana. Any rera any, Catalunya bat rècords en aquesta àrea. A la gran presència de turisme exterior, s'hi afegeix una gran força del turisme interior català.

És indubtable la importància i la força del turisme en el conjunt de l'economia catalana. Només per donar algunes dades, Catalunya representa prop del 2% de la quota del mercat mundial i ocupa la setzena posició a nivell global en el turisme internacional. Parlem d'una xifra al voltant dels 13 milions de turistes de fora de l'estat i al voltant de 4'7 milions turistes de la resta de l'Estat, que arriben i s'estan com a mínim una nit en el nostre territori. Si ens referim al turisme interior català, el moviment és de 4 milions de viatgers anuals, a part dels viatges a segones residències que el volum total arriba als 10 milions de viatgers. Tot plegat parlem de 32 milions de viat-

gers. El total de pernoctacions arriba als 200 milions. Econòmicament el turisme representa el 10% del PIB de Catalunya.

Per tal de competir amb la resta d'oferta turística en una àrea, la mediterrània, de gran concurrència, es fa necessària una planificació acurada d'aquests tipus d'activitats. L'administració té en aquest camp unes responsabilitats irrenunciables i ha d'intervenir en la seva ordenació.

La consolidació i eventual millora del sector turístic català exigeix, però, un seguit d'actuacions prioritàries i urgents en tres aspectes principals: la remodelació de la política de promoció dels recursos turístics i les demarcacions turístiques de Catalunya, la planificació del desenvolupament de les infraestructures turístiques per tal de fer compatible el potencial de creixement econòmic, l'equilibri territorial i la sostenibilitat ambiental de l'activitat, i, per últim, la configuració d'un sistema de finançament dels recursos públics que, sobre el territori, permetin el desenvolupament de les activitats turístiques en condicions de qualitat i de futura viabilitat.

Una gestió seriosa i responsable del turisme a Catalunya ha de garantir que el flux econòmic que genera es reinverteixi en el conjunt del país: en el comerç, en la indústria, en l'agricultura. Ha de ser un motor econòmic (un de més entre d'altres) que permeti al país funcionar i generar riquesa i benestar social. Justament per tot això, cal no caure en el perill que suposa el monocultiu turístic, que acaba malmetent el país i hipotecant el futur. No és bo que a bona part del territori, el turisme sigui l'únic dinamitzador econòmic.

2. Objectius

1) Fer de la marca Catalunya i de les marques turístiques incloses en el seu àmbit territorial uns productes reconeguts internacionalment i diferenciats d'altres ofertes en tots els segments del mercat.

2) Basar la promoció turística interior i exterior en la pròpia identitat nacional; tenint especial cura en els aspectes vinculats al patrimoni, la cultura i la història, facilitant l'autoidentificació nacional i el reconeixement exterior.

3) Garantir la diversitat de models turístics al país, en consonància a la diversitat territorial, mediamental i humana que ens caracteritza. És important que a cada lloc es desenvolupi el tipus de turisme més adient a les pròpies especificitats.

4) Facilitar la modernització, la professionalització i el creixement del conjunt del sector turístic.

5) Desenvolupar el posicionament de Catalunya en els segments del turisme cultural i mediambiental sostenible. Estendre a tots els models turístics de Catalunya els criteris de respecte a la pròpia identitat nacional, la protecció i coneixement del propi patrimoni, al caràcter mediterrani del nostre territori i de les limitacions naturals que això imposa.

6) Garantir el finançament i la implicació de tots els sectors institucionals, econòmics i socials en les inversions per tal de promocionar i desenvolupar el turisme i, alhora, mantenir la qualitat del paisatge urbà, de l'entorn ambiental i territorial i del manteniment dels recursos turístics, sense la qual és impossible oferir un model turísticament atractiu.

3. Mesures

1) Impulsar la tasca de l'agència Catalunya Turisme en la promoció directa en els mercats emissors dels aspectes que identifiquen i individualitzen la marca turística Catalunya i, en particular, les accions adreçades a incrementar el potencial dels elements patrimonials, culturals i històrics propis de Catalunya.

2) Coordinar i ampliar la implicació financera des del Govern català de les tasques de promoció i comercialització, donant suport a les iniciatives locals públiques i privades, garantint sempre l'exactitud i el respecte a la realitat nacional i territorial del nostre país en la seva promoció turística, tant en la promoció interior com en l'exterior.

3) Establir una línia pressupostària específica destinada a facilitar la conversió en recurs turístic d'elements significatius del patrimoni històric i artístic de Catalunya.

4) Elaborar i aprovar el Pla Territorial de Turisme de Catalunya, amb l'objectiu de garantir un desenvolupament territorialment equilibrat i sostenible dels recursos turístics. El Pla tindrà com a funcions principals:

a) Realitzar l'estimació territorialitzada dels recursos turístics disponibles.

b) Assenyalar les àrees amb saturació i les deficitàries, tenint en compte el seu impacte econòmic, territorial i ambiental de l'activitat turística que s'hi desenvolupa.

c) Determinar els criteris d'actuació, vinculants per les administracions i els operadors privats, que han de conduir al reequilibri territorial.

d) Fomentar en l'entorn empresarial una cultura

de desestacionalització de les vacances per tal de permetre allargar la temporada d'activitat turística i defugir la massificació.

5) Coordinar les actuacions entre els diversos estaments econòmics, polítics, institucionals i socials en la planificació global del turisme a Catalunya tenint especial cura en l'atracció d'empreses i nous segments d'activitat professional al voltant de l'activitat turística: reunions, negocis, convencions.

6) Resoldre el finançament dels municipis turístics mitjançant la creació d'un instrument fiscal específic, de caràcter finalista, el fet imponible del qual estaria vinculat a l'estada dels turistes. Aquest instrument podria tenir caràcter d'impost autònom amb la cessió d'un percentatge mínim del 50% als municipis, amb l'objectiu de fer front a les despeses derivades de la promoció del conjunt de la marca Catalunya i les de manteniment de la qualitat territorial de les demarcacions.

7) Modernitzar les instal·lacions actuals i aplicar amb major rigor els criteris de qualificació dels centres turístics. Cal incentivar especialment un turisme de qualitat, basat en oferir un producte de qualitat i que no és sinònim d'oferir només producte per a consumidors d'alt standing.

8) Millorar les infraestructures, especialment en comarques en què l'impacte turístic de temporada genera unes oscil·lacions importants de la població durant un curt període de temps. Realitzar actuacions concretes que facilitin la mobilitat generada pel turisme, especialment en l'àmbit de la senyalització, i n'impulsin un model més racional. Dotar de nous i millors serveis el conjunt del territori: infraestructures, comunicacions, senyalització, accessibilitat, xarxa viària i mobilitat. Tenir una especial cura en desenvolupar una política de transport públic que també pugui donar servei al turisme.

9) Professionalitzar el sector i polítiques de formació:

a) Creació de noves escoles que cobreixin totes les especialitats. Garantir la formació de professionals en estudis reglats. Lligar la seva contractació a la formació.

b) Facilitar la formació lingüística del català, per tal de garantir l'ús i l'atenció en català. A més a més, facilitar la formació lingüística necessària per garantir una atenció correcta del turisme exterior.

c) Garantir la formació específica del personal de nova contractació. Fomentar el reciclatge del personal antic. Incentivar una política de contractacions en el

sector per tal de fer front a la manca de personal en el sector.

10) Garantir una atenció especial al compliment dels convenis del sector; garantint la protecció laboral, sovint en condicions precàries, especialment en les grans àrees turístiques. Incrementar l'activitat inspectora per tal de garantir l'estricta aplicació de la llei pel que fa a l'intrusisme professional dins del sector (guies turístics, organitzadors d'activitats turístiques, etc.).

11) Trobar mecanismes de coordinació eficaços entre les àrees de govern interrelacionades amb l'activitat turística, com el medi ambient, cultura, obres públiques i infraestructures, transport, comerç i treball.

ÀMBIT 2: AGRICULTURA

1. Diagnosi

La presentació del Llibre Blanc del sector agrari llargament reclamat, posa damunt la taula déficits de l'agricultura del nostre país que molts ja sabíem però, que a hores d'ara, s'han fet més evidents. La dispersió parcel·laria, una dimensió insuficient de les explotacions, falta d'infraestructures, insuficient desenvolupament de les cooperatives i del sector productiu etc., fan que l'agricultura tingui serioses dificultats per afrontar els nous reptes d'aquest segle XXI.

L'ampliació de la Unió Europea, el ràpid procés de globalització, les repercussions de la reforma de la Política Agrària Comunitària (PAC) i la manca de reconeixement per part de la societat urbana creen unes incerteses que des de l'Administració i especialment del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca (DARP), han de respondre de manera clara, proposant el model d'agricultura que volem i quins mecanismes posarem per facilitar-ne l'adaptació.

Des d'ERC sempre hem tingut clar quin model de pagesia volem en el territori: l'explotació familiar agrària. Aquesta, tradicionalment assentada en el territori, vertebradora de l'espai rural, ha tingut i té una funció no solament productora d'aliments propers i de qualitat, sinó que manté valors culturals i tradicionals que conformen la societat catalana. També gestiona un territori, el manté net i ordenat i actua de motor econòmic dels nostres pobles, estenent-se amb petites indústries de caràcter agroalimentari. L'explotació familiar agrària té una qualitat intrínseca, i aquesta és la gran capacitat d'adaptació als canvis que ha sofert durant el segle XX. El valor humà dels nostres pagesos ha fet que sigui un dels seus principals actius. No

és el mateix la pagesia dels anys 70 que la que tenim ara mateix. La necessitat d'afrontar els canvis obliga a tenir instruments adequats, que responguin a la necessitat real del sector i que no siguin utilitzats per negar-li l'adaptació als nous temps.

A partir de la recentment aprovada Llei d'Orientació Agrària pel Parlament de Catalunya, ERC ha de basar el seu esforç en canviar la tendència actual de renúncia i despoblament de les nostres comarques, i aprofitar tots els recursos humans de la nostra pagesia, i retornar-li la confiança en el futur, dotant-la dels instruments necessaris per afrontar els nous reptes de la globalització sobre la base d'una agricultura moderna, competitiva i respectuosa amb el territori.

És inevitable dotar d'un marc financer adequat per tal de desenvolupar el contingut de la Llei d'Orientació Agrària. Catalunya és de les regions Europees que dediquen menys pressupost a la política agrària. L'adaptació dels nous reptes estructurals i els canvis en les regles de joc internacionals obliguen per una part a aprofitar el Pla de Desenvolupament Rural (PDR) assignat al DARP (el mes de juny del 2001, només s'havia gestionat el 7% cent del pressupost aprovat, 7.200 milions de ptes.) a seguir aquest procés. Això pot provocar perdre els recursos comunitaris assignats no compromesos (PDR 2000-2006, 56.407 milions de ptes. globals).

2. Objectius

1) Consolidar l'empresa familiar agrària: sobre la base d'una empresa familiar agrària moderna, competitiva, respectuosa amb el territori, que integri els nous valors de la sostenibilitat i la multifuncionalitat, podem garantir una diversificació de l'activitat, el reequilibri territorial mantenint els nostres pobles vius i dotar la indústria agroalimentària, aprofitant la base del món cooperatiu que ja tenim, dels productes de qualitat que demana.

2) Impulsar el reequilibri territorial: canviar la tendència actual de renúncia i despoblament de les nostres comarques, aprofitar tots els recursos humans i econòmics i retornar-li la confiança en el futur són també prioritats d'ERC. Hem de valorar també la diversitat de la nostra pagesia. La diferent situació geogràfica i l'especialització del sector han fet aparèixer molt clarament diferents pagesies i diferents problemàtiques sectorials que caldrà abordar amb Plans d'Actuació Sectorials, tenint en compte la situació real del territori.

3) Garantir una producció d'aliments de qualitat:

la funció principal de l'agricultura i la ramaderia és la de produir aliments per la societat. Uns aliments que han de tenir la màxima garantia, qualitat i respecte amb el medi que demana la nostra societat.

4) Assegurar la utilització racional i sostenible dels recursos naturals necessaris per a l'activitat agrària, especialment de l'aigua: l'aigua és una part fonamental en la producció agrària. Cal tenir en compte diversos aspectes a l'hora de valorar la utilització dels recursos hídrics i fer una política de racional de l'aigua en l'agricultura.

5) Impulsar una reestructuració dels instruments polítics de desenvolupament de l'activitat agrària a Catalunya i ampliar el marc financer públic de suport.

3. Mesures

1) Reconèixer la importància i especificitat de l'activitat econòmica de l'explotació agrària familiar:

a) Modulació d'ajuts, donant prioritat a l'explotació directa.

b) Redacció de Plans Estratègics d'Actuació per sectors d'activitat.

c) Reconeixement del paper de la dona en l'activitat agrària i promoure la seva incorporació.

d) Creació d'una Mútua Catalana d'Assegurances agràries.

e) Reconeixement de l'especificitat del sector agrari a efectes fiscals.

f) Manteniment del REAAS i equiparar-lo en prestacions al règim general.

g) Incorporar els productors en el procés de comercialització i distribució.

h) Regular l'activitat agrària a temps parcial.

i) Ordenar l'activitat ramadera intensiva amb criteris de sostenibilitat i territorialitat.

j) Assegurar la transferència tecnològica amb la participació de les universitats.

k) Dotar de més mitjans la formació professional i promoure la formació continuada dels professionals de la pagesia.

l) Diversificar l'activitat agrària potenciant els productes tradicionals.

m) Adaptació de la nova PAC al model agrari català.

n) Promoure l'agroturisme com a complement dins de l'activitat agrària.

2) Garantir la producció d'aliments de qualitat:

a) Garantir la traçabilitat dels productes en tota la cadena alimentària.

b) Producció integrada. Dotar-la dels mitjans tècnics i d'investigació per fer un producte de qualitat i competitiu.

c) Potenciar, diversificar i consolidar la indústria agroalimentària, preferentment del món cooperatiu.

d) Tenir en compte el principi de Sobirania Alimentària.

e) Promoure la producció de qualitat, ecològica i tradicional.

f) Plans sectorials d'adaptació a les normatives de caire agroambiental.

g) Organitzar organismes interprofessionals que regulin les activitats de transformació i comercialització de productes agraris per garantir una justa redistribució dels preus.

3) Millorar la inserció de l'activitat agrària en la gestió del territori:

a) Llei d'Espais d'Interès Agrari.

b) Reconeixement de la multifuncionalitat de l'agricultura. Adaptar les normatives de les noves orientacions de la política agrària.

c) Garantir les infraestructures necessàries pel desenvolupament de l'activitat agrària.

d) Crear mapes d'actuació agrària. Prioritzar les actuacions en zones desfavorides i periurbanes.

e) Tutelar des de l'Administració la reparcel·lació i el mercat de terres, per afavorir explotacions viables prioritzant l'accés a l'explotació agrària directa.

f) Pla d'Electrificació Rural.

g) Accés real a la xarxa en el món rural.

4) Desplegar els contractes territorials: el Contracte Territorial és el compromís per una part de la pagesia i de l'altra la societat, on les dues parts es comprometen a fer una sèrie d'actuacions. Els pagesos, el compromís en la producció d'aliments, gestió del territori i dels recursos naturals sota els principis de traçabilitat i multifuncionalitat. De l'altra la societat, reconeixent la feina de gestió del territori aportant-hi els recursos i eines necessàries per poder-ho portar a terme. Els contractes territorials han de suposar una evolució en positiu de les actuals explotacions prioritàries, d'on ha partir del reconeixement d'esdevenir un model d'economia contractual on quedarien delimitades les funcions i responsabilitats de cada part. El Contracte Territorial ha de servir per modernitzar l'empresa agrària, integrant-hi els nous valors de traçabilitat i multifuncionalitat. Una eina que ha de ser garantia per adaptar les actuals explotacions als reptes que suposen l'evolució de l'economia mundial, la nova PAC, acords de l'OMC, procés de globalització etc. sobre la base d'un món rural català amb explotacions repartides pel territori. Així mateix, caldrà tenir en compte les diferents situacions territorials i necessitats del subsectors i comarques a l'hora de desplegar els contractes i adaptar-los amb propostes diferenciades depenent de cada situació

concreta. El contracte territorial està integrat pels següents elements principals:

a) Observatori de l'empresa agrària. Òrgan format per l'Administració i les organitzacions professionals que haurà de definir qui ha de tenir accés als contractes territorials, mecanismes de reestructuració, i fer un seguiment de l'evolució i adaptació de l'empresa agrària.

b) Pla tècnic de gestió. Representa una radiografia de les explotacions, on determinarem la viabilitat econòmica, l'estructura, mancances i valors territorials i mediambientals. Es valorarà també la situació geogràfica i el grau de desenvolupament. Aquest Pla Tècnic determinarà l'accés a les ajudes.

c) Ajuts: instruments que l'administració posarà a l'abast del pagès per dur a terme una gestió sostenible de l'activitat, recolzada pel Pla Tècnic de gestió, com ara els Fons de terres –per tal de garantir unes dimensions viables de les explotacions prioritant l'accés a la terra, entès com un mitjà de producció, a aquelles explotacions que acreditin una insuficient dimensió que posa en perill la seva viabilitat econòmica. D'altra banda facilitaria l'accés a la terra dels joves pagesos que volen incorporar-se a l'activitat, el Fons de quotes –prioritzant igualment en el seu repartiment, les explotacions prioritàries i els joves i amb criteris territorials i de suficiència estructural, i, finalment, els plans de modernització –accés al R+D i accés al mercat.

d) Compromís de gestió sostenible. Compromís que adquireix el pagès a canvi dels ajuts que l'Administració posa al seu abast. Compromís en definitiva davant la societat, de portar a terme una gestió eficaç i respectuosa dels recursos naturals garantint la producció d'una aliments de qualitat.

5) Impulsar la nova cultura en la gestió de l'aigua: basada en el següents criteris:

a) Nous recs. Garantir un subministrament adequat en els nous regadius. Assegurar la viabilitat de les infraestructures hidràuliques amb polítiques de restitució de les inversions a l'Administració adaptades a la rendibilització real de les explotacions afectades.

b) Recs consolidats. Cal anar cap a un Pacte d'Utilització i Modernització d'infraestructures de l'aigua d'ús agrícola entre l'Administració i les diferents comunitats de regants que proposi mesures realistes en la utilització i estalvi de l'aigua, i la redistribució atenent les necessitats del sector.

c) Reequilibri territorial. Garantir l'accés a la utilització de l'aigua en el desenvolupament i reequilibri territorial en la distribució de recursos hídrics. L'estalvi en l'aigua d'ús agrícola ha de servir per garantir el reequilibri territorial.

d) Aprofitament d'aigües residuals. Aprofitament

de les aigües residuals per l'ús agrícola, previ compromís de l'ACA que garanteixi que està exempta de residus i és aprofitable per l'activitat agrària.

6) Reformar els instruments de gestió pública: el sector agrari necessita un instrument polític que garanteixi una política agrària adaptada als nous temps. El DARP, tal com el coneixem avui, s'ha caracteritzat per una falta d'iniciativa i cap mena de criteri a l'hora d'organitzar el sector i liderar l'adaptació a les diferents reestructuracions de la política agrària de la Unió Europea. Per això, en proposem una reestructuració, adaptada a la nova visió integrada i multifuncional de la política agrorural de la Unió Europea, amb els següents criteris:

a) Consolidar l'Administració Agrària com administració de serveis: delegar la prestació de Serveis agraris a entitats col·laboradores, potenciar les delegacions comarcals, simplificar els tràmits burocràtics.

b) Crear un Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Medi Rural: amb competències en la garantia alimentària en tot el procés de producció, elaboració i distribució, la gestió mediambiental que es desprèn de l'activitat agrària i en medi rural (infraestructures, reequilibri territorial i ordenació de l'activitat en el medi rural).

c) Accés directe a les Institucions Europees: com a Administració única ser present a Europa per defensar un model propi de gestió agrària i rural.

7) Dotar la política agrària d'un marc financer adequat per desplegar la Llei d'Orientació Agrària i poder garantir els recursos necessaris per dur a terme una intervenció real en el sector: juntament amb una correcta gestió del PDR, és necessari un paquet de mesures agràries complementàries que reforcin una mínima adaptació de l'estructura agrària catalana, recuperant el dèficit financer acumulat durant els darrers anys. Proposem aquí una equiparació progressiva real a nivell Europeu en despesa financera agrària a les entitats subestats dels Quatre Motors d'Europa.

ÀMBIT 3: SECTOR PESQUER

1. Diagnosi

Catalunya és un país amb un perímetre de costa important i una tradició pesquera igualment important. Malgrat això, al nostre país mai no hi ha hagut una política pesquera que hagi tingut en compte la realitat socioeconòmica i la sostenibilitat del recurs pesquer. Avui ens trobem amb una flota fortament subvencionada i que té una capacitat extractiva superior al potencial dels nostres recursos, cosa ens ha abocat a la seva sobreexplotació. D'altra banda, es

mantenen dèficits notables, no només pel que fa a temes de gestió, sinó també de comercialització, formació professional, recerca i polítiques socials.

El nostre projecte es fonamenta en la proposta d'un nou model de gestió pesquera amb perspectiva de mitjà i llarg termini. Aquesta proposta parteix de la resposta a la pregunta: com volem el futur de la pesca a Catalunya?

Com en el cas de qualsevol altre recurs natural renovable, els nostres objectius són la sostenibilitat de l'explotació i la cerca dels òptims de rendiment a llarg termini que no posin en perill el futur del recurs.

Com en el cas de qualsevol altra activitat econòmica, és també el nostre objectiu assegurar la viabilitat econòmica de l'activitat pesquera extractiva.

D'altra banda, la gestió de la pesca s'ha de basar en la interacció entre els tres elements que hi són fonamentals: el sector pesquer, l'Administració pública i la ciència. Aquests tres elements han d'analitzar, debatre, proposar solucions i planificar el curt, mitjà i llarg termini de la pesca d'una manera col·legiada. Cal dir que res d'això ha estat endegat a Catalunya, ni pel Govern autonòmic ni pel central.

2. Objectius

1) Garantir la sostenibilitat de l'explotació pesquera a Catalunya a llarg termini en un marc de respecte a la natura.

3. Mesures

2) Crear una mesa de discussió sector-administració-cièntifics (biòlegs, economistes, sociòlegs). El Centre de Referència en Pesca, recentment aprovat, pot acomplir aquesta funció. La funció d'aquesta Mesa seria l'anàlisi conjunta dels problemes i la recerca de solucions.

3) Potenciar la recerca científica.

4) Realitzar regularment l'avaluació dels recursos tot actualitzant el seu estat i el seu potencial.

5) Incorporar les eines de gestió reconegudes i recomanades internacionalment (codi de conducta de la pesca responsable, mesures tècniques, gestió de l'esforç pesquer, enfocament ecològic, plans de recuperació, àrees protegides, principi de precaució). Contemplar la possibilitat de comptar amb assessorament extern.

6) Produir anàlisis econòmiques de l'activitat pesquera (en particular en referència a les subvencions, procés de formació de preus i mercats).

7) Racionalitzar les mesures de control i vigilància (a la mar, a les il·lotges, als transports, als mercats).

8) Execució de les mesures de gestió, control, seguiment, estadístiques i mostreig biològic.

9) Desenvolupar un pla d'avaluació i gestió de la pesca esportiva.

10) Integrar la pesca en la gestió d'espais marí-tims.

11) Donar dimensió mediterrània (GFCM, ICCAT), europea (UE) i internacional (FAO, convenis internacionals, etc.) a la gestió de la pesca a Catalunya.

12) Potenciar els productes de qualitat, les denominacions d'origen i el peix fresc de la costa, en els circuits regulars de comercialització.

13) Establir un control sanitari i de qualitat estricte dels productes d'importació.

14) Controlar la legalitat del producte d'importació (talles mínimes).

15) Donar suport a l'extensió de pràctiques associatives entre col·lectius de pescadors i altres activitats del sector.

16) Impulsar la formació tècnica i el reciclatge dels professionals.

17) Aplicar polítiques socials efectives al col·lectiu de pescadors: assistència familiar i seguretat social, atenció sanitària, medicina preventiva, seguretat, comunicació, salvament a la mar, cobertura de l'atur i atur tècnic.

18) Assumir totes les competències en matèria de pesca per tal d'incrementar l'eficàcia en la gestió pesquera. Alguns dels problemes pesquers a Catalunya vénen de la impossibilitat de fer una política pròpia. La Generalitat de Catalunya només té competències en algunes interiors que, en el cas de Catalunya, representen poc més de 2300 km², només el 15% de les aigües jurisdiccionals i menys del 10% de les aigües on normalment pesca la flota catalana (fins 800 metres de fondària, poc més de 24 000 km²). Això fa que la Generalitat de Catalunya no pugui fer una política pesquera pròpia, ja que fora de les aigües interiors hi pot pescar qualsevol altra flota provenint de

ports espanyols, sense que la Generalitat pugui dir-hi res.

19) Desenvolupar una política de préstecs adequada a les característiques dels propietaris d'embarcacions per permetre la modernització de la flota i, si escau, estudiar ajuts en aquest mateix sentit. Tot això, amb el benentès que cal evitar la sobrecapitalització d'una flota actualment ja sobredimensionada, tenint en compte el recurs disponible.

20) Subvencionar la retirada d'embarcacions.

2. Un país endreçat, accessible i ben connectat al món

En general, les polítiques territorials i urbanístiques es defineixen com aquell seguit d'accions i iniciatives que organitzen el territori o es projecten en el temps -per mitjà de la planificació- per tal d'aconseguir un determinat equilibri: entre allò públic i allò privat; entre diferents zones, barris, llocs de la mateixa ciutat, àrea urbana, nucli urbà; entre diferents parts del territori; entre allò urbà i allò rural; entre les polaritats urbanes i les de pagès; entre el territori i els seus habitants; entre els seus habitants, el territori i l'explotació del territori. En resum, acords, mesures, previsions, impulsos, delimitacions, impositions, concrecions, definicions, comunicacions... per fomentar un acurat equilibri i una mínima organització, entre els diferents agents i gents que actuen en el territori, les diferents parts que componen el territori i entre els diferents territoris que formen el nostre país.

El territori es defineix com a construït, en tant que modificat pels seus habitants per adequar-lo a les seves necessitats. La construcció del territori s'estructura al voltant del següent element: d'una banda, com a base o substrat del territori i com a part passiva, o sobre la qual s'actua; els accidents geogràfics naturals definits per la topografia, la hidrologia i la forma del territori i les seves aigües. D'altra banda, com a part activa, constructora del territori; la forma urbana, els nuclis habitats; la xarxa de comunicacions, camins, carreteres, vies fèrries, autopistes, aeroports, ports, etc. i la divisió de la propietat, la delimitació de l'infinit per l'acotació del territori per les propietats del sòl. La delimitació del territori en bocins implementa la seva transformació per aconseguir un determinat aprofitament, agrícola, històricament, o d'una altra mena en l'actualitat.

Per tant, una política territorial i urbanística acurada i progressista passa per la recerca d'un determinat equilibri entre la base o substrat del territori i la necessitat de transformació per al seu aprofitament; entre la necessitat de transformació per al seu major aprofitament i la necessitat de manteniment d'un mínim de transformació amb equilibri amb els cicles biològics naturals del territori; entre l'aprofitament de

les aigües i la conservació de la qualitat i característiques d'aquestes com a font de riquesa del territori; entre la necessitat de desenvolupament dels nuclis urbans i la necessitat de manteniment del propi territori per als mateixos habitants dels nuclis urbans; entre el valor documental de la forma urbana i de les formes territorials i les noves necessitats de transformació necessàriament dialogants amb el context existent; entre les necessitats de més i millors habitatges per a tothom i l'acurat equilibri del desenvolupament i densificació dels nuclis urbans respecte als seus espais lliures i a la resta del seu territori; entre les necessitats de comunicació cada vegada majors i més ràpides i l'exigència d'una màxima racionalitat de les xarxes de comunicació entre elles i el territori que travessen; entre el màxim aprofitament del sòl, pels seus propietaris i la necessitat d'un acurat equilibri entre aquest aprofitament individual i les demandes i necessitats de la resta de la població i del propi territori. Acotar o fomentar aquest aprofitament i les transformacions que pressuposen és la base d'una política territorial i urbanística acurada en aquesta recerca d'equilibri entre els diferents habitants, nuclis i territoris.

La política territorial -entesa en un sentit ampli del terme- perdria la seva base social si no es sotmetés al parer ciutadà. Una política territorial acurada, territorialment equilibradora, ha d'ésser participativa, buscant mecanismes per copsar el parer de la gent. Alhora, en aquesta busca de l'equilibri territorial, necessita de l'apropament dels mecanismes de planificació i decisió al territori objecte de planificació i actuació.

Per tant, una política territorial equilibradora del seu territori participativa amb els seus habitants també ha d'ésser localment planificada i decidida; plantejada des de l'òptica de la concertació a tots els nivells:

- En la planificació: l'existència de múltiples agents sobre el territori -els diferents nivells administratius, el conjunt d'agents econòmics i socials, la societat civil- exigeixen una planificació concerta-

da, a fi que l'execució no quedi paralitzada per la no resolució d'interessos legítims no tinguts en compte.

- En la gestió: aquests mateixos agents han de poder ser vinculats a la gestió, a fi que les responsabilitats quedin assumides també per qui n'és més directament interessat i/o usuari, sense que això vulgui dir que l'administració pública –representant de l'interès general– dimiteixi de les seves responsabilitats d'organització i direcció.
- En el finançament: la utilitat que determinades infraestructures pot tenir és variable per a diferents territoris o sectors. Cal establir fórmules que vinculin més directament els costos d'execució i d'explotació de les infraestructures als més directament interessats i usuaris, no en termes de negoci, sinó en termes de justícia distributiva.

Es per tot això que des d'ERC proposem un seguit de mesures en matèria de política territorial, per al període 2004-2007, que han de permetre superar els principals reptes que Catalunya té plantejats en aquest camp:

1. Organitzar el territori per fer-lo més democràtic i eficient: dissenyant un nou marc d'organització territorial –organitzatiu, competencial i financer– obert i flexible que permeti a cada part del territori ajustar-lo a les seves necessitats, amb una nova estructura del mapa municipal i comarcal, un nou règim local i comarcal que faci els ajuntaments i els consells comarcals més eficaços tècnicament i política, i amb la regionalització del país en vegueries, enteses com a àmbits de descentralització de la Generalitat, de planificació territorial i de cooperació comarcal.

2. Configurar un territori a l'abast de tothom i sense peatges: amb l'establiment d'un model reticular, no radial, en la xarxa de comunicacions viàries, tant interior de Catalunya com de connexió amb l'eix mediterrani i amb Europa, i d'un pla de rescat de peatges que garanteixi la gratuïtat de la xarxa viària d'alta velocitat. Cal també unificar la xarxa ferroviària, amb operador propi de la Generalitat de rodalies i regional.

3. Fer de Catalunya la porta logística del Sud d'Europa: amb la creació d'una xarxa ferroviària d'ample europeu que potenciï les connexions de Catalunya amb els grans espais econòmics d'Europa, tant amb l'euroregió pròpia com el corredor atlàntic (mitjançant la connexió amb Toulouse), afavorint l'aparició d'un operador de mercaderies català públic o mixt, assolint la plena autonomia en la gestió portuària i impulsant l'articulació del front portuari València-Tarragona-Barcelona, i configurant un autèntic sistema

aeroportuari català, gestionat des de Catalunya, i integrat, en forma de xarxa equilibrada i jerarquitzada, per les diferents instal·lacions existents i aquelles que pugui ser necessari desenvolupar en el futur, amb Barcelona com a gran hub europeu i intercontinental de l'EURAM.

Repte 1. Organitzar el territori per fer-lo més democràtic i eficient

ÀMBIT 1: ORGANITZACIÓ TERRITORIAL I ADMINISTRATIVA

1. Diagnosi

L'actual organització del territori ha demostrat que no és la més eficient per a la provisió de serveis públics a la ciutadania, i per a l'expressió política de la voluntat de la seva població i de la resolució de problemes i l'establiment de prioritats. Els conflictes de les Terres de l'Ebre, les repetides demandes de l'Alt Pirineu, o l'exploració –sovint problemàtica– de noves vies com el Consorci del Camp o l'Institut de Desenvolupament de les Terres de l'Ebre són mostres que l'expressió institucional del territori no s'ajusta a la realitat. Cal, doncs, una profunda reforma de l'organització territorial.

En aquest sentit, sembla que alguns paràmetres bàsics per bastir un consens, al voltant d'aquesta d'aquesta reforma, podrien ser els següents:

- Recuperar la tradició del catalanisme progressista que des de Pi i Maragall a Pi i Sunyer, passant per Pau Vila o Rovira i Virgili, ha propugnat l'organització territorial basada en la distribució natural dels interessos, un concepte que entronca amb l'actualment importat del Dret comunitari, anomenat Principi de Subsidiarietat.
- El respecte a la mateixa tradició, que rebutja la divisió provincial com organització territorial del país, per aliena a la seva idiosincràsia i ser el model d'uniformització administrativa que ha estat vigent des del segle XIX.
- Pensar la divisió territorial en funció de l'organització territorial: plantejar la divisió territorial en termes d'eficàcia en la prestació dels serveis públics, d'opcions d'articulació de les necessitats col·lectives i de mecanismes de participació de les col·lectivitats en les decisions relatives a les activitats sobre el territori. No en termes de poder. Desenvolupant un model flexible d'organització territorial que s'adapti a les característiques i necessitats del territori. Això vol dir plantejar les

funcions que ha de realitzar cada nivell abans de traçar límits.

- Entendre el municipi com administració territorial principal, entenent que administració local ha de ser cada vegada més govern local, amb un àmbit d'interessos i competències superior a l'actual (Administració ordinària per a la prestació dels serveis sobre el territori, en detriment de les administracions perifèriques de l'Estat i la Generalitat).

Els gairebé 25 anys d'ajuntaments democràtics constitueixen una experiència globalment positiva. Els ajuntaments han esdevingut els protagonistes actius de la vida social i econòmica del país, han estat un factor de recatalanització i han posat en marxa molts dels serveis bàsics necessaris per a la població. L'etapa coberta fins ara presenta, però, dèficits importants que tenen el seu origen en els factors següents:

- La incapacitat per crear un model d'organització territorial propi, atesa la pervivència de la divisió provincial i d'institucions perifèriques de l'Estat.
- La problemàtica que representa el nivell de despesa supletòria amb l'assumpció de competències impròpies i l'existència d'un marc competencial poc ajustat a la realitat.
- Les greus limitacions de les hisendes locals que afecten al volum de recursos econòmics i a la sobirania política alhora de modular impostos.

És necessari, doncs, davant d'aquesta situació, superar el model territorial vigent. Aquesta problemàtica no es pot continuar mantenint en unes coordenades tan il·lògiques com les actuals. No té sentit que les delegacions territorials de la Generalitat estiguin desproveïdes de capacitat de decisió real, que les diputacions provincials actuïn en clau de contrapoder de la Generalitat i que els Consells Comarcals s'hagin configurat massa sovint com una realitat alternativa a la de la capital de la comarca.

ERC aposta per convertir Catalunya en província única com a primer pas per poder definir un model propi d'organització territorial. Cal ser conscients, malgrat tot, que la conversió de Catalunya en una sola circumscripció provincial aniria en detriment de la seva actual representació al Congrés dels Diputats espanyol i, molt especialment, al Senat. De tota manera, però, amb voluntat política i imaginació jurídica, aquest ha de ser un obstacle possible de superar. La província única suposaria disposar d'una major llibertat per impulsar una organització territorial ajustada a les necessitats reals del país i menys condicionada per l'Estat.

D'altra banda, i pel que fa a les regions, aquestes han de tenir un paper primordial de suport per a tot allò al qual els municipis no puguin arribar en l'exercici de les seves competències. El component essencial de tot aquest sistema ha de ser el municipi. ERC fomentarà la cooperació entre ajuntaments però respectarà alhora l'actual mapa municipal de Catalunya. ERC s'oposarà a qualsevol canvi que no respecti la voluntat de les parts implicades, molt especialment en el cas dels petits municipis. Només a través de la voluntarietat i l'avenç cap un esquema en el qual la mancomunació de serveis sigui quelcom més freqüent i normalitzat que fins ara, s'aconseguirà que el nou mapa municipal no grinyoli.

Pel que fa a l'articulació de l'Àrea Metropolitana, Barcelona i la resta de municipis agrupats actualment a les tres entitats metropolitanes, han de dissenyar conjuntament les estratègies de futur per assegurar el desenvolupament del seu territori i el benestar de la seva gent. Cal vehicular un model que simplifiqui la gestió, englobant l'Entitat Metropolitana del Transport en l'Autoritat del Transport Metropolità, i advocant per un consorci metropolità de serveis comuns en temes com: l'habitatge i l'educació, entre d'altres, per a la concertació de polítiques per a cadascun d'aquests àmbits. D'altra banda, cal fixar unes bases pel que fa a l'ordenament urbanístic, fixades en el necessari Pla Territorial Metropolità, que permetin una correcta revisió del PGM vigent des del 1976 i que no respon ja a la realitat social actual. Pel que fa a la gestió, tant del futur Pla Territorial com del PGM, des d'ERC defensem l'adequació de les comissions territorials d'urbanisme als àmbits dissenyats per cada Pla Territorial Parcial, el que permetria la constitució d'una comissió metropolitana d'urbanisme amb la subcomissió per a Barcelona ja prevista a la Carta Municipal.

Per dotar de coherència i eficiència el sistema que es vol potenciar, cal que els municipis disposin d'un marc de competències més ampli, que ha de representar un increment del pes dels ens locals en el conjunt de la despesa pública a Catalunya, sense que aquest increment es realitzi a costa de la fracció de despesa pública que en l'actualitat és gestionada per la Generalitat. Qualsevol reordenació territorial ha d'anar acompanyada d'una redistribució de competències entre les institucions esmentades. Aquesta redistribució s'ha de basar en els principis de subsidiarietat i cooperació. S'ha de dur a terme, a més, tenint en compte factors com el nombre d'habitants, el pressupost municipal, la capitalitat comarcal i la població estacional. Es tracta, conseqüentment, d'una assignació flexible i progressiva de competències, sobretot pel que fa a les necessitats més bàsiques de la població: serveis primaris i de sanitat, ser-

veis socials, gestió de l'ensenyament infantil i primari i polítiques actives d'ocupació i d'habitatge. Tot plegat constitueix un acostament de les competències als nivells més pròxims al ciutadà.

Tota aquesta tasca no es pot articular sense un sistema de finançament satisfactori que doni resposta a les demandes del municipalisme. Des d'ERC considerem que el sector local, que actualment disposa d'una participació en la despesa pública al voltant del 12-13%, ha d'atansar-se a l'ideal de distribució del 30-40-30. La darrera reforma de la Llei reguladora d'hisendes locals (2002) ha estat clarament insuficient en aquest sentit i en d'altres.

ERC és partidària que la Generalitat gestioni el repartiment del PIE (Participació en els Ingressos de l'Estat), per garantir la suficiència financera dels ajuntaments, als quals hauria de traspasar una part dels tributs cedits per part de l'Estat. És necessari, doncs, garantir el finançament dels ens locals en base als principis normatius d'autonomia municipal i suficiència financera; combinats, és clar, amb els de responsabilitat fiscal i equitat. Es tracta d'uns principis que han estat conculcats repetidament en la configuració i aplicació del model vigent i que ERC es compromet impulsar i defensar en tots els àmbits institucionals.

És a partir d'aquest seguit de transformacions estructurals en l'àmbit territorial, competencial i fiscal que els ajuntaments de Catalunya estaran en condicions d'abordar amb millors garanties els reptes que es plantegen amb vista al futur. Uns reptes que van molt més enllà dels que s'albiraven de l'etapa inicial dels ajuntaments democràtics, en què l'eix principal d'actuació passava fonamentalment per superar els déficits urbanístics i de serveis heretats de l'administració local franquista. Ara, amb l'adveniment de la moderna societat del coneixement i de noves i creixents necessitats ciutadanes, ha arribat el moment d'ERC. Ara és l'hora dels municipis sostenibles, econòmicament emprenedors, estenedors del benestar social per a tothom i dinamitzadors dels mecanismes de democràcia participativa.

2. Objectius

1) Possibilitar sortides i expressions institucionals a realitats territorials ara no reconegudes.

2) Dissenyar un marc institucional –és a dir, organitzatiu, competencial i financer– obert que permeti que cada part del territori pugui ajustar-lo a allò que necessita.

3) Clarificar el repartiment de recursos i com-

petències entre nivells administratius, a fi que la ciutadania pugui demanar responsabilitats a qui realment les té, i que tothom tingui els recursos legals i materials necessaris per exercir-les.

4) Crear una nova estructura del mapa municipal que atorgui als ajuntaments eficàcia política (proximitat al ciutadà, fortalesa davant la Generalitat) i eficàcia tècnica (augment de les seves capacitats, estalvi en les despeses).

5) Crear un model flexible d'organització comarcal, en què les funcions, mida, i límits, s'adaptin a les característiques del territori.

6) Un sol nivell intermedi que no ha de tenir, a diferència de les actuals diputacions, consideració Ens local.

7) Repensar el fet metropolità i plantejar l'encaix de la realitat metropolitana en el marc del model d'organització que estableix l'Estatut.

8) Aconseguir l'assumpció per part de l'Estat de la diversitat pel que fa a la planta local.

3. Mesures

1) Possibilitar la institucionalització i singularització de les noves àrees metropolitanes de Tarragona –Reus, Girona, Manresa i Lleida.

2) Simplificar les estructures administratives a la regió metropolitana de Barcelona.

3) Reconèixer institucionalment les Terres de l'Ebre, l'Alt Pirineu i la Catalunya Central, i reconeixement com a comarques político-administratives de: Vall de Camprodon, Moianès, La Selva Marítima, Alta Segarra, Baixa Segarra, Segre Mitjà, Baix Llobregat Nord i Lluçanès.

4) Repensar el model territorial de Catalunya per tal que el territori deixi de ser conflicte, superant les disfuncions que bloquegen el desenvolupament estatutari, tenint en compte els actuals condicionants polítics i la pròpia evolució de Catalunya.

5) Impulsar el traspàs de competències sobre règim local de l'Estat a la Generalitat. El fet que el Parlament pogués legislar tenint en compte la realitat local de Catalunya facilitaria l'encaix dels ajuntaments en l'estructura del país.

6) Racionalitzar el mapa municipal.

7) Fomentar la mancomunació de municipis.

8) Afavorir els ens locals descentralitzats per garantir la identificació de tot nucli de població amb una instància representativa en paral·lel a la reforma del mapa municipal.

9) Modificar el règim competencial dels ens locals de Catalunya, seguint el principi de subsidiarietat. Cal atribuir més competències als ajuntaments especialment pel que fa a benestar social, promoció econòmica, habitatge i ensenyament.

10) Implantar mecanismes que per metin als ajuntaments controlar l'estat i execució de les infraestructures, ja siguin de l'Estat o de la Generalitat.

11) Assignar a l'alcalde el comandament de les forces de seguretat en el seu territori, superant l'actual figura de coordinador.

12) Ampliar les facultats municipals en matèria de política mediambiental, quan es tracta de la instal·lació d'indústries potencialment contaminants en zones limítrofes a la població, encara que es tracti d'un municipi veí.

13) Impulsar el finançament de les noves competències a assumir pels ajuntaments, fonamentalment pel que fa a l'ensenyament, a partir de l'IVA o l'IRPF.

14) Mantenir l'IBI com a impost central de la hisenda municipal. Cal, però, millorar en la seva eficàcia recaptatòria, mitjançant la simplificació i l'agilització dels processos de revisió cadastral. Increment de l'autonomia municipal en la determinació i gestió de la tributació municipal. Cal transferir als municipis la gestió cadastral.

15) Crear figures tributàries, com les taxes ecològiques, orientades al finançament de les externalitats ambientals de l'activitat personal (residus domiciliaris, sanejament, etc.) i de l'activitat empresarial. El nombre d'aquestes figures hauria de ser el més reduït possible per tal de simplificar el conjunt actual de taxes locals.

16) Avançar cap a una major diversitat en el règim local a la mida de les necessitats dels ens Locals de Catalunya, d'acord amb la tradició de "cartes municipals" comuna a altres tradicions jurídiques.

17) Pel que fa a la dimensió sovint són excessives com a administració local i petites com a òrgan útil per servir d'administració perifèrica per la descentra-

lització de funcions de la Generalitat. Així mateix l'actual xarxa de ciutats supera sovint unes comarques poc funcionals.

18) Repensar la consideració de les comarques com a ens per l'exercici de competències delegades o assignades per part de la Generalitat, tota vegada que l'increment de la seva vinculació a l'organització autonòmica ho és en detriment de la seva consideració d'ens local. No cal per tant, fomentar la competència entre nivells de la mateixa administració local, atès que les relacions han de ser entre iguals, ja que la dimensió no pot suposar l'existència d'interessos prevalents en òrgans de la mateixa administració. Per tant funcions estrictes de suplència, cooperació i assistència.

19) Assolir la província única pel que fa als serveis de l'Estat.

20) Regionalitzar el país en vegueries, que a més de ser el marc per a la descentralització de la Generalitat (administració perifèrica de la Generalitat), i els àmbits per a la planificació territorial (coincidents amb els àmbits regionals de planificació del Pla territorial general de Catalunya -àmbits territorials d'aplicació dels plans territorials parcials-), les vegueries també seran els àmbits o demarcacions territorials per a la mancomunització voluntària de comarques (administració local).

21) Reconèixer administrativament la realitat metropolitana, en el sentit de l'establiment d'una comarca metropolitana com a ens de caràcter territorial, reconeixent la substantivitat política pròpia de l'àrea metropolitana.

22) Replantejar l'aplicació de la garantia institucional a la província atès que el contrari condueix al bloqueig, les duplicitats i ignora la diversitat.

23) Garantir la suficiència financera dels ens locals que resulten de l'exercici de competències autonòmiques, suficiència financera que s'ha de fonamentar en les responsabilitats que tinguin en cada moment atribuïts per llei.

24) Desenvolupar l'article 48.2 de l'Estatut en el sentit que Catalunya pugui legislar i establir els criteris de participació del seus ens locals en els ingressos de l'Estat d'acord amb el seu model territorial variant, en aquest sentit, la jurisprudència del tribunal constitucional com la que deriva de la STC 96/1990.

ÀMBIT 2: PLANIFICACIÓ I GESTIÓ TERRITORIAL

1. Diagnosi

El model d'ocupació i d'ús del territori seguit fins ara ha demostrat ser excessivament consumidor de l'espai i de tota mena de recursos, i absolutament oposat als criteris de sostenibilitat. Els criteris ambientals i els principis de la sostenibilitat no s'han tingut en compte a l'hora del fer el planejament territorial del nostre país. El model territorial que s'ha seguit en els últims 30 anys ha demostrat ser excessivament consumidor de l'espai i de tota mena de recursos.

Catalunya és un país densament poblat en unes zones molt determinades, amb el que això representa de pressió sobre el sòl, els recursos i la qualitat del medi en general. Així doncs, cal acceptar que el territori ocupable es pot considerar esgotat per a moltes viles i ciutats. Mentre la superfície arbrada ha crescut un 9%, degut a l'abandonament de camps de conreu i d'explotacions forestals, la superfície urbanitzada ha augmentat més d'un 35%, tot i que la població de Catalunya ha augmentat només un 4%. En només 10 anys (1987-1997), el sòl urbà a Catalunya ha passat de ser el 2,66% al 4,46%. I bona part d'aquest sòl s'ha consumit en el creixement de noves zones urbanitzades al voltant de les conurbacions urbanes i zones turístiques, amb una tendència a l'ocupació difusa del territori totalment insostenible ocupant sòl agrícola i espais lliures i degradant la qualitat (diversitat) dels espais naturals que resten aïllats.

El litoral i les zones d'alta muntanya són els espais que reben una pressió més gran, no en va, són el suport d'un dels principals sectors econòmics del país: el turisme (12% del PIB). En nom del turisme s'endeguen molts projectes, es construeixen infraestructures i es modifica i esquartera el territori que, des de fa temps, ja ha estat molt baquetejat per l'agricultura, la indústria i la urbanització. La proliferació de ports esportius, d'urbanitzacions i camps de golf en el litoral, i de pistes d'esquí a les zones de muntanya estan posant en perill els valors ecològics i, de retruc, l'atractiu paisatgístic d'aquests espais.

Aquest desgavell en la gestió del territori només es pot redreçar a partir d'una acció de govern que desenvolupi efectivament les eines de planificació de les quals ja ens hem dotat, però que tant la Generalitat com un gran nombre d'ajuntaments han ignorat sistemàticament en benefici de l'especulació,

provocant l'espoli del sòl, de la biodiversitat i del paisatge, i de la qualitat de vida de tots plegats.

Després de la redacció i aprovació del Pla Territorial de Catalunya (PTC) resten pendents de realització, encara, 6 dels 7 Plans Territorials Parciaus. Resta pendent, també, la redacció dels Plans Directors de Coordinació Urbanística de la Conca d'Òdena, del Pla de Bages i de la Piana de Vic, mandat del Parlament a partir d'una proposició d'ERC que el govern de CiU ha ignorat. Així mateix, resta pendent l'elaboració dels Plans Territorials Sectorials referents a corredors biològics i la llei de protecció de les zones litorals, mandat del Parlament a partir de sengles proposicions d'ERC que, un cop més, ha ignorat el Govern de CiU.

Un exemple de Pla Territorial Sectorial el tenim en el Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN), que inclou un 20% del territori de Catalunya i que després de més de 10 anys de vigència encara no s'ha acabat de desenvolupar. Els Plans Especials, eines de planificació i gestió d'aquests espais, resten pendents d'elaboració i aprovació en més d'un 60% dels espais. Pel que fa als compromisos d'inversió econòmica, tan sols se n'han realitzat un 10%. El llistat d'espais que han de ser inclosos a la xarxa europea Natura 2000 està pendent encara d'aprovació per part del Govern, així com l'ampliació i adequació de la xarxa de ZEPA (Zones d'Especial Protecció per a les Aus) existent a Catalunya. D'altra banda, els nous espais naturals de protecció especial declarats o en procés d'aprovació (Alt Pirineu, Serres de Montsant i Muntanyes de Prades) no s'acaben de desenvolupar de forma decidida i ni tenen els recursos necessaris.

El sòl no urbanitzable que no està especialment protegit també s'ha de preservar de les agressions que pateix. El seu manteniment i conservació està en funció de l'activitat agrícola i forestal que s'hi duu a terme, tot i que avui són uns sectors que pateixen una important manca d'ajuts i cooperació per fer-ho.

2. Objectius

1) Fomentar –des de l'ordenació, i també des de l'acció directa i l'exemple– una nova cultura del territori basada en la rehabilitació, el reciclatge i la reutilització de les ciutats i dels espais urbans.

2) Incorporar la variable ambiental, entesa en el seu sentit més ampli (ecològic, històric social i patrimonial) en els costos de les actuacions sobre el territori, a fi que repercuteixi sobre els afectats i, alhora, serveixin per fomentar una pràctica més respectuosa amb el territori.

3. Mesures

1) Finalitzar el procés de desplegament del Pla Territorial General de Catalunya d'acord amb els criteris de descentralització pel que fa a la seva execució, i la concertació amb els agents econòmics i socials pel que fa a les infraestructures, la sostenibilitat ambiental i l'equilibri territorial.

2) Aprovar els Plans Directors urbanístics dels àmbits supramunicipals que reben la pressió urbanística més important, on cal la coordinació del planejament per determinar, amb una visió de conjunt, el creixement, la protecció dels espais lliures no urbanitzables i les infraestructures.

3) Aprovar la Llei de protecció de la biodiversitat que integri i faci compatible la gestió dels recursos naturals i la conservació de la diversitat biològica de Catalunya.

4) Desenvolupar una política d'espais naturals que els consideri part integrant d'una xarxa ecològica, amb l'elaboració d'un Pla d'Àrees de Connexió Biològica.

5) Desenvolupar una eina de gestió adequada per als espais no urbanitzables i de protecció del paisatge.

6) Aprovar la Llei de finançament dels espais no urbanitzables amb la instauració d'un cànon ambiental de l'1% sobre les noves urbanitzacions, i obres o actuacions d'interès públic que hagin d'emplaçar-se en sòl no urbanitzable.

7) Aprofundir en les línies marcades per la Directiva Hàbitats, amb la finalitat d'aconseguir que la Xarxa Natura 2000 esdevingui una eina de protecció eficient i un canal de continuïtat de zones d'interès ecològic.

8) Aplicar i realitzar un seguiment dels convenis internacionals sobre protecció de les zones humides.

9) Elaborar els plans rectors d'ús i gestió dels parcs naturals de Catalunya, de forma que integrin i facin compatibles la política forestal, l'agricultura, la caça, la pesca continental, l'accés al medi natural, la protecció dels sistemes naturals i el desenvolupament econòmic sostenible de la zona.

10) Aprovar el Pla de protecció de conques hidrogràfiques per controlar l'erosió i aturar la impermeabilització dels sòls per la construcció d'hivernacles, zones industrials i urbanitzacions.

11) Aprovar el Pla forestal de Catalunya per establir les zones d'explotació forestal i trobar un rendiment econòmic d'aquesta activitat.

ÀMBIT 3: ARQUITECTURA I URBANISME

1. Diagnosi

La realitat de les nostres ciutats, implica que, des d'un punt de vista sostenible, les hem de considerar com acabades en termes de creixement, però necessitades d'intervenció per tal de millorar la qualitat de vida en elles. Les propostes urbanístiques del model de fer ciutat o d'intervenció han de conjugar la sensibilitat social des d'una òptica identitària de país, implementant identitats locals interrelacionades de les quals resulti una identitat de país.

El procés històric de formació de les ciutats del país, a nivell morfològic, parteix de la idea de centre com origen, amb creixements concèntrics al voltant d'aquest centre, els quals generen unes interrelacions radials al seu voltant. Aquest procés històric en el temps forma un continu com a teixit urbà construït fins a mitjans del segle XIX, ja que en realitzar-se en el suficient temps permet que cadascuna de les parts tingui identitat urbana i social, però s'assimili a un tot ciutat –i per tant el ciutadà i la seva arquitectura s'identifica amb la ciutat- per bé de mantenir-se la jerarquia respecte al centre, en funció de la distància a aquest i el moment de formació (ravals, fora muralles...). A partir de la segona meitat del XIX, aquest procés s'accelera en progressió geomètrica i el continu urbà abans esmentat es fragmenta, creant-se nous teixits urbans per resoldre la necessitat d'habitatge però sense ànima de ciutat, sense identitat o amb una identitat difosa. A banda, apareixen en aquesta ciutat estesa en el territori nous centres, però a diferència dels històrics són no identitaris: són centres de serveis, que desplacen del centre històric els equivalents tradicionals i el deixen amb crisi, amb tots els significats urbans però sense contingut. Així mateix, la ciutat estesa fagocita altres ciutats properes en el territori que mantenen la identitat de centre. Per tant, el resultat d'aquest procés urbà és un centre històric amb la identitat global de la ciutat, envoltat d'altres centres històrics fagocitats per aquesta ciutat estesa, i un seguit de creixements dependents d'aquest centre o simplement extensions urbanes entre aquest o més enllà d'aquests centres en menor o major capacitat identitària. Evidentment, la capacitat identitària urbana té relació amb els significats de ciutat i amb els continguts de ciutat, amb el ser del ciutadà respecte a aquella part de la ciutat i per extensió amb tota la ciutat; i amb el que dóna aquella part de la ciutat al ciutadà. En conclusió, la ciutat

actual és una ciutat estesa, complexa, poc interrelacionada i faltada d'identitat urbana en les seves parts.

L'estructura territorial tradicional de centres urbans penjats d'una xarxa radial jeràrquica respecte a un centre genera, per definició, desequilibris territorials i urbans en la seva dependència d'un centre. Conformant una dicotomia centre-resta, que en el cas del nostre país, en la situació actual de falta d'Estat i, per tant, de les estructures pròpies de capitalitat tradicional, fan difícil l'assimilació de Barcelona com a capital de Catalunya. El model d'interrelació territorial dels centres urbans és la radialitat. El trencament d'aquesta situació implica la imposició d'un nou model d'interrelació urbà, el conegut com a model de xarxa, una malla amb diverses jerarquies no dependents d'un centre, que fomenta la transversalitat i, per tant, l'equilibri entre les parts. S'han de superar, doncs, les discussions ciutat compacta, ciutat dispersa que per la seva poca concreció porta a equívocs i, sobretot, està fora de lloc perquè partim de la base de ciutats existents que definim com concloses en quant a creixement però pendents de desenvolupament i millora de la seva qualitat de vida.

Per altra banda, i d'acord amb els punts anteriors i en relació a les intervencions per regenerar als centres històrics, cal considerar la valoració implícita de la forma urbana dels centres històrics com a valor documental històric. Això significa, en principi, entendre la forma urbana com a fruit d'un procés i conseqüència d'un concepte global i de conjunt, de resultat complex. Cadascuna de les parts és important en quant forma part d'un tot independentment de la seva valoració intrínseca com a part, dins d'un procés de lectures alternatives-simultànies no analitzables des d'un altre punt de vista que al del propi procés. L'assumpció com a premissa de la valoració de la forma urbana com a valor documental històric i social implica jutjar la forma urbana existent com a interessant, des d'una posició prèvia al coneixement de l'estat físic-constructiu i de la qualitat formal d'aquesta.

2. Objectius

1) Valorar la forma urbana històrica com a referencial, tant pel que fa a la regeneració de nuclis antics com per a les formes urbanes de nova planta:

a) Conservar el major nombre d'edificacions amb la finalitat que aquestes ajudin a mantenir el caràcter.

b) L'enteniment que els enderrocs massius són únicament destructius i per tant desproporcionats com intervenció.

2) Crear un espai urbà que tingui la complexitat

pròpia d'un teixit urbà antic utilitzant l'espai viari, integrat per un encadenat d'espais diversos que van creant petites places, similars a les dels nuclis antics.

3. Mesures

1) Prioritzar la rehabilitació dels nuclis urbans degradats amb una actuació integral per mantenir o recuperar la seva funció de centralitat, l'activitat econòmica i la diversitat social dels residents. Reutilització i reciclatge dels centres històrics de les nostres ciutats des de la conservació global, però amb l'aplicació de tècniques de microcirurgia que, des del manteniment del conjunt i per tant de la idea històrica de ciutat, restableixi o implementi unes condicions de vida i habitabilitat d'acord amb els nostres temps, a partir de la unitat mínima de ciutat: l'illa de cases. El planejament i la gestió urbanística i l'habitatge hi seran molt importants. Estendre aquesta actuació a d'altres barris que presenten situacions de degradació.

2) Realitzar plans de mobilitat. Introduir l'obligatorietat dels estudis de mobilitat generada abans d'autoritzar nous creixements o implantacions d'activitats, i la necessitat d'incorporar-hi transport públic.

3) Reformular el concepte d'impacte ambiental amb continguts socials, contextuals i històrics i incorporació dels costos territorials a cada projecte. Inclusió dels estudis d'impacte social, contextual-històric i ambiental com a elements decisoris per tirar endavant qualsevol actuació sobre la ciutat. Resultant una valoració econòmica global dels costos (inclosos els sobre costos d'impacte social, contextual-històric i ambiental) i els guanys per l'esmentada actuació. Inclusió dintre dels estudis d'anàlisis valoratives de mecanismes de participació ciutadana. Jutjar en conseqüència sobre l'estudi d'impacte social, contextual-històric i ambiental, la valoració global econòmica i els estudis participatius de manera reglada. Definició de la Comissió Urbanística d'Impacte Social, contextual-històric i ambiental.

4) Valorar com a sobre cost l'impacte ambiental, contextual-històric i social no corregible sobre mínims acceptables i aplicació d'aquest sobre cost amb mesures tecnològiques de reconstrucció ambiental i social del territori de la ciutat. En tot cas, el compte de resultats d'una explotació en excés de la ciutat és el resultat del cost de l'explotació + cost de reducció a mínims acceptables de l'impacte social, contextual-històric i ambiental + sobre cost (per diferencial entre els mínims acceptables i l'estat original) de reconstrucció ambiental i social del territori de la ciutat.

5) Implementació urbana de xarxa en malla amb nodes de significat i contingut de ciutat.

a) Superar la situació actual per la definició i implementació sobre el territori i les nostres ciutats d'una xarxa d'interrelacions en malla amb diferents jerarquies, en què cada node de la xarxa principal recull els significats i continguts de ciutat, equivalent al paper tradicional dels barris en la ciutat històrica, però superant aquest model tradicional a l'independitzar-los de relacions concèntriques respecte al centre tradicional i a l'hora permetre generar-ne d'altres dintre de telixos consolidats, però tots ells interrelacionats.

b) Això implica l'assignació en aquests nodes generadors de ciutat, com ja hem referit, dels significats i continguts de ciutat: equipaments, edificis de serveis, espais lliures verds, espais de relació i espais de passeig urbà. I com s'interrelacionen aquests nodes? O millor, quina és la xarxa física? El recorregut de vianants que pot ésser compartit amb el cotxe o pot estar segregat... i a més tots els sistemes de telecomunicacions.

c) És a dir, la proposta passa a partir d'una anàlisi acurada de la ciutat i del parer dels seus ciutadans: per mitjà d'enquestes, generar una xarxa de vianants en malla que uneixi centres existents (polaritats, motors, focalitats, etc. tant se val el concepte emprat) amb altres de nova creació, que es converteixin en nodes de la referida xarxa i on acumulem els significats i continguts de ciutat. Clarament aquesta xarxa i els seus nodes s'estructura jeràrquicament, comprènent la ciutat, el barri tradicional o unitats de ciutat més reduïdes. Alhora, són nodes de transport.

6) Implementar la rehabilitació en el parc d'habitatges existents amb el foment de nous models d'habitatge de menor superfície per la situació actual.

7) Implementar un nou model de planificació i gestió urbana. Fins el moment, la ciutat ha aprofitat les forces econòmiques de renovació urbana i les plusvàlues generades per la planificació per recuperar o aconseguir per la ciutat, d'un percentatge dels guanys de les operacions, en forma de sòl públic, equipaments etc. amb cost teòricament zero per la ciutat, encara que realment tingui un cost alt a llarg termini. Ara és el moment, que la ciutat endegui operacions de millora de la qualitat de vida sense l'associació i comissió de la iniciativa privada, promotora i propietària de sòl.

8) Fomentar i implementar la reutilització, el reciclatge i la rehabilitació d'edificis i de parts de la ciutat obsoletes des d'una concepció global de la sostenibilitat.

9) Fomentar la investigació i l'extensió de tècniques aplicades en altres indrets a Europa que equiparen els costos de rehabilitació als de nova construcció. Centrar el valor dels edificis no monumentals i no representatius en la seva capacitat a admetre reutilització, aplicant les noves tècniques rehabilitadores. I la reutilització i reforma de les parts obsoletes de la ciutat amb els mateixos criteris.

Repte 2. Configurar un territori a l'abast de tothom i sense peatges

1. Diagnosi

Per poder aprofitar les oportunitats que ens dona la nostra situació dins l'arc mediterrani, i per poder explotar totes les oportunitats arreu del territori, cal eliminar colls d'ampolla i rigideses que dificulten que persones, informació, idees, serveis i béns circulin lliurement.

La mobilitat de tots aquests elements i l'accessibilitat generalitzada són imprescindibles per motius d'eficiència i de justícia, a fi que tothom tingui les mateixes oportunitats, arreu del territori.

Això vol dir, en una primera instància, posar les bases per a una política a mig i llarg termini que faciliti la mobilitat d'acord amb el criteri de sostenibilitat, que implica afavorir els mitjans de transport col·lectiu per sobre del particular, els mitjans poc consumidors de territori i de recursos, i la coordinació entre els diferents sistemes de transports.

Catalunya pateix una discriminació històrica en relació a la mobilitat pel vigent sistema de peatges. El debat sobre els peatges com a element dissuasori o regulador dels fluxos només es pot produir si prèviament desapareix la discriminació de Catalunya envers la resta de l'Estat, alliberant en tot cas l'accés de les grans aglomeracions urbanes garantint l'existència d'alternatives.

2. Objectius

1) Establir un model reticular, no radial, en la xarxa de comunicacions viàries, ben connectades amb Europa i l'eix mediterrani.

2) Rescat dels peatges.

3. Mesures

1) Desdoblar de manera completa l'Eix del Llobregat (C-16) com a pas per a l'acceleració de l'autovia Tolosa-Barcelona; desdoblar l'Eix Transversal (C-25), com a fase prioritària la de Vic-Manresa.

2) Construir, millorar i completar els següents eixos viaris:

- Eix Diagonal: Manresa - Igualada - Vilafranca del Penedès - Vilanova i la Geltrú.

- Eix de l'Ebre: Amposta - Tortosa - Móra - Flix - Lleida i continuació amb l'autovia Lleida-Osca.

- Eix Pirinenc: el Pont de Suert - la Pobla de Segur - Sort - la Seu d'Urgell - Puigcerdà - Ripoll - Olot - Figueres - Portbou.

- Eix de Ponent: Lleida - Balaguer - Tremp - Pobla de Segur.

3) Posar en marxa el III Pla de Carreteres, que contempli les correccions de traçat i enllaços per donar sentit a la xarxa generada amb les propostes anteriors, inclosa la connexió amb la xarxa de camins rurals, a recuperar.

4) Posar en funcionament el Pla de Transport de Viatgers de Catalunya en aquesta xarxa viària, millorant el transport públic per carretera i amb una oferta de servei que ajudi a l'equilibri territorial.

5) Elaborar un Pla de rescat de peatges o la seva minimització, amb la reserva de motius ambientals o de cost de manteniment:

- a) Creació del Fons de rescat dels peatges amb l'impost de societats i l'IVA recaptat per les concessionàries a Catalunya per eliminar prioritàriament el peatge dels trams amb funcions de circumval·lació i els més antics. Valoració dels acords del Pacte Català pels Peatges com a pacte de mínims que s'ha d'estendre a d'altres aglomeracions urbanes que tinguin penalitzat l'accés.

- b) Creació d'un organisme mixt Generalitat-concessionàries de gestió unificada de les autopistes de peatge de Catalunya amb l'objectiu d'abaratir i homogeneïtzar el preu per quilòmetre i facilitar la transició cap a la recuperació de la concessió, quan es cregui oportú.

- c) Impulsar una normativa d'obligat compliment per part de les concessionàries destinada a millorar la seguretat i l'aixecament de barreres en casos de catàstrofes, accidents o embussos extraordinaris.

Repte 3. Fer de Catalunya la porta logística del sud d'Europa

ÀMBIT 1: XARXA FERROVIÀRIA INTERNACIONAL

1. Diagnosi

La propera arribada del TGV a Barcelona, i la seva connexió amb la xarxa europea d'alta velocitat a través de França, ha obert noves oportunitats a la connexió internacional de Catalunya per via fèrria. La construcció d'aquesta línia ens ha ofert algun dels espectacles més lamentables de descoordinació de l'Estat amb les administracions territorials i de manca de diàleg amb aquestes, precipitació en la resolució de determinats aspectes tècnics i d'impacte territorial i, finalment, d'oberta fatxenderia en el tarannà de determinats responsables polítics del PP en el Govern de l'estat, davant dels fracassos o les legítimes reivindicacions d'alguna administració local o autonòmica, per no esmentar la desgraciada discussió sobre l'accés a l'aeroport de Barcelona.

A banda de la data de finalització de les obres –quan ja és segur que no es complirà el termini inicialment previst–, encara queden pendents moltes incògnites en relació al TGV, com ara si la línia d'ample europeu serà utilitzable simultàniament per al trànsit de mercaderies i, eventualment, quin seria el cànon d'utilització de la via en aquest supòsit.

El que cada vegada és més clar és la persistència del model radial, amb centre a Madrid, que inspira els projectes de les noves infraestructures ferroviàries contingudes al Pla Director d'infraestructures (2000-2010) del Govern de l'Estat espanyol. En termes quantitatius, l'estoc de capital públic en infraestructures ferroviàries a Catalunya haurà passat de representar el 19,3% de tot el disponible a l'Estat espanyol (1998) a representar només el 14,5% al 2010. Les actuacions estatals en matèria ferroviària són només el 12,6% de totes les actuacions previstes en el conjunt de l'Estat i es concentraran, majoritàriament, en la línia d'alta velocitat, obviant temes tan cabdals –i sobre els quals existeix una àmplia unanimitat social– com la línia internacional d'ample europeu específica per al transport de mercaderies i amb connexions als ports de Tarragona i Barcelona. Precisament, en termes qualitatius, ha quedat prou clar que el corredor de l'Ebre (Catalunya-País Basc) és una possibilitat descartada, la connexió amb Portugal només serà possible via Madrid i que el desenvolupament d'una connexió d'alta velocitat pel corredor

mediterrani (reil·ligant l'euroregió) resta subordinat a la connexió Madrid-València.

Tot i així, Catalunya necessita aprofitar el màxim possible la nova infraestructura ferroviària i, per tant, fóra bo que es donés el màxim d'impuls polític possible a les directrius que, en aquest sentit, arriben d'Europa. En primer lloc, i d'acord amb el Llibre Blanc del transport de la Unió Europea, fomentant la intermodalitat (ports i aeroports) de la xarxa ferroviària, per fer-la més eficient i, sobretot, sostenible en el temps. En segon lloc, aprofitant la liberalització del transport ferroviari de mercaderies (que, d'acord amb el calendari de la Unió Europea, hauria d'estar completada al 2006) per crear un operador propi alternatiu a RENFE.

2. Objectius

1) Crear una xarxa ferroviària que potenciï les connexions de Catalunya amb els grans espais econòmics d'Europa, tant amb l'euroregió pròpia com el corredor atlàntic (mitjançant la connexió amb Toulouse).

2) Iniciar el procés d'harmonització d'amplada de vies amb l'estàndard internacional, especialment per al trànsit de mercaderies.

3) Potenciar l'aparició d'operadors alternatius a RENFE per al transport ferroviari.

3. Mesures

1) Elaborar i impulsar un pla per la progressiva implantació de l'ample europeu a tota la xarxa ferroviària, prioritzant el corredor mediterrani per les mercaderies i, per tant, connexió ferroviària d'amplada internacional als ports de Tarragona i Barcelona, prosseguint fins a València.

2) Utilitzar les possibilitats de l'ample mixt per facilitar la transició de l'ample espanyol a l'ample UIC.

3) Establir intercanviadors per tal de garantir la connectivitat intermodal de la xarxa ferroviària amb els nusos principals d'infraestructures de transport de l'eix mediterrani.

4) Realitzar un estudi de la viabilitat de crear un operador català públic o semipúblic per realitzar transport ferroviari de mercaderies a nivell europeu, quan es liberalitzi el sector.

ÀMBIT 2: FRONT PORTUARI CATALÀ

1. Diagnosi

Amb l'aprovació del Pla estratègic del port de Barcelona (1998-2010) s'ha iniciat l'execució d'un projecte que pretén ampliar la capacitat anual d'aquest port fins als 60 milions de tones en trànsit general, 3,5 milions de contenidors i acostar la capacitat de recepció de creuers al milió de passatgers. Aquestes perspectives de futur, que situarien Barcelona com a principal port del Sud d'Europa, no han de fer oblidar que, en els darrers anys, el ritme de creixement del trànsit de mercaderies d'altres ports de l'Estat espanyol (València i Algesires) està sent notablement superior al de Barcelona, mentre que els principals competidors (Marsella i Gènova) estan guanyant posicions en relació a Barcelona i desenvolupant una política intel·ligent de cooperació amb els grans ports del Nord d'Europa. En particular, el creixement del port de València, potenciat des del govern central com a via de sortida marítima de Madrid, és un bon indicador de que l'articulació d'un espai portuari potent amb nucli a Barcelona, capaç de competir en el mediterrani pels fluxos comercials d'Extrem Orient i Amèrica, passa necessàriament per l'articulació de l'Euroregió de l'Arc Mediterrani (EURAM) i, en concret, per la coordinació de les tres grans instal·lacions marítimes de la mateixa: Barcelona, Tarragona i València.

Catalunya, a més, disposa d'un important front portuari que no es limita a Barcelona. El port de Tarragona ha d'aprofundir la seva diversificació, potenciant la seva activitat en l'àrea de mercaderies generals, al costat dels tradicionals productes petrol·liers, i posicionant-se en el mercat de creuers. Sant Carles de la Ràpita, Vilanova i la Geltrú i Palamós necessiten definir quin és el seu paper en el sistema portuari català i quin és el tipus de relació que estableixen amb l'espai econòmic local al qual donen servei. Per tal de garantir un sistema portuari català potent, coordinat i sostenible cal avançar en alguns aspectes importants: millorar la connectivitat intermodal (viària i ferroviària) dels ports, potenciar els centres logístics actuals i crear els que sigui necessaris per tal d'integrar el conjunt de ports catalans i, per últim, introduir un model de gestió dels ports més descentralitzat, amb una àmplia presència de les administracions locals i amb un increment de l'autonomia i competència entre ports.

2. Objectius

1) Convertir el front portuari català en la principal porta logística del Sud d'Europa.

2) Assolir la plena autonomia en la gestió portuària.

3. Mesures

1) Impulsar l'articulació del front portuari València-Tarragona-Barcelona.

2) Impulsar la descentralització de la xarxa portuària estatal, per tal d'assolir la plena autonomia portuària.

3) Millorar la connexió viària del port de Barcelona (NH i A7).

4) Garantir la connexió ferroviària en ample internacional del port de Barcelona i del port de Tarragona.

5) Connectar el port de Tarragona amb l'autovia N-340 i amb l'Eix Transversal.

6) Elaborar els Plans estratègics dels ports de la Ràpita, de Vilanova i la Geltrú i de Palamós, que defineixin, en cada cas, les connexions intermodals necessàries, els tipus d'activitats a desenvolupar, les vinculacions als centres logístics existents i/o les necessitats de nous, així com el model de gestió del port.

ÀMBIT 3: SISTEMA AEROPORTUARI CATALÀ

1. Diagnosi

Sens dubte, un dels millors exemples del que significa el model radial de desenvolupament d'infraestructures que ha aplicat el PP a l'Estat és el sistema aeroportuari. En termes de valor de les infraestructures aeroportuàries, Catalunya, tenia al 1995 una dotació (11,7% del total estatal) molt inferior al seu pes demogràfic i ha reulat de forma evident fins al 1998 (8,5%); paral·lelament, la Comunitat de Madrid ha viscut un període de creixement força evident (del 26,7 al 38,6% en el mateix interval d'anys), fins a situar-la en una indiscutible posició de domini en el sistema aeroportuari de l'Estat espanyol. Les inversions de l'Estat en els anys posteriors han accentuat aquesta posició: entre els anys 2000 i 2001, els aeroports de Catalunya van rebre inversió estatal pel valor de 274 milions d'euros, mentre que a la Comunitat de Madrid s'han abocat 674 milions en el mateix període (més del 45% de la inversió per aquest concepte realitzada a tot el territori de l'Estat). Hores d'ara és prou conegut que la xarxa aeroportuària de l'Estat està gestionada per una única empresa, AENA, propietat de l'Estat central, la qual assigna a l'aero-

port de Madrid la posició de nus central del sistema –reservant-li, per exemple, algunes funcions bàsiques, com ara la connectivitat transcontinental–. Això ha fet, entre altres coses, que abans que es donés resposta a l'ampliació de la capacitat operativa de l'Aeroport del Prat, ja es comencés a treballar, des del Ministerio de Fomento, en un segon aeroport per a Madrid, després d'unes considerables inversions en l'ampliació de Barajas, i que també que, paradoxalment, siguin els beneficis de la gestió de l'aeroport de Barcelona els que contribueixin a les inversions en l'aeroport de Madrid. I també ha provocat que, a Catalunya, determinades institucions públiques i empresarials, comencin a perdre la paciència i a reivindicar de forma oberta la segregació de la gestió de l'Aeroport del Prat de la xarxa estatal i la seva configuració com a nus central d'un sistema aeroportuari que donaria servei a una euroregió –del Llenguadoc a Alacant, de Maó a Saragossa–, la qual, pel seu pes en l'activitat turística i l'exportació, justificaria clarament aquesta opció.

Dins de les instal·lacions que configuren el sistema aeroportuari català, l'aeroport de Barcelona, amb més de 20 milions de passatgers anuals i 90 mil tones de mercaderies, hauria d'ocupar una posició central en el sistema aeroportuari català, com a punt de connexió àeria internacional per a tot el nostre espai socioeconòmic de referència, l'Euroregió de l'Arc Mediterrani (EURAM), amb 15 milions d'habitants. La potenciació de l'aeroport de Barcelona no ha d'oblidar o menystenir la presència al nostre territori d'altres instal·lacions aeronàutiques que poden complementar operativament la centralitat de Barcelona, tant en l'àmbit internacional (Reus, Girona i la Seu d'Urgell), com en l'aviació especialitzada (Sabadell, Lleida, Terres de l'Ebre, Sant Fruitós del Bages, etc.).

2. Objectius

1) Convertir l'aeroport de Barcelona en el gran hub europeu i intercontinental de l'EURAM, amb una capacitat de servei, en l'horitzó de 2015, de 30 milions de passatgers i 500.000 tones de càrrega.

2) Garantir la configuració d'un autèntic sistema aeroportuari català integrat, en forma de xarxa equilibrada i jerarquitzada, per les diferents instal·lacions existents i aquelles que pugui ser necessari desenvolupar en el futur.

3) Assolir la gestió des de Catalunya del conjunt del sistema aeroportuari català.

3. Mesures

1) Garantir el desenvolupament de l'ampliació de l'aeroport de Barcelona i les inversions necessàries, d'acord amb les previsions del Pla director de l'aeroport de Barcelona (1999).

2) Impulsar el traspàs de la gestió dels aeroports de Catalunya a les institucions catalanes, desvinculant, si s'escau, la gestió aeroportuària de l'estrict control de navegació aèria i adoptar un model de gestió professional, descentralitzat i amb participació dels agents localment implicats (Generalitat, corporacions locals, entitats empresarials...).

3) Assolir un mínim de 10 destinacions intercontinentals directes i regulars per a l'aeroport de Barcelona.

4) Potenciar Girona i Reus com a aeroports complementaris del de Barcelona en l'àmbit internacional.

5) Estructurar funcionalment el sistema aeroportuari de Catalunya.

3. Catalunya, un país estalviador i respectuós amb els seus recursos naturals

El 5è Programa d'Acció Comunitari en matèria de Medi Ambient i Desenvolupament (1993-2000) reconeix que "un dels fracassos més grans de la política econòmica ha estat la seva incapacitat de tenir en compte o mesurar amb precisió la totalitat dels costos externs que s'imposen al Medi Ambient". El manteniment futur d'un nivell de producció de béns i serveis i de benestar social, depèn "no tan sols de la disponibilitat de capital i força laboral, sinó també dels recursos naturals i del medi ambient". No entendre això equival a tenir una "visió totalment errònia de la riquesa, dels ingressos de la societat i del seu potencial autèntic de desenvolupament sostenible".

Un dels reptes més importants que han d'encarar les societats del segle XXI és l'assolir un major benestar sense malmetre els recursos, les possibilitats ni el patrimoni de les generacions futures. Cal, doncs, evolucionar cap a uns models ecològicament i socialment més sostenibles.

El progrés social, cultural i econòmic va lligat indistricablement a la qualitat ambiental del medi, fins a tal punt que al definir la riquesa d'un país, caldrà tenir en compte la qualitat del seu capital natural (aire net, aigua dolça, un mar viu, terra fèrtil, diversitat d'espècies, etc). Així, les activitats individuals i col·lectives han de permetre mantenir la diversitat biològica, la salut humana i la disponibilitat i qualitat dels recursos i del paisatge.

El model de desenvolupament econòmic i social que ERC proposa es basa en la sostenibilitat, amb l'objectiu de deixar a les generacions futures un capital natural igual o millor del que nosaltres disposem. La sostenibilitat es fonamenta en la racionalització del consum de recursos (aigua, energia, sòl, etc), sense comprometre la capacitat de càrrega del medi.

L'evolució del medi ambient a Catalunya des de la Cimera de la Terra a Rio de Janeiro (1992) fa palès que no només no s'ha avançat cap a un model de societat més sostenible sinó que ens n'allunyem a passes gegantines. Lluny d'intentar corregir els efec-

tes del model productiu actual, les decisions de govern més importants, tant a Madrid com a Barcelona, han accelerat la depredació del medi, en una fugida endavant insostenible i irresponsable: el PHN, el model d'infraestructures, el model energètic, el model turístic, l'afavoriment del transport privat, la clonació del model de desenvolupament local, la promoció de la concentració comercial, etc.

L'acció dels governs ha ignorat bona part dels compromisos adquirits davant els ciutadans: el Protocol de Kyoto, algunes directives europees, convenis de protecció d'espècies i, fins i tot, lleis del Parlament, per posar exemples.

Els canvis que exigeix la situació actual són d'envergadura i en alguns caldrà treballar-hi durant dècades, però des d'ERC assenyallem els principals reptes que s'han d'atacar en el període 2004-2007:

1. Implantar una nova cultura de l'aigua: per gestionar-la d'una forma més racional i sostenible, que ha de basar-se en el tractament del recurs com un bé públic escàs, en l'estalvi, en la no-contaminació, en la reutilització i en la gestió de la demanda i, per tant, amb l'oposició als transvasaments dels rius Ebre i Roine cap a les conques internes de Catalunya i cap al Sud de la península Ibèrica.

2. Combatre el canvi climàtic amb una nova política energètica: adoptant una nova política energètica dirigida cap a la reducció de la dependència energètica de les fonts fòssils i nuclear, prioritant les energies pròpies i renovables com la solar, l'eòlica i la de la biomassa, i aprofitant la llibertització de la producció energètica per tal de diversificar en el territori el ventall de generadors amb fonts alternatives i comercialitzadors d'aquesta energia neta i renovable.

3. Garantir la biodiversitat amb una nova política de gestió: una política dels espais naturals i no urbanitzats que es dirigeixi cap a la protecció i la gestió sostenible del patrimoni natural, amb la dotació dels recursos humans, econòmics i materials necessaris.

Així mateix, cal desplegar una política activa de respecte i atenció als drets dels animals.

4. Reduir, reciclar i reutilitzar els residus: implantant una política de residus decididament orientada cap a la reducció de la producció de residus, incentivant les recollides selectives en els municipis i penalitzant la producció de residus, així com els tractaments finalistes.

Repte 1. Implantar una Nova Cultura de l'Aigua

1. Diagnosi

La disponibilitat d'aigua és un factor clau per al progrés humà i pel manteniment dels sistemes naturals. En un país com el nostre, amb un règim de precipitacions irregular i, en general, poc generós, i amb una pressió demogràfica molt elevada, cal anar més enllà de la pura gestió de l'aigua com a mercaderia. No ens podem permetre el luxe d'abandonar la gestió de l'aigua als criteris del lliure mercat, ni d'establir models de consum propis de països on l'aigua sobra i no és un factor limitant.

El Govern espanyol ha elaborat un PHN on no qüestiona els usos i abusos actuals en el consum de l'aigua arreu de l'Estat: simplement es limita a determinar d'on sortirà l'aigua per abastir els projectes engegats, sense previsió, en zones amb interessos electorals evidents. El PHN beneeix la mala gestió de l'aigua, la seva contaminació, un model turístic inviable i una estratègia agrícola molt qüestionable. I tot a càrrec del medi ambient i de l'enorreament de comarques senceres que no li són amigues.

Les previsions del PHN preveuen un augment del consum d'aigua a Catalunya que no s'adiu amb les dades oferides per diferents estudis realitzats, mentre és una evidència que el consum per càpita tendeix a disminuir. En 10 anys, el consum d'aigua ha experimentat un augment del 14%. La major part d'aquest augment, el 80%, es deu a l'agricultura que ha augmentat la seva despesa hídrica un 17%, el consum domèstic ha augmentat un 10% i l'industrial un 3%.

Els darrers estudis sobre la demanda hídrica a Catalunya evidencien que els nous recs agrícoles, concentrats principalment a la conca de l'Ebre, dispararan el consum d'aigua durant els pròxims 20 anys. Per contra, aplicant mesures d'estalvi, la demanda d'aigua per a ús domèstic creixerà molt menys del previst fins ara, així, a les conques inter-

nes de Catalunya, l'increment de la demanda serà de 48 hm3 en front dels 190 hm3 previstos en el PHN.

Projectes com els transvasaments del Roine i de l'Ebre cap a les conques internes de Catalunya esdevenen incompatibles amb la gestió del recurs preconitzada per la Nova Cultura de l'Aigua. Per exemple, per sota dels 300 hm3/any el transvasament del Roine és insostenible econòmicament i els seus promotors no desitjarien la competència d'aigua "recuperada" per eficiència, reutilització o dessalació. Cal recordar que els transvasaments entre conques tenen uns riscos ambientals importants i que la mateixa UE els desaconsella.

La deficient gestió dels residus ramaders, industrials i de la mineria té uns efectes sobre la qualitat de les aigües que no ens podem permetre en un país on l'aigua és un bé escàs. La creixent contaminació dels aquífers suposa un perill per a la salut de les persones i un malbaratament del recurs. Fins a 26 comarques tenen fonts, pous i aquífers contaminats per nitrats i a les xarxes d'abastament públic d'aigua de 88 municipis (2% de la població catalana) s'han detectat nivells de nitrats superiors als recomanats per l'Organització Mundial de la Salut. L'elevada salinitat de les aigües del Llobregat fa que diferents estudis de l'empresa Aigües Ter-Llobregat desestimessin, en el futur, continuar la potabilització de les aigües del Llobregat per a l'abastament de la ciutat de Barcelona i de diferents poblacions de l'Àrea metropolitana.

El tractament de les aigües residuals urbanes arriba al 70% de la població, això ha permès una millora dels paràmetres fisicoquímics de les aigües. El fet, però, que la major part de les depuradores no disposen de tractament terciari i que els cabals dels rius i cursos fluvials són molt baixos, no permeten assolir un bon estat ecològic de les aigües i el desenvolupament de la vida aquàtica en molts trams dels cursos fluvials.

2. Objectius

1) Gestionar l'aigua d'una forma més racional i sostenible, que ha de basar-se en el tractament del recurs com un bé públic escàs, en l'estalvi, en la no-contaminació, en la reutilització i en la gestió de la demanda.

3. Mesures

1) Rebutjar els transvasaments dels rius Ebre i Roine cap a les conques internes de Catalunya i cap al Sud de la península Ibèrica.

2) Elaborar de plans per a la reutilització de les aigües residuals depurades en l'agricultura, el rec de parcs i jardins, i en la neteja de la via pública.

3) Elaborar programes d'estalvi intens de l'aigua destinada a ús domèstic i públic amb l'objectiu de reduir-ne el consum.

4) Desenvolupar un programa subvencionat de canvi d'aforament a comptador en els habitatges que encara utilitzen aquest sistema de subministrament d'aigua.

5) Elaborar un pla de substitució del reg agrícola tradicional per sistemes de regadiu gota a gota, amb participació activa dels implicats i finançament públic.

6) Establir plans de gestió de les aigües continentals segons els principis de sostenibilitat en cada conca fluvial i aquífer.

7) Elaborar un Pla de revisió i correcció de totes les concessions d'aigua vigents en funció dels cabals ecològics dels cursos fluvials i dels usos de l'aigua.

8) Decretar una moratòria en l'autorització de granges de porcs en aquelles zones on les aigües estan contaminades per nitrats.

9) Introduir els indicadors biològics en la mesura de la qualitat de l'aigua que incloguin les algues, els invertebrats i els peixos.

Repte 2. Combatre el canvi climàtic amb una nova política energètica

1. Diagnosi

En el Protocol de Kyoto sobre canvi climàtic la Unió Europea es va comprometre a reduir en un 8% les seves emissions respecte l'any 1990, any utilitzat com a referència. Segons l'Agència Europea del Medi Ambient, si s'apliquen totes les mesures contemplades en el debat per reduir emissions, la UE reduirà el 12%, molt per sobre del 8% que exigeix Kyoto. Malgrat aquestes bones perspectives, hi ha alguns estats que no assoliran els objectius plantejats.

L'Estat espanyol és el que més s'allunya dels objectius de Kyoto, que tot i poder augmentar en un 15% les seves emissions respecte el 1990 superarà en un 13% el seu límit d'emissions l'any 2008/2012. Aquest increment és degut a l'augment del transport

per carretera i a la producció energètica contaminant. Paral·lelament, el govern del PP manifesta una manca d'interès absoluta pel desenvolupament d'energies alternatives, la imposició de taxes energètiques o les polítiques en favor del transport públic.

A Catalunya, les emissions de CO₂ i altres gasos que contribueixen al canvi climàtic no ha parat de créixer: l'any 1999 es va arribar a unes emissions de 49 milions de tones, 8 tones per habitant/any. Els principals responsables de l'augment de la nostra contribució al fenomen del canvi climàtic l'any 1999 van ser: el transport, amb un 29%, la producció d'energia elèctrica amb un 17%, la indústria amb un 16%, la deposició i incineració de residus municipals amb un 13%, el consum domèstic amb un 9% i, a més, la ramaderia i la indústria del ciment.

El transport rodat és el principal emissor de gasos nocius, i registra uns índexs de creixement molt elevats per l'augment del parc de vehicles i l'augment del seu ús en detriment del transport col·lectiu. La contaminació originada pel transport col·lectiu representa només l'1% de les emissions degudes al trànsit urbà. Consumint fins a 10 vegades menys energia per viatger que el cotxe. Com conclou l'Informe Dobris, està clar que ni les solucions normatives ni les tecnològiques seran suficients per limitar l'impacte ambiental del transport; són necessàries mesures com les econòmiques o les fiscals, per tal de desequilibrar la balança a favor del transport col·lectiu i menys contaminant.

2. Objectius

1) Adoptar una nova política energètica dirigida cap a la reducció de la dependència energètica de les fonts fòssils i nuclear, prioritzant les energies pròpies i renovables com la solar, l'eòlica i la de la biomassa.

2) Aprofitar la liberalització de la producció energètica per tal de diversificar en el territori el ventall de generadors amb fonts alternatives i comercialitzadors d'aquesta energia neta i renovable.

3) Implantar mesures econòmiques i fiscals, per tal de potenciar el transport col·lectiu i menys contaminant.

3. Mesures

1) Crear un operador energètic català, amb participació pública de la Generalitat de Catalunya.

2) Crear l'Agència Catalana de l'Energia per dur a terme la planificació energètica necessària per asso-

lir que el 2010 el 12% de l'energia primària que es consumeix provingui de fonts netes i renovables.

3) Iniciar el disseny d'un pla de tancament de les centrals nuclears, mitjançant els estudis pertinents.

4) Obrir les xarxes de distribució a l'energia provinent de microgeneració energètica a partir de fonts netes i renovables.

5) Crear l'Institut de les Energies Renovables amb l'objectiu de portar a terme la implantació de les energies renovables arreu del territori.

6) Aprovar el Pla Nacional per reduir les emissions de diòxid de carboni i dels gasos que contribueixen a l'escalfament del planeta i al canvi climàtic.

7) Impulsar mesures per a l'eficiència energètica de l'enllumenat públic.

8) Establir una ecotaxa sobre els combustibles fòssils per destinar-la al desenvolupament de les energies netes renovables i al transport públic.

9) Descentralitzar la producció d'energia d'acord amb les possibilitats i disponibilitats de recursos renovables que ofereix cada territori.

10) Modificar la Llei/normes de l'edificació per introduir els criteris bioclimàtics en totes les construccions.

11) Aprovar la Llei sobre la producció d'energia provinent de fonts netes i renovables com la solar fotovoltaica, la biomassa i l'eòlica.

Repte 3. Garantir la biodiversitat amb una nova política de gestió

1. Diagnosi

Mentre la superfície arbrada ha crescut un 9%, degut a l'abandonament de camps de conreu i d'explotacions forestals, la superfície urbanitzada ha augmentat més d'un 35%, tot i que la població de Catalunya ha augmentat només un 4%. En només 10 anys (1987-1997), el sòl urbà a Catalunya ha passat de ser el 2,66% al 4,46%. I bona part d'aquest sòl s'ha consumit en el creixement de noves zones urbanitzades al voltant de les conurbacions urbanes i zones turístiques. Una tendència d'ocupació difusa del territori totalment insostenible ocupant sòl agri-

cola i espais lliures i degradant la qualitat dels espais naturals que resten aïllats.

El litoral i les zones d'alta muntanya són els espais que reben una pressió més gran, no en va són el suport d'un dels principals sectors econòmics del país, el turisme (12% del PIB). En nom del turisme s'endeguen molts projectes, es construeixen infraestructures i es modifica i esquartera el territori que, des de fa temps, ja ha estat molt baquetejat per l'agricultura, la indústria i la urbanització. La proliferació de ports esportius, d'urbanitzacions i camps de golf en el litoral, i de pistes d'esquí a les zones de muntanya estan posant en perill els valors ecològics i, de retruc, l'atractiu paisatgístic d'aquests espais.

Per lluitar contra la pèrdua de biodiversitat es van crear els espais naturals protegits (20% del territori): aquestes espais formen el PEIN que mai ha acabat de desenvolupar-se. Els Plans d'Ús i Gestió, eines bàsiques de planificació, resten pendents de realització en més d'un 60% dels espais. Respecte els compromisos d'inversions econòmiques tan sols s'ha realitzat un 10%. La Xarxa Natura 2000, xarxa europea d'espais naturals, està encara pendent d'aprovació per part del Govern.

Aquesta manca de planificació i gestió dels espais naturals dificulta el compliment dels objectius pels quals han estat creats. D'altra banda, molts d'aquests espais estan aïllats en el territori i no existeixen vies de connectivitat entre si que garanteixi el manteniment de la biodiversitat.

El sòl no urbanitzable que no està especialment protegit també s'ha preservat de les agressions que pateix. El seu manteniment i conservació està en funció l'activitat agrícola i forestal que es duu a terme, tot i que avui són uns sectors que pateixen una important manca d'ajuts i cooperació per fer-ho.

Quan parlem i defensem el medi ambient ho podem fer d'una forma parcial, sectorial o bé d'una forma integral, complexa, diversa. Així sovint quan es parla del medi ho fem de la contaminació atmosfèrica, de l'aigua, de les muntanyes, però el medi ambient conté altres elements importants i necessaris per mantenir l'equilibri vital i evolutiu dels ecosistemes. Així, tot el que configura l'entorn natural -les plantes, les muntanyes, els mars, els rius, les persones i els animals- forma part del medi.

Per defensar la biodiversitat, part essencial del medi, és imprescindible tenir en compte els animals en les diverses problemàtiques i situacions. L'antropocentrisme ens porta a situar a les persones

com a dominadors i part central del medi quan en realitat som, juntament amb altres espècies, una part més del medi, destacada i important per la nostra important capacitat cognoscitiva i, per tant, d'incidència i transformació del mateix, però en definitiva una part més. El respecte per als altres éssers vius que conviuen amb les persones és la millor actitud davant d'aquells que igualment que els humans estan dotats de sensibilitat psíquica i física i, per tant, pateixen i gaudeixen dins de la Terra igual que ho fem nosaltres.

Podem agrupar els temes relacionats amb els animals en tres grans àmbits: els que estan relacionats amb el medi ambient urbà, els del medi ambient rural i els del medi natural. D'aquí es desprenen diverses problemàtiques i situacions diverses que afecten als centres de cria, botigues i drets dels animals en captivitat. Necessitat de controlar més estrictament i rigorosament l'experimentació evitant les pràctiques cruels i innecessàries i, evidentment, la paradoxa que en l'actualitat encara se segueixin maltractant i sacrificant animals en espectacles com les curses de braus o festes tradicionals. ERC prioritza el dret a la vida per davant de la crueltat, al marge del motiu pel qual es realitza.

A Catalunya disposem d'un recent i actualitzat marc legal que es concreta en la Llei 22/2003, de 4 de juliol de protecció dels animals. Aquesta llei, que substitueix l'anterior 3/1988, de 4 de març, conté com a novetats destacades la clara declaració de principis i de reconeixement de sensibilitat psíquica a més de física i per tant la capacitat de patir que tenen els animals. En aquest sentit, es prohibeix el sacrifici de gats i gossos abandonats a partir del 2007 i crea el Voluntariat de protecció i defensa dels animals.

2. Objectius

1) Garantir la biodiversitat amb una política dels espais naturals i no urbanitzats que es dirigeixi cap a la protecció i la gestió sostenible del patrimoni natural, amb la dotació dels recursos humans, econòmics i materials necessaris.

2) Garantir l'atenció i el tracte adient als animals, acabant amb tot tipus de pràctica cruel o de patiment innecessari, a tots els nivells: estat salvatge, maneig zootècnic, àmbit industrial, científic, urbà o domèstic.

3) Esdevenir un referent mundial pel que fa a la defensa de la biodiversitat i a la gestió de l'atenció als animals.

3. Mesures

1) Aprovar la Llei de protecció de la diversitat biològica de Catalunya.

2) Desenvolupar d'una política d'espais naturals que els consideri part integrant d'una xarxa ecològica, amb l'elaboració d'un Pla d'Àrees de Connexió Biològica.

3) Establir un Pla especial de gestió dels espais no urbanitzables i de protecció del paisatge.

4) Aprovar la Llei de finançament dels espais no urbanitzables amb la instauració d'un cànon ambiental de l'1% sobre les noves urbanitzacions, i obres o actuacions d'interès públic que hagin d'emplaçar-se en sòl no urbanitzable.

5) Destinar una part de la futura ecotaxa turística a la cogestió dels espais no urbanitzables.

6) Aprofundir en les línies marcades per la Directiva Hàbitats amb la finalitat d'aconseguir que la Xarxa Natura 2000 esdevingui una eina de protecció eficient i un canal de continuïtat de zones d'interès ecològic.

7) Aplicar i realitzar el seguiment dels convenis internacionals sobre protecció de les zones humides.

8) Elaborar els plans rectors d'ús i gestió per a tots els espais naturals de protecció especial de Catalunya, de forma que integrin i facin compatibles la política forestal, l'agricultura, la caça, la pesca continental, l'accés al medi natural, la protecció dels sistemes naturals i el desenvolupament econòmic sostenible de la zona.

9) Crear la Direcció General d'Atenció i Protecció dels Animals.

10) Crear un òrgan executiu (consorci, agència o institut) de Protecció dels Animals que impulsi i coordini les diferents polítiques, amb dependència de la Direcció General anterior. La funció d'aquest organisme serà la de supervisar i coordinar les polítiques transversals de l'administració i procurar una incidència més gran en el camp de la sensibilització i l'educació.

11) Incrementar els agents policials dins dels diferents cossos que es dediquin a la protecció exclusiva dels animals. Aquest increment dels efectius ha d'anar acompanyat de la voluntat política activa de perseguir el tràfic il·legal d'espècies protegides, així com

d'inspeccionar nuclis zoològics, botigues i criadors il·legals.

12) Elaborar un Pla Integral de Modernització i actualització dels refugis dels animals abandonats o ferits i dels centres de recuperació d'espècies, amb una línia d'ajuts especials per aquells gestionats des de la iniciativa privada, especialment els basats en el voluntarisme.

13) Impulsar els Plans d'Esterilització dels animals de companyia, així com dels animals periurbans, coordinant els que ja es realitzen des de l'àmbit local.

14) Establir un fons social per a la protecció dels animals a partir de la recaptació de multes per infraccions i convenis amb empreses que usen animals per a proves o fins lucratius, que permeti el desenvolupament d'un Pla d'Adopcions adreçat a persones soles amb renda baixa.

de reduir el rebuig i augmentar la quantitat dels components de la brossa recollits selectivament.

2) Aprovar la Llei per a la reducció de residus d'envasos i embalatges que penalitzi els envasos i productes d'un sol ús, amb l'objectiu d'obtenir els recursos necessaris per recollir i triar la totalitat d'envasos que es posen en el mercat.

3) Crear un Consorci per a la gestió del fons de residus, amb els diners recaptats pel cànon de residus i per Ecoembes, amb l'objectiu d'incentivar les recollides selectives i el tractament de la matèria orgànica recollida selectivament.

4) Posar en marxa un Pla d'abandonament de la incineració de residus.

Repte 4. Reduir, reciclar i reutilitzar els residus

1. Diagnosi

Tot i l'aprovació de la Llei de residus l'any 1993, en aquests 10 anys els residus municipals han augmentat un 30%, arribant a la quantitat de 571 kg/hab/any. No s'ha estat capaç de desvincular la producció de residus del creixement econòmic. Aquest increment està relacionat a la producció de residus d'envasos, malgrat els objectius de reducció fixats a la Llei d'envasos i residus d'envasos de l'Estat espanyol (LERE).

Catalunya va generar l'any 2001 un total 3.62 milions de tones de residus domèstics, un 10% més que l'any 1999. Es recull selectivament el 17% dels residus, però l'augment de la quantitat de residus produïts fa que la incineració i l'abocament també hagin augmentat un 30% respectivament.

2. Objectius

1) Reduir la producció de residus, incentivant les recollides selectives en els municipis i penalitzant la producció de residus, així com els tractaments finalistes.

3. Mesures

1) Aprovar la Llei d'aplicació d'un cànon que gravi l'abocament i la incineració de residus, amb l'objectiu

www.esquerra.org

UNA SOCIETAT CÍVICA, CULTA I MODERNA

115(ERC)

ELECCIONS AL PARLAMENT DE CATALUNYA 2003
PROGRAMA ELECTORAL 2/4

1. L'ENSENYAMENT, PRINCIPAL PRIORITAT DEL PAÍS 3

Repte 1. Situar la despesa educativa, com a mínim, al nivell de la mitjana europea 5

Àmbit 1: Etapes educatives	5
Àmbit 2: Centres educatius i professorat	6
Àmbit 3: Administració local	8

Repte 2. Prevenir el fracàs escolar i tractar adequadament l'alumnat amb necessitats educatives específiques 9

Àmbit 1: Etapes educatives i educació especial	9
Àmbit 2: Educació de persones adultes	10
Àmbit 3: Escolarització de l'alumnat immigrant	10

Repte 3. Millorar, quantitativament i qualitativa, l'ensenyament públic 11

Àmbit 1: Etapes educatives	11
Àmbit 2: Centres educatius	13
Àmbit 3: Coeducació	14
Àmbit 4: Revaloració qualitativa de la tasca docent del professorat	15

Repte 4. Reordenar les dues xarxes escolars mantingudes amb fons públics 16

Àmbit 1: Doble xarxa educativa	16
Àmbit 2: Ensenyaments artístics	17

Repte 5. Fer compatible l'objectiu d'assolir nivells d'excel·lència educativa, amb la consecució d'uns objectius mínims comuns a tota la ciutadania 18

Àmbit 1: Etapes educatives	18
--------------------------------------	----

2. CATALUNYA, PAÍS DEL CONEIXEMENT 21

Repte 1. Garantir les inversions públiques en infraestructures d'informació i comunicació i estimular les inversions privades 24

Repte 2. Liderar des de l'Administració el procés de transició a una societat del coneixement . . 25

Repte 3. Incrementar l'esforç en recerca i innovació 27

Repte 4. Impulsar el desenvolupament d'aplicacions i continguts catalans i també en català . . . 28

Repte 5. Configurar la xarxa de les persones 29

Repte 6: Convertir les universitats públiques en l'eix de política de recerca a Catalunya 31

3. UNA CULTURA QUE CREA, UNA CULTURA EN XARXA, UNA CULTURA NACIONAL, UNA CULTURA AL MÓN 33

Repte 1. Fer una cultura catalana oberta als creadors i al món 36

Àmbit 1: Suport a la creació	36
Àmbit 2: Les indústries culturals	37
Àmbit 3: Projectió exterior de la cultura catalana	37

FUNDACIÓ **JOSEP IRLA**

Biblioteca

115 (exc) / R. 904

Repte 2. Impulsar una política cultural oberta a la pròpia gent i a la tradició, al territori i a la innovació	38
Àmbit 1: Política museística i patrimonial	38
Àmbit 2: Lectura pública	39
Àmbit 3: Cultura popular i tradicional	40
Àmbit 4: Gestió cultural	40
Repte 3. Fer de la cultura l'espai comunicacional, el motor cívic i econòmic de Catalunya	40

1. L'ensenyament, principal prioritat del país

La situació actual del sistema educatiu a Catalunya i a l'Estat espanyol és fruit d'un llarg procés i està determinat, en part, per la lluita i la voluntat de sectors progressistes i populars d'aconseguir una escola pública per a tothom, que des de la Revolució Francesa es veu com un mitjà per assolir el progrés social i acostar-se als ideals republicans de llibertat, igualtat i fraternitat.

A Catalunya, on el dèficit d'inversions de l'Estat en infraestructures és crònic, ho és encara més en inversions escolars. Durant molts anys cada ajuntament va anar solucionant aquest dèficit com va poder i, en molts casos, cedint al poder de l'Església la responsabilitat de l'educació dels més joves. De fet, l'escola pública al nostre país només ha tingut en el darrer segle dos moments de fort impuls: l'època de la Mancomunitat i el de la Generalitat Republicana. Un tercer moment és el dels darrers vint-i-cinc anys, amb la recuperació de la Generalitat i l'assumpció de competències educatives, en què s'ha fet un esforç important en la construcció de centres públics.

La desfeta de la guerra civil i la instauració de la dictadura feixista, van representar la pèrdua dels valors progressistes en tots els àmbits culturals, així com un empobriment de l'escola pública. A Catalunya aquesta desfeta va ser encara més notable. Cal recordar la depuració de mestres, la prohibició del català i el control ideològic de continguts i metodologies, entre una llarga llista de greuges.

Aquesta situació es va anar relaxant amb el pas del temps, però tot i així es va arribar fins ben entrada la dècada dels setanta amb una escola pública molt controlada, funcional i castellanitzada. Això i, una vegada més, la manca d'inversions de l'Estat durant la dictadura, va propiciar un creixement desproporcionat de l'escola privada.

En recuperar l'autogovern, l'any 1979, la Generalitat assumia competències plenes en ensenyament i, malgrat no aconseguir competències exclusives com ERC havia reclamat en el seu moment,

Catalunya disposava d'una oportunitat històrica com mai anteriorment havia tingut per construir un sistema públic d'educació: català, innovador i de qualitat.

Certament, partíem d'una situació de fort dèficit d'escola pública, molt superior a la de l'Estat espanyol i sense comparació amb el nostre entorn europeu, però comptàvem amb una allau de noves incorporacions de professorat relativament jove i compromès amb l'ensenyament públic, amb el CEPEPC, els moviments de renovació pedagògica o el moviment d'escoles d'estiu, entre d'altres, així com el suport de les famílies i de la societat catalana com a elements mobilitzadors per a un ensenyament de qualitat. Si disposàvem dels ingredients necessaris i teníem els instruments polítics com mai no havíem tingut (només recordar que l'Estatut republicà no disposava de competències sobre les escoles públiques estatals a Catalunya), caldria preguntar-nos per què després de més de 22 anys el nostre sistema educatiu es troba en la situació actual.

La resposta no pot ser certament unicausal. Algunes decisions polítiques han tingut una transcendència que ha condicionat el que ara patim. Els successius governs de CiU no han tingut l'educació com a prioritat, han dut a terme una política educativa erràtica, mancada de planificació, amb una gestió deficient dels recursos i amb actuacions que han afavorit el creixement desmesurat de determinats centres educatius de titularitat privada. La promulgació de la Llei d'Ordenació General del Sistema Educatiu (LOGSE), de 1990, va obrir noves esperances de canvi i de millora.

Amb tot, els reptes del nou sistema educatiu eren d'un abast molt ambiciós que necessitava importants canvis tant a nivell estructural i organitzatiu, com pel que fa als aspectes metodològics i la formació del professorat. Res de tot això s'ha fet en la mesura que calia.

Per dur a terme una reforma d'aquest gruix calia garantir un finançament específic i les ades pel que fa

a Catalunya no són bones. L'any 2000, la despesa pública en ensenyament a Catalunya representava el 2,77 % del PIB, mentre que a l'Estat espanyol destinava a aquesta finalitat el 4,33 % del PIB; la despesa pública per càpita destinada a educació a Catalunya era un 12 % inferior a la mitjana de l'Estat espanyol i més d'un 30 % inferior a la mitjana de la Unió Europea. En termes de recursos econòmics per alumne, a l'Estat espanyol es destinen un 6 % més que a Catalunya per alumne de primària i un 8 % més per alumne de secundària; aquests diferencials negatius es transformen, comparada Catalunya amb la Unió Europea, en un 24 i un 30 %, respectivament.

D'altra banda, calia la complicitat del professorat i reformar profundament la seva formació a fi d'afrentar els nous reptes educatius, aspecte que també es va negligir. A més, la falta de directrius i d'orientació per al tractament de la diversitat de l'alumnat, la manca de recursos i l'excessiva burocratització han estat, també, algunes de les causes de la deserció docent als plantejaments del nou sistema educatiu.

La dualització del sistema educatiu català mantingut amb diners públics (xarxa pública i xarxa privada concertada) tampoc és una situació exempta de problemes, principalment pel volum relatiu que ha assolit a Catalunya la xarxa concertada, la qual escolaritza el 42 % dels alumnes (12 punts per sobre de la mitjana de l'Estat espanyol) i absorbeix el 24,3 % dels recursos públics destinats a l'ensenyament (a l'Estat espanyol només el 15,1 %). La dualització també manifesta altres problemàtiques de tipus més qualitatiu, com ara, per exemple, el fet que el 85 % dels alumnes procedents de la immigració estiguin escolaritzats en centres públics.

Finalment, tot sistema educatiu ha de ser flexible i àgil per corregir sobre la marxa les disfuncions que es puguin anar detectant i reforçar aquells aspectes innovadors que demostrin eficàcia amb l'objectiu de generalitzar-los allà on convingui. Tampoc en aquest aspecte, l'Administració, governada per CiU, no ha sabut estar a l'alçada i ha deixat degradar la situació en molts instituts d'educació secundària desbordats per un nou alumnat producte de l'allargament de l'escolaritat obligatòria, dels profunds canvis dels models familiars i socials i de la constant arribada migratòria. Les dades són contundents en aquest aspecte: a la província de Barcelona, un 30 % dels alumnes de 16 anys no superen l'ESO, el Departament d'Ensenyament només oferta places de garantia social per al 22 % dels no graduats i només el 63 % d'aquesta oferta educativa arriba a concretar-se definitivament.

És en aquest context, on el PP ha vist abonada la seva Llei Orgànica de Qualitat de l'Educació, que se situa en la línia privatitzadora i desmantelladora d'un servei públic essencial com és l'educació, i constitueix una de les agressions més serioses que ha patit l'ensenyament públic català durant l'època democràtica. Perquè limita seriosament, encara més, la capacitat de Catalunya d'oferir un sistema educatiu propi, imposa una visió única de la història d'Espanya, estableix la prova general del batxillerat que, si es dissenya de manera central per a tot l'Estat, arrossegaria el sistema a impartir uns continguts que no tenim per què compartir, fa referències constants sobre els ensenyaments mínims, confereix un paper de control sobredimensionat a l'alta inspecció i explicita la garantia de rebre l'ensenyament en la llengua oficial de l'Estat. Tot plegat exemples evidents de la visió uniformitzadora i de la intenció de voler recuperar el control centralista de l'educació a tot l'Estat.

En tot el document es respira un aire de voler tornar al passat en busca d'un alumnat i d'una societat que ja no existeix; és una llei que no detecta una part significativa dels problemes que té avui plantejats l'educació i, amb els que sembla detectar, no aporta res de nou per a solucionar-los, amb el risc d'agreujar-los encara més.

Tots aquests aspectes fan que la Llei generi una gran preocupació pel que diu explícitament, i pel que de manera implícita queda obert a posteriors desplegaments normatius, que poden portar a un greu retrocés en l'ensenyament i afectar greument el poder de decisió de Catalunya.

ERC proposa fer un canvi de rumb a la política educativa que comporti un nou impuls de confiança i qualitat al sistema educatiu català. Per a ERC, el sistema educatiu ha de garantir, en l'àmbit de la societat del benestar i de la igualtat d'oportunitats que volem construir, uns objectius educatius mínims comuns a tota la ciutadania que permetin la participació efectiva i democràtica en la societat en igualtat de drets i deures. Aquests objectius han d'estar centrats en ajudar les persones, especialment la infància i la joventut, a la formació integral de la seva personalitat, contribuir al seu creixement psicològic i social i desenvolupar el conjunt de les seves potencialitats i capacitats individuals, així com compensar les desigualtats socials.

ERC reclama, per a Catalunya, l'assumpció de competències exclusives en ensenyament per poder dotar-nos d'un sistema educatiu propi que respongui realment a les necessitats del país i exigeix la reforma de l'actual model de finançament. Només dispo-

sant plenament dels nostres recursos econòmics, podrem finançar un model educatiu de qualitat, adequat al nivell socioeconòmic i cultural de Catalunya.

No obstant això, ERC, com a partit de govern, considera l'educació com la prioritat de govern per a Catalunya i es compromet a dur a terme urgentment un canvi de rumb de la política educativa, en el convenciment que, sigui quin sigui el marc normatiu, financer o polític que regeixi, el nostre sistema educatiu necessita canvis profunds, que incideixin realment en el dia a dia de la tasca docent i convivencial de la comunitat educativa. Cal recuperar la il·lusió del professorat i de les famílies per l'escola pública catalana i, per fer-ho, el Govern de la Generalitat s'haurà de comprometre decididament a la dotació de recursos suficients i eficaços per fer front als nous reptes educacionals d'un alumnat que és l'exponent de la situació i de les transformacions de la nostra societat, i a les exigències de la societat catalana que ambiciona per als seus ciutadans i ciutadanes un esdevenidor de progrés, benestar i de justícia social.

Amb el convenciment que tota millora educativa, perquè sigui real, ha de poder disposar de recursos suficients, comptar amb la participació i la complicitat del professorat i del conjunt d'agents implicats en la comunitat educativa, així com d'un consens social ampli, ERC proposa obrir un procés de diàleg social que conflueixi en la consecució d'un pacte nacional per a l'educació, que configuri un canvi de rumb de la política educativa que, des del consens, la complicitat i el compromís de les parts, comporti un nou impuls de confiança i de qualitat al conjunt de tot el sistema educatiu català. Aquest pacte nacional per l'educació, hauria de plantejar-se sobre cinc grans punts que constitueixen els principals reptes que avui ha d'abastar la societat catalana:

1. El compromís del Govern de la Generalitat de prioritzar, en l'elaboració dels pressupostos, les partides per a ensenyament, amb l'objectiu de situar la despesa educativa, com a mínim, al nivell de la mitjana europea.

2. L'aplicació de mesures urgents de prevenció general del fracàs escolar, de tractament adequat de l'alumnat amb necessitats educatives especials i d'acolliment de l'alumnat immigrant.

3. L'establiment i l'execució d'un pla de xoc que comporti una millora quantitativa i qualitativa de l'ensenyament públic com a servei fonamental i vertebrador del sistema.

4. La reordenació de les dues xarxes escolars

mantingudes amb fons públics, estructurant el sistema per tal que s'estableixi un nou marc de relacions de mútua conformitat, tenint en compte els següents principis:

4.1. La determinació de criteris clars per a concertar noves línies educatives, d'acord amb l'esperit de la norma, en funció que satisfacin necessitats d'escolarització i/o que atenguin poblacions escolars de condicions socioeconòmiques desfavorides.

4.2. L'establiment d'un nou procediment per als centres privats que vulguin acollir-se al règim de concerts, estipulant clarament en el contracte els drets i les obligacions que voluntàriament adquireixen en virtut del concert, que si no es complissin serien motiu suficient de rescissió del contracte.

4.3. L'inici d'un procés gradual de revisió de les condicions del concert per assegurar progressivament la gratuïtat a les famílies i la igualtat de condicions amb els centres públics.

4.4. L'assoliment progressiu de la igualtat de condicions laborals per al professorat d'ambdues xarxes.

4.5. L'obertura d'un procés d'integració a la xarxa pública dels centres privats concertats, juntament amb el seu professorat, que voluntàriament ho sol·licitin i reuneixin les condicions per fer-ho.

5. La implementació de canvis organitzatius i metodològics als centres educatius que, d'acord a la comprensivitat de les etapes d'educació obligatòria, faci compatible l'objectiu d'assolir nivells d'excel·lència educativa amb la consecució d'uns objectius mínims comuns a tota la ciutadania, que permetin la participació efectiva i democràtica en igualtat de drets i deures.

Repte 1. Situar la despesa educativa, com a mínim, al nivell de la mitjana europea

ÀMBIT 1: ETAPES EDUCATIVES

1. Objectius

1) Incrementar l'oferta de places en sistema públic, especialment pel que fa a l'educació infantil de 0 a 3 anys, garantia social i idiomes.

2) Adequar les dotacions de les plantilles del professorat als requeriments de la tasca educativa i millorar els recursos al seu abast.

2. Mesures

1) Incrementar l'oferta pel que fa a l'educació infantil, primer cicle (0 a 3 anys) amb els següents criteris:

a) Places públiques d'educació infantil 0-3. ERC impulsarà amb els recursos de la Generalitat de Catalunya i amb la cooperació de les administracions locals la creació de suficients places públiques de l'etapa 0-3 fins a cobrir la demanda existent. La Generalitat preveurà un sistema d'ajuts a l'escolarització infantil, amb la finalitat de garantir que totes les famílies que, pel seu nivell d'ingressos ho necessitin, puguin accedir a les places públiques d'aquest tram educatiu.

b) Oferta de serveis i activitats complementàries per a infants de 0-3, en horari extraescolar, per atendre les necessitats de les mares i els pares que per raons laborals necessitin aquest servei. Aquest servei complementari estaria ubicat preferentment a les llars d'infants.

c) Planificació i descentralització de l'oferta 0-3. La planificació i creació de places públiques d'escola bressol s'ha de fer de manera descentralitzada, per poblacions i per barris, d'acord amb les previsions fetes pels respectius ajuntaments. S'ha de completar durant els propers quatre anys i ha de poder atendre els nens/es des de la fi de la baixa maternal o paterna, fins als tres anys. A l'hora de programar la construcció dels nous centres públics de primària s'ha de preveure, de manera sistemàtica, un espai per construir-hi una llar d'infants pública amb entrada, instal·lacions i pati diferenciat, tal com preveu l'actual normativa. També cal aprofitar en les escoles de primària existents, si hi sobren espais, la possibilitat d'ubicar-hi noves llars d'infants.

2) Augmentar la plantilla de professorat en educació infantil, segon cicle (parvulari de 3 a 6 anys). Per poder garantir un seguiment adequat de cada alumne caldria, per a cada línia de parvulari, una plantilla que contemplés a l'aula de P3, a més del tutor/a, un/a tècnic/a superior en educació infantil. A les aules de P4 i P5, a més dels tutors/res, un/a mestre/a de suport compartit, sempre i quan aquestes aules tinguessin més de 20 nens/nenes per grup. Per a les escoles amb ràtios inferiors caldria establir una gradació adequada.

3) Revisar la dotació i gestió de recursos en totes les etapes educatives, amb els següents criteris:

a) Dotació de recursos. Els centres públics han de garantir aquests mínims per a tot l'alumnat i, per tant, l'administració educativa els ha de proporcionar els recursos humans per poder fer, si calen, desdoblements de grup i reforços per a l'alumnat que ho

necessiti, i també els mitjans econòmics i materials per oferir un ensenyament de qualitat.

b) Assegurar la bona gestió dels recursos. D'una banda, cal que l'equip directiu del centre planifiqui els mitjans organitzatius, de gestió i de control intern, i per l'altra, que l'administració educativa exerceixi el control extern, per assegurar un bon ús dels recursos i, en definitiva, dels diners públics.

4) Ampliar l'oferta de programes públics de garantia social, gestionats per les administracions locals.

5) Reforçar l'ensenyament d'idiomes en dos sentits:

a) Incrementar progressivament l'oferta de places públiques d'idiomes, mantenint i millorant la qualitat educativa.

b) Crear noves escoles oficials d'idiomes (EOI) tenint present una distribució territorial que permeti l'accés a aquest servei de tota la població que ho necessiti.

6) Gratuïtat del material i els llibres de text escolars. ERC iniciarà el procés per a la progressiva universalització de la gratuïtat dels llibres de text i de la resta de material escolar d'ús obligat per a l'alumnat dels ensenyaments obligatoris, dotant i cedint la propietat d'aquest material als centres docents, que en seran els dipositaris, tot garantint el manteniment d'un temps útil de 4 anys en el cas dels llibres de text. Una vegada aconseguida la gratuïtat, el cost dels llibres de text no podrà ser imputat a l'alumnat d'aquests ensenyaments. En el supòsit que un alumne faci malbé o inutilitzi algun llibre de text, i previ acord del Consell Escolar del centre, se li exigirà el cost per a la seva reposició.

ÀMBIT 2: CENTRES EDUCATIS I PROFESSORAT

1. Objectius

- 1) Impulsar l'autonomia dels centres.
- 2) Millorar la dotació de recursos dels centres i assegurar la bona gestió dels mateixos.
- 3) Afavorir la participació en la gestió dels centres.
- 4) Impulsar l'obertura dels centres educatius a les necessitats de la comunitat. Promoure una oferta àmplia d'activitats extraescolars en hores i dies no lectius.

2. Mesures

1) Incrementar progressivament durant la propera legislatura els recursos destinats a l'ensenyament públic fins a arribar a la mitjana dels països de la UE (fins al 6% del PIB).

2) Dotar els centres amb professorat i recursos suficients. Tots els centres s'han de dotar d'una plantilla i recursos suficients que els permetin un funcionament correcte i impartir una educació de qualitat. Al mateix temps, però, cal contemplar increments en les dotacions de plantilla, de recursos econòmics i de mitjans materials, per a aquells centres de qual·sevol· etapa educativa que tinguin percentatges elevats d'alumnat immigrant o procedent de famílies de nivell socioeconòmic molt desfavorit.

3) Crear comissions interdepartamentals. El Departament d'Ensenyament ha de liderar una comissió interdepartamental de coordinació amb els Departaments de Benestar i Família, de Justícia i de Sanitat, i crear comissions de treball conjunt a les localitats grans o a la comarca, dotades de recursos i capacitat de fer propostes operatives.

4) Intervenir socioeducativament en les famílies. Aquesta comissió interdepartamental ha de promoure cursets i editar publicacions, dirigits a les famílies, sobre conceptes bàsics de l'educació i l'atenció als seus fills i filles com: alimentació, sanitat, hores de descans, hàbits d'higiene, d'ordre, saber dir no, seguiment escolar, compartir estones de joc, de treball a la llar, d'educació del lleure, etc.

5) Dotar de recursos suficients l'escolarització de l'alumnat immigrant. Establir un tractament diferenciat, en l'assignació de professorat i de recursos, als centres que tenen alts percentatges d'immigració.

6) Aplicar mesures de suport a l'autonomia dels centres educatius:

a) Increment pressupostari per funcionament, a tots els centres, d'acord amb indicadors objectius (nombre d'alumnat, característiques dels centres, context social, etc.)

b) Dotació pressupostària per a l'adquisició de material d'ús didàctic i d'ús administratiu.

c) Dotació de recursos vinculada a projectes. Dotació específica de recursos financers, materials, tècnics i humans, vinculats al desenvolupament del projecte educatiu de centre (PEC), temporalitzat i avaluable, amb especial atenció als centres ubicats en zones socialment i econòmicament desfavorides.

7) Obertura dels centres educatius en horaris i

dies no lectius, amb possibilitat de poder utilitzar les seves instal·lacions i oferta d'activitats extraescolars de caràcter formatiu, cultural, lúdic o esportiu per a l'alumnat del centre.

8) Impulsar l'elecció democràtica dels equips directius. Manteniment d'un sistema d'accés a la direcció dels centres públics mitjançant l'elecció democràtica de candidats que compleixin els requisits de valoració objectiva de capacitat i mèrits professionals.

9) Regular la participació democràtica als centres privats. Regulació del sistema d'accés a la direcció i de les funcions directives dels centres privats concertats amb el propòsit d'aconseguir una major participació democràtica de la comunitat educativa.

10) Incentivar i promoure la gestió participativa i responsable dels centres. Configurar legalment l'equip directiu, tant des de la perspectiva de la responsabilitat específica del càrrec personal, com des de la d'un equip coherent que comparteix un projecte educatiu per al centre. En aquest sentit, cal prendre mesures per enfortir i prestigiar, entre els docents, la importància de la cultura de la gestió i l'organització. Els centres educatius han de passar d'estar basats en l'actuació individual del professorat, a ser una organització complexa en què el treball de cadascú ha de respondre als acords assumits col·lectivament. Això implica una gestió participativa però que, al mateix temps, requereix reforçar l'autoritat dels equips directius per organitzar els centres, impulsar plans de millora i poder dur a la pràctica els compromisos adquirits.

11) Incentivar i promoure l'organització participativa i eficient dels centres. Promoure estructures organitzatives participatives, on les funcions, competències i grau de dependència dels òrgans de gestió i de les diferents comissions de treball estiguin ben definides i responguin a la planificació organitzativa del centre.

12) Incentivar i orientar les tasques de coordinació. Incentivació dels equips directius i del conjunt de càrrecs de coordinació horitzontal i vertical del centre, mitjançant un augment d'hores de dedicació per aquestes funcions, un major i més eficaç suport i orientació de l'Administració i un increment retributiu més d'acord amb les responsabilitats que adquireixen.

13) Formular un pla de formació específica als equips directius més adequat a les necessitats pròpies de la seva funció, capacitant-los per dinamitzar la

participació de la comunitat educativa en la gestió del centre i vetllar per la seva eficàcia.

ÀMBIT 3: ADMINISTRACIÓ LOCAL

1. Objectius

1) Millorar la qualitat del servei que reben el ciutadans mitjançant l'aplicació del principi de proximitat.

2) Assolir la corresponsabilitat i la cogestió del sistema educatiu des de les administracions locals.

2. Mesures

1) Crear les Oficines úniques de matriculació. Traspasar a les administracions locals el procediment d'admissió d'alumnes mitjançant la creació d'Oficines Úniques Municipals d'Escolarització que, sota la direcció de la corresponent comissió de matriculació, assumeixin les competències de tramitació, baremació i aplicació de les normes legals que regeixin en el procés de preinscripció i matriculació de l'alumnat en els centres docents mantinguts amb fons públics. Aquestes oficines d'escolarització, també tindrien la funció d'orientar i informar les famílies de l'oferta educativa existent, sens perjudici de la informació que puguin oferir els mateixos centres.

2) Gestionar la planificació educativa. Crear mecanismes de corresponsabilitat i de cogestió entre el Departament d'Ensenyament i les administracions locals per a la planificació de l'oferta educativa i el mapa escolar, l'oferta de places escolars públiques i l'avaluació de les necessitats d'escolarització, als efectes de la concessió de nous concerts educatius als centres de titularitat privada, així com en l'establiment d'itineraris entre centres d'educació primària i centres d'educació secundària.

3) Traspasar als ajuntaments les competències en les següent matèries:

a) 1r cicle d'educació infantil. Cedir als ajuntaments les ilars d'infants de titularitat de la Generalitat i promoure convenis de creació de noves places 0-3, mitjançant el traspàs de competències amb les corresponents dotacions pressupostàries i materials a les administracions locals.

b) Educació de persones adultes. Transferir als municipis la titularitat de les escoles públiques d'educació de persones adultes, mitjançant el traspàs de competències amb les corresponents dotacions pressupostàries i materials.

c) Beques i ajuts per a material, transport i menjadors escolars. Transferir a les administracions

locals la gestió i els recursos per a la concessió de beques i ajuts per a material escolar, serveis de transport i de menjadors escolars.

4) Iniciar el procés de traspàs de competències educatives de l'ensenyament obligatori a l'administració local. Promoure, en el marc de la Federació i l'Associació de Municipis, un acord amb el Govern de la Generalitat de Catalunya per regular el traspàs de competències educatives de l'ensenyament obligatori i les corresponents partides pressupostàries als ajuntaments que ho desitgin.

5) Impulsar amb les administracions locals l'elaboració de programes d'acolliment per a l'alumnat immigrant. Elaborar un pla general d'atenció educativa a la immigració i promoure, mitjançant convenis amb les administracions locals, l'elaboració i la gestió per part dels ajuntaments de programes d'acolliment i d'atenció educativa a l'alumnat procedent de famílies immigrants. Tutelar des dels ajuntaments els primers anys d'escolarització i promocionar l'aprenentatge de la llengua entre les mares i els pares d'aquest alumnat, per poder-les informar directament del procés educatiu de les seves filles o fills.

6) Millorar el manteniment dels centres educatius. Augmentar el pressupost i millorar la gestió del manteniment de les infraestructures dels centres educatius públics d'educació infantil i primària.

7) Assegurar la integració de l'alumnat amb necessitats educatives especials. Assegurar els recursos suficients i adients per garantir la integració de les persones amb necessitats educatives especials.

8) Coordinar la formació professional amb les empreses. Col·laborar en l'establiment de canals de comunicació entre els centres, les empreses i les administracions per tal d'ajustar l'oferta de formació professional a les necessitats locals del mercat de treball.

9) Ampliar l'oferta de programes de garantia social, en coordinació amb la Generalitat i gestionats per les administracions locals, mitjançant els corresponents convenis de col·laboració.

10) Coordinar i promoure serveis extraescolars. Establir convenis de col·laboració amb els ajuntaments per dur a terme Plans d'Usos i Serveis per als centres escolars del municipi, en resposta a la necessitat d'obrir-se al seu entorn i ser un focus de serveis a la comunitat.

11) Facilitar i incentivar des de l'administració educativa la col·laboració amb els ajuntaments, primordialment amb els serveis socials municipals.

12) Implementar plans de coordinació. Des dels municipis s'han de fer plans de coordinació amb museus, entitats culturals, esportives i de lleure, per facilitar la seva col·laboració amb les escoles i l'intercanvi mutu d'experiències.

Repte 2. Prevenir el fracàs escolar i tractar adequadament l'alumnat amb necessitats educatives específiques

ÀMBIT 1: ETAPES EDUCATIVES I EDUCACIÓ ESPECIAL

1. Objectius

1) Reduir el fracàs escolar.

2) Millorar l'atenció a l'alumnat amb necessitats educatives específiques.

2. Mesures

1) Implantar els TAE (tallers d'adaptació escolar i aprenentatges instrumentals bàsics), amb dos professors/es per grup de fins a 20 alumnes i dotats dels mitjans necessaris.

2) Crear i dotar aules obertes. Cal facilitar la creació d'aules obertes (UAC) i dotar-les de mitjans, a tots els IES que ho necessitin. Aquestes aules han de ser ateses per mestres o professorat de pedagogia terapèutica i comptar amb la col·laboració d'altre professorat del centre.

3) Creació d'unitats d'escolarització compartida amb professorat especialista. Als diferents territoris s'han de preveure unitats d'escolarització compartida, dotades amb professorat especialista per atendre l'alumnat que manifesta actituds greus de rebuig a la institució escolar o de violència, que sovint tenen el seu origen en problemes de desestructuració familiar o social.

4) Creació d'unitats d'escolarització compartida amb personal sanitari. Cal preveure, també, unes altres unitats d'escolarització compartida, amb educadors i personal sanitari, per atendre alumnes amb

problemes greus de conducta i trastorns de personalitat, motivats per malalties psiquiàtriques.

5) Constituir comissions mixtes d'atenció social. Cal fomentar en els centres la constitució de comissions mixtes d'atenció social, per establir ponts entre els professionals del centre, cap d'estudis, coordinador pedagògic, psicopedagog, tutors/es amb alumnes afectats, professionals externs com l'EAP, Programa de Compensatòria i els professionals dels serveis socials del municipi, educadors de carrer i assistents socials. Amb la funció de fer el seguiment i de proporcionar ajudes a l'alumnat amb greus dèficits familiars o socials, a l'alumnat immigrant i a l'alumnat absentista.

6) Incentivar projectes de millora de centres en situació crítica. L'administració educativa ha de promoure acords amb els equips directius dels centres, especialment amb els més deficitaris, o en crisi, i els situats en zones d'atenció preferent, per tirar endavant programes que els ajudin a millorar la seva qualitat educativa i la projecció externa. Encara que la posada en marxa d'aquests programes representi increments de recursos humans o materials, és necessari fer aquest esforç per raons de justícia i d'equitat social. Aquests programes han de ser a mitjà termini, uns quatre cursos, i se n'ha de fer un seguiment sistemàtic i una avaluació anual.

7) Reestructurar els serveis educatius, EAP, Programa de Compensatòria, CREDA, SEDEC, CRP. Definir clarament la seva funció i objectius, i incrementar els/les professionals dels equips d'acord amb la funció que se'ls encarregui.

8) Continuar avançant en la línia d'integració de l'alumnat amb necessitats educatives especials en els centres ordinaris, acompanyats del personal i del material que calgui.

9) Implementar el mapa escolar de l'educació especial per poder atendre aquell alumnat que per al seu progrés personal, necessita uns recursos molt diferenciats que impedeixen la seva integració a la xarxa de centres ordinaris. Aquest mapa ha de contemplar la construcció d'una xarxa de centres públics amb tots els/les especialistes i mitjans materials que permetin, a aquest alumnat, avançar personalment i en els seus aprenentatges tant com sigui possible. El mapa ha de planificar la xarxa de centres amb criteris de territorialitat, per poblacions i comarques, evitant transports incòmodes i innecessaris.

10) Elaborar el pla director de l'educació especial que reguli tots els aspectes d'aquesta modalitat edu-

cativa referents a tipologia de centres, educacions compartides, formació del professorat, ràtios alumnes/professorat, paper dels educadors/es, especialistes, vetlladors/es, personal sanitari als centres, etc.

11) Regularitzar els convenis entre el Departament d'Ensenyament i els Departaments de Sanitat i Benestar i Família, pel que fa a l'educació especial, i fer-los operatius en el territori amb la implantació de comissions estables per poblacions grans o comarques.

ÀMBIT 2: EDUCACIÓ DE PERSONES ADULTES

1. Objectius

1) Facilitar una nova oportunitat per a la promoció personal dels ciutadans i de les ciutadanes.

2. Mesures

1) Traspasar les competències de les escoles d'adults als ajuntaments amb les corresponents partides pressupostàries.

2) Establir, d'acord amb els ajuntaments, una xarxa de centres que cobreixi la demanda ciutadana d'atenció.

3) Potenciar els centres d'adults amb els recursos suficients.

4) Oferir places de preparació per a les proves d'accés a ensenyaments superiors. Aquests centres han de poder capacitar la població per poder presentar-se a les proves d'accés dels cicles formatius i també a les proves d'accés a la universitat per a majors de 25 anys.

5) Mantenir i potenciar la funció alfabetitzadora. Les escoles d'adults han de mantenir també el seu caràcter de centres d'alfabetització per a aquella població que ho necessita. Alfabetització que s'ha de fer en català i amb especial incidència a l'atenció de la població immigrada.

ÀMBIT 3: ESCOLARITZACIÓ DE L'ALUMNAT IMMIGRANT

1. Objectius

1) Integrar l'alumnat immigrant al sistema educatiu català de la manera més ràpida i satisfactòria possible.

2) Assolir les capacitats comunicatives en català i la resta de les competències bàsiques.

2. Mesures

1) Elaborar un pla integral d'atenció a l'alumnat procedent de la immigració i a les seves famílies, que compti amb el treball coordinat dels diferents departaments del Govern de la Generalitat, la participació dels ajuntaments i que contempli:

a) Oficines municipals d'acollida, amb funcions d'informació i acompanyament.

b) Plans d'acollida als centres educatius amb una organització que faciliti l'aprenentatge del català, la incorporació progressiva a la resta del currículum i, finalment, la integració a la resta d'activitats del centre.

c) Crear aules d'acollida per a l'alumnat immigrant. L'administració educativa ha de posar els mitjans perquè els IES situats en zones de forta immigració, amb l'assessorament dels professionals del SEDEC, puguin crear aules d'acollida, ateses per un professor/a de llengua catalana o per un/a mestre, per a cada grup de deu alumnes immigrants amb desconeixement de la llengua catalana. L'objectiu d'aquestes aules és que l'alumnat immigrant adquireixi les competències comunicatives en català i, a mesura que les vagi assolint, augmenti progressivament la participació en les activitats del seu grup classe fins a la completa integració.

d) Cursos de català per als pares i mares de l'alumnat.

e) Informació del funcionament del poble o la ciutat en què viuen, dels serveis sanitaris, dels serveis socials, del transport, de l'habitatge, associacions de veïns i veïnes, centres cívics, d'esplai, etc.

f) Informació sobre contractes laborals, seguretat en el treball, oficines d'ocupació, etc.

g) Informació sobre Catalunya, el país on viuen, i el sistema de drets i deures democràtics establerts a la nostra societat.

2) Establir mecanismes de coordinació. Cal l'actuació coordinada de totes les Direccions Generals del Departament d'Ensenyament, i també cal la coordinació dels seus serveis i programes, amb la dotació dels recursos humans i materials necessaris, per poder atendre les tasques que se'ls encomanin.

3) Evitar la concentració d'alumnat immigrant. Les comissions de matriculació han de vetllar perquè l'alumnat immigrant es distribueixi entre els centres públics i concertats d'una mateixa zona.

4) Programar activitats de formació intercultural al professorat. Programació d'activitats de formació per

al professorat sobre els valors i hàbits més rellevants de les cultures de procedència del seu alumnat i facilitar aquells aspectes que, per la seva importància i interès, puguin servir d'element de connexió.

5) Programar activitats de formació al professorat per a l'ensenyament de la lectura i l'escriptura. Cal preparar el professorat d'educació infantil i primària per donar-li coneixements i estratègies per connectar amb la cultura i la llengua materna de l'alumnat en el moment de fer l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura.

6) Elaborar i dotar de materials curriculars. Elaborar, i posar a disposició dels centres, materials curriculars i multimèdia, així com material per configurar aules d'autoaprenentatge que faciliti l'alfabetització, l'aprofundiment en el coneixement del català i l'assoliment de la resta de les competències bàsiques.

7) Assessorar i orientar. Proporcionar assessorament als centres sobre l'elaboració del pla d'acollida de l'alumnat immigrant.

8) Oferir criteris d'actuació. Elaborar propostes i facilitar criteris d'actuació als centres docents per tal de garantir a l'alumnat immigrant un bon aprenentatge, una bona convivència i una adequada integració social.

9) Educar per a la interculturalitat. Aportar als centres orientacions i materials per treballar l'educació intercultural.

10) Ampliar l'oferta de llengües relacionades amb la nova immigració en els centres públics d'ensenyament d'idiomes.

Repte 3. Millorar, quantitativament i qualitativa, l'ensenyament públic

ÀMBIT 1: ETAPES EDUCATIVES

1. Objectius

1) Consolidar l'ensenyament públic com a servei fonamental i vertebrador del sistema educatiu.

2) Integrar les noves necessitats educatives derivades de l'evolució social.

2. Mesures

1) Pel que fa a l'educació infantil, primer cicle (0 a 3 anys):

a) Mantenir el caràcter educatiu del 0-3. Per respecte a les famílies que opten per escolaritzar els seus fills/es a les escoles bressol, aquestes han de mantenir el caràcter educatiu i estimulador per als infants. Cal revisar la normativa vigent de manera que permeti flexibilitzar els serveis i els horaris i fer-los més adaptables a les necessitats de les famílies. S'han d'exigir a tots els establiments que acullen infants d'aquesta edat les mateixes condicions d'espais i de titulació del professorat que es demana a l'escola bressol.

b) Mantenir com a voluntària l'escolarització de 0 a 3 anys. S'ha de mantenir el caràcter voluntari per a les famílies de decidir l'escolarització dels seus fills/es en el primer cicle de l'educació infantil.

c) Municipalitzar el 0-3. Cal traspassar la titularitat dels centres públics d'educació infantil als ajuntaments, amb les corresponents partides pressupostàries. Els ajuntaments han d'assumir les competències en el procés d'admissió d'alumnes del primer cicle de l'educació infantil, tal com preveu el Decret 31/2002 de 5 de febrer.

d) Flexibilitzar els horaris i la qualitat educativa. Les llars d'infants públiques han d'oferir un horari flexible, servei de menjador, espais adequats, professorat titulat en un nombre suficient per poder donar una atenció adequada i una educació de qualitat. Això implica que, a més de l'horari lectiu d'atenció directa, hi ha d'haver unes hores per poder fer reunions de coordinació i activitats de formació.

2) Establir l'obligatorietat del segon cicle d'educació infantil (parvulari de 3 a 6 anys). Cal garantir el caràcter educatiu del cicle i la conveniència que sigui obligatori. (De fet, a Catalunya, està escolaritzat pràcticament el 100% de la població).

3) Pel que fa a l'educació primària:

a) Incrementar la plantilla. La plantilla de primària hauria de disposar, per cada línia completa, de dos/dues especialistes d'anglès, un/a d'educació física, un/a d'educació especial, un/a de música i sis generalistes de primària.

b) Reforçar l'acció tutorial. Els tutors/es han de disposar de la reducció d'una hora lectiva per poder fer la seva tasca.

4) Pel que fa a l'educació secundària obligatòria:

a) Reduir el nombre de professorat que intervé en un mateix grup. L'organització del centre ha de facilitar l'agrupació de matèries, reduint el nombre de professorat per grup, al primer cicle de secundària, i evi-

tant la desorientació que això produeix en una part considerable de l'alumnat.

b) Reforçar l'acció tutorial. Cal establir un programa de formació, que faciliti als centres l'elaboració d'un pla coherent d'acció tutorial, que contempli l'atenció al grup, el seguiment i l'orientació individual de l'alumnat i l'atenció a les famílies. Els tutors/es, per exercir la seva tasca, han de tenir una reducció de tres hores lectives, però sota el control del mateix centre i de l'administració educativa, que garanteixi l'aplicació d'aquest pla.

c) Garantir l'eficàcia organitzativa dels centres. Cal garantir, per part de l'equip directiu, les reunions de departaments amb unificació de programacions i de criteris organitzatius, metodològics i d'avaluació. Les adaptacions curriculars han de ser elaborades de manera conjunta pel departament d'orientació i el departament didàctic de referència.

d) Orientar i fer el seguiment de l'alumnat. Cal assegurar les reunions d'equips docents i el funcionament col·legiat de les juntes d'avaluació, amb especial seguiment i orientació per a l'alumnat amb dificultats d'aprenentatge.

e) Establir plans de formació i d'actualització científica i metodològica que ajudi el professorat a fer un ensenyament atractiu i motivador, renovant i millorant metodologies i incorporant les noves tecnologies a la docència.

f) Crear el Departament d'orientació. L'administració ha de crear el Departament d'orientació amb dotació a cada IES de psicopedagog i mestre de pedagogia terapèutica i la col·laboració estable de l'EAP. Cal definir clarament la seva funció i objectius, i incrementar el nombre de professionals d'acord amb les necessitats del centre.

5) Salvaguardar les competències educatives de Catalunya en matèria d'ordenació educativa en el cas dels batxillerats. En el cas que s'arribi a implantar la prova general del batxillerat, s'ha de dissenyar en el marc de les competències de cada comunitat autònoma. És a dir, s'ha d'elaborar pel Departament d'Ensenyament a Catalunya i no amb caràcter centralista des de Madrid per a tot l'Estat.

6) Pel que fa a la formació professional:

a) Desenvolupar el Pla General de Formació Professional i elaboració d'una normativa específica, que integri de manera coherent les diferents modalitats avui existents, la formació inicial, la contínua i l'ocupacional; que ordeni i estructurï el sistema de formació professional per adequar-lo a les necessitats socials, econòmiques i productives del país; i que el doti de recursos suficients per garantir la seva qualitat.

b) Crear centres públics de formació professional

integrats i de referència de Catalunya, almenys un per a cada família professional, com a element de racionalitat i rendibilitat dels recursos existents, l'objectiu dels quals serà liderar i cohesionar l'oferta formativa de la família professional corresponent i integrar progressivament els tres tipus de formació professional inicial, contínua i ocupacional. Aquests centres de referència estaran dotats de recursos i de plantilla addicional per:

- i) Activitats de coordinació amb les empreses.
- ii) Liderar les propostes d'innovació.
- iii) Coordinar el conjunt de professorat que imparteix la mateixa matèria en diferents centres docents.
- iv) Formació del professorat de la família professional.
- v) Desenvolupament de materials didàctics i curriculars.
- vi) Suport tècnic, entre altres.

c) Endegar el pla de xoc de formació del professorat, destinat al professorat de totes les famílies professionals, però molt especialment al professorat de nous cicles formatius sense correspondència amb l'antiga FP. ERC entén que la qualificació del professorat per assolir els objectius de competència i capacitat professionals de l'alumnat que necessita el sistema productiu, és un dels principals factors de qualitat de la formació professional reglada. L'Administració incentivarà la participació formativa del professorat, que serà gratuïta i disposarà dels permisos corresponents per realitzar-la en horari laboral. En correspondència, s'establiran mesures de garantia d'assistència i d'aprofitament per part del professorat i, si s'escau, el compromís d'aplicar els coneixements adquirits a la seva pràctica docent. El pla de xoc de formació, establert per a un període de 3 anys, tindrà quatre modalitats:

- i) Modalitat de formació en l'empresa amb estades de 3 a 6 mesos, quan sigui necessari.
- ii) Modalitat de formació i actualització tècnica, científica i didàctica, oferta directament pel Departament d'Ensenyament.
- iii) Modalitat de formació i actualització tècnica i científica, mitjançant cursos, postgraus o màsters oferts per les universitats o altres institucions.
- iv) Modalitat de formació al mateix centre.

d) Mantenir l'estabilitat de l'oferta dels cicles formatius, almenys durant 4 anys, per rendibilitzar els recursos esmerçats i poder avaluar suficientment la viabilitat real de l'oferta.

e) Possibilitar l'oferta formativa integrada. Possibilitar que tots els centres públics que imparteixen formació professional i que ho sol·licitin, puguin oferir una formació integrada dels tres subsistemes existents: formació inicial, contínua i ocupacional.

7) Pel que fa a l'ensenyament d'idiomes:

a) Adequar progressivament totes les EOI a les noves tecnologies, aules d'autoaprenentatge, dotacions informàtiques adequades, laboratoris d'idiomes.

b) Dissenyar i gestionar un nou programa d'ensenyament a distància adaptat a les noves tecnologies, des de l'àmbit català.

c) Fer coincidir l'edat mínima de matriculació a les EOI amb la de l'acabament de l'ensenyament obligatori, 16 anys.

d) Facilitar les estades i l'intercanvi d'alumnat amb els països de la llengua estudiada.

ÀMBIT 2: CENTRES EDUCATIU

1. Objectius

1) Facilitar i promoure espais i temps per a la reflexió i l'anàlisi i incentivar la cultura de l'avaluació com a eina de millora educativa.

2) Potenciar la capacitat d'innovació del sistema educatiu públic.

3) Incorporar les noves potencialitats tecnològiques al desenvolupament educatiu.

2. Mesures

1) Incrementar una hora complementària diària per a l'alumnat dels centres públics de l'educació primària. A l'escola pública de primària cal augmentar l'horari de l'alumnat amb una hora diària de caràcter complementari, com té l'escola privada, que possibiliti a l'alumnat l'accés a activitats creatives que serveixin de complement al currículum establert. El professorat mantindrà el mateix nombre d'hores lectives que fa actualment.

2) Crear espais "reals" de revisió i anàlisi de la pràctica docent en els centres educatius, és a dir, delimitats en el temps i en l'espai, i inclosos en la programació del centre, amb les següents finalitats:

a) Potenciar els processos d'avaluació externa duts a terme per l'administració educativa.

b) Dissenyar programes d'avaluació interna als centres educatius, elaborats pels equips docents i incentivats des de les administracions educatives. Aquest procés de disseny i la seva posterior aplicació haurà de portar aparellada la corresponent dotació de personal i de recursos econòmics.

c) Coordinar els programes d'avaluació interna dels centres amb l'avaluació externa feta per l'administració educativa.

3) Reforçar l'organització dels centres educatius per promoure la reflexió, el debat i l'anàlisi de la pràctica docent, garantint espais adequats i hores específiques de dedicació del professorat. Aquesta càrrega horària complementària serà comptabilitzada per l'Administració educativa en la confecció de la plantilla del centre.

4) Potenciar l'autonomia dels centres. El grau d'autonomia serà el més alt possible en aquells centres que voluntàriament vulguin assumir projectes diferenciats. L'Administració establirà normes supletòries de mínims per als casos en què el centre educatiu no elabori una regulació pròpia.

5) Incentivar experiències innovadores en l'organització i funcionament dels centres, basades en el treball en equip dels professionals que hi treballen i establiment de mecanismes de suport i d'orientació per al seu desenvolupament.

6) Promoure la participació, amb accions que desenvolupin la col·laboració efectiva dels pares, mares i de l'alumnat en els centres educatius.

7) Introduir mecanismes diferenciats d'adscripció de professorat als centres públics en funció de les necessitats específiques del centre.

8) Ordenació de nous sistemes de provisió de vacants que assegurin que les persones assignades a un lloc de treball tinguin la formació i l'especialització adequada a la tasca encomanada.

9) Disminuir la variació de persones substituïdes en el mateix centre, descentralitzant la gestió del personal, especialment pel que fa a les substitucions del professorat.

10) Garantir l'estabilitat del professorat, configurant equips docents estables i coherents, i revisant l'actual sistema de gestió de personal.

11) Instaurar mecanismes de coordinació CEIP-IES. Instauració de mecanismes estables de coordinació entre els centres públics d'educació infantil i primària i els instituts d'ensenyament secundari, compartint recursos o desenvolupant projectes comuns.

12) Garantir que les biblioteques escolars siguin una eina fonamental en l'acció educativa dels centres.

a) Dotant i millorant qualitativament les biblioteques, als centres escolars de Catalunya, vinculades a Projectes Educatius de Centre que haurien de garantir el seu ús educatiu a tots els nivells (programes de

foment de la lectura, suport a l'aprenentatge de les diverses àrees curriculars, eines per a la realització de treballs de recerca o ampliació, etc.), tot defugint la seva transformació en un dipòsit de llibres o en una guarderia d'alumnes.

b) Millorant la dotació de recursos i espais en els centres que engeguin aquests projectes de biblioteca escolar. En concret, s'hauria de garantir un espai físic adequat per a la biblioteca i una dotació de material suficient (incloent-hi obres de consulta actualitzades i adequades a tots els nivells, col·leccions de llibres de lectura indicats per a les diferents edats, fons de materials audiovisuals i multimèdia, accés a Internet, etc.)

c) Incorporant progressivament a la plantilla del centre una persona encarregada de la biblioteca per a la seva conservació i dinamització. Aquesta persona podria ser professional del centre que s'hi especialitzés o alguna persona professional externa que pot ser finançada pel centre, AMPA i/o administració local.

d) La biblioteca escolar hauria de tenir un horari d'utilització ampli per cobrir al màxim les necessitats escolars i les de l'entorn social del centre. En concret, proposem l'establiment de convenis de col·laboració amb l'administració local per obrir al públic a les tardes i en dies no lectius.

e) Aquestes biblioteques podran estar connectades telemàticament a la xarxa pública de biblioteques de Catalunya.

13) Posar els mitjans perquè les TIC entrin a formar part de l'activitat docent i contribueixin a la seva millora i a fer més atractives les activitats d'ensenyament i aprenentatge.

a) Dotant els centres de personal qualificat per gestionar les aules d'informàtica, amb uns bons coneixements tècnics, amb formació continuada i amb una especial dedicació horària, aprofitant l'experiència actual dels coordinadors/es d'informàtica. Aquest personal també ha de ser el que ha dinamitzat la formació de la resta del professorat del centre per actualitzar els seus coneixements en les TIC, el coneixement i utilització del programari i l'adaptació del mateix al Projecte Curricular del Centre.

b) Garantint un servei tècnic extern als centres per resoldre aquells problemes tècnics que superin la capacitat i disponibilitat del personal propi del centre.

c) Destinant un pressupost anual dedicat a completar la dotació de programari i maquinari a tots els centres, i a garantir la renovació anual d'una quarta part dels recursos existents.

d) Millorant la infraestructura informàtica dels centres. En concret, s'assegurarà l'existència d'una aula d'informàtica per cada dues línies en tots els centres educatius i, també, l'existència d'un ordinador a cada

classe. Es cablejarà internament tots els centres educatius per connectar en xarxa tots els ordinadors del centre i garantir un fàcil accés a tots els recursos educatius que hi hagi a la xarxa.

e) Desenvolupant un projecte de disseny del maquinari i del programari necessari per al treball de les àrees curriculars de la primària i la secundària. Aquest projecte hauria d'incloure els següents aspectes: especificacions tècniques, disseny del programari de gestió del treball a l'aula, disseny del software específic per al treball de cada matèria, elaboració de directoris de recursos, etc.

f) Impulsant un pla pilot d'experimentació d'aquests nous recursos en centres educatius reals abans d'iniciar la seva implantació generalitzada.

g) Duent a terme un ambiciós pla de reciclatge i formació del professorat per fer-lo competent en la gestió d'aquests programes d'aplicació de les TIC a l'educació a l'aula.

ÀMBIT 3: COEDUCACIÓ

1. Objectius

1) Assegurar una veritable educació coeducativa i introduir els valors coeducatius a totes les esferes de la vida col·lectiva.

2) Impulsar un llenguatge no sexista ni androcèntric.

2. Mesures

1) Implementar un pla per garantir que als centres de Catalunya s'educa, es treballa i es viu amb els valors potenciats per un ensenyament coeducatiu; cal planificar-ho i pausar-ho per etapes, consolidant cadascun dels passos que es vagin fent. Aquests esforços caldran realitzar-se en paral·lel a la resta de la societat.

2) Impulsar un acord entre les diferents administracions per tal d'introduir els valors coeducatius a totes les esferes de la vida col·lectiva de manera coordinada. Per a ERC és bàsic que el nou Govern de la Generalitat assumeixi com una de les seves prioritats la d'introduir els valors coeducatius a totes les esferes de la vida col·lectiva: món mediàtic, laboral, associatiu, esportiu...

3) Impulsar un llenguatge i uns continguts en la comunicació oral, escrita i visual que no siguin ni sexistes ni androcèntrics. Per això, cal garantir a tots els centres educatius públics:

a) Els nomencladors dels centres seran com a mínim paritaris a nivell intern (nom donat a espais

interns, biblioteca Maria Mercè Marçal, per ex.) i també a nivell extern respecte la població (IES Montserrat Roig, per ex.).

b) La retolació dels diferents espais no utilitzarà un llenguatge sexista (sala de professors, per ex.)

c) El llenguatge administratiu utilitzat en formularis, fitxes, actes, circulars... es normalitzarà en sentit de gènere.

d) Els llibres de text i els materials audiovisuals educatius han de complir la normativa vigent del Departament d'Ensenyament sobre l'androcentrisme i el sexisme en el llenguatge. En aquest sentit el Departament tindrà cura de que no s'editin noves publicacions que incompleixin aquesta normativa i la rectificació d'aquelles que ja s'han publicat.

e) Difusió o creació, si s'escau, de llibres d'estil de llenguatge igualitari destinats específicament a l'àmbit administratiu i docent.

f) Campanya de sensibilització i formació en aquest sentit per a tot el personal docent i no docent que treballa als centres educatius en primera instància i per a tota la comunitat educativa.

4) Incloure la coeducació als plans de formació inicial i permanent del professorat.

5) Incentivar la creació de nous materials coeducatius, així com recollir i divulgar els materials creats i/o publicats, i les experiències ja existents.

6) Fomentar les llicències per estudis que tenen com a objectiu l'estudi de la coeducació.

7) Promoure una assessoria i fer una primera aplicació experimental de coeducació als centres on ja s'ha treballat d'alguna manera el tema i es prestin a fer l'experiència, incentivant la participació de tot el professorat i personal no docent a través d'un reconeixement explícit, personal o per al centre. Fer una avaluació dels resultats.

8) Crear la coordinació per a la igualtat, reconeguda al ROC i per tant amb els incentius personals corresponents, amb un pla de formació específic. Es reconeixerà, com a mínim, una figura dinamitzadora de l'acció coeducativa a tots els centres.

ÀMBIT 4: REVALORACIÓ QUALITATIVA DE LA TASCA DOCENT DEL PROFESSORAT

1. Objectius

1) Establir les condicions per a una plena capacitat inicial del professorat i per a la seva formació continuada.

2) Millorar les condicions laborals del professorat.

3) Prestigiar socialment la tasca docent.

2. Mesures

1) Promoure la reforma de la formació inicial del professorat que, des d'un enfocament globalitzador de la tasca docent, prepari el futur professorat per tractar els continguts d'aprenentatge des d'una perspectiva interdisciplinària i integrada, donant, en els plans d'estudi, un pes central a les pràctiques en els centres educatius. Convertir la carrera de magisteri en llicenciatura i reordenar els estudis universitaris de manera que les persones que vulguin dedicar-se a la docència en les etapes d'ensenyaments secundaris hagin de cursar uns crèdits obligatoris professionalitzadors de la docència, en què es contempli la didàctica de la matèria, a més de coneixements de psicopedagogia, dinàmica de grups, psicologia evolutiva i psicologia de l'adolescència, entre d'altres.

2) Contemplar amb caràcter obligatori la realització de programes encaminats a l'actualització científica i metodològica del professorat, a l'ús de les noves tecnologies i a la posada al dia de tècniques pedagògiques o de temes educatius emergents. Cal també planificar assessoraments de centre per facilitar la millora d'aspectes deficitaris que els centres detectin, i també cal una oferta formativa àmplia, de caràcter voluntari per al professorat, per poder millorar individualment aspectes deficitaris o obrir el camí a nous coneixements. Finalment, cal promoure l'intercanvi d'experiències entre centres i posar a l'abast de tots les més reeixides.

3) Reformar les condicions laborals del professorat:

a) Promoure un pacte entre l'Administració i les organitzacions sindicals de millora de les condicions laborals del professorat vinculat a la realització de plans d'innovació, la formació, l'avaluació, la participació i la bona pràctica professional.

b) Incentivació, des de l'administració, amb reconeixement de mèrits i també econòmicament, als bons professionals de l'ensenyament, tant en l'aspecte de docència, com d'implicació i compromís per tirar endavant el centre i promoure'n la millora.

c) Reducció de les hores lectives al professorat per a l'exercici de tutories.

d) Major reconeixement i disponibilitat horària per a les tasques de gestió, coordinació i organització del centre i dels equips docents.

e) Programes de formació permanent en horari laboral, amb avaluació de la seva repercussió en la pràctica docent. -

f) Promoure i facilitar l'assistència a congressos i trobades de professorat per a l'intercanvi d'experiències i la formació, considerant-les, a tots els efectes, dins l'exercici professional.

g) Donar sortides reals als problemes de salut laboral del professorat i posar els recursos necessaris per aplicar una política de prevenció de riscos. Cal trobar solucions, des de l'administració educativa, de caràcter temporal o definitiu, per al professorat que per causes físiques o psicològiques no està en condicions d'impartir la docència directa. Cal establir controls rigorosos, però al mateix temps facilitar, a qui ho necessiti, reduccions de jornada o altres feines a l'administració educativa.

h) Implementar, des de l'administració educativa, mesures per evitar que hi hagi professorat que no compleixi amb les seves obligacions en perjudici de la imatge i del treball de la resta de professionals del centre educatiu.

i) Incentivar la jubilació voluntària del professorat a partir dels 60 anys.

j) Reducció voluntària d'hores lectives per als majors de 55 anys, sense pèrdua de retribucions econòmiques.

k) Promoure la possibilitat d'acollir-se a un sistema d'anys sabàtics per al professorat.

l) Establir mesures per garantir una major estabilitat dels equips docents i directius.

m) Augment de les llicències retribuïdes per a estudis i formació, que tinguin repercussió directa en la millora de la pràctica docent.

n) Igualar les condicions laborals i retributives del professorat de centres privats concertats amb els de la xarxa pública.

4) Impulsar la modificació de l'actual sistema d'accés a la funció pública en base a conferir un major pes a la pràctica docent, en els processos de selecció, i proposar un sistema d'accés extraordinari i específic per al personal interí i substitut.

5) Fomentar la reflexió i el debat sobre el present i el futur de la professió docent i fer divulgació interna i externa d'èxits professionals, amb l'objectiu de prestigiar socialment la tasca docent.

Repte 4. Reordenar les dues xarxes escolars mantingudes amb fons públics

ÀMBIT 1: DOBLE XARXA EDUCATIVA

1. Objectius

1) Acabar amb l'actual desori, en matèria de concerts educatius, a què ha portat la política erràtica de CiU en transgredir l'esperit de la norma.

2) Satisfer les necessitats d'escolarització i/o l'atenció de les poblacions escolars, especialment les de condicions socioeconòmiques desfavorides.

2. Mesures

1) Determinar criteris clars per concertar noves línies educatives.

2) Oferir i facilitar la integració a la xarxa pública dels centres privats concertats i el seu professorat, especialment aquells que funcionen en règim de cooperativa, que ho sol·licitin i reuneixin les condicions per fer-ho, utilitzant el mateix procediment que en el seu moment es va utilitzar per integrar les escoles del CEPEPC.

3) Establir un nou procediment per als centres privats que vulguin acollir-se al règim de concerts, estipulant clarament en el contracte un seguit de condicions que, si no es compleixen, siguin motiu suficient per la rescissió del concert:

a) Que siguin centres que realment cobreixin necessitats d'escolarització a la població i al barri on estan domiciliats.

b) L'administració educativa assegurarà que aquests centres no discriminin cap alumne/a per raó de sexe, d'ètnia, de religió o d'ideologia. Per tant, seran centres amb coeducació de nens i nenes i atendran el conjunt de la població del seu entorn.

c) En el cas que la normativa inclogui la classe de religió formant part del currículum, aquests centres estaran obligats a impartir el mateix que els centres públics. És a dir, hauran d'oferir també l'assignatura alternativa a la religió i les corresponents a les altres religions, si els pares ho demanen.

d) Aquests centres han d'utilitzar el català com a llengua principal d'aprenentatge, de comunicació i de gestió administrativa.

e) L'admissió de l'alumnat en aquests centres es farà sota control estricte de les comissions d'escolarització, amb els mateixos requisits que els centres públics. Les llistes d'inscripcions d'alumnes, prèvies

a les dates de la preinscripció, seran nul·les de ple dret.

f) L'administració educativa farà reservar a aquests centres un nombre determinat de vacants per grup, destinades a l'alumnat amb necessitats educatives especials motivades per dèficits físics, psíquics, sensorials o de desfavorits socials.

g) Aquestes escoles col·laboraran amb la resta de centres públics i concertats de la seva zona, en la distribució equitativa de l'escolarització de l'alumnat immigrant que arribi durant el curs escolar.

h) En els consells escolars dels centres concertats, hi participarà un representant municipal com es fa en els centres públics.

i) Es garantirà de manera efectiva la participació del professorat en la gestió del centre concertat, en la contractació de nou professorat i en l'elecció dels càrrecs directius.

j) Es garantirà la participació dels pares en la gestió del centre a través del consell escolar.

k) Es garantirà a les famílies una informació clara i transparent de la gestió del centre concertat, de l'ús dels diners públics i del funcionament pedagògic.

l) Es garantirà l'exercici dels drets sindicals a tot el professorat del centre concertat.

m) Els centres objecte del concert no poden tenir afany de lucre.

n) L'administració educativa prendrà les mesures necessàries per garantir que els centres concertats no cobrin diners a les famílies en concepte de reserva de plaça, ni de matrícula, ni per cap altre concepte no autoritzat.

o) Els diners que paguin les famílies pels serveis que presti el centre concertat, com menjador, transport, activitats extraescolars, material fungible, assegurances, excursions, sortides, colònies, etc., serà exclusivament per cobrir el cost de l'activitat, sense donar peu a cap actuació lucrativa.

p) Els centres concertats no podran cobrar quotes a les famílies a través d'una fundació ni d'entitats similars, encara que siguin amb caràcter voluntari.

q) Les aportacions de diners per part de les associacions de pares als centres concertats seran limitades i objecte de control. L'administració educativa vetllarà especialment perquè aquesta no sigui una forma encoberta de demanar aportacions econòmiques a les famílies.

4) Iniciar un procés per igualar-se amb els centres públics. L'inici d'un procés gradual de revisió de les condicions del concert per assegurar progressivament la gratuïtat a les famílies i la igualtat de condicions amb els centres públics.

5) Igualar progressivament les condicions laborals. El professorat dels centres concertats assolirà

gradualment les mateixes retribucions que el dels centres públics.

ÀMBIT 2: ENSENYAMENTS ARTÍSTICS

1. Objectius

1) Millorar la qualitat de la formació integral que rep l'alumnat.

2) Articular aquests ensenyaments amb els trams educatius ja existents per definir de nou la seva identitat.

2. Mesures

1) Estendre les experiències de centres que integren els ensenyaments generals amb els específics de música o dansa com el CEPA Oriol Martorell o l'Escola d'Ensenyament Secundari i Artístic del Conservatori Professional de Dansa, a d'altres parts del territori.

2) Ampliar el Batxillerat Artístic a tots els ensenyaments artístics (música, dansa, art dramàtic, arts plàstiques i disseny) i fer-ne una implantació equilibrada per a tot el territori.

3) Estructurar alguns d'aquests estudis com a cicles formatius de grau mitjà o superior i oferir-los d'una manera més àmplia per a tot el territori.

4) Adscriure les titulacions superiors d'aquests estudis, equivalents a llicenciatures, en exclusiva a centres públics, i han de dependre del Departament d'Ensenyament tant a nivell de gestió com d'administració. Aquest vetllarà per la qualitat dels seus ensenyaments dotant-los de les partides pressupostàries necessàries.

5) Implantar escoles de música als municipis del territori, dotant-les de les partides pressupostàries adients.

Repte 5. Fer compatible l'objectiu d'assolir nivells d'excel·lència educativa, amb la consecució d'uns objectius mínims comuns a tota la ciutadania

ÀMBIT 1: ETAPES EDUCATIVES

1. Objectius

1) Millorar la qualitat general de l'ensenyament que rep l'alumnat.

2) Donar un nou impuls al programa d'immersió lingüística i a la utilització i ús del català com a idioma vehicular de l'ensenyament.

3) Assolir un coneixement generalitzat de l'anglès.

2. Mesures

1) Pel que fa a l'educació infantil, segon cicle (parvulari de 3 a 6 anys):

a) Prioritzar l'adquisició d'hàbits. En aquest cicle cal prioritzar, a través de les activitats d'aprenentatge, l'assoliment d'hàbits d'autonomia, de socialització, de comunicació, de treball, de joc, d'expressió i de creativitat.

b) Assegurar la comunicació en català. S'hauria de recuperar el programa d'immersió, actualitzant-lo si cal, i fer formació per a les mestres i els mestres que no el coneixen.

c) Iniciar l'ensenyament de l'anglès. Al parvulari s'ha d'iniciar l'aprenentatge de l'anglès amb una metodologia molt interactiva basada en l'aprenentatge oral, sessions curtes, etc. i que assegurï la no interferència amb l'aprenentatge del català.

2) Pel que fa a l'educació primària:

a) Assegurar les competències en llengua. Aquesta etapa educativa té un caràcter prioritàriament instrumental; per tant, l'administració educativa ha de posar els mitjans per garantir que tots els nens i les nenes adquireixin, en el seu pas per l'etapa, el domini comunicatiu del català amb un nivell adequat d'expressió oral i escrita, de comprensió i de velocitat lectora, ja que és la llengua vehicular de l'aprenentatge. També cal assegurar l'adquisició de la resta de competències bàsiques.

b) Garantir els nivells de castellà i anglès. S'ha de garantir un nivell oral i escrit del castellà adequat a l'edat de l'alumnat i un nivell acceptable de comunicació oral en anglès.

c) Assegurar les competències en matemàtiques. Cal assegurar un domini del càlcul en les quatre operacions bàsiques amb nombres naturals, decimals i fraccionaris, i la seva aplicació en la resolució de problemes relacionats amb la vida real. També han d'aprendre continguts bàsics de geometria i de dibuix.

d) Assegurar coneixements bàsics del medi natural i social. Han d'adquirir coneixements bàsics del medi natural i social començant per allò més proper, és a dir, per l'entorn de barri, poble, comarca i país, amb referències a realitats més allunyades com Europa i el món.

e) Treballar els coneixements tecnològics elementals.

f) Potenciar l'expressió artística. S'ha de garantir el desenvolupament de coneixements i habilitats bàsics en educació visual i musical, per la qual cosa, a més de l'especialista de música inclòs en plantilla, s'assegurarà una oferta formativa suficient al professorat per poder impartir l'educació visual i plàstica en condicions de qualitat.

g) Potenciar l'ús social del català en tot l'àmbit escolar: classes, passadissos, patis, menjador, activitats extraescolars, sortides, relacions amb el personal administratiu, consergeria, monitors/es. Així com en la documentació interna i externa del centre.

h) Assegurar hàbits bàsics. Aprofundir i consolidar hàbits d'autonomia, d'ordre, de treball i de socialització, així com programar l'ensenyament dels valors democràtics.

3) Pel que fa a l'educació secundària obligatòria:

a) Reforçar el caràcter comprensiu de l'etapa. Aquesta etapa, a més de capacitar l'alumnat per a estudis posteriors, té un caràcter finalista i per tant, s'han d'assegurar a tots els nois i noies els coneixements necessaris per saber-se moure autònomament i gaudir de tot el que la societat posa a disposició de la ciutadania. Això vol dir, entre altres coses, que l'alumnat ha de conèixer i saber exercir els drets i deures que tenen les persones en una societat democràtica.

b) Potenciar l'ús social del català. L'administració i els equips directius dels IES han de prendre mesures per potenciar l'ús social del català en tot l'àmbit escolar, classes, passadissos, patis, bar, menjador, activitats extraescolars, sortides, relacions amb el personal administratiu, consergeria, etc.

c) Garantir el català com a idioma vehicular del centre. Tot el professorat ha de fer les classes en català, excepte els de les altres llengües i s'ha de dirigir a l'alumnat normalment en català. Aquest control intern l'haurien d'assumir l'equip directiu i l'administració educativa.

d) Elaborar plans d'actualització lingüística del professorat.

e) Implementar mesures de reforç. Cal adoptar mesures organitzatives que permetin ajudar a aprendre a tot l'alumnat; no cal desdoblar sistemàticament les matèries instrumentals sense un canvi metodològic que ho justifiqui, és millor assegurar els reforços i les programacions adaptades a l'alumnat que ho necessita.

f) Fer l'anglès en grups reduïts. Les classes d'anglès s'han de fer en grups reduïts per facilitar la interacció amb el professor/a i potenciar el treball oral i les competències comunicatives.

4) Pel que fa als batxillerats:

a) Implantar cinc modalitats de batxillerat. Encara que la futura llei de qualitat redueix les quatre modalitats de batxillerat actuals (Arts, Ciències de la Natura i de la Salut, Tecnologia, Humanitats i Ciències Socials) a tres, ajuntant en una sola les modalitats de Ciències i Tecnologia, des d'ERC proposem que aquestes es divideixin a la pràctica en cinc, per afavorir l'orientació posterior dels estudis de l'alumnat, de manera que quedarien la modalitat d'Arts, de Ciències de la Natura i de la Salut, de Tecnologia, de Filologia i de Ciències Socials. S'orientarien respectivament a estudis artístics, a estudis de ciències de la natura i de la salut, a enginyeria o cicles formatius superiors de caràcter tecnològic, a estudis filològics i a les ciències socials. Aquesta distribució és fàcil de fer si es té en compte una bona distribució d'assignatures de modalitat i d'optatives.

b) Fixar la llengua catalana com a matèria comuna i mantenir la Història amb caràcter obert. La llengua de la comunitat autònoma ha de figurar com a comunes al batxillerat i no amb caràcter voluntari de la pròpia comunitat autònoma. També cal mantenir el caràcter obert de la matèria d'Història i no restringir-la a la d'Història d'Espanya.

c) Proposar la no implantació de cap revàlida, com la prova general del batxillerat que apareix en el projecte de llei de qualitat. L'alumnat ha d'accedir al títol de batxillerat un cop ha superat totes les matèries, cosa que l'habilita per accedir a estudis de cicles formatius de grau superior i per a estudis universitaris, sense més traves.

5) Impulsar una formació artística bàsica al llarg de tota l'educació obligatòria.

6) Garantir als centres educatius unes veritables relacions entre iguals, al llarg de tota l'etapa educativa, més enllà de les procedències religioses, culturals, de gènere o d'opció sexual, tot impulsant un Pla per a la Coeducació als centres.

7) Assegurar l'educació visual i plàstica i musical en condicions de qualitat. Obrir la possibilitat de des-

doblar els grups, en una part de l'horari lectiu, a les classes de visual i plàstica i música, per poder treballar de manera adient la part més manipulativa de l'àrea en grups més reduïts d'alumnat.

8) Implementar el Pla general de coneixement de l'anglès.

a) Assegurar competències bàsiques en anglès a tot l'alumnat en finalitzar l'ESO i fomentar l'aprenentatge dins la secundària de llengües estrangeres.

b) Assegurar la competència comunicativa en l'anglès de l'alumnat que finalitzi l'ensenyament obligatori. A més a més, caldria oferir la possibilitat d'iniciar l'aprenentatge d'una o dues llengües estrangeres més, dins la secundària (alemany, francès, italià o altres). Les propostes que avancem en aquesta línia són:

c) Dotar tots els centres educatius amb un laboratori d'idiomes, de capacitat suficient per atendre les necessitats reals del centre.

d) Iniciar l'ensenyament de la llengua anglesa des de l'educació infantil.

e) Engregar un pla de formació d'actualització didàctica per al professorat especialista en llengua estrangera.

f) Incorporar el domini d'un idioma estranger a la formació inicial del professorat.

g) Incentivar i promoure l'estudi i el coneixement de l'anglès, així com altres llengües estrangeres, a tot el professorat que ho sol·liciti, establint places de reserva a les EOI.

h) Augmentar progressivament l'oferta de places públiques per a l'aprenentatge d'idiomes, mitjançant l'ampliació de les EOI amb increment de plantilla del professorat i creació de nous instituts.

i) Iniciar a mitjà termini, en la mesura que les primeres promocions d'alumnat que hagin iniciat l'aprenentatge de l'anglès a l'educació infantil ho faci possible, un pla experimental d'implantació de la llengua anglesa en, com a mínim, una àrea o crèdit de l'educació secundària.

j) Oferir obligatòriament, en la part variable o optativa del currículum, una tercera llengua estrangera (francès, alemany, italià o altres).

k) Facilitar la realització d'activitats extraescolars d'aprenentatge d'idiomes en els centres.

9) Implantar mesures alternatives a l'ensenyament de la religió:

a) Situar l'ensenyament de la religió en l'àmbit familiar o de la comunitat religiosa. Des d'ERC defensem el dret que els nens i les nenes no siguin separats en funció de la religió que professen. En conseqüència, proposem que l'ensenyament d'una religió concreta quedi al marge de l'escola i que l'adoctrina-

ment o catequesi es faci en l'àmbit de la família o de la comunitat religiosa.

b) Oferir l'ensenyament de cultura religiosa en les etapes d'educació obligatòria. Com a alternativa proposem que en el pla d'estudis de l'ensenyament obligatori s'imparteixi una matèria de cultura religiosa que estudiï els elements essencials de les principals religions, les semblances i diferències que hi ha, la influència que han exercit en la configuració de les diferents societats i les aportacions creatives que han fet en el camp de l'art, la literatura i la cultura en general. Al mateix temps, també proposem que en el marc de l'ensenyament obligatori, tot l'alumnat rebi continguts ètics de caràcter laic que ensenyin els valors democràtics de convivència i les habilitats de competència social per ajudar-los a créixer moralment.

c) Proposar la modificació de la normativa actual. Reivindiquem una modificació de la normativa actual que ho faci possible i que respongui a les necessitats de formació integral de les persones, sense concessions a les jerarquies de cap religió particular.

2. Catalunya, país del coneixement

Una de les característiques de la nostra societat és el fet d'estar sotmesa a canvis constants i cada cop més ràpids i transcendents. Actualment estem vivint el pas de la societat industrial (basada en la producció de béns, i més tard de serveis) a la societat informacional o del coneixement, on l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació (les TIC) són elements estratègics i diferenciadors de l'esmentada producció de béns i serveis, fins al punt de determinar-ne la rendibilitat i, per tant, la supervivència.

En aquests moments, la falta de reacció davant la nova societat de la informació està provocant una fractura social en el si del país. Estem perdent una oportunitat única de ser presents en un tema cabdal, tot i disposar del més gran recurs: la gent, els catalans i les catalanes, que malgrat les conjuntures polítiques que arrosseguem, han fet de Catalunya un país impulsor i avançat. Tenim unes infraestructures desestructurades, infrautilitzades i, en molts casos, inexistents i de molta poca capacitat. I comprovem com el pressupost de la Secretaria de Telecomunicacions i SI del DURSÍ és mínim, la qual cosa es tradueix en una política fluixa i de poca empenta. D'altra banda, la nefasta privatització de les infraestructures públiques d'informàtica i telecomunicacions ha impedit crear una indústria potent i autosuficient a Catalunya i ens ha fet totalment depenents dels operadors estatals. Hi ha déficits socials i territorials, des de les capitals de muntanya fins a la pròpia ciutat de Barcelona. Ja no es pot afirmar que el mercat dinamitzi les telecomunicacions ni que contribueixi al reequilibri territorial.

L'accés a Internet per banda ampla ha de ser possible per a tota la població. Tant des del punt de vista tècnic, com des del punt de vista pressupostari, avui es pot fer arribar la banda ampla a tota Catalunya. Així ens ho mostren les dades d'un estudi recent efectuat pel Consorci municipalista Localret. Aquest estudi, presentat a l'assemblea d'aquest consorci local el desembre de 2001, quantifica el cost de construir una xarxa troncal, una interurbana i una urbana que

connectin els 946 municipis de Catalunya. Realitzar una xarxa troncal d'alta capacitat, sobre fibra òptica i dividida en quatre anelles, costaria uns 123 milions d'euros. A partir d'aquesta xarxa troncal sortiria la xarxa interurbana, amb un cost de 160 milions d'euros. Finalment, per dur la banda ampla a totes les seus municipals (ajuntaments, biblioteques, instituts...) caldrien 137 milions d'euros més. El total, uns 420 milions d'euros, aproximadament igual que el que costa, en aquests moments, la construcció de 50 o 60 quilòmetres d'autopista. No tota la xarxa seria de nova construcció, sinó que s'aprofitarien infraestructures existents, xarxes de fibra òptica d'empreses de telecomunicacions, de la xarxa de carreteres i autopistes, dels Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya o d'empreses de serveis. A partir d'aquí, els municipis haurien de vetllar perquè la banda ampla arribés als usuaris finals, amb una pluralitat de tecnologies que es podrien fer servir (wireless...). El requeriment d'entendre Internet com a servei públic universal no és res nou (el trobem present, per exemple, a la directiva de la Unió Europea 2000/31), però mai ha estat considerat com una prioritat del Govern.

En aquest context, l'Administració Pública de Catalunya no pot quedar al marge de la nova societat informacional, i ha d'assumir el paper de lideratge en els diferents aspectes al seu abast: prestar serveis, garantir drets, motor de canvi, etc. Un paper que li exigirà, també, la seva transformació i adaptació; transformar els processos administratius, repensar les relacions entre administracions, regular els nous àmbits emergents, oferir més i diferents canals de comunicació que els tradicionals, estar al servei dels ciutadans de manera àgil, senzilla, ràpida, eficaç i eficient. Però l'Administració ha d'assumir el lideratge en projectes potents de les noves tecnologies que impliquin el sector privat tecnològic i contribueixin a la dinamització del sector cultural català.

La recerca, el desenvolupament i la innovació, principalment en relació al sector industrial, són un dels principals motors del creixement econòmic dels països desenvolupats. Els processos de recerca i

desenvolupament (el que s'anomena R+D) són resultat d'inversions conjuntes o separades del sector públic i privat que en el conjunt de països de l'OCDE representen, de mitjana, el 2,21 % del PIB i en els països que integren la UE el 1,88 % del PIB; per contra, a l'Estat espanyol la inversió en R+D, arriba amb prou feines al 0,90 % del PIB i a Catalunya s'assoleix un valor lleugerament superior de 1,06 %.

És cert, doncs, que tant el sector públic com el privat tenen un important camp per córrer per tal de reduir el diferencial en R+D si més no amb els països que integren la UE, diferencial que afecta de forma negativa la competitivitat i el potencial de creixement en la creació d'ocupació del nostre teixit industrial. Però en aquesta carrera el lideratge correspon al sector públic i aquesta és una condició que està lluny de complir-se a Catalunya. D'una banda pel tradicional incompliment de la vigent legalitat estatutària que atorga a la Generalitat de Catalunya les competències exclusives en aquesta matèria, però en la qual l'Estat central reté els fons i la major part dels instruments. D'altra banda, perquè el Govern de la Generalitat no ha fet d'aquesta política una de les seves prioritats de desenvolupament econòmic. Els programes de recerca i desenvolupament del Departament amb competències en matèria industrial representen el 0,41 % del total del pressupost de la Generalitat, i només el 0,05 % del PIB català, mentre que el conjunt de les CCAA destinen, com a mitjana, el 0,48 % del seu pressupost, i les CCAA més destacades en aquest àmbit destinen més del doble que Catalunya, el 0,87 % del pressupost en el cas del País Valencià i l'1,10 % en el cas del País Basc.

La política de R+D s'ha de plantejar avui a Catalunya amb un teixit industrial divers i majoritàriament integrat per PIMES, en un sistema global d'innovació, en el qual s'ha de prestar atenció al territori –que és on s'ubiquen les empreses i, en molts casos, també vertebrats sectors sencers (els coneguts com a "clusters")–, a la concertació amb les empreses privades, facilitant un context afavoridor de la innovació amb independència de la dimensió de les mateixes, i molt especialment presti atenció a les universitats i als grups d'excel·lència en recerca que avui acullen. Una política eficaç de R+D a Catalunya no es pot plantejar, per últim, al marge de l'espai europeu.

Pel que fa al mercat i a la recerca tecnològica, és necessària una planificació que fins ara s'ha deixat en mans privades per tal de desenvolupar estratègies per als propers 10 anys. Però, alhora, cal aprofitar també el temps de les oportunitats i definir estratègies per al futur immediat, és a dir, per als propers dos anys. Catalunya ha de tenir una xarxa pròpia de

telecomunicacions i un operador propi, i fer-se així pionera en el desenvolupament de la segona generació d'Internet. Fins ara no s'ha tingut una actitud prou valenta com per demanar comptes de tots els compromisos no acomplerts per Menta o Telefónica (en aquest darrer cas, tampoc s'ha fet res per evitar l'aplicació de la posició dominant). No ens podem quedar només amb les accions proposades per l'estudi de Localret, esmentat anteriorment; sense anar més enllà de les infraestructures, quins mecanismes podem tenir per poder superar en un futur la situació actual amb un únic operador dominant? Cal definir un model propi d'operador, i aquest operador no hauria d'excloure les prestacions en continguts i en serveis públics.

La xarxa ha d'actuar com a factor d'equilibri territorial. La potenciació de telecentres és necessària perquè sempre que esdevinguin alhora comunitats reals i espais de socialització, espais per al teletreball, un tipus de treball que cal potenciar, fent-ne una regulació legislativa perquè no s'incrementi més la precarietat laboral existent en aquest sector. És de la creativitat de les administracions locals d'on han sorgit les iniciatives pioneres, com ara el Televall, impulsat per l'Ajuntament de Ribes de Freser. El Televall ha estat el primer telecentre rural de teletreball a Catalunya, que ha utilitzat el teletreball per atraure nova població al municipi i facilitar la recuperació del territori i del patrimoni arquitectònic.

Cal trencar les barreres físiques que impedeixen la innovació. Però les barreres també es troben dins dels nostres ordinadors, les infraestructures també són el programari. En aquest sentit, ERC va presentar una iniciativa al Parlament de Catalunya el 30 d'abril de 2003, rebutjada al Parlament, pels vots de CIU i PP: una proposició de llei del programari lliure en el marc de l'administració pública de Catalunya. L'objectiu d'aquesta iniciativa era que les institucions públiques catalanes esdevinguessin els principals eixos motors d'aquests canvis tecnològics incentivant el desenvolupament, la distribució i l'ús d'aquest tipus de programari basat en llicències de codi obert a Catalunya i, en especial, en el si d'aquestes mateixes institucions.

El programari lliure forma part de la necessitat que tenim d'impulsar la presència de la llengua catalana en el món de la informàtica. Més enllà de l'actual política de subvencions i d'institucionalització de la cultura, en la nova societat del coneixement l'administració no ha de donar només serveis, no ha de tractar la ciutadania com a usuària. Les relacions amb l'administració han de ser transparents (però sense buits de seguretat) i eficients: no ens podem

permetre casos com el del portal Cat365, en què les persones que utilitzen navegadors que no són Microsoft van tenir dificultats tècniques per accedir-hi.

Fa 5 anys de la Llei de Política Lingüística, aprovada pel Parlament de Catalunya el gener del 1998 i malgrat que l'ús del català a Internet és superior al d'altres comunitats lingüístiques d'una població semblant a la dels Països Catalans, la nostra llengua no està normalitzada. Hi ha al món d'Internet un camp en el qual la situació del català és molt pitjor. Es tracta dels webs d'empreses i organitzacions radicades a Catalunya i en altres llocs de parla catalana, o que hi ofereixen els seus productes i serveis, algunes d'elles amb centres molt importants.

Parlem de societat del coneixement, però vivim en un país on es qüestiona la unitat de la llengua, vivim un procés de secessionisme lingüístic al País Valencià. No n'hi ha prou amb percentatge d'ús d'Internet, sinó a la disponibilitat de continguts en català, és necessària una gran memòria de continguts, en català, patrimoni, història, ciència...

L'ús del programari lliure pot donar una oportunitat al català. Actualment, les llengües minoritzades com el català tenen poques possibilitats de desenvolupar-se en el món del programari de propietat. Qualsevol persona o institució pot traduir i adaptar un programari lliure a qualsevol llengua, a diferència del programari de propietat, en què només l'empresa productora té els drets per realitzar la traducció. Per altra banda, si el programa no disposa de corrector ortogràfic en català, es pot desenvolupar el propi corrector o adaptar algun dels existents en el món del programari lliure. Finalment, millora de la presència del català en el món de les noves tecnologies, ja que quan es crea un nou recurs lingüístic en l'àmbit del programari lliure (una traducció, un diccionari, etc.), en quedar a disposició de tothom, pot ser reutilitzat en futures aplicacions.

Tantmateix, la nostra primera prioritat no ha de ser la xarxa de fibra òptica, sinó la xarxa de persones. Internet ha d'ésser una eina per combatre les desigualtats; altrament cauríem en una mena de despotisme digital. La xarxa ha de ser factor d'integració, ha de ser accessible per a tothom, també per a les persones amb discapacitats. Cal combatre l'escletxa digital, que és especialment greu pel que fa a les desigualtats de gènere, la que ja s'anomena "gender digital divide". Si bé la proporció de dones entre el col·lectiu internauta és cada cop més important, per sobre del 40% a Catalunya, hi ha moltes llicenciatures i diplomatures on la seva presència no arriba encara ni al 10%. Les dones estan cada cop més pre-

parades i acostumen a treballar i organitzar-se en xarxa, però no participen en la producció i creació de la tècnica que utilitzen. És imprescindible trencar els estereotips, les dones han de ser presents també en la cultura de la tècnica.

Internet ha de veure's com un mitjà natural de comunicació, de creació per a tothom. Cal entendre la xarxa com una forma de relacionar-se, de crear i d'innovar, que ens ha de permetre d'aprofundir i de redefinir la participació democràtica. Les noves tecnologies permeten establir relacions entre la ciutadania i l'Administració Pública, de manera que la seva participació en la vida pública no es limiti a l'elecció dels seus representants, sinó que s'estableixi una comunicació molt més directa i concreta. Cal una reforma de l'actual marc nacional de representació. En aquest sentit ERC proposa iniciatives com la creació d'una oficina pel debat públic. En aquesta oficina hi haurien de tenir presència i representació el Parlament, el Govern de la Generalitat i els ajuntaments. També en formarien part tècnics i experts juristes, incorporant la figura del dinamitzador/a en participació. L'oficina organitzaria debats públics en l'àmbit territorial, elaborant una informació necessària i entenedora, i tindria una finestra oberta a Internet, en el portal de l'Administració Oberta de Catalunya.

En qualsevol definició de democràcia que ens haguéssim proposat de donar, hauria d'haver estat present el compromís permanent per aprofundir en la participació ciutadana, per la transparència en la gestió pública i per fer possible el diàleg en la construcció de la nostra societat. Internet ens pot ajudar a concretar aquest compromís. Està donant ja ara una oportunitat a la participació, però correm el risc de convertir-la només en un laboratori social. Han de ser-hi presents les noves formes d'associacionisme, com ara les xarxes ciutadanes, creant un sol espai comunicacional als Països Catalans.

Per últim, la Universitat com a espai específic de creació del coneixement i de difusió del mateix ha d'estar al servei de la societat. La Universitat és un factor de cohesió nacional i és un vehicle de coneixement compartit amb altres pobles.

Cal, en aquest sentit, consolidar i millorar les activitats bàsiques de la Universitat: capacitar per a l'exercici professional i la inserció laboral, impartir formació continuada per proporcionar als titulats els nous avenços i coneixements especialitzats relacionats amb la seva activitat professional, realitzar estudis i recerques del màxim nivell científic i tecnològic, que fan avançar el coneixement i la seva utilització econòmica i social, en un marc generalment interna-

cional, establir comunicació amb la Societat a través de conferències, exposicions, programes de ràdio, teatre, cine, audicions musicals, cursos per a la gent gran, i oferir servei a la indústria, a l'administració pública i en general a qui ho necessiti, a través d'estudis, dictàmens, informes, etc.

És per tot això, que ERC proposa un seguit de mesures per al període 2004-2007, per tal de superar els principals reptes als quals Catalunya ha de fer front per tal d'esdevenir un país plenament inserit en la societat i l'economia del coneixement:

1. Garantir les inversions públiques en infraestructures d'informació i comunicació i estimular les inversions privades: impulsant la consideració d'Internet com a servei públic universal, en paral·lel al seu caràcter de negoci pel sector privat, superant els desequilibris socials i territorials actuals en l'accés a Internet, situant l'accés de les telecomunicacions als habitatges al mateix nivell que serveis bàsics com el gas, l'aigua i l'electricitat; definint un model propi de xarxes de telecomunicacions, superant la situació actual d'un únic operador dominant.

2. Liderar des de l'Administració el procés de transició a una societat del coneixement: modernitzant la infraestructura de les comunicacions i els sistemes d'informació de l'Administració Pública, potenciant l'ús de programari lliure i en català, impulsant un organisme públic que lideri el procés de transformació i canvi de l'administració, tant des del punt de vista tecnològic com cultural i organitzatiu, reduint i simplificant els processos administratius, qüestionant-ne la mateixa existència d'alguns d'ells, i transformant-los de manera que, molts d'ells, es puguin prestar a través de mitjans telemàtics. Establir mecanismes de relació entre administracions, de manera que s'evitin duplicitats d'informació o d'actuació.

3. Incrementar l'esforç en recerca i innovació: per tal de garantir la capacitat de creixement i de generació d'ocupació del sistema econòmic de Catalunya, mitjançant la millora de la competitivitat de les empreses catalanes; incrementar progressivament la despesa destinada a les activitats de R+D, fins assolir a 2010, que s'hi dediqui un percentatge del PIB de Catalunya no inferior a l'1,90 % i prioritzar la seva concentració en sectors de futur en els quals Catalunya té un posicionament rellevant o un bon potencial (biotecnologia, audiovisual, aeronàutica, nous materials, salut, energies renovables, reciclatge i medi ambient, etc.); intervenir de forma decidida, des del sector públic, per tal de redreçar la situació actual de la recerca, el desenvolupament i la innovació a Catalunya; inserir el sistema català de recerca en l'à-

rea europea de recerca; integrar la funció d'innovació tecnològica en el territori i amb les administracions que el gestionen, en el desenvolupament dels seus sectors productius i el reequilibri territorial; assolir l'efecte d'arrossegament de la inversió privada, de tots els sectors però molt especialment des de l'àmbit de les PIMES, cap a la recerca, el desenvolupament i la innovació.

4. Impulsar el desenvolupament d'aplicacions i continguts catalans i en català: per tal d'afavorir la creació d'una indústria pròpia de programari; fomentar la investigació, la producció i la comercialització de continguts relacionats amb el patrimoni cultural, històric i artístic de Catalunya; impulsar l'ús del català a la xarxa.

5. Configurar la xarxa de les persones: per tal de difondre i promoure l'ús de les TIC per evitar la fractura digital; combatre les desigualtats econòmiques, territorials i de gènere utilitzant la xarxa; incrementar l'accés als serveis públics mitjançant la xarxa; garantir el dret a la deliberació, consulta i participació en la presa de decisions públiques a través d'Internet.

6. Convertir les universitats públiques en el dinamitzador de política de recerca a Catalunya: per tal d'aconseguir que la universitat catalana s'incorpori del tot en els corrents universitaris de primera línia; dotar les universitats catalanes d'un professorat, d'un personal d'administració i serveis, d'unes instal·lacions, d'un finançament i d'unes regulacions apropiades, i millorar el finançament de les Universitats.

Repte 1. Garantir les inversions públiques en infraestructures d'informació i comunicació i estimular les inversions privades

1. Objectius

1) Impulsar la consideració d'Internet com a servei públic universal, en paral·lel al seu caràcter de negoci pel sector privat, superant els desequilibris socials i territorials actuals en l'accés a Internet. Situar l'accés de les telecomunicacions als habitatges al mateix nivell que serveis bàsics com el gas, l'aigua i l'electricitat.

2) Diferenciar les funcions i competències de les diverses administracions en relació amb les infraestructures i els serveis de telecomunicació.

3) Definir un model propi de xarxes de telecomunicacions, superant la situació actual d'un únic operador dominant.

2. Mesures

1) Aprovar un Pla Territorial Sectorial d'Infraestructures de Telecomunicació, que defineixi:

a) Les prioritats, les xarxes, els serveis, els actors (Generalitat, ens locals, empreses...) i els compromisos públics i privats de cobertura del territori.

b) Els drets de pas per a futurs desplegaments de xarxes de telecomunicacions, mitjançant l'elaboració d'un mapa d'infraestructures a Catalunya.

c) El marc financer de la inversió pública en desplegament d'infraestructures pel període 2004-2007.

2) Demanar l'ampliació de les competències normatives i executives de la Generalitat i procedir a la modificació de la Llei 42/1995, de les telecomunicacions per cable, la Llei 12/1997, de liberalització de les telecomunicacions i la Llei 11/1998, general de telecomunicacions, i normativa complementària.

3) Redactar una nova Llei d'infraestructures de telecomunicació:

a) Delimitant les competències de les diverses administracions per tal d'aconseguir la plena capacitat legislativa en telecomunicacions.

b) Inclouent l'obligatorietat d'un capítol específic de telecomunicacions als plans d'ordenació urbanística autonòmics i municipals i la disposició d'un registre exacte dels traçats de les infraestructures.

c) Inclouent ordenances-tipus en matèria d'infraestructures ràdio, de l'ocupació de l'espai públic i compartició d'infraestructures.

4) Crear un operador català, públic i integral d'infraestructures de telecomunicacions, amb prestacions en continguts i en serveis públics, recuperant el llaç d'abonat de mans de Telefónica, per aconseguir una liberalització efectiva de les telecomunicacions.

5) Desplegar la fibra òptica a tota Catalunya en el termini de tres anys: construcció d'una xarxa troncal, una interurbana i una urbana que connectin els 946 municipis de Catalunya. Aprofitar per a la seva construcció infraestructures existents, xarxes de fibra òptica d'empreses de telecomunicacions, de la xarxa de carreteres i autopistes, dels Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya o d'empreses de serveis. A partir d'aquí, els municipis haurien de vetllar perquè la banda ampla arribés als usuaris finals.

6) Potenciar l'ús i la recerca en altres tecnologies

(Wi-Fi, LMDS, satèl·lit...) en zones no urbanes i polígons industrials on no arribi el cable.

7) Garantir el compliment de la Infraestructura Comuna de Telecomunicació (ICT). Vetllar perquè les obres noves i les remodelacions siguin realitzades segons les especificacions i les normes recollides en la ICT (d'acord amb la legislació vigent, la certificació de final d'obra de la ICT ha de ser exigida per tal d'obtenir tant la llicència de primera ocupació com la cèdula d'habitabilitat). Elaborar material divulgatiu sobre la ICT.

8) Adequar el pas dels serveis de telecomunicacions en els processos de rehabilitació d'edificis (sense passar els cables per la façana, habilitant espais per treballar o posar equips). Crear un pla d'ajuts per introduir aquestes infraestructures.

9) Exigir el Projecte de telecomunicació en la nova edificació singular (hotels, hospitals, residències, biblioteques, centres educatius, centres comercials, fires, etc.).

10) Continuar el desplegament de les infraestructures de radiocomunicació: nous serveis i millora de la cobertura territorial. Fer transparent el procés d'assignació de freqüències.

11) Regular les instal·lacions de radiocomunicació. Les distàncies mínimes a llocs habitats i les limitacions a la densitat màxima de potència permesa han de venir determinades per les magnituds proposades per la comunitat europea.

Repte 2. Liderar des de l'Administració el procés de transició a una societat del coneixement

1. Objectius

1) Modernitzar la infraestructura de les comunicacions i els sistemes d'informació de l'Administració Pública.

2) Reduir costos en la despesa pública, potenciant l'ús de programari lliure i en català.

3) Impulsar la gestió del coneixement a l'administració.

4) Fomentar una comunitat de professionals,

empreses i organitzacions catalanes de primer nivell en l'àmbit de les TIC.

5) Potenciar un organisme públic que lideri el procés de transformació i canvi de l'administració, tant des del punt de vista tecnològic, com cultural i organitzatiu.

6) Reduir i simplificar els processos administratius, qüestionant-ne la mateixa existència d'alguns d'ells, i transformant-los de manera que, molts d'ells, es puguin prestar a través de mitjans telemàtics. Establir mecanismes de relació entre administracions, de manera que s'evitin duplicitats d'informació o d'actuació.

2. Mesures

1) Estructurar els continguts i la informació d'interès per la ciutadania, utilitzant un llenguatge entenedor i assequible, i presentant la informació d'acord amb els centres d'interès dels ciutadans.

2) Sistematitzar tota la informació de l'administració pública a l'abast de la ciutadania.

3) Potenciar els contactes amb les universitats, els col·legis professionals, associacions i fòrums de professionals qualificats, etc. per tal de poder transmetre opinions i debatre les actuacions que cal emprendre en les TIC a Catalunya.

4) Fer accessibles tots els llocs web finançats amb fons públic (respectant els estàndards establerts per World Wide Web Consortium).

5) Fer arribar a tota la ciutadania i les empreses, de manera senzilla, la certificació digital que els permeti transaccionar amb l'administració amb garanties d'identificació, autenticació, integritat i no repudi. Aquesta certificació ha de ser vàlida per a qualsevol transacció d'àmbit tant català com internacional.

6) Garantir la seguretat de les dades i la protecció de la intimitat.

7) Oferir adreces electròniques d'informació i consulta.

8) Reservar espais d'extranet als agents col·laboradors de l'administració, i integrar la seva informació en els propis sistemes d'informació corporatius.

9) Fomentar la producció de programari lliure i la corresponent documentació d'ús en català.

10) Utilitzar per part de la Generalitat de Catalunya, els organismes autònoms públics, les empreses públiques i les de capital mixt sota control majoritari de la Generalitat de Catalunya preferentment en els seus sistemes i equipament informàtic programari lliure en català, sense cap restricció de propietat quant a la cessió, l'alteració i la distribució.

11) Establir com a clàusula obligada o de mèrit, en aquells convenis de col·laboració i/o decrets d'atorgament de subvencions en l'àmbit de les noves tecnologies que la Generalitat de Catalunya i els seus organismes dependents signin o atorguin, la utilització, el desenvolupament, la distribució i la difusió de programari lliure en català.

12) Promoure acords i convenis amb les cambres de comerç, les diputacions, les administracions locals i l'administració perifèrica de l'Estat del seu àmbit d'actuació i amb les comunitats autònomes aragonesa, balear i valenciana i els estats andorrà, francès i italià per fomentar la coordinació i la cooperació entre institucions o entre estats en matèria de programari lliure en català per assegurar-ne, amb les mesures adequades, la producció, la promoció i l'ús conjunt, amb respecte per totes les variants.

13) Utilitzar estàndards oberts que garanteixin el dret a escollir programari als usuaris.

14) Augmentar la transparència en l'assignació de projectes informàtics a la Generalitat, assegurar sempre el concurs públic, regular l'outsourcing.

15) Promoure i regular la intervenció de tècnics qualificats en l'Administració. És important que la Generalitat es doti d'aquests recursos humans; no es pot renunciar a tenir experts propis en àrees clau dins de l'àmbit de les noves tecnologies.

16) Revisar l'acord amb els principals proveïdors reclamant transparència en els encàrrecs, professionalitat en les solucions, disminució de costos i qualitat en els serveis.

17) Buscar mecanismes d'intercanvi i d'accés d'informació a altres organismes, amb l'objectiu de disminuir els requeriments o documentació que es demanen a la ciutadania i que la administració ja coneix: Hisenda, Generalitat, cadastre, ajuntament, col·legis professionals, etc.

18) Engegar programes de formació, no destinats únicament al coneixement de les noves tecnologies, sinó al coneixement de la gestió del canvi que això implica.

19) Modificar i incentivar els canvis de perfils professionals necessaris per a tirar endavant projectes relacionats amb les TIC.

20) Revisar els llocs de treball, de manera que la transformació dels processos vagi acompanyada d'una transformació de les actuacions dels treballadors públics.

21) Incentivar la contractació pública amb mitjans electrònics.

22) Fomentar el treball en equip, l'establiment de programes transversals interdepartamentals i el canvi cultural que representa l'assumpció de compartir la responsabilitat d'assolir uns objectius comuns, en front de la tradicional responsabilització de tasques individuals aïllades del funcionament de l'organització.

23) Implantar manuals de bones pràctiques i fomentar la compartició del coneixement implícit de cada treballador i treballadora.

24) Elaborar un pla que estableixi les condicions d'accés a la banda ampla i adaptació dels edificis públics a les TIC. Disposar d'anell o xarxes de comunicacions entre els diferents edificis per tal d'abaratir els costos de gestió i manteniment.

25) Impulsar el compartir xarxes de veu i dades.

26) Oferir eines corporatives (de correu, de treball en grup, de gestió de continguts, de gestió del coneixement) amb prestacions de qualitat.

27) Transformar l'actual Centre de Telecomunicacions i Tecnologies de la Informació, en una veritable eina de lideratge dels serveis que necessita la Generalitat de Catalunya. Aquest organisme hauria de dependre directament del Departament de Presidència, com a mostra de voluntat d'integrar aquesta política en les prioritats del Govern.

28) Impulsar des de l'administració algun gran projecte que aglutini els esforços del sector i creï sinèrgies, en particular al voltant d'alguna de les tecnologies en què es disposa d'algun avantatge competitiu, com la Televisió Digital Terrestre (TDT-DVB) o la Ràdio Digital (DAB).

Repte 3. Incrementar l'esforç en recerca i innovació

1. Objectius

1) Garantir la capacitat de creixement i de generació d'ocupació del sistema econòmic de Catalunya, mitjançant la millora de la competitivitat de les empreses catalanes.

2) Incrementar progressivament la despesa destinada a les activitats de R+D, fins assolir a 2010, que s'hi dediqui un percentatge del PIB de Catalunya no inferior al 1,90 % i prioritzar la seva concentració en sectors de futur en els quals Catalunya té un posicionament rellevant o un bon potencial (biotecnologia, audiovisual, aeronàutica, nous materials, salut, energies renovables, reciclatge i medi ambient, etc.).

3) Intervenir de forma decidida, des del sector públic, per tal de redreçar la situació actual de la recerca, el desenvolupament i la innovació a Catalunya.

4) Inserir el sistema català de recerca en l'àrea europea de recerca.

5) Integrar la funció d'innovació tecnològica en el territori i amb les administracions que el gestionen, en el desenvolupament dels seus sectors productius i el reequilibri territorial.

6) Assolir l'efecte d'arrossegament de la inversió privada, de tots els sectors però molt especialment des de l'àmbit de les PIMES, cap a la recerca, el desenvolupament i la innovació.

2. Mesures

1) Elaborar i endegar un Pla Nacional de Recerca, Desenvolupament i Innovació (2003-2007) per a Catalunya, amb els següents criteris:

a) Multiplicar per tres els recursos pressupostaris anuals, en termes reals, que es destinen als programes de R+D i innovació des del conjunt del Govern de la Generalitat. A aquestes assignacions pressupostàries es podrien afegir les assignacions europees i estatals per a nous programes.

b) Millorar la coordinació dels departaments implicats en la innovació tecnològica.

c) Crear nous mecanismes, més àgils i simples, per a la col·laboració Universitat-empresa en aquest àmbit.

d) Implicar en el disseny i avaluació del Pla, el con-

junt d'actors participants: agents econòmics i socials, universitats i centres privats de R+D.

2) Introduir mesures específiques per al foment de la recerca i la transferència de tecnologia en l'àmbit universitari:

a) Mecanismes competitiu dels grups de recerca.

b) Política d'incentius laborals d'estímul de la investigació.

c) Millorar els serveis de suport a la recerca i els equips científics.

d) Contemplar la funció de transferència de tecnologia com un requeriment dels contracte-programa, entre l'Administració i les universitats.

e) Potenciar els Parcs Científics i incrementar-ne el seu nombre.

f) Incrementar la inversió pública en equipaments científics.

3) Convertir la Fundació Catalana per a la Recerca en un ens de planificació estratègica de l'activitat de R+D a Catalunya i de màrqueting de les actuacions pròpies en aquest àmbit.

4) Incentivar l'increment i millora dels mecanismes de finançament privat de la R+D, especialment en les àrees europees prioritàries i en els sectors amb més potencial del país.

5) Impulsar els projectes de recerca i innovació interregionals amb Europa.

6) Establir vies de finançament públic i altres incentius per a la col·laboració dels sectors públic i privat en projectes de R+D conjunts, el desenvolupament d'infraestructures científiques i tecnològiques i la creació de centres tecnològics territorials.

7) Estimular la difusió de la innovació en les PIMES, mitjançant mecanismes específics:

a) Facilitar a les PIMES d'arreu del territori l'accés a centres tecnològics especialitzats sectorialment, en funció de l'especialització territorial, que proporcionin serveis i instal·lacions per a la R+D.

b) Establir una via de finançament públic adreçada a les PIMES, per a la definició de les seves estratègies d'innovació.

c) Introduir mecanismes de seed-capital per a PIMES innovadores.

d) Impulsar l'aprovació, per part de l'Estat, de l'ampliació a tots els projectes d'innovació de les PIMES, la deducció del 10 % en l'impost de societats, que actualment està vigent només per al foment de les TIC.

8) Exigir a l'Estat espanyol la descentralització de la política de R+D, actualment definida des del centre, amb el "Plan Nacional de Investigación Científica, Desarrollo e Innovación Tecnológica". Des de l'aprovació de l'Estatut, si exceptuem la recerca agrària, no s'ha produït cap traspàs dels recursos de recerca.

9) Lluitar per l'eradicació de la recerca armamentística a Catalunya mitjançant auditories a les universitats i centres de recerca, retirant els ajuts procedents de la Generalitat a aquells que participin en el desenvolupament d'armament.

10) Unificar els criteris del departament responsable de política de recerca i innovació amb els de la inspecció tributària a l'hora de determinar els conceptes que poden incloure les empreses com a despeses desgravables en les bonificacions fiscals per a R+D.

11) Fomentar l'esperit innovador en tots els àmbits (alumnes i mestres de tots els nivells, sanitat, administració pública...), amb l'establiment de premis a les idees innovadores relacionades amb la SI.

Repte 4. Impulsar el desenvolupament d'aplicacions i continguts catalans i també en català

1. Objectius

1) Afavorir la creació d'una indústria pròpia de programari i continguts.

2) Fomentar la investigació, la producció i la comercialització de continguts relacionats amb el patrimoni cultural, històric i artístic de Catalunya.

3) Impulsar l'ús del català a la xarxa.

2. Mesures

1) Impulsar el programari lliure en català.

2) Promoure llocs web d'empreses, organitzacions i institucions, com també portals d'Internet en llengua catalana, fomentant fires virtuals de la indústria i el comerç local (directori, productes, possibilitats de compra, etc.).

3) Assegurar, amb els convenis oportuns amb la iniciativa privada, la presència en el mercat d'una

oferta bàsica i actualitzada en llengua catalana de programes informàtics de reconeixement de veu, de traducció automàtica, correctors ortogràfics, reconeixadors òptics de caràcters, de qualsevol altre avenç tecnològic en el qual la llengua sigui l'instrument de treball. Aquests programes informàtics han de garantir l'adaptació als ja existents.

4) Impulsar la creació d'un "cluster" català del sector de l'audiovisual, les comunicacions i el multimèdia, que aglutini els diferents agents de la cadena de valor i generi noves oportunitats de negoci en la creació de continguts, el desenvolupament d'aplicacions, els serveis multiplataforma, la integració d'aplicacions i comunicacions o la digitalització de fonts històriques i culturals.

5) Impulsar la producció, la distribució i la comercialització dels programaris informàtics, dels jocs d'ordinador, de les edicions digitals i dels multimèdia en llengua catalana.

6) Digitalització del patrimoni cultural amb estàndards oberts, i posar-lo a l'abast de tothom mitjançant Internet.

7) Promoure el e-learning per l'aprenentatge del català.

8) Crear un observatori del català a la xarxa.

9) Permetre l'accés a tothom amb llicències lliures a la propietat intel·lectual dels recursos lingüístics fets amb fons públics.

10) Afavorir la creació d'un sol espai comunicacional als Països Catalans.

11) Utilitzar Internet per relacionar les comunitats catalanes a l'exterior.

12) Obtenir el domini .CT, inclusió de Catalunya com a país reconegut dins de la norma ISO-3166.

13) Crear viviers d'empreses especialitzats en les noves tecnologies de la informació i comunicació.

14) Crear una plataforma virtual que permeti el desembarcament del nostre empresariat als nous mercats dels països que s'incorporaran a la UE a partir del 2004, altres països de l'Europa Central i Oriental i sud de la Mediterrània:

a) Facilitant des del portal els tràmits per tal de contractar mà d'obra en origen.

b) Duent a terme accions solidàries des de l'AOC (per exemple, difondre les campanyes de renovació

de maquinari de les empreses per tal de reutilitzar el material en països en vies de desenvolupament) i fomentar enllaços amb ONG d'arreu del món.

c) Fomentant l'intercanvi turístic i cultural.

Repte 5. Configurar la xarxa de les persones

1. Objectius

1) Difondre i promoure l'ús de les TIC per evitar la fractura digital.

2) Combatre les desigualtats econòmiques, territorials i de gènere utilitzant la xarxa.

3) Incrementar l'accés als serveis públics mitjançant la xarxa.

4) Utilitzar la xarxa com a eina d'acolliment i d'integració.

5) Garantir el dret a la deliberació, consulta i participació en la presa de decisions públiques a través d'Internet.

2. Mesures

1) Elaborar un pla d'alfabetització digital per a tota la població. Ampliar l'oferta de cursos per tal que cobreixin els requeriments tècnics mínims necessaris per a la navegació per Internet i que siguin diversificats per les diferents necessitats (gent gran, joves, persones aturades, immigrants...). Aquests cursos podien incloure també aspectes de participació i donar a conèixer els kits de consulta, tot formant part d'un pla de formació permanent.

2) Crear programes específics de formació per a docents i personal administratiu de biblioteques i altres centres. És important la formació de formadors: mestres, educadors, monitors, etc.

3) Promocionar les titulacions tècniques entre els estudiants de batxillerat i potenciar la implicació del sector empresarial en els ensenyaments de formació professional.

4) Creació i difusió de materials educatius, amb continguts relacionats amb les TIC. Estimular les comunitats d'aprenentatge i la generació de continguts propis a la xarxa.

5) Crear un fòrum públic de discussió a Catalunya

amb la participació de les universitats, les associacions sectorials i persones amb responsabilitats en el món de l'educació, per fer el seguiment dels perfils professionals, les necessitats de formació i l'actual oferta educativa específica de Catalunya, pel que fa a les TIC.

6) Potenciar l'ús del programari lliure a l'educació.

7) Facilitar la compra de terminals i l'accés als serveis a tota la ciutadania.

8) Implantació de telecentres a tot Catalunya per combatre els desequilibris territorials. Consolidació d'aquests telecentres com comunitats reals i espais de socialització, d'integració social i d'aprenentatge. Espais per al teletreball i dinamització econòmica. Creació de la figura del dinamitzador/a de telecentre.

9) Elaborar un pla específic d'implantació de les TIC al món rural.

10) Dotació dels recursos necessaris en equips i connectivitat en banda ampla. Pla de renovació dels equips existents.

11) Modernització i integració dels sistemes d'informació hospitalària i sanitària.

12) Millorar la comunicació dels usuaris amb els centres sanitaris i la informació a disposició de la ciutadania utilitzant Internet, garantint la confidencialitat i la seguretat.

13) Possibilitat de fer un seguiment i d'informar-se sobre medicació per mitjans telemàtics, creació d'una recepta electrònica.

14) Impulsar l'assistència a distància.

15) Desenvolupar una normativa que garanteixi que els llocs webs i el programari siguin accessibles (respectant els estàndars establerts per World Wide Web Consortium).

16) Publicitar les enquestes fetes per les administracions via Internet. Caldria fixar una regulació entre els subministradors de les dades i els usuaris/es de la informació.

17) Potenciar les audiències públiques. Les TIC haurien de permetre aprofundir en els mecanismes per donar a conèixer els principals debats en curs, reforçant el paper d'altres mitjans de comunicació.

18) Facilitar l'allotjament als servidors públics de

la xarxa a les noves formes d'associacionisme: xarxes ciutadanes, comunitats virtuals, comunitats de recerca...

19) Crear una comissió parlamentària de peticions que examini les peticions i suggeriments que els ciutadans vulguin fer individualment o col·lectiva en relació a assumptes en tràmit al Parlament o a d'altres qüestions. Es podrien simplificar els tràmits necessaris, incorporant la possibilitat d'enviament per correu electrònic, amb signatura electrònica.

20) Crear una comissió d'avaluació legislativa. El seu objectiu seria avaluar l'aplicació de les lleis aprovades al Parlament, el seu impacte i adequació a l'evolució de les circumstàncies socials. Aquesta comissió elaboraria un dictamen que podria incloure propostes de reforma o de simplificació legislativa, que permetria millorar la claredat i precisió de la seva redacció, per tal de combatre la inseguretat jurídica. Utilitzant les TIC es podria simplificar i racionalitzar els procediments parlamentaris.

21) Formar els i les parlamentàries i ampliació del suport tècnic i expert en noves tecnologies al Parlament.

22) Crear una oficina pel debat públic. En aquesta oficina hi haurien de tenir presència i representació el Parlament, el Govern de la Generalitat i els ajuntaments. També en formarien part tècnics i experts juristes, incorporant la figura del dinamitzador/a en participació. L'oficina organitzaria debats públics en l'àmbit territorial, elaborant una informació necessària, clara, i tindria una finestra oberta a Internet, en el portal de l'Administració Oberta de Catalunya.

23) Elaborar una carta de drets i deures sobre les noves tecnologies i la participació ciutadana.

24) Donar suport a l'establiment i l'activitat de les associacions professionals d'abast català en l'àmbit de les NTIC, en especial la segregació del Col·legi Català d'Enginyers Tècnics de Telecomunicació de la seva matriu espanyola.

Repte 6: Convertir les universitats públiques en el dinamitzador de la política de recerca a Catalunya

1. Objectius

1) Aconseguir que la universitat catalana s'incorpori del tot en els corrents universitaris de primera línia.

2) Dotar les universitats catalanes d'un professorat, d'un personal d'administració i serveis, d'unes instal·lacions, d'un finançament i d'unes regulacions apropiades.

3) Millorar el finançament de les universitats.

2. Mesures

1) Propugnar una política destinada a inscriure plenament el sistema universitari català en l'espai universitari de la Unió Europea, tant pel que fa a l'estructura general, com pel que fa al nivell aconseguit en els diferents estudis i recerques i al seu aprofitament per la societat. En particular, cal participar plenament en l'Àrea Europea d'Educació Superior (Bolonya) i en l'Àrea Europea d'Investigació (ERA).

2) Implementar la fórmula de l'"Autonomia amb Responsabilitat", basada en el principi de subsidiarietat en les lleis i els reglaments que regeixen la universitat.

3) Estimular i impulsar que el professorat sigui escollit per la mateixa universitat d'acord amb criteris científics i objectius, respectant la política d'estudi i recerca que s'hagi fixat; hauria d'utilitzar la via, ni que sigui restringida, del professorat contractat, perquè les universitats es proveïxin dels professors i investigadors que més convinguin; a si mateixes i al país.

4) Incrementar els pressupostos públics destinats a les universitats (assolint la mitjana europea) per tal de poder:

a) Desenvolupar un programa de contractació de professors i investigadors de màxim nivell.

b) Garantir que els sous dels nostres professors siguin equiparables als dels professors de la resta d'Europa.

c) Oferir beques suficients en retribució i en nombre, a tots els nivells, segons les demandes dels estudiants i de la societat. El programa de beques ha d'afavorir els sectors que a judici del Govern i de les universitats tinguin prioritat.

d) Garantir que les condicions de treball del PAS, tant en nivell com en nombre i de retribució, s'equiparin amb les de la resta d'Europa.

e) Equiparar els drets del personal investigador en formació amb els drets laborals comuns. Transformar aquestes beques en contractes laborals temporals, de forma similar al cas dels metges interns residents (MIR).

f) Garantir que la formació continuada universitària tingui accés als fons públics.

5) Incrementar els recursos i els convenis de recerca amb el teixit empresarial del país amb l'esforç de l'Administració i les universitats amb els seus consells socials.

6) Establir mesures legislatives perquè les empreses presents al país reinverteixin un percentatge dels seus guanys en el finançament de la recerca.

7) Acabar amb els subsidis públics cap a les universitats privades, retribuint-les només per la realització de projectes concrets d'utilitat pública, seguint els mateixos paràmetres de com es fa amb qualsevol empresa.

8) Garantir que la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) sigui una universitat de la Generalitat en els termes que siguin més convenients i sempre dins d'una estructura que en garanteixi el seu funcionament eficaç i democràtic i amb criteris d'universitat pública.

9) Assegurar que la Programació Universitària de Catalunya, com a instrument de planificació i coordinació dels ensenyaments universitaris, sigui realitzada pel Govern d'acord amb les universitats.

10) Potenciar els estudis especialitzats, que donin accés als avenços recents, a través de programes de formació continuada i d'estudis de postgrau, que poden arribar fins al doctorat.

11) Establir un programa per promoure la realització de doctorats, en tant que representen la punta de llança de la cultura, la ciència i la tecnologia, a més de ser el planter dels futurs professors universitaris i d'investigadors de tots els àmbits, i permeten la nostra incorporació a la primera línia del coneixement.

12) Estimular la col·laboració de les empreses, ja sigui a través d'ajuts econòmics o bé de la possibilitat de realitzar-hi pràctiques, en els estudis de postgrau.

13) Donar suport a les noves titulacions de forma decidida i clara mitjançant el transvasament voluntari

de professorat i de personal procedent d'aquelles titulacions que entrin en deflació per manca d'alumnes.

14) Garantir que els estudiants universitaris gaudeixin d'igualtat de drets en igualtat de condicions acadèmiques. Tothom que tingui capacitat ha de poder seguir estudis universitaris independentment de la seva condició social o econòmica.

15) Assegurar als estudiants de doctorat la seva participació en la docència i la recerca universitàries per completar la seva formació, a més del seu accés a beques. En aquest sentit, cal promoure que els estudiants interessats i capaços, per als qui no hi hagi prou beques, puguin ser contractats com a ajudants, ja sigui de docència o de recerca.

16) Implementar els mitjans necessaris per facilitar la mobilitat de professors i estudiants tant per part de les administracions com per part de les universitats, amb les oficines pertinents.

17) Millorar l'atenció als estudiants també en els aspectes no docents:

a) Instaurar organismes que tinguin cura del seguiment i, en particular, de la inserció laboral dels alumnes que hagin acabat els seus estudis.

b) Tenir en compte els problemes dels alumnes per assistir i aprofitar les activitats universitàries, i intentar donar-los solucions satisfactòries. En particular cal eliminar les barreres arquitectòniques.

c) Obrir a les universitats oficines d'atenció als alumnes per ajudar-los a resoldre problemes com els d'allotjament, atenció sanitària, assegurances, transport, etc.

18) Garantir que els estudiants tinguin una representació important en els diferents òrgans de govern de la universitat, mai menor del 30 per cent.

19) Garantir que el personal d'administració i serveis sigui qualificat i suficient, i que compti amb un estatus laboral apropiat:

a) Garantir que la representació del PAS als òrgans de govern sigui important, i en cap cas menor del 10 per cent.

b) Proporcionar al PAS els cursos de superació i d'adaptació necessaris per estar al corrent de les noves eines de treball i d'altres aspectes de la seva activitat.

20) Assegurar que el català esdevingui realment la llengua pròpia de les universitats de Catalunya:

a) Fer tota la documentació administrativa universitària en català. La universitat proveirà els mitjans

per ajudar als qui tinguin dificultats amb la llengua a superar-les.

b) Articular els mitjans per tal de garantir que les incorporacions, tant de nou professorat com d'alumnat, no afectin el procés de normalització lingüística. En particular cal establir mecanismes per tal que els estudiants procedents de la resta de l'estat i d'altres estats no pressionin ni obliguin el professorat a sacrificar l'ús del català. El dret a expressar-se en espanyol no ha d'anar en detriment del dret dels altres a expressar-se en català.

c) Promoure l'ús del català mitjançant llibres de text, altres materials d'estudi, Internet i activitats diverses.

21) Oferir l'ensenyament de les altres llengües que s'utilitzen de forma natural en simposis, congressos i altres trobades internacionals i en bona part del material d'estudi, com és l'anglès, mitjançant cursos o fins i tot mitjançant assignatures a la carrera.

22) Impulsar la derogació de la LOU.

23) Impulsar la relació entre empreses de noves tecnologies i universitats no només amb politècniques, sinó també humanistes per tal de formar joves tecnòlegs humanistes, capaços d'actuar simultàniament a tots dos àmbits i interessats en els aspectes socials de la xarxa.

24) Reordenar l'actual dispersió de la recerca entre universitats i centres públics de recerca externs, per tal de simplificar el sistema, rendibilitzar els recursos destinats, millorar la transparència i els canals d'informació.

25) Potenciar la formació i contractació de tècnics de suport a la recerca en les universitats.

26) Impulsar, davant el govern de l'Estat, l'augment dels overheads autoritzats, de l'actual 15 % al 30 %, en els projectes públics de recerca.

27) Introduir indicadors de recerca entre els criteris de repartiment del finançament universitari.

28) Evitar que els grans macroprojectes de recerca que es puguin desenvolupar en el futur (Sincrotó, ITER, etc.) es facin en detriment dels projectes desenvolupats pels grups de recerca i universitats de Catalunya.

3. Una cultura que crea, una cultura en xarxa, una cultura nacional, una cultura al món

Des d'Esquerra Republicana de Catalunya, entenem la cultura com un fet de vertebració social i com a eina de construcció nacional. Cada ciutadà i cada ciutadana del nostre país ha de tenir la possibilitat d'accedir a la utilització i/o creació de recursos culturals en un doble vessant: refermant la pertinença a una col·lectivitat, però també com a via d'interpretació de la realitat i potenciació de la pròpia creativitat. El fet cultural ha de comptar amb una extensa xarxa de complicitats positives sorgides de la iniciativa de qui n'ha de ser el protagonista, la seva ciutadania, amb el suport constant de l'administració, que l'ha de recolzar i complementar. Culturalment parlant, doncs, necessitem una Catalunya en xarxa que esdevingui el teixit d'un país que es reconegui com a tal.

Per a un país com el nostre, la cultura és, evidentment, un fet fonamental de la identitat nacional, però no pas l'únic. Per assolir aquesta funció vertebradora i emergent, la cultura catalana ha de sorgir de la creació individual i dels projectes associatius, oferir canals d'intercomunicació i percepció, disposar d'instruments de salvaguarda i difusió del patrimoni, conjuminar l'esforç individual i empresarial amb el suport de les administracions en un treball comú –també de totes i cadascuna d'aquestes administracions–, relligar tradició i modernitat, saber i poder situar la nostra identitat i la nostra diversa producció cultural en el panorama internacional, especialment el context europeu...

Tots aquests anys de govern de Convergència i Unió han estat un llast per a la consolidació d'una cultura catalana moderna, amb les infraestructures necessàries, d'acord amb la nova realitat social i tecnològica, generadora de noves creacions, industrialment sòlida... El Govern de la Generalitat no només ha tingut por dels creadors i intel·lectuals que no els han estat afins, sinó que no ha sabut estendre territorialment les infraestructures culturals –el cas de l'incompliment del Mapa de Biblioteques és exemplari– ni ha assolit de situar la nostra cultura en el panorama europeu, més enllà de noms concrets i fets puntuals. La indústria cultural ha anat minvant en les

darreres dècades i no s'ha sabut aprofitar el ric potencial, tant individual com associatiu, de què disposa la nostra realitat cultural. Les poques vegades que ha gosat de fer propostes globals, tret d'escaudusseres excepcions, ha optat per una visió carrincona, empetitida, regionalista...

Cal fer una aposta decidida, doncs, per una política cultura emprenedora, però no intervencionista. Que superi les dobles xarxes públiques que competeixen per les mateixes infraestructures però deixen bona part del territori orfe d'aquestes plataformes. Que treballi conjuntament amb els creadors i els promotors culturals. Que ajudi la indústria amb mesures eficaces. Que no divideixi creadors, associacions i empreses entre amics i no amics. Que no situï falses fronteres: la nostra realitat lingüística són els països de parla catalana. Que no obliidi ni amagui el pluralisme de la nostra societat: la cultura catalana ha estat sempre dinàmica i permeable a les diverses aportacions que inicialment li eren alienes.

De fet, la cultura és, arreu, dinàmica, i la catalana ho ha estat, des dels seus inicis, de manera considerable. El futur Govern de la Generalitat ha de reconèixer aquest dinamisme i posar a la seva disposició les eines, no només que el facin possible, sinó que l'empenyin a ser un signe d'identitat. El Govern no ha ser "la repartidora" de subvencions, sovint minses, habitualment poc adequades, sinó que ha d'esdevenir el suport a la nova creació, al manteniment de la xarxa associativa, el referent de les iniciatives empresarials. Segurament és, en el terreny professional, on cal actuar més decididament. Cal ampliar, d'entrada, l'àmbit i els criteris d'actuació de l'Institut Català d'Indústries Culturals, de cara a reconvertir determinades subvencions a fons perdut que s'atorguen des del Departament de Cultura, en crèdits de devolució condicionada a l'èxit professional de l'objecte subvencionat i de cara, també, a arribar a tots els sectors culturals, no només els més emergents o els més ben situats empresarialment. Cal, en definitiva, transformar en coherent allò que ara no ho és. Si la ciutadania ha de tenir accés lliure a la cultura, cal

també que la gestió d'aquesta esdevingui transparent en totes les seves facetes.

Tot això sense oblidar en cap moment que la política cultural ha de ser polièdrica i multidisciplinària: ha de tenir en compte els creadors però també els consumidors. Ha d'entendre que ha de vetllar tant pels artistes joves com per la conservació del patrimoni històric. Per la indústria de masses com pels canals de distribució o exposició de petit format. Per la més moderna tecnologia com pels usos més tradicionals.

La cultura i la comunicació constitueixen un àmbit transversal que es veu afectat per les polítiques industrials, educatives, de recerca o de benestar; i que, al mateix temps, les contempla i les condiona totes profundament. És l'àmbit decisiu per a la conformació de l'opinió pública, per a la participació democràtica i per a la cohesió social. Ha estat històricament i encara és per a Catalunya l'espai estratègic de construcció de civilitat, de renovació del patrimoni simbòlic compartit –inclosa la llengua– i de la pròpia especificitat. I és també aquell àmbit clau en l'accés a l'anomenada societat de la informació i el coneixement en el qual l'instrument fonamental són les persones i l'objectiu primordial a assolir és la seva lliure qualificació.

Un diagnòstic sobre l'estat actual de la cultura i del sistema de comunicació a Catalunya ha de contemplar com a mínim dues dimensions fonamentals: una externa i una interna. La primera, molt general, ens ha d'ubicar en relació amb els principals contextos internacionals que ens condicionen i que marquen les tendències de futur (globalització, informacionalització, societat del coneixement, desterritorialització, hibridació i interculturalitat, nova relació entre economia i cultura, etc.). La segona ha d'establir el balanç de les nostres infraestructures, les nostres principals deficiències i els nostres punts forts per enfrontar-nos col·lectivament als reptes anteriors. Així, una i altra ens poden ajudar a la formulació d'objectius i de propostes que recullin l'esperit democràtic i el patrimoni de valors de l'humanisme de tradició republicana que volem representar i actualitzar.

Centrant-nos en aquells elements de caràcter extern, cal destacar que en l'actual societat informacional el recurs sistemàtic a les noves tecnologies i el pes de la innovació en els processos econòmics han convertit la cultura i el coneixement en una força productiva directa, sovint la més important. En general, hi ha una relació directa entre els nivells d'instrucció, d'actualització de coneixements i de renovació i difusió del propi patrimoni cultural i la riquesa de les nacions, la capacitat d'adaptació al canvi de les

seves economies i la capacitat per vertebrar sistemes democràtics de participació i de respecte a la llibertat i a la diversitat. Això ha provocat que la dominació a escala mundial, d'uns pobles sobre els altres i d'uns grups socials sobre els altres, tradicionalment basada en la dominació polític-militar (opressió) i la dominació econòmica (explotació) hagi incorporat més intensivament com a mecanisme fonamental de discriminació i d'hegemonia les diferències en l'accés a la informació, el coneixement i la cultura. La mundialització i el procés de globalització no estan determinant l'aparició d'una nova cultura humana planetària, sinó l'aparició d'unes noves condicions globals d'existència, renovació i difusió de les cultures locals. En aquestes noves condicions, només algunes plataformes culturals locals –les de major capacitat de producció industrial i de control de les xarxes de distribució i consum– es globalitzen i difonen paràmetres d'unificació de la memòria, del gust, dels valors i del sentit de la vida i de les coses, mentre les altres queden reduïdes a una existència subordinada i folkloritzant, o tendeixen a desaparèixer com a cultures comunitàries. Davant d'això, la reivindicació de la diversitat cultural esdevé un principi democràtic elemental. I aquest valor de la diversitat resulta incompatible amb la reducció de la cultura i dels productes de les indústries culturals i de la comunicació a simple mercaderia, com pretenen els grans conglomerats transnacionals del sector audiovisual amb la seva política incondicional i ultrancera de liberalització. Per aquests motius, la defensa de la diversitat cultural d'acord amb la tradició europea occidental té com a condició necessària –tot i que no suficient– la disponibilitat d'un sector públic de mitjans de comunicació que assumeixin la protecció d'aquells objectius comunitaris que el mercat, orientat només al màxim benefici, desatén. Un sistema públic democràtic, eficient, transparent i independent, i l'enfortiment d'una indústria local capaç d'obtenir una àmplia cobertura del mercat de proximitat i, al mateix temps, amb capacitat de produir pels mercats globals i de projectar-se enfora són, en la nostra època, elements imprescindibles per a la reproducció ampliada de les cultures nacional-populars com la catalana, disposin o no d'estat, o d'altres instruments d'expressió política sobirana.

Però aquesta diagnosi no seria completa, com hem dit, si no analitzéssim els elements de caràcter intern que ens han de permetre els reptes que des de l'exterior se'ns plantegen. En bona part per raons històriques de llarga durada i potser per la centralitat de la qüestió lingüística com a clau identitària, ha predominat en les anàlisis i en les propostes polítiques una concepció massa restrictivament literària de la cultura catalana. La reiteradament reivindicada inte-

rrelació entre la cultura humanística i la científico-tècnica, o els nous vincles entre tecnologia, economia i cultura, obliguen a replantejar el pes relatiu, el sentit i l'orientació de l'activitat creativa i artística. El geni creatiu és indispensable però no és suficient, i cal combinar-lo amb adequades estructures de producció i xarxes de distribució. Perquè una cultura és tant allò que fan els seus creadors i creadores com aquelles rutines de consum cultural amplament compartides pels qui en formen part. Al mateix temps, hi ha hagut, en general, una limitada atenció a la projecció exterior i l'accés als mercats globals. La difusió de la marca Barcelona, després del 92 –ciutat de destinació turística– ha coincidit, però, amb una escassa divulgació i la sensació d'imprecisió de la marca Catalunya/Catalonia, difuminada entre España i Barcelona com a referents potents d'ubicació i d'identificació en l'àmbit internacional. La retracció de la iniciativa privada en el camp de les indústries de la cultura i la comunicació ha estat notable i ha mostrat la incomoditat de la suposada classe empresarial dirigent en l'adopció del marc de la cultura catalana com a referent principal dels seus projectes i s'ha mantingut substancialment la subordinació del mercat català de consum cultural i de comunicació al mercat espanyol, seguint les inèrcies implantades durant el franquisme. I això malgrat l'escolarització en llengua catalana i el pes relatiu molt important de les iniciatives públiques.

Aquests factors s'han vist perjudicats per la manca d'una política nacional amb objectius clars, amb períodes d'execució establerts, ben perfilada, i amb una ampli consens social i parlamentari. Això no vol pas dir que no s'hagin fet coses i que algunes –o moltes– no s'hagin fet bé. Però no hi ha hagut un projecte acabat i amplament consensuat de política cultural i de comunicació. Potser això ajuda a explicar el conformisme davant la frenada en el desplegament del cable i les infraestructures de banda molt ampla, responsables parcials però rellevants del retard en la incorporació a la societat de la informació, malgrat actuacions com les del consorci Localret.

Pel que fa als continguts i propostes propiciats des de les institucions s'han manifestat dificultats per intervenir sobre les cultures juvenils i estimular-ne la creativitat i l'aprofundiment, més enllà de la subvenció d'aquella compulsió consumista i hedonista, que redueix la cultura a lleure. En un sentit semblant, no hi ha hagut una reacció prou ràpida d'assumpció de les noves tradicions culturals incorporades per la via de les migracions i no s'han establert amb decisió i diligència les necessàries plataformes d'expressió i d'intercanvi. En canvi, s'ha mantingut, fins i tot als mitjans públics, la provinciana sobreatenció a la difu-

sió de les propostes de la cultura estereotipada multinacional, vinculada als centres, les empreses i els star-systems hegemònics, i adreçada a mercats globals indiscriminats. Ha pesat excessivament el clientelisme polític al voltant dels dos grans partits, amb les seves xarxes d'institucions controlades, d'intel·lectuals i artistes llogats, de mitjans de comunicació pròxims i d'empreses amigues. Això ha alimentat espirals de sectarisme malaltís, de discursos de campanar que s'han ignorat mútuament i que, sobretot, han ignorat tot allò que quedava fora dels propis discursos.

En part com a conseqüència de l'anterior, hi ha hagut greus dificultats per reparar la ignorància de molts dels quadres artístics, intel·lectuals i periodístics respecte de les tradicions culturals del país i els seus patrimonis i llegats. De manera semblant, aquesta bipolaritat poc culta i renovadora ha frenat la possibilitat de travar una nova cultura catalana que pogués ser amplament compartida per tots els sectors socials i que permetés superar les herències, entre heroiques i grotesques, del franquisme. En general, en el camp de la cultura, s'ha anat més a remolc de la situació, consumint les energies en un perpetu esforç d'adaptació, que no pas assumint una dinàmica transformadora basada en la pròpia iniciativa i en els projectes de futur. Potser la gran excepció ha estat la creació de la CCRTV, empresa sense la qual, i malgrat els seus defectes, l'actual panorama de la cultura popular i del sistema de comunicació a Catalunya resultarien desoladors.

La proposta d'Esquerra Republicana de Catalunya, del catalanisme de progrés, és, doncs, una aposta ferma per una política cultural coherent, equilibrada, moderna, valenta... Per una política cultural oberta i participativa. Oberta als creadors i al món. Oberta a la pròpia gent i a la tradició. Oberta al territori i a la innovació. Oberta, també, a la participació dels creadors i els agents culturals. Oberta a la plena i sincera col·laboració amb les altres administracions, especialment els ens locals. Per això ens comprometem a fer més participatius òrgans com l'Institut Català d'Indústries Culturals, la Institució de les Lletres Catalanes o el Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional i a crear-ne d'altres com el Consell de les Arts. És una política que, a llarg de termini, ha d'arribar a disposar d'eines de gestió i participació plenament autònomes que s'encarreguin de dur a terme les accions necessàries per donar suport a cadascun dels sectors.

1) Fer una cultura catalana oberta als creadors i al món: incrementant el suport a la creació artística i cultural –entesa aquesta de manera plena i des de

tots els formats, gèneres i estètiques de la nostra contemporaneïtat, amb l'èmfasi necessària en aquells que més incideixen en el treball de creació i en la difusió dels productes d'aquest procés; consolidant el teixit industrial cultural necessari per tal de garantir que la creació artística pugui arribar a tota la ciutadania per al seu coneixement, ús i gaudi, i assolint una massa consumidora, crítica i estesa arreu del territori amb igualtat d'oportunitats; fent de la cultura catalana tant la nostra finestra al món com allò que ens defineix davant el món.

2) Impulsar una política cultural oberta a la pròpia gent i a la tradició, al territori i a la innovació: d'acord amb els següents criteris i valors principals:

a) Fer accessible el patrimoni cultural: la veritable democratització cultural suposa posar la cultura en general a l'abast de tots els ciutadans i ciutadanes del país, tenint en compte la diversitat de les seves formacions, necessitats i expectatives. L'accessibilitat es planteja tant a nivell físic, com intel·lectual i econòmic. Cal, així, estimular l'interès dels ciutadans i ciutadanes per al seu patrimoni.

b) Fomentar el sentiment d'identitat nacional catalana: el patrimoni cultural és una construcció social que contribueix a configurar la memòria històrica d'una comunitat. La concepció del patrimoni ha de ser oberta i dinàmica, possibilitant la integració d'elements i manifestacions culturals representatives dels diversos col·lectius que configuren la societat catalana contemporània.

c) Compatibilitzar el sentiment d'identitat nacional amb la necessària obertura a altres realitats culturals: les institucions culturals catalanes han de projectar-se més arreu del món, han d'inserir-se en xarxes internacionals de col·laboració i han de possibilitar l'accés dels ciutadans i ciutadanes del nostre país a manifestacions culturals de procedència i nivell internacional.

3) Fer de la cultura i l'espai comunicacional el motor civí i econòmic de Catalunya, bastint un ampli consens social i polític al voltant de les polítiques culturals i de comunicació i assegurant les competències de la Generalitat en matèria audiovisual i de telecomunicacions en el marc de l'elaboració d'un nou Estatut de Catalunya.

Repte 1. Fer una cultura catalana oberta als creadors i al món

ÀMBIT 1: SUPORT A LA CREACIÓ

1. Objectius

1) Incrementar el suport a la creació artística i cultural –entesa aquesta de manera plena i des de tots els formats, gèneres i estètiques de la nostra contemporaneïtat, amb l'èmfasi necessària en aquells que més incideixen en el treball de creació i en la difusió dels productes d'aquest procés.

2) Potenciar el suport a la jove creació i a la innovació artística

3) Donar des de l'àmbit públic, i sempre des de la voluntat de no intervencionisme creatiu i no afavoriment de segments industrials concrets, el necessari suport a les propostes organitzatives o empresarials privades.

2. Mesures

1) Establir circuits estables de les arts plàstiques, musicals i de l'espectacle mitjançant convenis amb promotors privats i els ens locals, tant pel que fa a sales de gran format com de petit format.

2) Crear una xarxa pública d'equipaments teatrals, artístics i musicals, en la qual s'inclouguin els de totes les administracions catalanes, gestionada professionalment i amb la participació dels diversos sectors.

3) Crear el Consell de les Arts, amb la participació de tots els sectors i tendències artístiques.

4) Millorar i augmentar la política d'ajuts als ens locals per tal de dotar tot el país de les instal·lacions i infraestructures necessàries, a partir d'una constatació de l'actual realitat i una diagnosi de les necessitats territorials.

5) Establir l'accés gratuït dels menors de 18 anys a l'ús de les infraestructures culturals i esportives.

6) Promocionar la música creada i produïda al nostre país i assegurar la seva presència a les ràdios i televisions públiques.

7) Impulsar la investigació i recerca al voltant de les obres musicals dels compositors catalans.

8) Potenciar la Mesa Coordinadora de les Arts Escèniques –en el marc del Consell de les Arts- com a òrgan veritablement consultiu en decisions que afectin el sector.

9) Modificar els criteris en la política de subvencions, de cara a garantir la continuïtat de les sales alternatives i destriar, amb criteris artístics i de producció, les diferents formes de teatre privat.

10) Redefinir la tasca del Teatre Nacional de Catalunya. En aquest sentit, cal dotar el TNC de capacitat tècnica de distribució i producció amb la creació d'una Xarxa Nacional de Teatres que descentralitzi la seva activitat.

11) Negociar amb la Diputació de Barcelona el traspàs de l'Institut del Teatre a la Generalitat com a germen de l'Escola Nacional d'Art Dramàtic i Dansa.

12) Impulsar la reforma del tracte fiscal que reben galeries i artistes: reducció del tipus d'IVA, possibilitant-ne la deducció, i revisant l'IRPF dels artistes.

13) Donar un nou impuls a la Institució de les Lletres Catalanes que, de ple acord amb les associacions professionals –que formaran part del seu òrgan de gestió-, efectui accions decidides i efectives de difusió de la nostra literatura.

ÀMBIT 2: LES INDÚSTRIES CULTURALS

1. Objectius

1) Consolidar el teixit industrial necessari per tal de garantir que la creació artística pugui arribar a tota la ciutadania per al seu coneixement, ús i gaudi.

2) Assolir una massa consumidora, crítica i estesa arreu del territori amb igualtat d'oportunitats.

3) Impedir qualsevol tipus de fractura que impedeixi l'accés a la creació i als productes culturals, ja sigui econòmica, social, tecnològica o territorial.

2. Mesures

1) Ampliar l'àmbit i els criteris d'actuació de l'Institut Català d'Indústries Culturals, amb la voluntat d'arribar a tots els sectors, introduir-hi criteris més professionals i una participació professional més efectiva i àmplia. L'Institut serà funcionalment interdepartamental i reconvertirà determinades subvencions a fons perdut en crèdits de devolució condicionada a l'èxit professional de l'objecte subvencionat.

2) Aplicar efectivament la legislació de política lingüística pel que fa a l'exhibició cinematogràfica.

3) Aconseguir que els vídeos, els DVD i els videojocs distribuïts als països de parla català tinguin l'opció d'escolir el català, sigui en versió doblada o subtitulada.

4) Promulgar la Llei de l'Audiovisual, amb una política decidida de suport a les iniciatives empresarials i a la projecció exterior dels seus productes. Aquesta Llei posarà els fonaments per a la col·laboració entre els mitjans públics de ràdio i televisió i els creadors, els professionals i la indústria autòctona. En aquest context, la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió complirà la seva missió pública, també, com a motor de la indústria audiovisual i cultural del país, amb especial –però no única- atenció als productes que utilitzen la llengua catalana.

5) Impulsar la creació de l'Acadèmia Catalana de Cinematografia.

6) Incentivar la creació d'una distribuïdora de premsa escrita en català, que abasti la totalitat dels països de parla catalana.

7) Establir un mecanisme públic de concurs per a l'edició o coedició de les publicacions de la Generalitat d'interès comercial i susceptibles de ser posades a la venda.

8) Elaborar un pla de foment de la lectura a través de les escoles i les biblioteques.

9) Redefinir la política del suport genèric, en funció de la comercialització real dels textos.

10) Mantenir la regulació actual dels preus fixes dels llibres.

11) Impulsar la millora de la fiscalitat de les discogràfiques, que afavoreixi la creació i edició musical dels cantants, músics i grups del país.

12) Redefinir les funcions de TVC-Disc i promoure la seva col·laboració amb les discogràfiques independents.

ÀMBIT 3: PROJECCIÓ EXTERIOR DE LA CULTURA CATALANA

1. Objectius

1) Fer de la cultura catalana tant la nostra finestra al món com allò que ens defineix davant el món.

2) Aconseguir situar Catalunya encara amb més força en el mapamundi de la creació i els productes culturals.

2. Mesures

1) Desenvolupar una veritable interrelació entre els diversos territoris de la nostra cultura lingüística i històrica en tots els àmbits, dotant de més potencialitat l'Institut Ramon Llull i reformant el COPEC, com a instruments motors de la nostra projecció exterior.

2) Crear xarxes adequades perquè, en el terreny cultural, aquesta interrelació es concreti en un procés de creació col·lectiva que impliqui totes les unitats territorials.

3) Impulsar la denominació "Made in Catalonia" en tots els productes catalans destinats a l'exportació.

4) Elaborar, entre tots els sectors implicats, una estratègia de promoció exterior de l'art i els artistes catalans.

5) Reclamar i assolir la presència de Catalunya, al més alt nivell, en totes les institucions internacionals de caire cultural.

6) Potenciar la presència internacional de la cultura catalana a través de la millora i l'augment de les emissions exteriors i via cable, plataforma digital o satèl·lit de les emissores de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió.

Repte 2. Impulsar una política cultural oberta a la pròpia gent i a la tradició, al territori i a la innovació

ÀMBIT 1: POLÍTICA MUSEÍSTICA I PATRIMONIAL

1. Objectius

1) Fer accessible el patrimoni cultural: la veritable democratització cultural suposa posar el patrimoni i la cultura en general a l'abast de tots els ciutadans i ciutadanes del país, tenint en compte la diversitat de les seves formacions, necessitats i expectatives. L'accessibilitat es planteja tant a nivell físic, com intel·lectual i econòmic. Cal, així, estimular l'interès dels ciutadans i ciutadanes per al seu patrimoni.

2) Fomentar el sentiment d'identitat nacional catalana: el patrimoni és una construcció social que contribueix a configurar la memòria històrica d'una comunitat. La concepció del patrimoni ha de ser oberta i dinàmica, possibilitant la integració d'elements i manifestacions culturals representatives dels diversos col·lectius que configuren la societat catalana contemporània.

3) Compatibilitzar el sentiment d'identitat nacional amb la necessària obertura a altres realitats culturals: les institucions culturals catalanes han de projectar-se més arreu del món, han d'inserir-se en xarxes internacionals de col·laboració i han de possibilitar l'accés dels ciutadans i ciutadanes del nostre país a manifestacions culturals de procedència i nivell internacional.

4) Concertar l'acció patrimonial entre les diverses instàncies administratives del país: cal fomentar els programes de cooperació interinstitucionals i desenvolupar plans concertats de desenvolupament museístic i patrimonial. Així mateix, cal fomentar les accions i els programes de cooperació entre les pròpies institucions museístiques i patrimonials.

5) Implicar el sector professional: el disseny i la gestió de les polítiques museístiques i patrimonials del país no pot fer-se sense una intensa implicació i participació dels col·lectius professionals que treballen en aquest sector (museòlegs, arqueòlegs, etc.).

6) Racionalitzar i planificar: Les actuacions públiques en matèria de museus no poden ser arbitràries o fruit de l'atzar. Cal dissenyar una nova política de patrimoni més racional i planificada, que fugi de les polítiques d'aparador i de clientelisme polític, i, alhora, garanteixi l'estabilitat i el desplegament de les institucions museístiques i patrimonials en funcionament. En aquest sentit, l'elaboració d'un llibre blanc del patrimoni català, que suposi un diagnòstic d'aquest sector, esdevé una primera fita a desenvolupar.

7) Contribuir a l'equilibri territorial: el disseny de les noves polítiques patrimonials i museístiques ha de contribuir a l'equilibri territorial del país. En conseqüència, s'ha d'atorgar especial consideració als projectes de millora d'institucions museístiques existents o projectes de revitalització patrimonial en zones del país on les institucions patrimonials tenen menys implantació, ja sigui per motius de caciquisme polític o d'impossibilitat econòmica pròpia.

2. Mesures

1) Crear l'Institut del Patrimoni Cultural, organis-

me autònom de gestió interinstitucional, que esdevingui l'òrgan impulsor d'una nova política museística i patrimonial del país, desenvolupant essencialment funcions de recerca, inventari, documentació, restauració i difusió del patrimoni cultural català, d'assessorament tècnic i de formació i reciclatge dels professionals del patrimoni, i això en col·laboració amb les diferents instàncies administratives, amb les universitats i els centres de recerca i formació, i, especialment, amb els museus d'arreu del país.

2) Crear una xarxa de museus etnogràfics que vehiculin una concepció dinàmica i no essencialista de la cultura popular i esdevinguin factors de dinamització cultural i turística en el territori del seu àmbit d'actuació. Aquesta xarxa –que inclourà els ja existents i ajudarà a la creació de nous- s'estructurarà formalment com un Museu Nacional amb seus arreu del territori.

3) Aprovar la llei que atorgui al Museu d'Història de Catalunya el rang de museu nacional, consolidar la seva autonomia administrativa i fer possible el seu desplegament arreu del territori i la seva projecció a nivell internacional.

4) Crear d'una xarxa de llocs històrics nacionals, integrada per monuments i espais de memòria de significació nacional, com ara els espais de la batalla de l'Ebre o el Born, que es configuren com a centres d'interpretació de la història de Catalunya, complementant en tot el territori el discurs del Museu d'Història de Catalunya i incorporin els equipaments d'interpretació corresponents.

5) Potenciar la xarxa de museus locals i comarcals del país, amb la creació d'un programa específic d'ajuts per a la remodelació, millora, dels centres museístics existents així com per a l'estabilització i formació de les plantilles professionals i per a la realització d'accions i programes que estimulin l'interès dels ciutadans i ciutadanes pel patrimoni i la història del país.

6) Complir efectivament les lleis de museus, biblioteques i arxius pel que fa al desenvolupament legal i especialment en la seva acció territorial.

7) Reformar l'Agència Catalana de Patrocini i Mecenatge, professionalitzant la seva direcció i convertint-la en un òrgan d'assessorament respecte a les institucions culturals que necessitin el seu suport.

8) Transferir a la Generalitat la titularitat que ostenta actualment l'Estat sobre alguns museus,

biblioteques arxius i institucions culturals públiques situades a Catalunya.

9) Donar suport institucional, amb tots mitjans jurídics adequats, als particulars, les associacions i els ens locals propietaris històrics i morals d'elements patrimonials expoliats pel franquisme per tal d'iniciar els processos necessaris per a la seva recuperació.

10) Recuperar espais públics de debat, difusió cultural i trobada amb l'esperit dels antics ateneus de l'època de la República.

ÀMBIT 2: LECTURA PÚBLICA

1. Objectius

1) Fomentar la lectura pública i millorar la xarxa de biblioteques de Catalunya

2) Fer de les biblioteques públiques la porta d'entrada dels ciutadans a la informació i al coneixement, això és, a la informació local, a la informació científica i també a la cultura.

2. Mesures

1) Universalització dels serveis bibliotecaris per a tots els ciutadans de Catalunya.

2) Connexió de totes les biblioteques públiques a la xarxa amb punts suficients de connexió gratuïta a Internet.

3) Augment dels fons bibliogràfics de les biblioteques públiques fins als estàndards internacionals.

4) Dotació de bibliobusos necessaris per a les zones rurals que no disposen de serveis bibliotecaris fixos.

5) Creació de les biblioteques de centres d'ensenyament no universitari -biblioteques escolars- d'acord amb el que disposa la llei del Sistema Bibliotecari de Catalunya.

6) Elaboració d'un nou mapa de biblioteques públiques de Catalunya i aplicació en un màxim de quatre anys.

7) Creació del Consorci de Biblioteques Públiques de Catalunya per tal de prestar de manera consorciada serveis a les biblioteques: compres, subscripcions de revistes, accés a bases de dades, etc.

8) Transferència "real" a la Generalitat de Catalunya de les biblioteques i recursos que la Diputació de Barcelona té actualment en matèria de biblioteques.

9) Elaboració de plans de formació contínua per al personal de les biblioteques.

ÀMBIT 3: CULTURA POPULAR I TRADICIONAL

1. Objectius

1) Potenciar la creença que les activitats de cultura popular i tradicional formen part tant d'un patrimoni que cal mantenir, com d'una voluntat de creació que cal ajudar. Tot això com a conformant de la nostra identitat, dinàmica i pròpia, i mai amb la voluntat de convertir en símbols immutables allò que és viu per a importants segments de la nostra població.

2) Posar a disposició dels agents de la cultura popular i tradicional els mecanismes necessaris per al desenvolupament i manteniment de les seves activitats i la seva difusió nacional i internacional.

2. Mesures

1) Dotar de plena autonomia de gestió i decisió el Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana i incloure en els seus òrgans la representació de les coordinadores associatives existents.

2) Millorar la gestió de les entitats associatives de la cultura popular i tradicional.

3) Obrir a tots els elements de la cultura popular i tradicional les mostres internacionals de projecció de la cultura catalana.

4) Ampliar el suport, la diversitat i la distribució territorial dels festivals, les mostres i altres activitats de difusió de la cultura popular i tradicional.

5) Estendre en el territori l'Aula de Música Tradicional.

6) Dotar de més rigor la declaració de Festa d'Interès Nacional –despolititzant els òrgans que decideixen aquesta distinció– i crear un catàleg de celebracions, festes i actes de cultura popular i tradicional.

ÀMBIT 4: GESTIÓ CULTURAL

1. Objectius

1) Impulsar la formació en la gestió professional de les activitats culturals, adreçada a administracions públiques, entitats associatives i empresarials, com a instrument per a garantir la pervivència de la vida associativa, de les iniciatives empresarials i dels projectes de les institucions.

2) Oferir suport econòmic per a la gestió cultural a les associacions culturals i dels ens locals, especialment els de nivell pressupostari més baix.

2. Mesures

1) Promoure un Pla de formació de gestors culturals –amb especificitat per a tots els àmbits de les activitats culturals i patrimonials–, incloent-hi la Formació Professional reglada i els postgraus universitaris, però també la formació contínua.

2) Facilitar que les associacions culturals puguin disposar dels serveis de gestors culturals, si cal de manera parcial o compartida, amb els ajuts fiscals convenients.

3) Fer possible que, a través dels consells comarcals, els municipis petits puguin disposar de serveis de gestió cultural, patrimonial i festiva, amb els ajuts i subvencions que ho permetin.

4) Regular els estudis de disseny, de moda i d'interiorisme, i potenciar el seu reconeixement a nivell universitari.

5) Afavorir els professionals de la restauració que realitzen una cuina, ja sigui tradicional o d'autor, amb els productes i sabers catalans.

6) Projectar internacionalment la gastronomia catalana a través de certàmens culinaris i difondre l'aportació històrica de la nostra cuina a la restauració mundial.

Repte 3. Fer de la cultura l'espai comunicacional el motor cívic i econòmic de Catalunya

1. Objectius

1) Bastir un ampli consens social i polític al voltant de les polítiques culturals i de comunicació, que

contempli l'existència coordinada d'organismes públics independents de l'executiu, tal i com s'ha assajat amb el Consell de l'Audiovisual. Aquesta mena d'organismes permeten una major transversalitat política, possibiliten iniciatives polítiques altament especialitzades i compartides, i afavoreixen la col·laboració dels sectors professionals amb l'esfera política.

2) Assegurar les competències de la Generalitat en matèria audiovisual i de telecomunicacions en el marc de l'elaboració d'un nou Estatut de Catalunya per tal de superar les actuals limitacions legals que resulten completament obsoletes i inacceptables. Recollint les orientacions europees en el sentit d'estrènyer els vincles entre telecomunicacions i audiovisual en la revisió de la normativa sobre el sector, podrà avançar-se en el rescat d'unes competències i atribucions que són imprescindibles per raons de sobirania, de racionalitat, d'eficiència, de competència i de defensa del pluralisme en el conjunt del sistema.

2. Mesures

1) Elaborar i aprovar la Llei catalana de l'audiovisual. Aquesta llei ha de contenir una visió actualitzada del sector audiovisual, estretament vinculat a les telecomunicacions i ha de contemplar la gestió de l'espectre radioelèctric. Ha de delimitar amb precisió l'espai comunicacional públic del privat, assegurant uns mitjans públics potents, eficients i independents, que actuïn no pas competint entre ells sinó buscant la complementarietat, i oferint garanties jurídiques i de viabilitat econòmica a un sector privat fort i competitiu. També ha de regular d'una forma precisa la comunicació de proximitat, fonamentalment pel que a la ràdio i la televisió locals i els mitjans comunitaris. I, sobretot, ha de proporcionar garanties de respecte a les llibertats bàsiques que afecten als professionals de la informació i la comunicació i als usuaris i destinataris dels mitjans.

2) Ampliar les competències del Consell de l'Audiovisual de Catalunya perquè esdevingui efectivament l'autoritat independent del conjunt del sistema audiovisual. Això significa que ha de disposar del Registre de mitjans audiovisuals, de la concessió i la revocació de llicències i autoritzacions, i de competències en la gestió de l'espectre radioelèctric i en la inspecció de potències i cobertures.

3) Reformar la llei de creació de la CCRTV. Mitjançant un capítol dins la Llei catalana de l'audiovisual o bé per la via de la reforma de la llei específica, cal abordar definitivament la reorganització de la

CCRTV. Això vol dir, per exemple, blindar la seva independència i la dels seus mitjans respecte del Govern, establir un sistema de finançament transparent i suficient, modificar la composició i les funcions del Consell d'Administració, establir el nou mecanisme de selecció i d'elecció dels directius, o fixar els objectius derivats del paper fonamental de la CCRTV com a eix de tot el sistema públic audiovisual català.

4) Elaborar un pla d'acceleració de la implantació de la TDT. Encara que el termini de la migració digital s'hagi establert pel 2012, és imprescindible escurçar aquest termini fins a un horitzó 2008-09, per poder racionalitzar l'ús de l'espectre, per afavorir la reconversió del sector de producció de receptors i activar el mercat amb l'adaptació i la substitució d'aparells, i per incentivar la transformació dels mitjans actuals. Aquest pla ha de contemplar també la sortida a concurs d'un segon multiplex de cobertura catalana, amb possibilitat de desconexions, de gestió privada.

5) Obrir un procés de reflexió i de negociació amb l'Estat, RTVE i les plantilles de treballadors dels mitjans d'aquest organisme que treballen a Catalunya, per tal d'evitar la seva marginalització dins del sistema públic català i assegurar l'aprofitament de la plataforma de recursos humans i materials que aquests mitjans representen.

6) Activar el desplegament de la xarxa bàsica de cable i les tecnologies complementàries que permetin l'accés universal –tothom i a tot el territori– a les connexions de banda ampla.

7) Establir, en el marc de les polítiques educatives i de culturització, un conveni general entre el sistema educatiu i el sistema de mitjans públics que permeti la utilització intensiva d'aquests mitjans en les campanyes i programes d'actualització i difusió de coneixements i de formació de capital humà.

8) Promoure un debat monogràfic al Parlament sobre la política de comunicació, a començaments de la legislatura, que permeti establir-ne els punts bàsics i incorporar-los al mandat marc que ha de ser la referència per a l'elaboració dels diversos contractes-programa dels mitjans de comunicació que constitueixen el sistema públic audiovisual.

9) Crear un Institut de Mesuratge d'Audiències i de difusió de mitjans, que pugui ajudar els mitjans locals i nacionals a certificar la seva importància i contribuir a la seva vinculació amb les xarxes de canalització dels recursos publicitaris.

10) Contribuir decididament a la integració de les

xarxes de distribució de productes culturals i a la col·laboració entre mitjans de comunicació –especialment els públics- dels Països Catalans.

11) Estimular la recerca conjunta, humanística i tecnològica, orientada a la innovació en el sector de la cultura i la comunicació. Alguns camps, com ara els que vinculen reconeixement de veu, traducció automàtica i subtitulació, resulten d'una importància estratègica manifesta per a l'esdevenidor de la llengua i la cultura catalanes i poden enfortir segments d'excel·lència de projecció global.

12) Impulsar, en el si del sistema públic nacional, una veritable Agència Catalana de Notícies.

**UN GOVERN
COMPROMÈS
AMB EL BENESTAR
DE LES PERSONES**

ELECCIONS AL PARLAMENT DE CATALUNYA 2003
PROGRAMA ELECTORAL 3/4

1. UN PAÍS AMB QUALITAT DE VIDA 3

Repte 1. Avançar cap a un nou model de serveis socials a Catalunya 3

Àmbit 1: Gestió i finançament 3

Àmbit 2: Exclusió social i pobresa 5

Repte 2. Garantir l'atenció a la infància 6

Àmbit 1: Drets de la infància 6

Àmbit 2: Infància en risc i menors immigrants 8

Repte 3. Millorar la qualitat de vida de la gent gran 10

Àmbit 1: Pensions 10

Àmbit 2: Atenció sociosanitària 11

Àmbit 3: Participació i lleure 12

Repte 4. Afavorir l'autonomia i integració de les persones amb discapacitat 13

Àmbit 1: Accessibilitat i supressió de barreres 14

Àmbit 2: Prestacions i serveis 14

Àmbit 3: Integració laboral 15

Repte 5. Donar suport a les unitats familiars 15

2. UN PAÍS AMB UNA SANITAT PÚBLICA, GRATUÏTA, DE QUALITAT I UNIVERSAL 21

Repte 1. Avançar cap a una nova cultura nacional de la salut 23

Àmbit 1: Una nova cultura de la salut 23

Àmbit 2: Pràctica esportiva i salut 24

Àmbit 3: Millorar l'atenció a determinats col·lectius 25

Àmbit 4: Drogodependències 26

Repte 2. Facilitar l'accés de les persones als serveis sanitaris 27

Àmbit 1: Atenció primària (ABS) 27

Àmbit 2: Assistència hospitalària i especialitzada 28

Repte 3. Ampliar la cobertura del sistema públic de salut 28

Àmbit 1: Salut mental 28

Àmbit 2: Noves prestacions, serveis i teràpies 29

Àmbit 3: SIDA 30

Repte 4. Millorar la gestió i l'eficiència del sistema sanitari català 30

Àmbit 1: Gestió de les àrees bàsiques de salut i l'atenció primària 30

Àmbit 2: Reforma de la gestió dels recursos 31

Àmbit 3: Despesa farmacèutica 32

Àmbit 4: Recerca biomèdica 32

3. UN PAÍS SENSE DESIGUALTATS DE GÈNERE 33

Repte 1. Assolir la igualtat efectiva entre gèneres 35

Àmbit 1: Coeducació 35

Àmbit 2: Món laboral 36

Àmbit 3: Participació política i social 37

FUNDACIÓ **JOSEP IRLA**

Biblioteca

115 (BR) / R. 905

Repte 2. Eradicar la violència de gènere	37
Àmbit 1: Sensibilització i prevenció	37
Àmbit 2: Planificació urbana	37
Àmbit 3: Administració de justícia	38
Àmbit 4: Atenció a les víctimes	38

Repte 3. Incorporar la perspectiva de gènere en la quotidianitat	39
Àmbit 1: Ús del temps	39
Àmbit 2: Salut	40
Àmbit 3: Atenció social	41
Àmbit 4: Cultura	41
Àmbit 5: Esport	42
Àmbit 6: Justícia	42
Àmbit 7: Universitats i recerca	43
Àmbit 8: Immigració	43
Àmbit 9: Política internacional i desenvolupament	44

4. UN PAÍS AMB HABITATGE DE QUALITAT PER A TOTHOM **45**

Repte 1. Garantir l'accés a un habitatge assequible	46
Àmbit 1: Habitatge protegit i subvencions a l'adquisició d'habitatge	46
Àmbit 2: Habitatge de lloguer	48

Repte 2. Assegurar les condicions d'habitabilitat del parc construït	50
Àmbit 1: Qualitat urbana	50

5. LA SEGURETAT I LA JUSTÍCIA EFICIENT, FONAMENTS D'UN PAÍS DEMOCRÀTIC **51**

Repte 1. Desenvolupar un model global de seguretat pública	55
Àmbit 1: Cossos policials	55
Àmbit 2: Cos de bombers i protecció civil	56

Repte 2. Orientar el funcionament de l'Administració judicial a estàndards de qualitat	58
---	-----------

Repte 3. Replantejar les polítiques penitenciàries, de rehabilitació i de justícia juvenil	59
---	-----------

Repte 4. Millorar la seguretat viària	60
--	-----------

6. UNA ADMINISTRACIÓ EFICIENT I TRANSPARENT **61**

Repte 1. Construir una administració pública nacional	65
--	-----------

Repte 2. Incrementar la consciència i voluntat de servei al ciutadà, a la societat i al país	66
---	-----------

Repte 3. Millorar les estructures de prestació dels serveis	67
--	-----------

Repte 4. Agilitar el treball de l'administració pública	68
--	-----------

Repte 5. Millorar el reclutament i la motivació en la funció pública	69
---	-----------

Repte 6. Millorar la gestió dels fons públics i la contractació administrativa	70
---	-----------

1. Un país amb qualitat de vida

Repte 1. Avançar cap a un nou model de serveis socials a Catalunya

ÀMBIT 1: GESTIÓ I FINANÇAMENT

1. Diagnosi

Catalunya, que havia estat pionera en els serveis socials en la dècada dels anys trenta, es va trobar a partir del 1977 amb una situació dels serveis socials sota mínims. En aquests darrers 25 anys, s'han anat millorant des de les diverses administracions, però aquesta millora encara no ens ha permès arribar, ni a la mitjana dels països de la Unió Europea, ni a la que Catalunya es mereix en funció de la seva riquesa. Els serveis de caire social no són serveis prioritaris per a la Generalitat, si ens fixem en l'esforç financer amb recursos propis que hi destinen. Quasi tres quartes parts de mitjana dels recursos destinats per les CCAA provenen de transferències de Madrid. I no només és qüestió de destinar-hi més recursos, sinó voluntat política i eficiència. A més, els serveis socials són dèbils: no vinculen els poders públics, depenen de les lleis que els desenvolupen, i aquestes dels pressupostos. I hi ha un finançament insuficient per a una competència totalment transferida.

Els pressupostos assignats al Departament de Benestar i Família, han estat especialment migrats, malgrat l'aparent increment d'aquest darrer any: la partida pressupostària del Departament de Benestar i Família (segons el Departament d'Economia i Finances) per l'any 2003 és de 139.771,43 milions d'€. En tots els anys d'aquesta legislatura el Govern ha incomplert el mandat del Parlament de Catalunya de l'any 1999, en què s'indicava que el Departament de Benestar Social havia de superar el 4% del pressupost total, per sobre del 3,3% d'enguany, percentatge que, a més, queda molt lluny del 4% del PIB, destinat a Benestar Social, que tenen de mitjana els països de la UE.

Catalunya dedica només el 20'3% del seu PIB a polítiques de protecció social quan la mitjana de la UE és de 28'7%, és a dir, som 8 punts per sota de la mitjana europea, molt lluny de Dinamarca que dedica el 33'6% i per sota de la mitjana de l'Estat espanyol, Portugal i Grècia que dediquen respectivament un 22'4%, un 21'6% i un 23'3%. (Idescat). La convergència real amb Europa passa també per la convergència en despesa social, no només per la convergència econòmica. Tot això lligat també a la Llei de caixes que propugna ERC per tal d'aconseguir més recursos socials (en la línia dels convenis amb les caixes catalanes per a la construcció de més residències per a la gent gran).

Hem de ser conscients que en els darrers 5 anys la caixa central de la Seguretat Social ha tingut superàvit. En concret, al 2003, ha arribat a un 0,5% del PIB estatal (3.900 milions d'€). D'aquest només 1.202 milions varen anar al fons de reserva (el qual ja arriba als 7.200 milions, la resta s'ha destinat a la despesa d'altres ministeris -entre altres a cobrir els forts increments dels darrers anys del Ministeri de Defensa-. Igualment hem de tenir present que un alt percentatge d'aquest superàvit s'ha recollit de la forta contribució que s'ha obtingut a partir de la recaptació de la Seguretat Social dels treballadors/res catalans: pensem que hi ha 2.931.180 contribuents catalans, el 18,1% dels treballadors i treballadores de l'Estat.

Aquests pressupostos, a banda de ser migrats, han estat marcats per clars interessos electoralistes: dubtosos complements a pensions (mínims i sense concretar el dret a possible continuïtat), actes faraònics només d'imatge (Congrés de la Gent Gran, fòrum d'entitats, etc.), ajuda a les famílies, antisocials (linials, molt escassos), etc.

Aquestes actuacions han coincidit amb una escandalosa manca d'inversions a demandes socials: atenció domiciliària, residències i centres de dia per la gent gran, manca de suport a les polítiques d'inserció, manca de construcció de residències i centres

ocupacionals per a les persones discapacitades, manca d'atenció decidida a les persones portadores de la SIDA, manca de voluntat política per crear un pla i recursos per lluitar contra l'exclusió social.

L'activitat del Departament s'ha realitzat sense fixar les bases d'actuació, sense planificació ni objectius a mitjà i llarg termini, i la societat canvia acceleradament i cal estar amatents per detectar les necessitats socials que vagin apuntant. Cal una política decidida per garantir els drets de les persones, que s'adrecin a acabar amb els desequilibris socials i eradicar-ne les causes. I això passa per analitzar, planificar, prevenir i atendre les necessitats més bàsiques de la població de manera no puntual, sinó fent-ho a anys vista. En aquest sentit, el Departament ha seguit oblidant l'elaboració del IV Pla d'Acció Social i projectes com la Carta dels Drets Socials Bàsics o la creació de la carta de serveis per tal de garantir drets bàsics que ara només es "pal·lien".

Una política potent de Benestar i Família ajuda a la creació de llocs de treball: allò que en ocasions coneixem com nous filons de treball emergent. Aquest fet implica un increment en els llocs d'ocupació, especialment derivats del sector públic, però no únicament.

Aquesta mala planificació i gestió s'han vist agreujades per la manca de coordinació amb l'Administració Local, que fa patent la intenció de centralitzar la gestió enfrontada a una visió equilibrada del territori que és la que ERC propugna. El Departament ha seguit oblidant projectes com la Carta dels Drets Socials Bàsics o la creació de la "Carta de Serveis".

Pel que fa a la iniciativa social, s'ha normativitzat el voluntariat pel pes dins de la xarxa social i el finançament a la iniciativa social a la baixa del cost del servei provoca qualitats deficitàries dels serveis. La prestació de serveis pel sector associatiu entra en contradicció amb els principis rectors i la dependència de l'Administració. La política de subvenció aborça la creativitat i la innovació de garantir valors de la societat civil. A més, les entitats s'han sentit oblidades i només tingudes en compte en aspectes de la política electoralista. Aquestes, igual que els ciutadans en general, han patit una forta descodificació tant interior del Departament, com en l'acció transversal, amb la resta de conselleries i altres serveis.

La política d'atenció social que propugna ERC és una política efectiva per a la igualtat d'oportunitats i la reducció progressiva de les desigualtats, amb actuacions socials més àmplies i transversals que reconeguin drets socials universals, que prioritzin la

pervivència i l'aprofundiment en l'estat del benestar, des de l'acció pública inversora amb un finançament fort, estable i clar i no des de la privatització d'empreses i serveis públics.

2. Objectius

1) Impulsar un nou model de gestió basada en una Administració innovadora, al servei de la ciutadania i amb major eficàcia, transparència, previsió i més recursos.

2) Fer desaparèixer les llistes d'espera per a places de residències, drogodependències, salut mental, etc., amb resposta ràpida, empàtica i personalitzada.

3) Fomentar que l'assistència social sorgeixi d'un treball planificat i amb objectius clarament definits per l'administració amb la participació dels usuaris i de les entitats.

4) Fomentar una visió equilibrada del territori en l'àmbit dels serveis socials.

5) Aplicar el principi de subsidiarietat.

6) Aconseguir un alt nivell de coordinació entre administracions, reduint dobles despeses administratives.

3. Mesures

1) Redactar una nova llei de Serveis Socials, que tingui com objectiu l'organització dels recursos, l'eficàcia, la transparència i la rapidesa en l'atenció a l'usuari. Creació de la "Guia de Serveis de Catalunya".

2) Incrementar la partida pressupostària del Departament de Benestar i Família al 4% del PIB de Catalunya, com té de mitjana la UE.

3) Coordinar els diferents programes i serveis del Departament de Benestar i Família, així com amb la resta de Departaments de la Generalitat de Catalunya, treballant polítiques transversals.

4) Incrementar els processos de descentralització dels serveis en ajuntaments i consells comarcals, a fi d'acostar l'Administració a la ciutadania amb la finalitat d'aconseguir una Administració àgil i descentralitzada, seguint el principi de subsidiarietat. Cal incrementar les competències dels ajuntaments en Serveis Socials, amb les dotacions pressupostàries corresponents, i potenciar la relació institucional per

mitjà de concerts plurianuals entre Generalitat i administració local, amb l'objecte d'optimitzar les actuacions socials per garantir la cohesió social i l'equilibri territorial. En aquest sentit és important impulsar el nou Consorci de Serveis Socials de la ciutat de Barcelona.

5) Suprimir les oficines de Benestar Social, passant les seves funcions a competències municipals.

6) Incrementar la participació dels professionals, de les entitats i dels ciutadans i ciutadanes, en les intervencions del Departament.

7) Crear un Servei-Institut Sociosanitari de Catalunya, que reculli tot tipus de necessitats assistencials i residencials de persones amb dependència (gent gran, sida, discapacitats, etc.).

8) Incrementar el nivell de coordinació entre els consells comarcals i els municipis, i transferir aquelles competències que es considerin oportunes als consells comarcals.

9) Establir sistemes d'informació i accés de finestra única i incorporar les noves tecnologies de la informació entre els demandants. Creació d'una base de dades comunes, garantint la confidencialitat.

10) Homologar els títols d'educadors socials expedits en tot el territori dels Països Catalans.

11) Fomentar el reciclatge permanent dels professionals de Benestar Social.

12) Dur a terme una política social que tingui present les característiques del món rural, pel que respecta a l'aïllament i dispersió geogràfica.

13) Crear una "Carta de Serveis" i una "Carta de Drets Socials".

14) Millorar els terminis de pagament dels Departaments, especialment vers les entitats.

15) Dissenyar un nou mapa de serveis socials públics i concertats.

16) Negociar amb el Govern espanyol que sigui la Generalitat de Catalunya qui reculli les prestacions de la Seguretat Social dels treballadors i treballadores catalans i els possibles superàvits i derivar-los a polítiques socials, com seria de preveure en qualsevol Seguretat Social.

ÀMBIT 2: EXCLUSIÓ SOCIAL I POBRESA

1. Diagnosi

L'any 1999 hi havia un 15% de persones en pobresa relativa (unes 750.000) i un 1,6% en pobresa extrema (unes 2.500 famílies, 75.000 persones). Segons l'informe 2001 amb dades del 1996 de l'Observatori de la Pobresa de la Fundació Un Sol Món de Caixa Catalunya, es constata l'existència d'una pobresa bàsicament femenina i de caràcter estructural, independentment del cicle econòmic: un 60% de les llars pobres estan sustentades principalment per persones més grans de 65 anys, i un 32% per dones majors de 65 anys (unes 120.000 dones, que, en general, tenen més de 75 anys). Una de les conclusions de l'informe és que aquestes bosses de pobresa molt probablement augmentaran i que, des d'aquest punt de vista, hi haurà una feminització de la pobresa encara més acusada.

L'Informe 2002 de la pobresa a Catalunya dona dades molt detallades de la distribució en el territori l'any 1996. Una de les primeres conclusions és que l'any 1996 el 70% de les famílies pobres del Principat es concentraven a la regió metropolitana de Barcelona (unes 220.000 famílies), seguida del Camp de Tarragona i de l'Eix de Girona (unes 22.000 famílies en total), tot i que de manera relativa al volum de població, la proporció més elevada de famílies pobres se situa a ponent i al sud del Principat; les Terres de l'Ebre presenten la incidència més alta de pobresa, en tots els grups d'edat. Finalment, i atesa la important predominància femenina en la pobresa (a Catalunya la incidència de la pobresa a les llars dirigides per dones se situa per sobre el 30%), cal destacar que aquesta se situa en els valors màxims a les Terres de l'Ebre (48%) i en els mínims, a la regió metropolitana de Barcelona (27,8%). Les àrees més industrials i d'atracció poblacional (Camp de Tarragona i Regió Metropolitana de Barcelona) tendeixen a tenir una pobresa relativament més jove, mentre que la pobresa és més envellida al Pla de Lleida i a les comarques de muntanya. Igualment, i d'acord amb les participacions diferents en el mercat de treball dels sustentadors principals, sobretot femenins, a la RMB i el Camp de Tarragona existeixen proporcions més elevades de llars pobres en les quals el cap de família està aturat, mentre que a les àrees més agràries el pes dels inactius és més rellevant.

2. Objectius

1) Fomentar la inserció laboral i social d'aquells col·lectius en situació d'exclusió social.

2) Garantir a les persones i a les famílies un nivell mínim d'ingressos per satisfer les seves necessitats essencials i aportar als beneficiaris un acompanyament social i de formació de cara a la seva reinserció social i laboral.

3. Mesures

1) Destinar els recursos necessaris per aplicar polítiques, programes i accions contra la pobresa, amb mesures específiques per col·lectius i zones.

2) Crear la Carta Catalana de Drets Socials que garantixi l'accés al treball i a una renda social que es caracteritzarà per:

a) Ser entesa com a un dret bàsic de ciutadà, de caràcter universal garantit pel sistema de serveis socials de responsabilitat pública.

b) Tenir com a finalitat atendre les necessitats bàsiques per viure en societat, amb els recursos convinguts per mantenir-se i per afavorir la inserció o la reinserció sociolaboral dels beneficiaris.

c) Orientar-se a totes aquelles persones empadronades en algun dels municipis de Catalunya amb almenys un any d'antiguitat que, tenint en compte les rendes i patrimoni de la unitat de convivència a què pertanyin, no disposin de rendes econòmiques suficients per poder fer front a les necessitats bàsiques i a les derivades d'un procés d'inserció social i laboral.

d) Garantir uns ingressos del 80% del salari mínim interprofessional català en dotze mensualitats per una sola persona, més un 25 % del mateix per una segona persona i un 10% més per cada persona a partir de la tercera.

3) Engegar un pla de xoc contra l'exclusió social i la pobresa.

4) Incloure en els pressupostos de les diferents administracions els recursos necessaris per adoptar i aplicar polítiques, programes i accions contra la pobresa, amb mesures específiques per eliminar la pobresa de les persones grans i, especialment, de les dones grans que viuen soles

5) Articular mecanismes per detectar i pal·liar l'anomenada "pobresa digna".

6) Treballar des dels equips socials (psicòlegs, educadors socials, treballadors socials, etc.) amb seguretat ciutadana en la detecció de rodamons i reorientació en tallers ocupacionals.

7) Crear residències de nit per a rodamons, acompanyats de programes d'inserció.

8) Implantar una targeta moneder per l'adquisició de productes bàsics per rendes baixes.

9) Incrementar els ajuts a les famílies i nuclis de convivència amb persones discapacitades o dependents.

10) Prestar una especial atenció a les famílies monoparentals.

11) Impulsar les empreses que incorporin col·lectius desfavorits o amb risc d'exclusió social.

12) Normalitzar els percentatges de reserva de contractació a empreses d'interès social amb un mínim del 10%.

13) Redefinir el PIRMI i vincular-lo de forma efectiva a plans de formació i d'inserció laboral.

Repte 2. Garantir l'atenció a la infància

ÀMBIT 1: DRETS DE LA INFÀNCIA

1. Diagnosi

El 1959 les Nacions Unides van proclamar la Declaració Universal dels Drets de l'Infant a fi de garantir que tots els nens i nenes tinguin una infantesa feliç i gaudixin dels drets i de les llibertats que s'hi exposen, i insta els pares i mares, els homes i les dones individualment, i les organitzacions privades, autoritats locals i els governs respectius, a reconèixer aquests drets i a treballar per tal que es respectin mitjançant mesures legislatives i d'altres tipus d'acords amb els principis següents:

1. Dret a la igualtat, sense distinció de raça, religió o nacionalitat.

2. Dret a una protecció especial que assegurí un creixement mental i social sa i lliure.

3. Dret a un nom i a una nacionalitat.

4. Dret a una alimentació, habitatge i atenció mèdica adequats.

5. Dret a una educació i atenció especials per als infants amb una discapacitat física o mental.

6. Dret a comprensió i afecte per part de les famílies i de la societat.

7. Dret a l'educació gratuïta, a divertir-se i a jugar.

8. Dret a atenció i ajuda preferents en cas de perill.

9. Dret a protecció contra l'abandonament i l'explotació laboral.

10. Dret a rebre una educació que fomenti la solidaritat, l'amistat i la justícia entre tothom.

Un infant es considera que pateix maltractaments quan és objecte de violència física i/o psíquica, de fet, i/o omissió, per part de les persones o institucions de les quals depèn per desenvolupar-se de forma correcta.

L'any 2002 la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència del Departament de Benestar i Família va atendre a 5.881 nens i nenes maltractats. D'aquests, un 69,2 % estan convivint en nuclis familiars (família pròpia o família d'acollida o adopció), i un 30,8 % es troben atesos en centres residencials d'acció educativa o centres d'acolliment. Tanmateix, la majoria de maltractaments infantils no arriben a ser detectats i, per tant, no poden abordar-se a temps.

A Catalunya, de les més de 700.000 persones en situació de pobresa, 104.513 són menors de 16 anys, xifra que representa el 10,4 % del total de nens que viuen a Catalunya i, per tant, que requereixen d'una actuació immediata de l'administració perquè la seva situació és una font d'exclusió social de cara al futur.

Malgrat tot el desplegament de la prevenció i dels recursos de la xarxa del sistema català de serveis socials, de la xarxa d'equips especialitzats i de la Direcció General d'Atenció a la Infància, se'ns presenten dificultats que posen a prova la capacitat de la nostra societat per la posada en pràctica d'una protecció i una defensa reals dels interessos dels nostres nens i nenes. Per tant, cal apostar de forma decidida per la protecció dels més indefensos.

2. Objectius

1) Vetllar pels drets i les necessitats dels infants, en tant que subjectes de drets i responsabilitats.

2) Promocionar i coordinar esforços interadministratius encaminats a la defensa de la infància.

3. Mesures

1) Crear un Observatori dels Drets de l'Infant amb marcat caràcter interventor i preventiu d'aquelles situacions que es generen a la societat i que poden significar una conculcació d'aquests drets. En concret hauria de dedicar-se a:

a) Detectar i denunciar tota publicitat als mitjans de comunicació que vulneri el seu dret a la salut o l'educació (per exemple la publicitat enganyosa d'aliments rics en greixos perillosos a la salut, el bombardeig nadalenc d'anuncis de joguines a la televisió pública, l'actitud social permissiva amb l'explotació d'infants mitjançant la mendicitat...).

b) Elaborar campanyes als mitjans de comunicació i a les escoles per fomentar els drets de l'infant. Incidir en la responsabilització dels pares com a principals educadors de l'infant i la necessitat del seu paper actiu i col·laborador amb l'escola. Programes de conscienciació del propi nen com a possible objecte d'abusos i maltractaments i de la necessitat de que sempre té vies per denunciar-ho (campanyes tipus "el meu cos és meu").

c) Elaborar un estudi anual sobre maltractament infantil i infància en risc social que serveixi de base a l'elaboració i correcció dels programes que hi incideixen.

2) Elaborar un pla integral d'escoles bressol.

3) Potenciar alternatives a les escoles bressol com els cangurs domiciliaris, especialment en els municipis petits.

4) Crear un programa d'atenció social al nen malalt, amb ajuts a les famílies que tinguin nens amb malalties cròniques o oncològiques ja que, si bé els nostres hospitals públics ofereixen una atenció mèdica en els més alts estàndards, l'atenció a les famílies que s'han de desplaçar per la malaltia o a la continuïtat escolar del nen està força desatesa per l'Administració.

5) Redactar una nova Llei d'infància i adolescència que aclareixi, ordeni i actualitzi aquest àmbit.

6) Aplicar mesures de participació, començant pels mateixos menors, professionals i entitats.

7) Fomentar la prevenció general de la infància: perinatal i primer any.

8) Fomentar el seguiment i assessorament psicològic als infants a partir dels centres de pediatria, i als adolescents a partir de les escoles.

9) Potenciar els espais conjunts entre gent gran i infants.

10) Realitzar el seguiment del fracàs escolar, en els seus aspectes socials.

11) Potenciar els serveis per atendre els infants quan surten de l'escola quan els seus pares encara treballen.

12) Endegar programes adaptats a col·lectius específics de menors discapacitats (físics, psíquics i sensorials), a fi de facilitar la seva integració social.

13) Promoure i coordinar estudis i investigacions sobre la infància maltractada o en situacions de risc.

14) Fer propostes de formació adreçades a tots els professionals.

15) Dialogar permanentment amb les diferents associacions respecte el tractament infantil, a la prevenció dels maltractaments.

16) Participar en les campanyes de sensibilització sobre la realitat dels maltractaments als infants.

17) Reformar la llei d'adopció, a fi d'aplicar conceptes més favorables a les famílies acollidores per sobre de criteris biològics, com passa en l'actualitat.

18) Incrementar el control per part de l'administració sobre els processos d'adopció. Incrementar el seguiment durant tot el procés d'adopció, tant sobre les entitats col·laboradores, com en el període inicial de l'adopció.

ÀMBIT 2: INFÀNCIA EN RISC I MENORS IMMIGRANTS

1. Diagnosi

Les característiques i situacions que afecten els menors immigrants al nostre país són força heterogènies, en funció del lloc de procedència, de si vénen sols o de si procedeixen de reagrupaments familiars.

La majoria de menors procedeixen del Marroc, principalment de poblacions del nord, malgrat que en els últims anys s'ha experimentat un increment de menors procedents del sud; cal dir que la immigració és només de nois. Els menors procedents dels països de l'Est no arriben sols al país, ho fan a través de xarxes de prostitució o en bandes delictives organitzades. És una immigració principalment femenina de

majors de 16 anys. La incidència de menors subsaharians és pràcticament nul·la, així com la d'altres localitzacions.

La gran majoria de menors immigrants atesos per la DGAM són magribins que han arribat sols al país. En els últims deu anys s'ha produït un increment espectacular del nombre de menors: hi ha dades de l'any 1997, en què estaven registrats un total de 300 menors, i l'any 2002 estem parlant d'un registre superior al 2.000 menors. Tot i així, aquestes dades són parcials, perquè hi ha un col·lectiu important de nois que no han estat mai atesos per la DGAM i que malviuen a la zona perifèrica de Barcelona; altres són acollits per familiars residents a Catalunya i un gran nombre utilitzen filiacions diferents moltes vegades.

Tanmateix, la mobilitat d'aquests nois és molt alta: es desplacen contínuament per tot Europa i, si no han acceptat la protecció de la DGAM, la permanència en una localitat no sol ser superior a un any. A més, és molt difícil identificar-los, ja que solen utilitzar diversos noms, diverses filiacions i procedències; però potser la dificultat més gran és determinar la seva edat, ja que la legislació de menors és molt més protectora que la d'adults.

La DGAM ha desenvolupat un seguit de programes per atendre aquests menors, però de resultats dubtosos pel gran nombre d'escapoliments o la negativa a la seva protecció. Els menors troben una família substitutòria al carrer, la solidaritat dels companys, diners i accés als béns de consum, llibertat, encara que no tot respon a barems positius: també hi ha droga, especialment cocaïna, que actua deteriorant molt ràpidament les possibilitats de socialització dels nois, consolidant la violència com a forma d'actuació i la marginació.

Són nois que centren les seves expectatives en l'obtenció de papers, documentació i inserció laboral, però que es troben immersos en una realitat que defuig del seu somni europeu com un lloc de grans oportunitats i d'èxits. Sense papers no hi ha documentació o el tràmit és molt lent (una mitjana de 8 mesos per un menor tutelat), no hi ha treball immediat.

Actualment hi ha una política integracionista. La tutela fins a la majoria d'edat no resol ni garanteix la seva atenció, i els programes establerts donen respostes temporals que són utilitzades pels menors fins que tenen una opció millor, encara que això suposi abandonar el camí de la legalitat.

L'Administració no ha sabut preveure el fenomen

migratori de menors i quan s'ha donat conflictes (nens del carrer) no ha tingut capacitat de reacció.

Pel que fa als menors procedents del reagrupament familiar es detecten conflictes quan aquests arriben a l'adolescència: el xoc cultural de la formació externa rebuda i el context familiar determina en molts de casos un abandonament de les funcions parentals de contenció dels menors. Es dona principalment en les noies, que no accepten les normes de convivència familiar i cerquen en els serveis socials suport per aconseguir un futur amb més capacitat de decisió personal. Aquest problema no es pot abordar només amb l'atenció a la menor; cal treballar en els nuclis familiars l'acceptació que són membres d'una nova societat i que les noves generacions tenen el dret d'escollir el seu grau d'integració.

Aquest fet s'ha d'abordar des de polítiques de serveis socials, perquè a hores d'ara són casos relativament aïllats, però de creixement ràpid, que es pot convertir en conflicte dintre de poc temps.

Els recursos actuals no són suficients per atendre els menors. Es donen llistes d'espera nombroses i els menors es passen molts dies en els centres d'urgències o ludoteques de la DGAM a l'espera d'una plaça dels centres d'acollida o residencials: un menor pot fer fins a 10 ingressos a urgències durant un mes.

2. Objectius

1) Eradicar la mendicitat infantil i juvenil i canalització dels afectats als Serveis Socials.

2) Integrar en la societat receptora la infància en risc d'origen immigrant.

3. Mesures

1) Redefinir la política vers les famílies desestructurades:

a) Potenciar, ampliar i optimitzar els serveis socials de base (assistents socials i EAIA) per tal que creïn una xarxa d'ajut familiar integrada a l'entorn: potenciació de l'assistència domiciliària com a eina reeducadora i preventiva.

b) Coordinar les escoles/instituts i EAPS amb els recursos socials de la zona: disminuint el període de temps des de que es detecta un menor amb problemes, fins que s'intervé amb els recursos educatius de la zona.

c) Potenciar nivells intermedis entre la família i la institucionalització, com l'acolliment familiar.

d) Utilitzar l'internament dels menors en centres com a darrera mesura.

2) Establir una moratòria en la privatització de la gestió dels serveis socials per avaluar durant els propers anys els centres i serveis que ja han estat privatitzats, per decidir el seu futur de cara a un progressiu retorn a la gestió pública de tots els serveis socials. S'ha de difondre que deixar en mans d'entitats amb ànim de lucre els Serveis Socials sempre és a costa de la seva qualitat final i de la dignificació professional dels seus treballadors, com tantes experiències han deixat palès. Tampoc s'han d'acceptar profits privats indirectes als quals donen cobertura moltes fundacions.

3) Unificar sota un mateix departament de les diferents modalitats d'infància i adolescència en risc.

4) Aprofundir en el projecte de famílies acollidores.

5) Revisar els criteris de la pèrdua de la pàtria potestat.

6) Detectar les famílies en situació de risc a través de les escoles, AMPA, EAIA, EAP, serveis socials d'assistència primària, hospitals, actuant de forma ràpida i eficaç.

7) Estudiar les situacions de risc i buscar una sortida rehabilitadora, sempre que sigui possible, des del punt psicosocial, adaptada a les necessitats de les famílies potencialment afectades.

8) Elaborar un programa coordinat per evitar la mendicitat infantil on des de les policies municipals a la DGAIA sàpiguen que han de fer i ho facin de manera ràpida.

9) Endegar una campanya institucional sota la idea de "si dones diners fomentes l'explotació infantil".

10) Potenciar que la posició de l'Administració sigui més activa per a aquests menors, en el sentit que els primers esforços s'han de fer pel retorn del menor al país d'origen, sempre que es pugui garantir el retorn a la família i, prèviament a aquesta mesura, establir programes de suport en el país per evitar la migració de menors d'edat.

11) Impulsar actuacions de prevenció en el país d'origen, treballant en l'entorn familiar i facilitant perspectives de futur pel noi en el seu país, amb pro-

grames de cooperació internacional que fomentin la formació ocupacional i la instrucció prelaboral.

12) Plantejar un canvi normatiu amb l'atenció de menors immigrants que actualment resideixen en el territori, establint dues intervencions diferenciades en funció de l'edat dels menors:

a) Totes les intervencions per a menors de 16 anys s'han de plantejar des del vessant de cercar famílies d'acolliment temporal, si és possible de la mateixa nacionalitat, amb el suport psicossocial i econòmic de l'Administració. Són menors la socialització i integració dels quals passa per un procés com més normalitzat millor, escolarització, activitats de lleure, etc. mantenint la vinculació amb la seva família biològica.

b) Per a menors de més de 16 anys, calen recursos externs a l'acolliment institucional, amb contractes de voluntariat per part del menor i amb programes d'inserció laboral. L'estada d'aquests menors en centres residencials d'acció educativa (CRAE), perd la seva funció protectora un cop han obtingut la documentació.

13) Potenciar nivells intermedi entre la família i la institucionalització, com l'acolliment familiar.

14) Crear centres diversificats per tipologies i territoris.

15) Estudiar la creació de nous centres per a menors dependents de la DGJJ i DGAIA.

16) Endegar programes d'inserció laboral per menors que surten de centres dependents de la DGJJ i la DGAIA.

17) Millorar els recursos materials i humans a la DGJJ.

18) Treballar els aspectes d'acollida, més que els d'internament en els centres dependents de la DGAIA. Utilitzar l'internament com a darrera mesura.

19) Millorar la situació dels centres de justícia juvenil:

a) Actualitzar les directrius institucionals pel que fa als centres de Justícia Juvenil d'acord amb els canvis socials i legislatius.

b) Elaborar un mapa de centres de Justícia Juvenil adequat a les necessitats actuals, prioritzant les demandes de cada territori.

c) Complir de forma efectiva les ràtios contemplades per l'administració en tots els centres de Justícia Juvenil.

d) Portar a terme l'inici de la construcció dels

nous centres compromesos en les demarcacions on encara no n'hi ha cap.

e) Augmentar el nombre de places en condicions satisfactòries i dignes tant per als i les menors internes, com per als i les professionals que hi treballen, tot construint nous centres.

f) Augmentar el nombre de places per a noies menors en tots els règims i crear-ne a tots els centres.

g) Crear, en l'àmbit de justícia juvenil, recursos per a joves amb fills/es menors de 3 anys.

h) Definir les ràtios educador/a social/infant o jove en funció de la tipologia de la problemàtica dels infants i joves edats, per estats de maduresa i per problemàtiques.

i) Crear centres especialitzats d'internament terapèutic, que cobreixin les necessitats de tant de salut mental com de toxicomanies.

j) Remarcar la necessitat del respecte a les ràtios d'ocupació dels centres i la distribució per edat i diagnòstic de la població, seguint criteris de tractament.

Repte 3. Millorar la qualitat de vida de la gent gran

ÀMBIT 1: PENSIONS

1. Diagnosi

Els recursos econòmics són insuficients per a moltes persones perceptores de pensions. A Catalunya el cost de la vida és un 9,72% més elevat que la mitjana espanyola i això fa que amb els mateixos ingressos un ciutadà o ciutadana catalana disposi d'un poder adquisitiu més baix i, per tant, d'un previsible nivell de benestar també inferior.

Per exemple la pensió mitjana (contributiva) catalana se situava el 2000 en 80.100 pessetes mensuals, i l'espanyola en 77.900. Tot plegat un 2,8% més altes, lluny del 9,72% de sobrecost de la vida catalana.

Cal tenir present que demanar una actualització dels salaris i pensions en funció del cost de vida de Catalunya no significa fer més rics als catalans. Aquí no discutim què ha de cobrar cada treballador/a o pensionista, que de ben segur que han de veure incrementats els seus ingressos, sinó que el que es pretén és igualar en termes reals el poder adquisitiu de tots els pensionistes que cobren teòricament el mateix. Si el cost de la vida és més alt a Catalunya que a la resta de l'Estat, cal que a iguals condicio-

nants salarials o de drets de rebre prestacions socials es tingui en compte aquest diferencial.

Pel que fa a les vídues i de les dones grans que viuen soles, l'any 1999 hi havia un 15% de persones en pobresa relativa (unes 750.000) i un 1,6% en pobresa extrema (unes 2.500 famílies, 75.000 persones). Segons l'informe 2001 amb dades del 1996 de l'Observatori de la Pobresa de la Fundació Un Sol Món de Caixa Catalunya, es constata l'existència d'una pobresa bàsicament femenina i de caràcter estructural, independentment del cicle econòmic: un 60% de les llars pobres estan sustentades principalment per persones més grans de 65 anys, i un 32% per dones majors de 65 anys (unes 120.000 dones, que, en general, tenen més de 75 anys). Una de les conclusions de l'informe és que aquestes bosses de pobresa molt probablement augmentaran i que, des d'aquest punt de vista, hi haurà una feminització de la pobresa encara més acusada.

2. Objectius

1) Garantir que les pensions estiguin en relació al nivell de preus diferencial de Catalunya respecte l'estat espanyol, per tal d'assegurar els mínims per una subsistència digna.

2) Aconseguir un millor tractament fiscal per a les persones que reben pensions de viduitat i orfenesa.

3. Mesures

1) Complementar les pensions més baixes, pensions assistencials no contributives i contributives inferiors al SMI, amb un complement anual fix, a fi de garantir el poder adquisitiu atès el nivell d'IPC diferencial de Catalunya respecte Espanya.

2) Proposar l'equiparació fiscal les pensions d'orfenesa a les anualitats per aliments percebudes pels pares en virtut de decisió judicial, per tal de ser considerades com a rendes exemptes a efectes de l'impost sobre la Renda de les Persones Físiques.

3) Plantejar la creació una deducció a la quota íntegra estatal de l'IRPF per despeses en custòdia de fills i persones dependents a càrrec equivalent al 15% de les esmentades despeses, amb el límit de 142 euros anuals per declaració.

4) Proposar la creació dels mecanismes necessaris perquè els vidus i vídues en actiu declarin, en l'IRPF, els ingressos en concepte de Pensió de Viduitat a part de la declaració dels propis rendiments de treball.

5) Plantejar la introducció de mesures en l'IRPF tendents a disminuir la pressió fiscal de les pensions de viduitat, a través de l'establiment o bé d'un barem específic de tipus impositius per a la pensió de viduitat, adequat en funció de cada pensió i situació familiar de les persones físiques d'aquest col·lectiu, o bé d'una desgravació específica.

6) Crear una deducció a la quota íntegra autonòmica per despeses en custòdia de fills i persones dependents a càrrec equivalent al 5% de les esmentades despeses, en l'impost sobre la Renda de les Persones Físiques, amb el límit de 47 euros anuals per declaració.

ÀMBIT 2: ATENCIÓ SOCIO SANITÀRIA

1. Diagnosi

L'increment de l'esperança de vida ens porta, entre altres aspectes, el fort increment de les simptomatologies associades a la senilesa, com és el cas de l'Alzheimer. Per fer front a aquesta creixent demanda social, el Departament de Benestar i Família ha de treballar conjuntament amb les administracions locals a fi de crear centres adreçats als processos de senilesa com són els centres de dia o les residències. Igualment s'han de crear línies de suport als familiars de les persones malaltes, que tenen un doble patiment.

Les obres previstes per a la construcció de centres sociosanitaris, quan estiguin acabades, sumades a les existents cobriran un percentatge molt baix de les necessitats reals. No hi ha prou habitatges tutelats ni centres de dia, i la dedicació de la Generalitat a l'atenció domiciliària, tot i que gran part depèn dels ajuntaments, és insuficient i poc ambiciosa: com sempre, la Generalitat no delega competències amb recursos, sinó que espera que siguin les administracions més properes a la ciutadania els que se'n facin càrrec, com en el cas de l'ensenyament 0-3.

Per això és necessària la realització d'un mapa de recursos i d'un pla de finançament quinquennal, conjuntament entre el Departament de Benestar i Família i les corporacions locals, que respongui a les necessitats reals de la gent gran dependent del país: residències, l'atenció domiciliària (SAD), habitatges tutelats, centres de dia, etc.

El sector de la població major de 65 anys és un dels més importants quant a l'actuació dels serveis socials, el més nombrós quantitativament i el que té dèficits molt importants des del punt de vista de la garantia d'accés a més i millors serveis d'assistència

sociosanitària. Perquè viure més anys és un gran avenç, però no comporta sempre viure'ls amb la qualitat de vida adequada: l'envel·liment comporta més dependència i més necessitats, que es preveu que siguin creixents. Les administracions no només han de treballar per cobrir les necessitats actuals, sinó també les que es preveuen en un futur més proper. I aquestes necessitats no es poden acarar sense una planificació adequada i coordinada des de la iniciativa principalment pública, perquè la intervenció pública és feble i tendeix a desviar cap a la iniciativa privada i cap a les famílies les seves funcions i els costos que se'n deriven.

Perquè ara per ara l'atenció de les persones grans dependents recau majoritàriament en les famílies, concretament en les dones. I això comporta desgast personal i derivacions en la salut d'aquestes persones cuidadores. Un exemple són les dades que aporten Mercè Boada i Lluís Tárraga en el llibre *Alzheimer*, la memòria està en los besos, segons els quals només un 30% dels pacients reben l'atenció en residències i xifren entre un 60 i un 70% els familiars que en tenen cura que pateixen trastorns psíquics. En aquest sentit, i per extensió per als familiars que tenen cura de persones amb problemes de salut mental o amb discapacitacions que les fan dependents, cal construir centres de curta estada que permetin un "descans" a les persones que en tenen cura.

2. Objectius

1) Garantir que la gent gran podrà viure a casa seva, en condicions dignes, mentre que el seu nivell de dependència els ho permeti.

2) Adequar l'assistència sociosanitària als processos de senillesa.

3. Mesures

1) Realitzar un pla que estudiï les necessitats actuals i les emergents derivades de l'envel·liment de la població catalana per crear les estructures i els recursos necessaris per a la nostra gent gran.

2) Incrementar les inversions en recursos socials per a la gent gran, ja que els recursos destinats a Catalunya estan molt per sota dels paràmetres mitjans de la UE.

3) Crear una xarxa de servei d'ajut domiciliari, coordinadament entre el Departament de Benestar i Família i les administracions locals, a fi d'arribar al 15% de les persones majors de 65 anys.

4) Ampliar la cobertura que dona el Servei d'atenció domiciliària de les necessitats de la gent gran que viu a casa seva, en aspectes com la bugaderia, els menjar a domicili, la companyia, etc.

5) Establir indicadors de qualitat del servei d'atenció domiciliària (SAD) que ha de ser la peça central de l'atenció a la gent gran.

6) Garantir una xarxa de pisos tutelats o de residències per a aquelles persones que tinguin un nivell alt de dependència.

7) Millorar les infraestructures assistencials, pel que fa a residències geriàtriques i centres de dia públics.

8) Adreçar a les persones amb més dependència a recursos com els centres de dia, pisos tutelats o residències, atansant-nos a les ràtios de la UE.

9) Garantir la qualitat de les residències a partir del control d'estàndards de qualitat i millorar els sistemes d'inspecció de les residències geriàtriques.

10) Realitzar conjuntament amb els ajuntaments un pla de recursos i un pla de finançament quinquenal que respongui a les necessitats reals de la gent gran (residències, atenció domiciliària, habitatges tutelats, centres de dia...).

11) Implantar definitivament les ABS reformades en tots els municipis, a fi de millorar l'assistència sanitària a la gent gran.

12) Crear centres de curta estada per a malalts, a fi que els familiars que en tenen cura puguin gaudir d'un temps lliure anual.

13) Elaborar plans d'actuació per a la gent gran que siguin integrals des de cada administració i per tant estiguin coordinats entre els diferents Departaments de la Generalitat implicats (Benestar i Família, Sanitat, Treball, Cultura) i en el cas dels ajuntaments per les diverses regidories.

ÀMBIT 3: PARTICIPACIÓ I LLEURE

1. Diagnosi

El Govern de la Generalitat i les administracions locals, han de potenciar la participació de la gent gran, tant en les activitats específiques del seu col·lectiu, com en aquelles d'àmbit general. Igualment han de potenciar les activitats intergeneracionals especialment amb els col·lectius més joves.

Tots aquests reptes s'han d'encarar perquè la gent gran pugui participar activament en la vida social, perquè les necessitats bàsiques estàn cobertes. I fer-ho especialment en la vida participativa, en les activitats formatives, activitats físiques i esportives, de manera normalitzada i propiciant l'intercanvi generacional.

La gent gran ha de poder disposar de casals o de centres de dia no solament com a simple lloc d'estada, sinó com a dinamitzadors de l'activitat especialitzada que reforci les seves capacitats i potenciï la seva participació en el seu entorn social.

2. Objectius

1) Facilitar que la gent gran pugui ser activa i participativa, en funció de les seves capacitats

2) Garantir a la gent gran les seves vacances, amb una gestió transparent i de qualitat.

3. Mesures

1) Crear un sistema propi de viatges adreçats a la gent gran, substituint l'actual IMSERSO. Mentre que aquesta estructura no es creï, la Generalitat haurà de reclamar aquesta competència a fi de millorar els barems d'adjudicació de places, amb una visió més social (ajudant, en funció dels nivells de renda i de les pensions que es percebin, els col·lectius més desfavorits) i amb més transparència (publicació de la concessió de places).

2) Potenciar la pràctica de l'esport per a la gent gran, amb l'objectiu de mantenir la seva condició física i l'aspecte de relació i d'integració social que comporta.

3) Implicar la gent gran en la vida quotidiana i especialment en la vida activa participativa i amb activitats formatives.

4) Potenciar els canals de participació de la gent gran que han de ser normalitzats, implicant preferentment l'intercanvi generacional.

Repte 4. Afavorir l'autonomia i integració de les persones amb discapacitat

L'any 2002 a Catalunya hi havia 284.774 persones que patien algun tipus de discapacitat. La seva distribució segons el tipus de disminució correspon a

170.543 discapacitats físics, 35.745 discapacitats psíquics, 42.540 malalts mentals, 23.393 persones amb disminució visual i 11.727 discapacitats auditius.

Per edats, de 0 a 16 anys hi ha 12.507 persones amb disminució, entre 17 i 64 anys trobem 168.490 persones i de més de 65 anys hi ha un total de 103.777 persones.

Actualment la nostra societat ha evolucionat prenent un únic model vàlid per a totes les persones, sense tenir en compte els diferents col·lectius que estan limitats per alguna discapacitat. El funcionament de la nostra societat no fa gens fàcil la normalització de la seva activitat en els àmbits que els afecten (barreres arquitectòniques, ensenyament, integració laboral, integració social...), malgrat les campanyes de sensibilització i les mesures de l'administració per a la integració i la modificació de les estructures que la dificulten.

Les persones amb discapacitat tenen els mateixos drets que la resta de la ciutadania i, per tant, cal possibilitar que puguin gaudir d'una qualitat de vida adient, exigint la igualtat d'oportunitats pel que fa l'accés als serveis públics, a l'educació, a l'ocupació, a les noves tecnologies, al sistema sanitari, a l'oci, a l'esport... És conegut l'incompliment de la LISMI en moltes de les seves disposicions, especialment pel que fa al món del treball, a la integració social i a la supressió de barreres arquitectòniques i de comunicació.

Totes aquestes traves amb què es troben les persones amb discapacitat provoquen que sovint es vegin abocades a patir nivells baixos d'educació i ocupació, fet que comporta que ser discapacitat predisposi a la pobresa.

Pel que fa a les prestacions sociosanitàries, tan necessàries en aquest col·lectiu, es mostren del tot insuficients, cosa que fa que sovint sigui la família qui assumeixi la major part del cost de la cobertura assistencial. Per exemple, trobem una greu mancança de places residencials, habitatges tutelats, servei d'atenció domiciliària...

Per elaborar polítiques orientades al col·lectiu de persones amb discapacitat és necessari adoptar una perspectiva integral i transversal que ens condueixi a actuacions globals que permetin la seva integració social.

ÀMBIT 1: ACCESSIBILITAT I SUPRESSIÓ DE BARRERES

1. Objectius

1) Facilitar l'accés normalitzat de les persones amb discapacitat a la realització d'activitats o serveis bàsics com ara l'educació, la sanitat, el treball o la cultura.

2) Garantir els recursos de suport comunitari necessaris per poder participar, com la resta de ciutadans, en la vida econòmica, social i cultural de la comunitat.

3) Vetilar pel compliment de la normativa vigent en matèria d'accessibilitat.

2. Mesures

1) Elaborar un Pla d'accessibilitat per a persones amb discapacitat, de supressió de barreres arquitectòniques, d'accés a la comunicació i de mobilitat.

2) Fer complir la Llei del Parlament de Catalunya de supressió de barreres arquitectòniques: barreres sòniques, guais homologats, etc.

3) Estudiar les necessitats dins del territori metropolità per tal de poder donar cobertura amb transport especial a una part del col·lectiu de persones discapacitades.

4) Implantar a totes les biblioteques públiques un sistema de telulupes i escàners galileus, així com incrementar els enregistraments sonors de llibres per tal de facilitar l'accés de les persones cegues a la cultura.

5) Fomentar l'accés a la cultura, espectacles públics, adaptació de les biblioteques al llenguatge Braille, ordinadors sonors, etc.

6) Fomentar l'accessibilitat a internet per part de persones amb discapacitats físiques i sensorials.

7) Millorar l'audibilitat als espais públics, parcs, espais oberts, etc.

8) Garantir els serveis d'interpretació de signes o lectura labial a fi de facilitar l'accés de la població amb deficiència auditiva als serveis d'ús quotidià o habitual, serveis de salut, escoles esport, etc.

9) Fomentar que en l'organització de qualsevol

activitat es tingui en compte que ha de poder ser accessible per a les persones amb disminució.

10) Incorporar traductors de signes i fax en les àrees bàsiques de salut.

11) Impulsar que en els serveis públics hi hagi personal coneixedor del llenguatge de signes.

ÀMBIT 2: PRESTACIONS I SERVEIS

1. Objectius

1) Garantir la prestació de serveis socials a aquelles persones amb discapacitats psíquiques, físiques o sensorials.

2) Garantir serveis alternatius als serveis residencials per fer possible que la persona amb discapacitat puguin continuar vivint a casa seva i en el seu entorn, la qual cosa incrementa la seva qualitat de vida.

2. Mesures

1) Incrementar dels ajuts a les famílies i nuclis de convivència amb persones discapacitades o dependents.

2) Canviar en el sistema de prestacions a les persones amb discapacitat, de manera que no depengui del pressupost anual, sinó de les necessitats de l'usuari, en funció dels barems econòmics (adaptació de l'habitatge, vehicle eines de treball, etc.).

3) Crear centres de contenció de curta estada per a les persones amb disminució psíquica.

4) Crear residències de curta estada per a les persones amb disminució psíquica, a fi de tenir present el descans familiar.

5) Ampliar el nombre de les places residencials.

6) Incorporar psicòlegs als equips de les àrees bàsiques de salut.

7) Actualitzar el cens de persones amb discapacitat.

8) Estandarditzar la prestació del servei.

9) Garantir les places d'escoles bressol per als nens amb discapacitat, les famílies dels quals ho sol·licitin.

10) Prioritzar el servei d'ajuda a domicili per a les persones amb discapacitat.

11) Implantar la figura de l'assistent/a personal per a les persones amb dependència perquè puguin accedir a la xarxa de serveis ordinaris i realitzar activitats.

12) Crear una prestació econòmica destinada a la persona amb disminució, per tal de sufragar la despesa que suposa la contractació d'un assistent personal.

13) Impulsar les iniciatives d'habitatges normalitzats per a totes les persones amb discapacitat, evitant institucionalitzar les que tenen més necessitat de suport.

14) Promoure habitatges tutelats i adaptats per a persones amb diferents tipus i graus de discapacitat.

15) Preveure la reserva d'habitatge dins el pla de promoció pública per a les persones amb discapacitat o famílies amb algun membre amb discapacitat.

16) Reconeixement dels malalts al·lèrgics alimentaris com a deficiència alimentària amb necessitats de recursos a ensenyament, sanitat i benestar social.

ÀMBIT 3: INTEGRACIÓ LABORAL

1. Objectius

1) Promocionar l'accés de les persones discapacitades a un lloc de treball.

2) Revisar les polítiques que dificulten l'accés al treball integrat de les persones amb discapacitat en el mercat laboral ordinari.

3) Implementar les polítiques d'inserció laboral, amb l'objectiu d'orientar a les persones del col·lectiu cap a situacions més idònies en relació a la seva capacitat i situació personal.

4) Vetllar pel compliment de la Llei 13/1982, de 7 d'abril, d'integració social dels minusvàlids (LISMI).

2. Mesures

1) Fomentar la inserció laboral de les persones amb discapacitat amb perspectives de futur per mitjà d'una regulació específica.

2) Facilitar suport a les empreses en l'adaptació dels llocs de treball, a fi d'evitar discriminacions.

3) Acomplir els percentatges de l'oferta pública de treball.

4) Potenciar els programes de cogestió del treball.

5) Reformar la Llei d'inserció laboral.

6) Incrementar les dotacions destinades a la inserció laboral.

7) Incorporar les persones amb discapacitat psíquica a la prestació de la Seguretat Social, amb deures i avantatges.

8) Posar les bases necessàries per fer efectiva l'obligació de l'Administració de la Generalitat de tenir un mínim d'un 2% de persones amb discapacitat del seu personal.

9) Col·laborar amb les administracions locals i amb les empreses privades perquè facin efectiva la reserva dels llocs de treball per a persones amb discapacitat.

10) Promoure una campanya de sensibilització entre els empresaris, per tal que assumeixin l'obligació que els marca la LISMI.

11) Realitzar l'avaluació de l'aplicació de la Llei 13/1982, de 7 d'abril, d'integració social dels minusvàlids (LISMI) a Catalunya.

12) Donar suport a les entitats que treballin en la promoció i integració de les persones amb discapacitat.

13) Incrementar els ajuts i subvencions adreçats a la formalització de convenis de cooperació amb associacions, fundacions i altres entitats sense ànim de lucre que tenen com a objecte l'ajut a les persones amb discapacitat.

Repte 5. Donar suport a les unitats familiars

1. Diagnosi

La família continua sent, per a bona part de la població, el primer cercle d'afecte personal, d'identitat cultural i nacional i també de solidaritat econòmica i humana. És doncs, el primer àmbit de vida, el més proper, el més immediat, l'espai privilegiat per a la intimitat i la privacitat, la fortalesa per a la protecció i el refugi. Naturalment, hem de saber apreciar els

canvis culturals i socials produïts als nostres temps en les relacions entre persones i en els vincles lliures que estableixen entre elles. Per això no podem sostenir un enfocament estàtic de la família, a partir del model convencional que sempre hem conegut, sinó que, conservant-ne els valors positius heretats, hem de mantenir una visió dinàmica dels vincles humans, respectuosa també amb les noves realitats familiars dels nostres dies: persones separades o divorciades, parelles de fet amb canalla o sense que han escollit lliurement l'altra persona i aquesta forma de vida, unitats monoparentals amb un sol dels progenitors o adults amb menors al seu càrrec, gent que viu sola...

Avui són les dones i els homes, els infants i els joves, la gent gran pertanyent als sectors socials més dèbils, des del punt de vista econòmic, aquells que tenen unes dificultats més grans per poder canalitzar una vida de família amb la màxima qualitat i dignitat possible. La prolongació del període d'escolarització obligatòria, les dificultats per poder trobar una feina i que, a més, estigui vinculada als estudis realitzats, la precarietat de les condicions laborals, el cost elevat del lloguer o compra de pisos, són factors diversos que produeixen l'ajornament d'una opció pròpia de vida familiar. Les càrregues familiars han augmentat en la mesura que els joves han vist envellir l'edat d'abandonament del domicili familiar dels seus progenitors, circumstància que ha provocat també que es retardés l'accés a la primera i sovint única maternitat i paternitat.

Malgrat la incorporació de la dona al món laboral, subsisteix el seu paper de doble treball real -profesional i domèstic- mentre s'incrementen les despeses per l'atenció a la gent gran de la pròpia casa, coincidint a cops amb la pèrdua del lloc de treball per part de persones adultes en plena capacitat física i mental per a la feina o amb la convivència amb joves a l'espera de la seva primera ocupació professional, però mentrestant sostinguts econòmicament pels seus familiars. Aquesta funció de solidaritat econòmica -per satisfer les necessitats bàsiques com ara alimentació, vestit i sostre- així com de solidaritat humana -en cas de malaltia o, ben sovint, per tenir cura de canalla petita o de persones amb discapacitats diverses- fa que l'estat s'estalvi molts recursos públics, més encara en països mediterranis com el nostre on la família apareix amb un grau de cohesió ben elevat.

La insuficient política de suport a les famílies a Catalunya fa especialment important, a l'hora de plantejar-se ajudes a les unitats familiars, l'experiència d'altres països europeus on des de fa diverses

dècades existeixen aquest tipus de polítiques i d'acions de govern.

La despesa en protecció social a Catalunya ha disminuït durant els anys noranta, passant de representar el 18.8% del PIB el 1991 al 17.5% el 1999. Per contra, en el mateix període, en la mitjana de la UE la proporció de despesa en protecció social va augmentar d'un 26.5% a un 27.6% del PIB. Aquesta diferència no es deu només a que el PIB hagi crescut a Catalunya més ràpidament que a la mitjana de la UE, sinó també al fet que l'augment de la despesa social per càpita hagi estat menor a casa nostra que a la UE durant la dècada dels noranta. Com a conseqüència, la despesa diferencial entre Catalunya i la UE s'ha incrementat en lloc de reduir-se.

En aquest context, la despesa dedicada a ajudes familiars és també molt baixa, un 0.4%, quan la mitjana europea és del 2.2%. En relació als serveis d'ajuda a les unitats familiars, Catalunya té un nivell molt baix de cobertura d'escoles bressol per a infants de 0 a 3 anys, essent un dels més baixos de la UE. En comparació amb el 44% de Dinamarca, el 40% de Suècia o el 23% de França, només el 9% dels infants menors de 3 anys tenen una plaça en una escola bressol pública.

Pel que fa als serveis d'atenció domiciliària per persones grans, Catalunya té un dels nivells més baixos de cobertura ja que només un 2.5% dels majors de 65 anys reben aquest tipus de servei. Aquesta dada queda molt per sota d'altres països de la UE com ara Finlàndia, amb el 24% dels majors de 64 anys coberts, Suècia i Dinamarca amb un 17% i Noruega amb un 14%.

Tot això provoca que sigui realment difícil conciliar vida familiar i laboral i, per tant, Catalunya registri una baixa fecunditat que a l'any 2001 va ser de 1.32 fills, situant-se com a un dels índexs de natalitat més baixos de tota la UE.

Pel que fa d'altres països europeus, les famílies amb ingressos baixos i un infant de tres anys i les famílies monoparentals amb infants són millor tractades a França i el Regne Unit que als altres països. Dins el segment de població amb ingressos més elevats, Dinamarca i França són els estats més generosos amb les famílies monoparentals; Bèlgica i Luxemburg donen suport fonamentalment a les famílies nombroses biparentals, i l'Estat espanyol, Grècia, Irlanda i Portugal són els estats que menys aporten a les famílies, segons aquestes variables.

Sobre els avantatges fiscals per cònjuges i

infants, l'impacte més fort pel primer fill es dona a Dinamarca, seguida per Bèlgica. Pel que fa a les famílies amb dos fills, França presenta l'impacte més fort, seguida de Bèlgica i Dinamarca, lluny de la resta de països. Amb les famílies amb tres fills es repeteix la successió, tot i que la diferència amb els altres països és encara més gran. L'Estat espanyol, si bé amb dades no comparables, se situaria entre els estats que ofereixen menys avantatges.

A Dinamarca, Luxemburg, Alemanya, França i els Països Baixos, la quantitat percebuda en concepte de prestacions familiars (maternitat i prestacions socials) per habitant era superior a la mitjana europea a principis dels anys noranta. Bèlgica, Irlanda i el Regne Unit estaven a prop de la mitjana; i l'Estat Espanyol, Grècia, Itàlia i Portugal estaven força per sota de la mitjana europea.

A la Unió Europea les famílies monoparentals tenen un pes importantíssim en la societat. A l'Estat francès representaven un 16'2% el 1991 i a l'Estat espanyol es calculava, en el mateix any, que arribaven al 8'6%. A Catalunya el nombre de famílies monoparentals a càrrec de mares soles era, el 1996, de 156.185 i a càrrec de pares només 40.887. Cal tenir en compte que el 1999 hi havia una mitjana del 18'4% de naixements fora del matrimoni i que la població vídua representa un 13'7% de la societat catalana (un 11'1% són dones).

Els nuclis que depenen d'un sol cap de família és per diverses raons: separacions, viduitat, mares solteres... De la mateixa manera els nuclis familiars monoparentals tenen una sèrie de dificultats afegides per a una certa normalitat social, ja que no és possible la corresponsabilitat dels treballs en l'àmbit domèstic i de cura dels altres, fet que dificulta també l'accés al treball remunerat, tenint en compte també que en el cas de les dones, que són majoria, els salaris són més baixos i les dificultats per a l'accés al mercat de treball més nombroses. Per aquestes diverses raons la renda d'aquests nuclis sol ser d'una mitjana més baixa que la resta de nuclis familiars.

Pel que fa a les famílies nombroses, a Catalunya n'hi ha més de 105.000 i el nombre total de persones que componen aquestes unitats familiars és d'aproximadament unes 738.000.

És per tot l'exposat que una política de suport a les famílies hauria d'incidir en:

- Augment de la natalitat. Les polítiques per augmentar la natalitat no poden ser mai per si mateixes una qüestió d'estat, de nació. Cal creuar-les amb les rendes econòmiques.

- Els joves. Mesures per afavorir la sortida de la llar familiar d'origen.
- Les llars unipersonals. Majoritàriament de dones grans, una de les franges socials on la pobresa avança més.
- Les llars monoparentals. Majoritàriament femenines, amb rendes baixes i infants sota les seves responsabilitats.

Una política d'esquerres per a les famílies, unes propostes progressistes per a les unitats familiars diverses, han d'incloure tots els àmbits de la vida susceptibles de ser millorats a benefici de les persones, amb l'objectiu final que la vida sigui una experiència gratificant i apassionant i no pas una cursa d'obstacles i frustracions permanent. Una política pensada per a les famílies, a Catalunya, només serà efectiva si es concreta en mesures legislatives, institucionals i pressupostàries relatives a la sanitat, a l'economia, al treball, a l'ensenyament i l'atenció infantil, a l'habitatge i l'urbanisme, als serveis socials, al medi ambient o a la cultura i al lleure.

2. Objectius

- 1) Potenciar la família com a xarxa bàsica de cohesió social.
- 2) Reduir els obstacles perquè tothom pugui tenir el nombre de fills desitjat.

3. Mesures

- 1) Modificar l'actual consideració d'unitats familiars, que inclourà:

a) els matrimonis amb fills o sense, en tant que institucions que donen lloc a un vincle jurídic i que originen una comunitat de vida.

b) les unions estables d'un home i una dona, amb fills o sense, ambdós majors d'edat, que, sense impediment per contraure matrimoni entre si, hagin viscut junts un període de dos anys o hagin acreditat aquesta convivència de la manera que s'estableixi legalment.

c) les unions formades per persones del mateix sexe que convisquin de manera estable i manifestin la voluntat de constituir-se en la forma que es preveu legalment.

d) les relacions de convivència de dues o més persones en un mateix habitatge habitual i que comparteixen, amb voluntat de permanència i d'ajuda mútua, les despeses comunes o el treball domèstic, o ambdues coses.

e) les relacions de convivència constituïdes a partir de l'acolliment d'una persona o una parella gran per part d'una altra persona o d'una parella més jove,

que l'accepta en condicions semblants a les relacions entre ascendents i descendents.

2) Fer aplicables a totes les unitats familiars les disposicions del Codi de Família i, especialment, les normes:

a) que limiten la disponibilitat de l'habitatge familiar,

b) de la fixació dels deures del pare i de la mare envers els fills i filles

c) del favor filli

d) de la disponibilitat de substituir la intervenció judicial per l'acord de 2 parents més pròxims del fill o filla per resoldre els desacords ocasionals del pare i la mare,

e) de la prevalença d'aquests últims en la delació de la tutela, respecte a la judicial.

3) Establir un seguit de prestacions econòmiques de suport a les famílies, amb els següents criteris:

a) una prestació econòmica universal per infant a càrrec menor de 6 anys, ampliable fins a 8 anys en el cas de famílies nombroses. La quantia d'aquest ajut es podrà incrementar en el cas de famílies monoparentals i nombroses i en cas de fills/es amb discapacitat.

b) una prestació econòmica universal per naixement o adopció. L'import s'incrementarà successivament a partir del segon fill i en cas de part múltiple o fills/es amb discapacitat

c) una prestació econòmica universal per persona amb dependència a càrrec.

4) Ampliar les ajudes per a l'adopció i l'acolliment d'infants.

5) Establir ajudes per a l'aplicació de tècniques de reproducció assistida.

6) Establir les següents deduccions en el tram autonòmic de l'IRPF:

a) 350 euros per fill/a nascut durant l'exercici.

b) De la quota íntegra de l'impost sobre la renda de les persones físiques pot aplicar-se una deducció: pel 1r i 2n fill/a menors de 18 anys o menors de 23 quan realitzin estudis reglats o estiguin en situació d'atur, que convisquin amb el o la declarant; pel 3r i ulteriors fills/es menors de 18 anys o menors de 23 anys quan realitzin estudis reglats o estiguin en situació d'atur, que convisquin amb el o la declarant. 1r i 2n fills a 250 euros 3r i ulteriors a 350 euros.

c) De la quota íntegra de l'IRPF pot aplicar-se una deducció equivalent al 15% de les quantitats abonades per concepte de custòdia de fills durant l'exercici.

d) De la quota íntegra de l'IRPF pot aplicar-se una

deducció de 350 euros per cada persona de més 65 anys a càrrec.

e) Fins la introducció de la gratuïtat de tots els llibres de text i de la resta de material escolar assimilables d'ús obligat per a l'alumnat de l'ensenyament obligatori, de la quota íntegra de l'IRPF pot aplicar-se una deducció equivalent al 10% de les despeses per a l'adquisició de llibres escolars realitzades pel subjecte passiu.

f) Deduccions per facilitar l'accés a l'habitatge incloent l'adquisició o el lloguer de l'habitatge habitual. Aquestes deduccions seran universals i s'aplicaran a famílies nombroses, joves menors de 32 anys, aturats de llarga durada, persones amb discapacitat i vidus/es de 65 anys o més.

7) Equiparar les adquisicions mortis causa per la successió entre persones que mantenen una relació paternofilial de fet als efectes de l'impost sobre successions, a les quals correspondrien per als descendents i adoptats o ascendents i adoptants. Es consideren relacions paternofilials de fet les relacions que s'estableixen entre una persona i els fills del seu cònjuge o de la seva parella estable.

8) Establir reduccions en aquells preus regulats que siguin competència del Govern i dels ajuntaments, tenint en compte el nombre de membres de la unitat familiar i altres col·lectius específics que sigui necessari protegir com ara famílies nombroses, gent gran i persones amb dificultats.

9) Fixar exaccions i bonificacions en taxes i preus públics que siguin competència de la Generalitat o dels ajuntaments per tal de protegir les unitats familiars. Aquests descomptes o bonificacions se centraran preferentment en els serveis socials, el transport públic i els béns bàsics de consum, el subministrament dels quals constitueixi una prestació del servei públic.

10) Aplicar per part de l'administració local descomptes en l'IBI, l'impost de circulació i transport públic, entre d'altres.

11) Satisfer les necessitats de places de l'ensenyament de 0-3 anys en la xarxa pública.

12) Adaptar els horaris i el calendari de les escoles bressol i dels centres d'ensenyament a les necessitats de la vida familiar i laboral.

13) Establir activitats complementàries i extraescolars.

14) Introduir la gratuïtat de tots els llibres de text

i de la resta de material escolar assimilables d'ús obligat per a l'alumnat de l'ensenyament obligatori.

15) Ampliar les dotacions de beques i ajuts per a tots els nivells de l'ensenyament.

16) Implementar programes per la millora de l'atenció als menors i la prevenció de l'absentisme escolar.

17) Ampliar la política de subvencions de les despeses de llar d'infants per a famílies en determinades situacions de necessitat social.

18) Fer possible que tots els treballadors/es disposin de l'oportunitat de conciliar la vida familiar i la laboral mitjançant l'actuació sobre els permisos de maternitat-paternitat i les excedències i reduccions de jornada de treball per cura de menors i de familiar amb dependència a càrrec.

19) Establir ajudes per afavorir l'excedència i la reducció de jornada de les persones treballadores per la cura de fills/es o familiars amb dependència que es concretarà en:

a) Prestació econòmica a la persona treballadora que s'aculli a l'excedència o a la reducció de jornada.

b) Subvenció a les empreses/entitats privades per a la contractació de persones treballadores que substitueixin aquelles que han optat per l'excedència o la reducció de jornada. Aquesta subvenció serà del 100% de la cotització empresarial a la Seguretat Social per contingències comunes, en una quantia equivalent a la diferència no subvencionada per l'Administració Central.

20) Introduir mesures de foment i suport a les empreses familiarment responsables.

21) Adaptar els horaris dels serveis públics a les necessitats de les unitats familiars, estudiant en cada cas concret la seva ampliació, modificació o flexibilització.

22) Endegar polítiques per fomentar el repartiment de responsabilitats entre homes i dones en l'àmbit de la llar.

23) Incrementar els ajuts i subvencions adreçats a la formalització de convenis de cooperació amb associacions, fundacions i altres entitats sense ànim de lucre que tenen com a objecte el suport a les unitats familiars.

2. Un país amb una sanitat pública, gratuïta, de qualitat i universal

Aquests darrers anys hem viscut en política sanitària una situació anòmla de preponderància de la cultura de la gestió per damunt de la cultura de la salut, agreujada pel mal finançament de la sanitat catalana.

En l'acció de govern ha destacat l'arbitrarietat i la manca de transparència i s'han succeït reformes organitzatives del sector sanitari sense comptar amb l'opinió de professionals ni usuaris. Així, s'han generat molts dubtes en relació a la separació entre finançament i provisió de serveis sanitaris que ens han dut a qüestionar-nos la seva repercussió favorable en la salut de la població. L'esbombat Model Sanitari Català pateix, en realitat, un finançament deficient, uns deutes acumulats monumentals i una gestió complexa i abocada a la ineficiència. El darrer sistema de finançament sanitari, integrat en el sistema de finançament general, va entrar en vigor al gener de 2002 i, tot i que representa una millora substancial respecte als sistemes anteriors, continua il·lustrat per un sistema de càlcul del nivell mínim de la despesa sanitària per a cada CA, fonamentat en paràmetres majoritàriament polítics; a més, un dels principis del sistema, la corresponsabilitat fiscal, esdevé pràcticament inoperant, atesa la limitada capacitat normativa (nül·la en el cas dels impostos especials) sobre les figures fiscals transferides. El deute acumulat del sistema sanitari català, a finals del 2002, assolí una xifra propera als 2.600 milions d'euros (quasi el 50 % del pressupost anual del Departament), però el més rellevant de tot era el seu ritme de creixement, que era superior al milió d'euros diaris (entre 360 i 480 milions d'euros anuals).

La despesa farmacèutica continua essent un dels principals components de la despesa sanitària pública (el 24 % del total), amb un creixement anual del cost mitjà per recepta del 8 % (i això en el període 1997-2001, quan es va aconseguir reduir el cost d'una forma notable respecte períodes anteriors), una taxa que no és comparable amb cap indicador general d'increment de preus.

S'ha generat, doncs, un sistema encarcerat, incapaç d'afrontar les noves realitats que es plantegen en matèria sanitària: l'envelliment de la població, la necessitat d'incrementar els recursos sociosanitaris, els nous fàrmacs i teràpies, l'augment de la prevalença dels trastorns de salut mental, el tractament sanitari de la nova immigració, les malalties minoritàries, etc. Realitats que el sistema sanitari públic hauria de ser capaç d'integrar.

El cas de les malalties mentals és un bon exemple de la manca de capacitat de resposta del nostre sistema sanitari. Les dades de què disposem demostren que no es tracta d'un problema menor. De fet, durant l'any 2001 els serveis de psiquiatria dels hospitals catalans van donar un total de 19.757 altes psiquiàtriques i els centres de salut mental van realitzar 865.226 visites.

L'Enquesta de Salut de Catalunya va detectar un 13,7% de la població de Catalunya afectada per trastorns de l'ansietat i una estabilització de determinats trastorns mentals greus, com són els trastorns psicòtics. Les depressions i les crisis d'angoixa són les malalties mentals de més prevalença i afecten un 1,5% de la població general. L'esquizofrènia i els trastorns obsessius afecten un 1% de la ciutadania i els trastorns bipolars, sovint infradiagnosticats, s'estima que són patits per un 0,8% de la població. Aquestes malalties no només provoquen greus problemes personals i socioeconòmics a les persones afectades, sinó que, a més, esdevenen un veritable risc d'emmalaltir per a l'entorn familiar i social més proper als malalts/es. La manca de suport adequat en forma de serveis, recursos i finançament públic per atendre d'una manera digna aquest col·lectiu de pacients provoca que, massa sovint, sobre els familiars hi recaigui una excessiva responsabilitat a l'hora de tenir cura dels malalts/es i que això els provoqui una pressió emocional continuada que, en molts casos, és difícil d'assumir. L'atenció deficient pot provocar que la malaltia mental es cronifiqui i empitjori, per la qual cosa totes les mesures que no s'adoptin de manera urgent col·laboren a un escenari encara més desco-

ratjador en un futur immediat, sobretot en aquells segments de població que només poden accedir al sistema públic de salut.

I no cal centrarnos en la manca d'agilitat del model per afrontar les noves realitats. Ens podem limitar a enumerar les problemàtiques de sempre. La gasiveria de l'Administració en la dotació de recursos materials i humans per a la sanitat pública ha fet que s'arrosseguin problemes tan vells com aparentment insolubles: la massificació de les consultes i el col·lapse dels serveis d'urgències, els retards en la realització de proves diagnòstiques o d'accés terapèutic a l'atenció especialitzada, les incomprendibles llistes d'espera (que s'allarguen o s'arronsen en funció del seu impacte mediàtic) o la creixent insatisfacció dels professionals amb la generalització progressiva de la síndrome del burn out. No sembla lògic que s'hagi de seguir denunciant el procés inacabable de reforma de l'atenció primària quan ja es constata la "reforma de la reforma" des del punt de vista de la titularitat de la gestió.

En aquest sentit, cal invertir la tendència actual a la privatització del sistema sanitari i apostar per una sanitat pública, universal, gratuïta i de qualitat sense prescindir de les aportacions d'entitats vinculades a l'administració local o la tradició mutualista del país.

Durant els mandats governamentals de CiU la sanitat pública no ha estat mai una prioritat i, en conseqüència, la situació de la sanitat catalana ha empitjorat. Fins i tot han convertit l'actual Llei d'Ordenació Sanitària de Catalunya (LLOSC) en una eina que és susceptible de lectures massa conservadores i retrògrades des del punt de vista social. Per tant, des d'ERC ens plantejem la necessitat de reformar l'actual aplicació de la LLOSC, així com la reforma estructural de l'Institut Català de la Salut, per tal de garantir el sistema sanitari públic català com a eina cabdal de justícia social i com a peça clau de l'estat del benestar.

Les infraestructures sanitàries a Catalunya representen el 10,8 % de totes les infraestructures sanitàries públiques de l'Estat espanyol, xifra molt inferior al nostre pes poblacional en aquest estat (el 15,5 %), amb una tendència clara al deteriorament de la posició relativa (al 1995 representaven l'11,3 % de totes les infraestructures sanitàries públiques). Aquest cas és particularment greu, si més no, per tres raons: en primer lloc, perquè pel seu propi caràcter, no hi ha cap raó territorial ni tècnica que justifiqui els diferencials de dotació capitativa; la segona raó és que aquestes infraestructures no són competència, a Catalunya, del govern de l'estat, però han estat vícti-

mes d'un sistema de finançament inadequat i d'una manca d'atenció per part del grup polític que ha tingut el Govern de la Generalitat des de la restauració de la institució. I la tercera raó és que aquesta manca de dotació en infraestructures sanitàries, principalment, ens aboca, com a societat, a la satisfacció per vies privades de la demanda sanitària, és a dir, al sobreesforç social.

El percentatge del PIB català dedicat a la despesa sanitària pública està al voltant del 3,8 %, inferior a la mitjana de l'Estat espanyol (5,4 %) i molt per sota de la mitjana dels països de l'OCDE. Per contra, la despesa sanitària privada de les famílies catalanes (27,8 % de la despesa total) és molt superior a la mitjana de l'Estat espanyol (21,3 %). Un 25 % de la població catalana està inclòs dintre del que s'anomena doble cobertura, és a dir, de la contractació privada de supòsits coberts teòricament per la sanitat pública.

Les propostes d'ERC pel que fa a la sanitat tenen l'objectiu de millorar l'anomenat "model sanitari català", mitjançant propostes que fomentin i prioritzin la qualitat del sistema sanitari públic. Aspirem, doncs, a dotar el nostre país d'un Sistema Sanitari que el dignifiqui, basat en el seu caràcter universal, equitatiu i gratuït. Volem una Sanitat pública ben finançada i ben gestionada, dissenyada amb la participació de professionals i usuaris, i controlada amb transparència pels poders públics; una Sanitat amb la voluntat ferma d'esdevenir un model adaptat a la nostra realitat nacional del qual ens en podem sentir corresponsables i satisfets. En definitiva, desitgem allò que, lamentablement, no tenim.

ERC donà suport a la LLOSC el 1990 i no s'oposà a la seva reforma posterior quan aquesta es plantejà. Actualment, però, estem convençuts de la necessitat de canvis legislatius profunds que garanteixin els objectius d'eficàcia, eficiència, transparència i servei, alhora que amb una clara modernització de les estructures es reforci el sistema públic, com a pal de paller i base del sistema sanitari català, de manera que la cultura de la salut torni a prioritzar-se com a element primer i fonamental, i es pugui acabar d'una vegada per totes amb l'endèmic problema del finançament de la sanitat i el monstruós deute acumulat pel sector.

L'augment de la participació en les activitats físiques a Europa i en particular a Catalunya és un fet. Aquest increment de la demanda és degut a diferents factors; prosperitat, augment del temps lliure i reconeixement dels efectes positius de l'esport en el benestar i la salut. Podem dir doncs, que l'esport té dos grans aspectes: la salut pública i el component social. Pel que fa a la salut pública, que és l'aspecte

que ens interessa desenvolupar en aquest context, l'esport per a tothom millora la condició física de les persones que el practiquen, contribuint a reduir els costos de sanitat, i per tant millora el rendiment i la productivitat, és a dir, el seu efecte econòmic és doble i permet assolir als que el practiquen bones condicions de vida. En aquest sentit, al 1998 la Comissió d'Esports de la Comunitat Europea declara que l'esport és l'únic element que compleix cinc funcions:

- **Funció educativa:** la pràctica esportiva és un excel·lent mitjà per assegurar un desenvolupament personal equilibrat.
- **Funció de salut pública:** la pràctica esportiva permet combatre certes malalties i contribueix a preservar la salut i la qualitat de vida.
- **Funció social:** la pràctica esportiva és útil per promoure una societat més tolerant, lluitar contra les situacions de racisme, violència, alcoholisme, toxicomania i permet recuperar persones que han estat fora del mercat laboral.
- **Funció cultural:** la pràctica esportiva ofereix la possibilitat d'arrelar, conèixer pobles, regions, altres trets culturals, protegeix el medi ambient...
- **Funció recreativa:** la pràctica esportiva ocupa una part molt important de l'oci i vetlla per la diversió personal i col·lectiva.

És per això que ERC proposa un seguit de mesures per al període 2004-2007, per tal de superar els següents reptes que són, al nostre entendre, els principals reptes als quals Catalunya ha de fer front en aquest camp:

1. **Avançar cap a una nova cultura nacional de la salut:** promovent el canvi de l'actual model sanitari basat en l'atenció a la malaltia per un de nou, centrat en la promoció de la salut; potenciant el vessant sociosanitari al sistema sanitari català, pel que fa als serveis d'atenció a la dependència, i incrementant l'oferta assistencial específica i fer-la més accessible; millorant i ampliant l'assistència sanitària específica de les dones; garantint l'accés efectiu a la xarxa pública de serveis de salut de les persones nouvingudes en les mateixes condicions que la resta de la ciutadania.

2. **Facilitar l'accés de les persones als serveis sanitaris:** apostant de manera decidida per l'Atenció Primària com a porta d'entrada al sistema sanitari i com a instrument resolutori de les patologies més prevalents entre la població catalana; millorant l'assistència hospitalària, la seva organització interna i el seu potencial investigador.

3. **Ampliar la cobertura del sistema públic de**

salut: realitzant el desplegament dels serveis de salut mental necessaris per a la cobertura del cent per cent de la població; adaptant la sanitat pública catalana als nous temps i a les noves demandes, amb la incorporació al sistema públic de noves prestacions, serveis i teràpies.

4. **Millorar la gestió i l'eficiència del sistema sanitari català:** defensant un model sanitari públic, universal i gratuït amb una unitat d'oferta, igual per a tothom, amb un caràcter equitatiu i de lliure accés per a tota la població, que conformi una sanitat pública i universal, sense exclusions per nivell de renda, ni per origen geogràfic, ni per cap altre motiu discriminatori; incrementant els recursos econòmics del sistema sanitari de Catalunya i reduint el dèficit sanitari; desenvolupant instruments de gestió que promoguin la distribució equitativa i eficient dels recursos humans i econòmics per obtenir la màxima qualitat del Sistema Sanitari, afavorint la descentralització, la transparència i la democratització del Sistema; racionalitzant la despesa farmacèutica per evitar que aquesta segueixi essent una partida exageradament elevada en el conjunt del pressupost de la Sanitat pública.

Repte 1. Avançar cap a una nova cultura nacional de la salut

ÀMBIT 1: UNA NOVA CULTURA DE LA SALUT

1. Objectius

1) **Promoure el canvi de l'actual model sanitari basat en l'atenció a la malaltia per un de nou, centrat en la promoció de la salut.**

2) **Impulsar una sanitat pública catalana arrelada a la nostra realitat nacional, sense interferències harmonitzadores per part del govern espanyol i amb la vista posada en una desitjable coordinació amb la resta de sistemes sanitaris europeus.**

3) **Treballar des d'una perspectiva sanitària contra les desigualtats i la marginació social per evitar els efectes negatius que produeixen en la salut de les persones.**

4) **Posar a la ciutadania com a centre/eix del nou model sanitari.**

5) **Assolir la màxima determinació de tothom per eradicar els maltractaments (de gènere, envers els infants, la gent gran, etc.) de la nostra societat.**

2. Mesures

1) Crear una Agència de la Salut Pública per a tot el territori català, que compregui totes les funcions que li són pròpies, i no una entitat limitada a la protecció de la salut, tot i respectant les competències existents dins l'àmbit municipal. Aquesta Agència ha de servir per afrontar la reforma i la modernització de la salut pública al nostre país, d'una manera global i no fraccionada.

2) Aplicar a Catalunya de forma decidida, dins l'àmbit de la salut laboral, les directives de la Unió Europea i els consells i recomanacions internacionals.

3) Desplegar una política específica catalana de salut laboral que en prioritzi els aspectes preventius i identifiqui i combati les causes dels alts nivells de sinistralitat que es donen al nostre país.

4) Fomentar la Cultura de la Salut entre la població escolaritzada de manera coordinada amb les administracions locals, per tal d'assegurar una bona educació sanitària i de promoció de la salut, posant un èmfasi especial en el coneixement dels riscos per a la salut lligats als hàbits individuals i col·lectius d'aquesta població diana.

5) Treballar des de l'àmbit sanitari contra la violència de gènere, assessorant les víctimes sobre els seus drets i assistint-les físicament i psicològicament.

6) Afavorir la humanització de les consultes mèdiques i d'infermeria, dotant-les del temps necessari i dels recursos humans perquè esdevinguin efectives. En aquest sentit, donem tot el nostre suport a la campanya "deu minuts per visita" en el camí d'adequar l'oferta del sistema sanitari públic a la seva demanda real.

7) Incrementar la catalanització de tot el Sistema Sanitari (tant públic, com privat) per tal d'evitar reduïdes de serveis aliens a la progressiva normalització cultural del país. Cal impulsar, doncs, l'ús real i el coneixement suficient de la nostra llengua dins del sistema sanitari català.

8) Fomentar la necessària coordinació entre l'àmbit sanitari i el social per avançar cap a la desitjable perspectiva bio-psico-social de la salut. Així, cal potenciar els recursos materials i humans per apropar els professionals de la salut mental i els treballadors socials als CAP i als Serveis hospitalaris que ho precisin, per abordar d'una manera conjunta el procés d'emmalaltir i l'esforç per guarir i reinserir socialment.

9) Afrontar d'una manera decidida el creixent fenomen de la dependència, individualitzant cada cas per valorar-ne la millor teràpia. Així, sense renunciar als recursos derivats dels serveis col·lectius ni al necessari increment de clíniques i institucions destinades a pal·liar les necessitats de les persones amb disautonomies severes, cal potenciar el paper dels professionals d'infermeria en l'atenció domiciliària i sanitària cap a aquest segment de la ciutadania.

ÀMBIT 2: PRÀCTICA ESPORTIVA I SALUT

1. Objectius

1) Promoure i estendre la pràctica esportiva de la societat catalana en totes les disciplines.

2. Mesures

1) Elaborar i posar en marxa polítiques i accions globals multisectorials que afavoreixin l'esport, amb la finalitat de millorar la qualitat de vida gràcies a l'augment de l'activitat i la forma física.

2) Promoure a tots els nivells la difusió i divulgació de material informatiu que expliqui els avantatges a curt i llarg termini d'una vida activa, tant des del punt de vista de la salut, com social i econòmic. Influir en els líders d'opinió, grups professionals i al públic mitjançant els canals de comunicació.

3) Promoure innovacions i experiències positives que involucrin clubs, organitzacions esportives. I mitjançant les activitats esportives, culturals i socials promoure les activitats físiques amb fins saludables.

4) Aprofitar els esports tradicionals o les activitats de recreació per promoure les activitats físiques adequades.

5) Vetllar per l'equilibri, fent que siguin activitats accessibles econòmicament, integradores, afavorint l'accés a discapacitats, i donar preferència a barris i poblacions desfavorides.

6) Investigar i mesurar els avantatges de fer activitat física, així com l'índex de participació.

7) Establir polítiques que prioritzin la pràctica esportiva de nens i joves.

8) Crear el Club Esportiu Escolar a totes les escoles públiques tant de primària com de secundària de Catalunya, que tindrà com a objecte fomentar la pràctica de l'activitat física i esportiva, fomentant valors

democràtics, d'integració, d'igualtat, civisme i respecte.

9) Fomentar que en totes les universitats públiques de Catalunya existeixi obligatòriament un Club Esportiu Universitari, que tindrà per objectiu la participació en competicions de caire universitari, així com fomentar la pràctica d'activitat física entre totes les persones relacionades amb el món universitari.

10) Crear la Federació Catalana d'Esport Escolar que aglutinarà a tots els clubs esportius escolars, i que tindrà una representació comarcal i nacional.

11) Crear la Federació de Clubs Universitaris, que serà l'en que aglutini tots els clubs universitaris de Catalunya, i que serà l'òrgan que els representi davant d'altres organismes. Tindrà com a objectiu l'organització d'actes i competicions entre els clubs i la participació d'esportistes catalans en campionats o trobades universitàries de caire internacional.

12) Desenvolupar la Federació Catalana d'Esport per a Tothom, que tindrà com a missió promoure i difondre la pràctica de l'activitat física entre els ciutadans i l'organització d'activitats de lleure i salut.

13) Posar en marxa l'Observatori de l'Esport Català, que tindrà com a missió conèixer hàbits, tendències i comportaments dels ciutadans de Catalunya pel que fa a la pràctica de l'activitat física i esportiva. Actuarà com un departament d'I+D pel que fa a propostes de millora i optimització del conjunt de la societat esportiva catalana.

14) Crear l'Institut Català de la Qualitat Esportiva, que serà l'encarregat de vetllar perquè tots els programes, actes, competicions, activitats i gestió d'equipaments es desenvolupin sota uns paràmetres mínims de qualitat. L'obtenció del certificat de qualitat suposarà una garantia pels ciutadans de Catalunya en la pràctica de la seva activitat física-esportiva.

15) Incentivar les empreses perquè els seus treballadors realitzin activitat física, fent-se càrrec totalment o parcial de les quotes o tarifes que aquests hagin abonat als llocs on realitzin activitat física, i per tant estudiar ajudes de tipus fiscal o similars.

16) Fomentar conjuntament amb Turisme de Catalunya, o organismes similars de caire local, la promoció d'activitats, campionats de caire internacional organitzades per a clubs i associacions i federacions catalanes. També difondre llocs d'interès natural que tinguin possibilitats de pràctica esportiva.

17) Fer un estudi que mancomuni instal·lacions esportives de manera que en un radi màxim de 25 quilòmetres tothom pugui realitzar les disciplines esportives més comunes. Aquest sistema ha de preveure i establir simultàniament l'optimització social i econòmica de la gestió.

18) Crear una pòlissa de responsabilitat civil per a tots els dirigents amateurs de clubs, associacions i federacions que els cobreixi davant de qualsevol incidència o accident.

ÀMBIT 3: MILLORAR L'ATENCIÓ A DETERMINATS COL·LECTIUS

1. Objectius

1) Millorar i ampliar l'assistència sanitària específica de les dones.

2) Garantir l'accés efectiu a la xarxa pública de serveis de salut de les persones nouvingudes en les mateixes condicions que la resta de la ciutadania.

3) Afavorir una millora en la prevenció i el tractament de les toxicomanies que faciliti la seva cura i la seva reinserció social.

2. Mesures

1) Garantir la formació per als i les professionals de l'àmbit sanitari sobre les diferències anatòmiques, histològiques, fisiològiques, bioquímiques i microbiològiques entre homes i dones, tot establint circuits de coordinació entre les diferents àrees implicades, per tal que siguin aplicables aquests coneixements d'una forma integral.

2) Elaborar un estudi per a la creació d'indicadors de salut que tinguin en compte els diferents factors (sociodemogràfics, laborals, econòmics, relacions socials, lleure, impacte de l'ús del temps...), que produeixen les malalties i els trastorns crònics més comuns a les dones.

3) Millorar els serveis de planificació familiar i anticoncepció, dotant-los de més personal i pressupost, així com potenciar l'assistència per a la interrupció de l'embaràs als centres públics.

4) Afavorir l'accés lliure de les dones joves als centres de planificació familiar i anticoncepció i serveis ginecològics.

5) Augmentar el nombre d'especialistes en els camps de malalties més freqüents del col·lectiu de

dones. Convocar, per primera vegada des de la creació de l'ICS, les places de ginecologia i obstetrícia assignades als CAP.

6) Implementar mesures específiques d'educació, especialment a l'adolescència, per tal de combatre l'aparició de trastorns del comportament alimentari, tals com l'anorèxia i la bulímia, que principalment afecten un percentatge elevat de dones.

7) Impulsar i dotar econòmicament el programa interdepartamental per lluitar contra la violència domèstica, amb atenció mèdica i psicosocial a les dones que la pateixin i formant el personal mèdic i sanitari per tal de propiciar una major implicació en la detecció d'aquest tipus de violència.

8) Formar personal específic destinat als CAP d'aquelles zones amb un percentatge més alt de persones immigrades, per tal d'atendre les següents funcions:

a) Reforçar la feina dels treballadors/res socials en tots aquells aspectes relacionats amb l'acolliment i la integració al sistema sanitari català de les persones immigrades.

b) Supervisar els programes sanitaris específics per a la població immigrada de manera no discriminatòria (vacunacions, tractament de patologies que específicament, encara que sigui de manera minoritària, es presenten entre el col·lectiu d'immigrants, com ara la detecció i tractament de la tuberculosi o el tractament del xarampió, seguiment de l'embaràs, planificació familiar...).

c) Fer de mediadors entre el sistema i les comunitats de persones immigrades que es puguin constituir (activitats informatives, educacionals, etc.), des d'una estratègia sanitària integral.

ÀMBIT 4: DROGODEPENDÈNCIES

1. Objectius

1) Afavorir una àmplia política participada de prevenció pel que fa a les dependències.

2) Reduir el consum de drogues legals.

3) Potenciar el vessant sociosanitari al sistema sanitari català, pel que fa als serveis d'atenció a la dependència.

4) Incrementar l'oferta assistencial específica i fer-la més accessible.

2 Mesures

1) Prioritzar la prevenció, especialment en els programes de salut escolar i en l'atenció primària.

2) Impulsar campanyes de sensibilització i d'informació als centres docents d'ensenyament primari i secundari, tant públics com privats concertats, tant a nivell de les i els mestres com del propi alumnat. Aquestes campanyes haurien d'incloure, com a mínim, informació sanitària, informació específica sobre les drogues les seves conseqüències, així com altres aspectes més socials i comunitaris.

3) Facilitar formació sobre les dependències per a pares i mares, a partir de les AMPA i centres cívics.

4) Endegar campanyes d'informació sobre les drogues legals i sobre les conseqüències sanitàries i socials del seu abús.

5) Explorar la despenalització progressiva de determinades substàncies addictives considerant la necessitat d'un ampli consens social i atenent a la condició de malalt del toxicòman. Harmonitzar les decisions que es prenguin en aquest sentit amb les que es puguin prendre en els estats més avançats de la UE.

6) Potenciar la línia de reducció dels danys tot promovent polítiques que:

a) impulsin models de recerca i apropament, en comptes de models d'espera als i les usuàries de la droga.

b) facin un esforç per tal d'adaptar-se a les necessitats de les i els usuaris de les drogues.

c) incrementin l'oferta assistencial i la facin més accessible.

d) ofereixin informació directa i alhora promoguin l'educació sanitària en aquest àmbit, adreçada sobretot als consums de menys risc.

e) apropin la problemàtica de la droga a la societat i alhora serveixin per prevenir les reaccions d'alarma social.

f) impliquin per part de les i els usuaris de la droga reconeixement de la relació entre el consum i els diferents tipus de danys i riscos que comporta.

7) Regular, facilitar i potenciar la creació de llars suport a persones que pateixen dependència.

8) Promoure un pacte amb el sector empresarial del món de l'oci per tal que actuï com a agent de prevenció i informació.

9) Dissenyar programes específics d'intervenció en zones de risc, més que plans generals.

10) Facilitar droga procedent de confiscacions a la població toxicòmana de tipus crònic, sota prescripció facultativa, i administrada en locals sota control de personal especialitzat.

11) Treballar amb la població penitenciària toxicòmana en mòduls especialitzats i aplicar el programa d'intercanvi de xeringues en els centres penitenciaris.

12) Facilitar xeringues estèrils i preservatius entre la població de risc per evitar l'intercanvi de xeringues usades i, amb aquestes dues mesures, evitar el contagi de malalties transmissibles per via sexual i sangüínia. Així mateix, facilitar la dispensació de metadona sota prescripció i control facultatiu.

13) Augmentar l'esforç en la prevenció, la detecció precoç i el tractament de les ludopaties.

14) Modificar la llei de venda d'alcohol en les benzineres de manera que no se'n permeti la venda en establiments d'autopista.

15) Potenciar la formació i el reciclatge dels professionals que atenen les drogodependències.

16) Millorar la interconnexió de la informació en la xarxa de serveis socials, garantint la confidencialitat externa, creant un banc de dades únic.

17) Afavorir el control, tractament i reinserció de les persones afectades per toxicomanies, especialment mitjançant el disseny i l'aplicació de programes específics de reinserció sociolaboral.

18) Potenciar les polítiques transversals en l'àmbit de la prevenció i tractament de les dependències i la implicació dels diversos departaments del Govern en aquestes, així com la col·laboració amb d'altres administracions, amb una especial atenció a l'administració local.

Repte 2. Facilitar l'accés de les persones als serveis sanitaris

ÀMBIT 1: ATENCIÓ PRIMÀRIA (ABS)

1. Objectius

1) Apostar de manera decidida per l'Atenció Primària com a porta d'entrada al sistema sanitari i

com a instrument resolutiu de les patologies més prevalents entre la població catalana.

2. Mesures

1) Potenciar la figura i les funcions del metge o metgessa de capçalera i adequar les plantilles a un màxim de 1.500 usuaris per Unitat Bàsica Assistencial, corregint si cal la ràtio a la baixa en funció de l'edat mitjana de la població assignada i de la utilització que se'n faci.

2) Eliminar definitivament, com marca la reforma de l'Assistència Primària, les assignacions poblacionals mitjançant "cartilles" que, encara ara, són susceptibles d'activitats qualificables d'irregulars.

3) Prendre les mesures necessàries perquè el personal mèdic d'atenció primària disposi d'un mínim de 10 minuts per visita.

4) Dotar els centres d'atenció primària dels recursos humans, materials i pressupostaris necessaris.

5) Afavorir l'autogestió progressiva de les ABS incentivant la corresponsabilització de professionals i usuaris en el seu funcionament.

6) Promocionar amb temps i recursos la investigació en aquest nivell assistencial entesa com a complement imprescindible per millorar-ne la qualitat i la funció social que l'atenció primària realitza.

7) Fer compatible la lliure elecció de metge per part dels usuaris amb càrregues assistencials similars pel que fa als professionals.

8) Implantar de manera definitiva la cita prèvia, la història clínica i la targeta individual sanitària per a cada usuari.

9) Modificar dels horaris en els centres d'atenció primària per una millor compatibilitat amb els horaris laborals de les famílies i els escolars.

10) Impulsar la promoció de la salut des de l'atenció primària, posant-hi els recursos necessaris perquè deixi de ser una funció testimonial i voluntarista.

11) Integrar a l'atenció primària la planificació familiar en el context de les consultes de ginecologia i obstetrícia. Realitzar la primera convocatòria d'aquestes places des de l'inici de la reforma de l'atenció primària.

ÀMBIT 2: ASSISTÈNCIA HOSPITALÀRIA I ESPECIALITZADA

1. Objectius

1) Millorar l'assistència hospitalària, la seva organització interna i el seu potencial investigador.

2) Millorar l'atenció sociosanitària i adaptar el sector assistencial a l'increment de la prevalença de les patologies cròniques i degeneratives.

2. Mesures

1) Impulsar un sistema únic de coordinació de les urgències sanitàries i les emergències mèdiques per a tot el territori català; cap persona d'aquest país no pot restar al marge d'aquest sistema únic per motius d'aïllament territorial o baixa densitat de població.

2) Implantar serveis d'urgències infantils específics a la xarxa d'atenció primària i hospitalària.

3) Introduir una ràtio màxima de 900 menors de 14 anys per pediatre i de 1.800 menors de 14 anys per infermera.

4) Potenciar el màxim de recursos i mesures possibles per disminuir les llistes d'espera:

- a) Incrementant la dotació pressupostària.
- b) Ampliant l'horari d'utilització dels quiròfans.
- c) Aplicant criteris d'incompatibilitat i adequant convenientment els salaris als estàndards de la UE.
- d) Monitoritzant periòdicament les llistes d'espera a nivell nacional per detectar-ne, amb la màxima celeritat, les possibles disfuncions i establir-hi les oportunes mesures correctores.

5) Augmentar el nombre de llits hospitalaris per a malalts crònics i terminals, així com les places en centres de curta estada, disminuint els entrebancs burocràtics que dificulten i retarden els ingressos.

6) Afrontar els reptes que plantegen les malalties minoritàries mitjançant:

- a) L'increment i el reforç de la investigació en relació a aquestes malalties.
- b) La garantia de subministrament a càrrec de la sanitat pública dels medicaments que necessiten aquests pacients.
- c) La millora de la informació i el suport que reben aquests malalts, així com difondre les malalties minoritàries als centres d'atenció primària i especialitzada.
- d) L'impuls de les unitats de referència per l'estudi, diagnòstic i tractament de les malalties rares.

7) Vetllar per tal que el tractament del dolor, com a element clau en el tractament de bona part de les patologies, sigui considerat com una prioritat.

Repte 3. Ampliar la cobertura del sistema públic de salut

ÀMBIT 1: SALUT MENTAL

1. Objectius

1) Realitzar el desplegament dels serveis de salut mental necessaris per a la cobertura del cent per cent de la població.

2) Facilitar una coordinació fluida amb el primer nivell assistencial i incrementar les plantilles d'acord amb els actuals nivells de demanda i les previsions a l'alça que pronostiquen totes les entitats científiques implicades.

3) Abordar les urgències psiquiàtriques amb el mateix grau d'exigència que la resta d'urgències mèdiques.

2. Mesures

1) Incrementar entre els anys 2004-2007 els recursos pressupostaris per tal de:

a) Ampliar el nombre de professionals destinats a l'assistència del col·lectiu de persones amb problemes de salut mental (psicòlegs/logues, psiquiatres, infermers/es, assistents socials, treballadors/es socials, educadors/es, monitors/es, terapeutes...). Quan l'espai físic ho permeti, es prioritzarà la ubicació d'aquests nous professionals en les ABS pertinents per afavorir-ne la seva accessibilitat.

b) Ampliar els recursos assistencials i sociosanitaris pel que fa a:

- i) Serveis especialitzats de suport a l'atenció primària a tot el territori.
- ii) Nombre de llits en unitats especialitzades: llits d'aguts i subaguts de psiquiatria en hospitals de segon i tercer nivell.
- iii) Llits de psiquiatria de mitjana i llarga estada (MILLE).
- iv) Recursos d'hospitalització específica psiquiàtrica infantil (URPI).
- v) Places en centres de salut mental infantil i juvenil (CSMU) i d'adults (CSM).
- vi) Places en hospitals de dia.
- vii) Places en centres de dia (serveis de rehabilitació comunitària).

- viii) Pisos tutelats, on es fomenti l'autonomia personal.
- ix) Residències de curta estada com recolzament a situacions familiars o personals puntuals.
- x) Serveis d'urgència psiquiàtrica domiciliària a tot el territori, tal com preveu el Pla de Salut Mental de Catalunya, especialment per a malalts/es amb trastorns mentals severos.
- xi) Centres d'aprenentatge, treball i relació social suficients a tot el territori on poder facilitar la integració i el camí cap a l'autonomia.
- c) Incrementar les prestacions destinades a les persones i a les famílies que es fan càrrec de persones que pateixen malalties mentals.
- d) Simplificar els circuits de derivació.

2) Fer extensius, en el termini de sis mesos, els Plans de Serveis Individualitzats per a persones amb trastorns mentals severos (PSI) que permetin el seguiment personalitzat, continuat i multidisciplinari de les persones que pateixen malalties mentals greus.

3) Dur a terme mesures que permetin la inserció laboral de les persones que pateixen malalties mentals per tal de facilitar la seva recuperació i integració social, mitjançant l'ampliació dels recursos específics com tallers de psicoteràpia, centres d'aprenentatge i centres especials de treball. En tot cas, es garantirà una prestació igual a l'import del salari mínim interprofessional, sigui a partir del treball productiu o de forma compensatòria entre el treball productiu i complement compensatori per part de l'Administració. Igualment, es garantirà aquesta prestació a aquelles persones discapacitades que no puguin realitzar o no disposin de feines productives.

4) Fomentar la creació d'habitatges assistits i comunitats tutelades per tal de fomentar l'autonomia de les persones que pateixen malalties mentals, sempre que no es perdi de vista que l'objectiu final d'aquestes comunitats és la integració social dels malalts/es.

5) Dur a terme una campanya de sensibilització, en col·laboració amb les associacions de familiars de malalts mentals, sobre el tema de la salut mental orientada a generar un canvi d'actitud de la societat vers aquesta qüestió per tal d'evitar l'estigmatització social envers aquests malalts/es.

6) Potenciar la transversalitat de les actuacions en el camp de la salut mental a través dels diferents departaments: Benestar i Família, Sanitat i Treball, Indústria, Comerç i Turisme.

ÀMBIT 2: NOVES PRESTACIONS, SERVEIS I TERÀPIES

1. Objectius

1) Adaptar la sanitat pública catalana als nous temps i a les noves demandes.

2. Mesures

2) Incentivar l'atenció domiciliària per a malalts crònics i discapacitats, per la qual cosa s'impulsaran i crearan, quan calgui, xarxes específiques coordinades prioritàriament amb els serveis d'infermeria de l'atenció primària.

3) Donar informació i assessorament professional a aquelles dones que decideixin portar a terme el part a la pròpia llar.

4) Ampliar progressivament la cobertura pública de la salut bucodental, amb l'objectiu d'integrar-la plenament, incloent les ortodòncies en la infància i adolescència, en l'assistència sanitària pública.

5) Depurar de la sanitat pública tots aquells tractaments mèdics d'ineficàcia contrastada.

6) Tenir present l'actual impacte social de les medicines i teràpies no convencionals, per la qual cosa proposem:

a) Engegar mesures per tal d'oferir garanties de qualitat en l'ús de les medicines naturals, per tal d'evitar-ne l'intrusisme i les males praxis, així com fixar els criteris d'acreditació dels centres que les exerceixen.

b) Establir els mecanismes necessaris per tal de regular la formació teòrica i pràctica necessària per l'exercici professional de les diferents disciplines de les medicines i teràpies no convencionals.

7) Fer les gestions oportunes per autoritzar l'ús terapèutic del cànnabis.

8) Dispensar de forma gratuïta la píndola de l'endemà com a medicament d'urgència als centres que pertanyin a la XHUP, als serveis d'urgències dels CAP i als centres de planificació familiar.

9) Crear una xarxa informàtica única per a la sanitat pública en què tots els CAP i els hospitals utilitzin els mateixos programes informàtics.

ÀMBIT 3: SIDA

1. Objectius

1) Garantir que el pla sanitari de la SIDA a Catalunya no quedi desdibuixat en passar a formar part del pla de prevenció i tractament de les drogo-dependències.

2) Mantenir des dels organismes públics una actitud de vigilància permanent quant a la informació i la prevenció de la SIDA.

2. Mesures

1) Dedicar un especial esforç en l'atenció i control de la malaltia en els centres penitenciaris.

2) Impulsar la col·laboració i el suport a les ONG en la lluita contra la SIDA, tant a nivell català com internacional.

3) Promoure campanyes d'informació constant sobre la SIDA entre el col·lectiu de treballadors/es del sexe, en col·laboració amb les associacions que treballen des d'aquest àmbit.

4) Garantir a les persones dedicades a la prostitució exàmens mèdics periòdics, amb plena garantia de confidencialitat i reserva.

5) Incidir en la conscienciació sobre la SIDA del col·lectiu de clients dels serveis sexuals.

6) Crear un programa específic de tractament i control de la malaltia, d'aquelles persones infectades que es troben històricament fora de la xarxa assistencial, identificant a nivell municipal els punts més conflictius del territori.

7) Augmentar les dotacions de recursos humans i materials de les unitats d'assistència mòbil.

8) Incrementar l'oferta d'atenció domiciliària a aquells malalts crònics que no es puguin valdre per ells mateixos.

9) Incrementar la dotació de recursos per l'assistència a les persones que viuen amb el VIH.

10) Donar suport a les famílies que tenen algun membre afectat (psicològic, treball familiar etc.).

11) Donar a conèixer les causes i prevenció de l'epidèmia a Catalunya a través dels mitjans de comunicació públics.

12) Capacitar i implicar els professionals dels mitjans de comunicació sobre la problemàtica que suposa la SIDA.

13) Fomentar els medicaments genèrics.

14) Pactar un preu reduït dels preservatius.

15) Millorar el coneixement i la coordinació dels programes aplicats en els diversos àmbits.

16) Potenciar la prevenció a les escoles i entre els adolescents. Promoure la instal·lació de màquines de venda de preservatius als llocs on es relacioni aquest col·lectiu, centres d'ensenyament inclosos.

17) Endegar programes específics per grups de risc.

Repte 4. Millorar la gestió i l'eficiència del sistema sanitari català

ÀMBIT 1: GESTIÓ DE LES ÀREES BàSIQUES DE SALUT I L'ATENCIÓ PRIMÀRIA

1. Objectius

1) Defensar un model sanitari públic, universal i gratuït amb una unitat d'oferta, igual per a tothom, amb un caràcter equitatiu i de lliure accés per a tota la població que conformi una sanitat pública i universal, sense exclusions per nivell de renda, ni per origen geogràfic ni per cap altre motiu discriminatori.

2) Posicionar-se clarament en contra dels reiterats intents d'erosió de la sanitat pública que estan realitzant el PP i CiU per tal de defensar una sanitat pública, defensant l'assegurança única, pública, universal i solidària.

3) Finalitzar amb transparència i responsabilitat el desplegament de la reforma de l'Atenció Primària, tot dotant els equips d'atenció primària de tots els recursos necessaris perquè puguin ser realment la porta d'entrada del sistema sanitari.

2. Mesures

1) Replantejar el procés de la privatització de la gestió de l'assistència primària a Catalunya, a partir del següents criteris:

a) Realitzar un estudi que permeti avaluar el funcionament i els resultats de l'assistència primària a

Catalunya, tant dels centres gestionats per l'ICS, com dels que se n'ha diversificat la gestió i fer-ne públics els resultats.

b) Endegar mesures per tal de conèixer els indicadors de salut de la població de cada Àrea Bàsica de Salut els indicadors de satisfacció dels usuaris, l'estalvi en despesa farmacèutica i d'altres indicadors que puguin ser d'interès en aquesta qüestió, en funció de l'especificitat de cada àrea.

c) Constituir una comissió mixta al Parlament de Catalunya amb la participació del Govern, dels grups parlamentaris presents al Parlament de Catalunya i dels representants dels sectors professionals, científics, sindicals i dels usuaris, que tingui, com a principals objectius, l'avaluació de l'estudi anterior, així com de la redacció de les propostes consensuades de futur en relació a l'atenció primària.

d) No plantejar cap nova adjudicació de la gestió de centres d'assistència primària, fins a la finalització de l'esmentat estudi i el debat públic de les seves conclusions.

e) Garantir que, en cap cas, serà adjudicada la gestió d'àrees bàsiques de salut i de centres d'atenció primària a entitats privades amb finalitat de lucre.

2) Proposar de manera consensuada entre professionals sanitaris, usuaris, sindicats, organitzacions professionals i grups polítics una solució de futur per tal d'assolir una assistència primària a Catalunya eficaç, eficient, que sigui de caràcter públic i universal i capaç d'afrontar els reptes de futur de coordinació real i efectiva amb els serveis de caràcter social, tant de l'àmbit local, comarcal com nacional, i també amb l'atenció hospitalària.

3) Dotar els equips d'atenció primària de tots els recursos necessaris perquè puguin desenvolupar les nombroses tasques encomanades.

ÀMBIT 2. REFORMA DE LA GESTIÓ DELS RECURSOS

1. Objectius

1) Incrementar els recursos econòmics del sistema sanitari de Catalunya i reduir el dèficit sanitari.

2) Desenvolupar instruments de gestió que promoguin la distribució equitativa i eficient dels recursos humans i econòmics per obtenir la màxima qualitat del Sistema Sanitari, afavorint la descentralització, la transparència i la democratització del Sistema.

3) Millorar la transparència en la gestió dels recursos esmerçats en la sanitat pública.

2. Mesures

1) Impulsar la reforma del finançament sanitari, inclòs dins del model general de finançament de Catalunya, a partir d'una major sobirania sobre la determinació dels elements del sistema i una major flexibilitat dels instruments que poden generar finançament.

2) Aprofundir en la participació dels professionals i en la millora de les estructures hospitalàries i el seu funcionament.

3) Assignar les dotacions pressupostàries necessàries.

4) Afrontar el dèficit de la XHUP i establint mesures correctores.

5) Equiparar els salaris dels professionals sanitaris dels centres hospitalaris que formen part del sector sanitari públic.

6) Adequar les plantilles a les necessitats assistencials i de recerca.

7) Incrementar la inversió destinada a la formació continuada dels professionals sanitaris i a la recerca mèdica en tots els nivells assistencials pel que representen d'augment en la qualitat del sistema sanitari.

8) Estudiar un replantejament dels plans formatius de les professions sanitàries en el postgrau per adaptar-les a les noves necessitats de la població.

9) Reclamar al govern central la competència per decidir el nombre de places de metges interns residents (MIR) que s'ofereixen i de quines especialitats per tal que s'adaptin a les necessitats catalanes.

10) Definir un model organitzatiu estable de treball en i entre els diferents nivells assistencials, fomentant l'ús de les noves tecnologies de la informació amb un escurçulós respecte a la seva confidencialitat d'acord amb la Llei de protecció de dades.

11) Fomentar la participació dels diversos agents implicats en el sistema sanitari.

12) Potenciar l'associacionisme en aquest sector a partir del reconeixement de la importància de la tasca que desenvolupen les diferents associacions, així com de garantir el suport i els recursos suficients per desenvolupar la seva feina.

ÀMBIT 3. DESPESA FARMACÈUTICA

1. Objectius

1) Racionalitzar la despesa farmacèutica per evitar que aquesta segueixi essent una partida exageradament elevada en el conjunt del pressupost de la Sanitat pública

2. Mesures

1) Promoure la fabricació i prescripció de medicaments genèrics, així com la prescripció per unitats.

2) Establir preus màxims de referència estables, finançats pel sistema públic.

3) Limitar la publicitat sobre fàrmacs i dificultar tant com sigui possible l'automedicació.

4) Elaborar una llista positiva de medicaments finançats per la sanitat pública que tingui en compte la seva eficàcia terapèutica comprovada per organismes científics independents i el seu cost social.

5) Insistir en el control dels possibles mecanismes generadors de frau en el procés de prescripció i dispensació de medicaments, impulsant alhora mesures que evitin el malbaratament de fàrmacs.

6) Facilitar les mesures d'assistència farmacèutica pròpies de l'atenció a la infància, l'adolescència i la maternitat.

7) Promoure campanyes per fomentar l'ús racional dels medicaments.

ÀMBIT 4: RECERCA BIOMÈDICA

1. Objectius

1) Crear una potent estructura de recerca biomèdica dins del Servei Català de la Salut.

2. Mesures

1) Dotar els hospitals d'una vertadera comissió de recerca, dotada econòmicament, per poder proposar els continguts dels assaigs clínics que cal fer als hospitals, i per valorar-ne exactament el cost real.

2) Modificar els estatuts de l'ICS i del Servei Català de la Salut per tal d'incloure específicament la responsabilitat de promocionar i bastir l'activitat professional de recerca biomèdica.

3) Dotar el Servei Català de la Salut d'una secció dedicada exclusivament al desenvolupament de la carrera de recerca biomèdica al país. Caldria establir uns criteris d'avaluació i promoció professionals.

3. Un país sense desigualtats de gènere

Aquest serà el segle i el mil·lenni en què les dones tindran un protagonisme decisiu a la societat, no només en negatiu, el que significarà el final de la violència de gènere i de la discriminació de gènere, sinó també en positiu, és a dir, que la perspectiva femenina de la vida i els valors que fins ara han estat representats per les dones començaran a ser més valorats a la societat, fins a convertir-se en comuns o hegemònics. Serà el símptoma d'un canvi cultural.

Per ERC la lluita contra les desigualtats és una prioritat i entén que la perspectiva de gènere ha de ser present en totes les polítiques, de forma transversal.

Actualment, és preocupant la situació de les dones vídues d'edat avançada, de classe social baixa i amb nivell d'estudis elementals, que viuen soles i que tenen uns recursos econòmics extremadament minsos, ja que han dedicat bona part de la seva vida al treball domèstic no remunerat. Aquestes persones formen una part important de les bosses de pobresa, juntament amb aquelles llars monoparentals que tenen una dona com a cap de família. Malgrat que aquestes solen desenvolupar un treball remunerat, el seu nivell d'ingressos és baix, ja que les càrregues familiars les obliguen a ocupar feines amb jornades reduïdes i mal pagades.

Les dones pateixen discriminació en diversos àmbits de la vida especialment en el món laboral. Al llarg de les darreres dècades les dones s'han anat incorporant progressivament al món del treball remunerat, ara bé no ho han fet en igualtat de condicions.

A Catalunya la taxa d'activitat femenina és actualment del 48,5%, molt inferior a la masculina que se situa al 70,3%, i la taxa d'atur femenina és major que la masculina, un 12,4% enfront un 7,1%.

A més a més, les dones pateixen un major grau d'eventualitat i precarització de l'ocupació. De fet l'any 2002, el 46% de les dones va tenir com a mit-

jana més de 3,6 contractes a l'any i continuen tenint una alta participació en l'economia submergida.

A aquesta situació s'hi afegeix la discriminació salarial de la qual són víctimes, ja que les treballadores catalanes guanyen com a mitjana, un 30% menys que els seus col·legues homes per la mateixa feina. Aquesta discriminació retributiva per raó de sexe es troba intrínsecament lligada al valor desigual que s'adjudica als treballs fets per homes i dones, així com al fenomen de la segregació ocupacional.

Des d'ERC volem posar la política de les dones en el centre de les polítiques, i posar la nostra quotidianitat en el centre la vida, els seus temps i la seva continuïtat. En definitiva, volem plantejar una veritable política del temps. Per això, creiem necessari un Pacte Social pel Temps: proposem que s'endegui un procés participatiu amb tota la ciutadania per generar propostes d'organització horària i de prioritats en les inversions en els serveis públics.

S'ha de promoure l'elaboració de "Pactes del Temps", on les administracions públiques lideraran acords amb els principals agents (organitzacions empresarials i sindicals, escoles, associacions...), amb la finalitat de millorar la coordinació dels horaris dels diferents serveis i adaptar els horaris escolars i laborals a la necessària conciliació de la vida laboral i personal. S'ha de tenir en compte que només un 10% de les empreses tenen polítiques que ajuden a conciliar la feina amb la vida personal.

ERC proposa la creació d'Oficines del Temps, espais de participació per a tota la ciutadania. Constaran d'un telecentre i d'un servei on s'oferirà informació i formació. Des de l'Oficina es coordinaran i es proposaran polítiques d'àmbit municipal sobre la gestió del temps. Les Oficines del Temps han de ser una eina per combatre les desigualtats de gènere i per promoure la corresponsabilitat.

Aquest procés hauria de portar-nos a tenir una millor qualitat de vida i de treball, i hauria de tenir

com a objectiu prioritari la lluita contra les desigualtats i la precarietat laboral de les dones i la necessitat de poder compatibilitzar la vida quotidiana amb la participació social, laboral, econòmica, política...

No només en l'àmbit laboral és on la dona es troba discriminada. L'estat del benestar no modifica el rol atribuït a la dona, sinó que la contempla com el nexa d'unió entre la unitat familiar i l'estat assistencial. En aquest sentit perpetua el rol de cuidadora que tradicionalment s'ha assignat a la dona i, per tant, fa recaure sobre elles la tasca de tenir cura dels membres de la família i de la feina de la llar. De fet, les dones catalanes dediquen cada dia tres hores més que els homes a tasques relacionades amb la llar i la família.

L'obligació de compaginar la feina a casa i a fora, i haver de tenir cura de malalts, gent gran i criatures, comporta greus conseqüències pel que fa a la salut física i psicològica de les dones que sovint el sistema sanitari no té en compte. És per això que cal avançar en la millora de l'atenció sanitària que s'ofereix a les dones per tal d'adequar-la a les seves necessitats.

Pel que fa a la igualtat de gènere en l'educació, d'una banda trobem que l'escolarització de les dones està plenament normalitzada i, fins i tot, a les universitats catalanes la presència de les dones és majoritària. Tanmateix, hi continua havent una gran diferència en la tria dels estudis: en les carreres tècniques i científiques, en els camps més innovadors, la participació de les dones és encara reduïda ja que tradicionalment s'han considerat professions masculines. Pel que fa a les dones d'edat més avançada, es constata mancances de formació cosa que fa que la prioritat s'hagi de situar en una oferta de formació de persones adultes, àmplia, atractiva i diversificada.

D'altra banda, quan parlem d'educació per la igualtat de drets i deures entre homes i dones hi ha diversos àmbits on cal incidir com l'escola, la família, els mitjans de comunicació, l'entorn social... Cal superar la tradicional diferència de rols i, sobretot, la jerarquització entre allò considerat masculí i femení.

El model escolar actual manté trets sexistes que reflecteixen els elements culturals dominants a la nostra societat i que s'evidencia en els continguts de l'ensenyament, en els objectius i en els llibres de text. Trobem un predomini del model masculí pel que fa al llenguatge, els valors i la dinàmica dels centres escolars. Es promocionen valors com l'individualisme, la competitivitat o la jerarquia com a valors masculins i en canvi es devaluen aquells que tradicionalment s'han associat a les dones com la sensibilitat, la

mediació o la cura dels altres. Per tant, es fa imprescindible la formulació clara de la necessitat d'una educació per la igualtat dels gèneres en tota la normativa educativa i la formació contínua del professorat en coeducació.

En el moment actual sembla indiscutible el fet que, per acabar amb la discriminació de gènere, cal potenciar la coeducació, però no només als centres educatius sinó a la resta de comunitat. Per això són vitals una sèrie d'iniciatives que responen bàsicament a una motivació pedagògica de cara a la població. Amb elles es demostra visualment la importància que es dona a les mesures encaminades a posar punt i final a aquest greu problema social.

La violència contra de les dones és un problema endèmic que pateix la nostra societat. L'any 2002 van morir a Catalunya nou dones a mans dels seus companys i es van interposar un total de 5.157 denúncies per maltractaments. A més, s'ha incrementat de forma important la demanda d'acolliment temporal i d'urgència de dones maltractades.

La violència de gènere es dona en qualsevol classe social, nivell educatiu o grup d'ocupació. És una violència estructural, que perviu en la nostra societat, on encara s'assignen rols diferents a dones i homes. En l'origen d'aquesta violència, es troba el no respecte a la diferència, l'establiment de desigualtats per raó de gènere i la imposició de les mateixes com a norma social que s'ha anat establint sobre la base patriarcal.

La violència de gènere es dona tant en la vida pública com en la privada, i constitueix un problema tant de seguretat com de salut pública, que repercuteix no només en les dones que en són víctimes, sinó també en les seves famílies i en la comunitat en general. Una de les qüestions més importants de la violència de gènere és precisament l'habitualitat. Per lluitar en contra d'aquests fets caldria una acció municipal coordinada entre els diferents estaments: sanitari, judicial, social associatiu i policial. És necessària una major participació de les dones en el disseny dels protocols d'actuació i un major recolzament a les associacions que lluiten contra la violència de gènere.

Cal fer una diagnosi per detectar els punts més perillosos pel que fa a la manca de seguretat de les dones a la població, i impulsar les millores adequades per superar aquesta situació. De tota manera, la millor prevenció és anar cap a un model de ciutat compacta on, en un radi petit, es trobin els serveis i els equipaments necessaris per a la vida quotidiana de les persones, tot plegat amb una bona xarxa de

transport públic. La ciutat pròxima afavoreix la trama ciutadana i estalvia molts dels problemes de seguretat personal que plantegen els grans polígons allunyats, ja siguin residencials, industrials comercials o de lleure.

És per aquest motiu que ERC proposa un seguit de mesures per al període 2004-2007, per tal de superar els principals reptes als quals Catalunya ha de fer front per tal d'esdevenir un país sense desigualtats de gènere:

1. Assolir la igualtat efectiva entre gèneres: promovent la visibilització de les dones en espais públics i socials; fomentant la corresponsabilitat i la paritat entre homes i dones en tots els àmbits; eliminant els estereotips culturals relatius al gènere i potenciar les imatges de dones no-estàndards; incrementant la taxa d'activitat femenina; garantint les condicions de qualitat en l'accés de les dones al mercat de treball; eliminant les discriminacions en les condicions laborals de les dones i potenciar la seva promoció interna; incrementant la participació social i política de les dones, així com la seva presència institucional; millorant els instruments que, des de l'administració de la Generalitat, dissenyen i executen les polítiques d'igualtat de gènere.

2. Eradicar la violència de gènere: incrementant la sensibilitat social davant les causes i les situacions de violència de gènere; fomentant el rebuig col·lectiu dels comportaments violents, especialment dels relacionats amb la violència de gènere; dissenyant un espai urbà que afavoreixi la seguretat de les persones; incorporant el conjunt de la vida urbana a l'eliminació de la violència de gènere; agilitzant els procediments judicials per maltractament domèstic, així com els procediments civils de separació en què hi hagi situacions de maltractaments; garantint la seguretat de les dones objectes de maltractaments i les seves filles i fills, tot garantint la seva atenció permanent; garantint una atenció integral de les dones víctimes de la violència de gènere; articulant una estructura adequada per l'acolliment per a les dones víctimes de la violència de gènere; millorant el programa integral d'actuació contra la violència de gènere que impliqui tots els organismes i departaments, així com una bona coordinació institucional; garantint l'accés a l'habitatge de baix preu a les dones en situacions de risc, tot garantint el servei social, sanitari i legals necessaris.

3. Incorporar la perspectiva de gènere en la quotidianitat: facilitant la conciliació de la vida laboral i personal, amb l'impuls d'una nova cultura del temps; introduint la perspectiva de gènere en àmbits diver-

sos i habituals com la salut, l'atenció social, la cultura, l'esport, la justícia, les universitats i la recerca, la immigració o la política internacional i el desenvolupament.

Repte 1. Assolir la igualtat efectiva entre gèneres

ÀMBIT 1: COEDUCACIÓ

1. Objectius

1) Promoure la visibilització de les dones en espais públics i socials.

2) Fomentar la corresponsabilitat i la paritat entre homes i dones en tots els àmbits.

3) Eliminar els estereotips culturals relatius al gènere i potenciar les imatges de dones no-estàndards.

2. Mesures

1) Donar suport a aquelles iniciatives que permetin materialitzar els projectes que tinguin com a finalitat recollir i difondre les experiències de les dones que al llarg del temps han viscut i han treballat a Catalunya.

2) Incentivar el llenguatge no sexista al nomenclàtor d'espais, als edificis públics.

3) Promoure des dels mitjans de comunicació les informacions de les activitats de les dones.

4) Canviar la senyalització d'ús d'espais públics, de manera que no s'utilitzin els rols tradicionals com per exemple, la imatge de dona agafant la mà d'una criatura o bé agafant-la a coll, representades a escales mecàniques i seients preferents al transport públic.

5) Promoure aquelles expressions culturals on les feines o les relacions entre gèneres no reproduïxin els rols tradicionals, violents i sexistes.

6) Afavorir als mitjans de comunicació aquells missatges, tant visuals com verbals, que representen les dones en tota la seva diversitat i singularitat, sense imposar normes de vida ni models estètics.

7) Impedir la presència de missatges vexadors, humiliants i agressius contra les dones.

ÀMBIT 2: MÓN LABORAL

1. Objectius

- 1) Incrementar la taxa d'activitat femenina.
- 2) Garantir les condicions de qualitat en l'accés de les dones al mercat de treball.
- 3) Eliminar les discriminacions en les condicions laborals de les dones i potenciar la seva promoció interna.

2. Mesures

1) Ampliar el coneixement de la situació social de les dones en relació al món laboral:

a) Desenvolupar i aplicar sistemes d'estimació del valor econòmic de la feina domèstica i de la seva incorporació a les macromagnituds econòmiques de Catalunya.

b) Desenvolupar sistemes estadístics per eliminar la qualificació de població inactiva a les persones amb dedicació exclusiva a les feines de la casa, introduint les categories necessàries per conèixer la situació d'aquestes persones.

2) Impulsar l'equiparació de les condicions laborals i de cobertura social de les relacions laborals del Servei Domèstic i el Règim Especial Agrari amb les de la resta de treballadores i treballadors.

3) Fomentar l'accés de les dones a feines estables, tot eliminant les barreres que existeixen per al seu accés a determinats oficis i categories professionals.

4) Endegar accions positives de formació i ocupació que afavoreixin la contractació de les dones, amb una especial atenció a les dones amb pocs recursos i en situacions de risc d'exclusió social (dones amb maltractaments, famílies monomarentals, dones grans...).

5) Incentivar una major captació de dones en les borses de treball dels serveis d'intermediació i l'augment de les candidatures de dones en tots els processos de selecció de personal.

6) Adequar les eines de qualificació perquè valorin objectivament les competències de les dones, especialment en aquells casos en què no es posseeixi un expedient acadèmic ni experiència professional acreditada.

7) Establir xarxes de comunicació entre els ser-

veis per a persones aturades, serveis socials, associacions de dones i altres organitzacions ciutadanes.

8) Incentivar la incorporació de dones aturades a les empreses d'economia social en qualitat de sòcies treballadores o de treballadores.

9) Prioritzar les iniciatives empresarials promogudes per dones en l'accés a les ajudes per al finançament de despeses de constitució, inversió en actius i despeses generals de funcionament, especialment en aquells sectors i professions en què les dones estan subrepresentades.

10) Afavorir la contractació de dones discapacitades.

11) Millorar les condicions laborals específiques de les dones en el medi rural:

a) Impulsar la regularització de la situació laboral de les dones pageses.

b) Obrir una línia de crèdits tous per afavorir a les dones l'accés als mitjans de producció agrícola.

c) Realitzar accions formatives continuades per a les dones del món rural sobre tècniques empresarials i comercials, sobre cooperativisme i sobre la millora i el desenvolupament de noves tècniques productives i sobre activitats econòmiques vinculades a aquest medi (turisme, artesanía, etc.).

d) Potenciar la titularitat o cotitularitat com a propietàries o copropietàries de les dones que aporten la seva activitat principal a les explotacions agràries, difonent els drets inherents a aquesta titularitat o cotitularitat.

12) Fomentar la participació de les dones procedents de carreres tècniques en els programes de recerca i investigació industrial.

13) Incentivar la participació de dones en programes de formació sobre noves tecnologies aplicades als processos productius i de prestació de serveis.

14) Realitzar el control administratiu dels convenis col·lectius, analitzant sistemàticament la possible existència d'elements discriminatoris per raó de sexe, especialment pel que fa a la classificació professional en els convenis col·lectius, per tal d'impedir la devaluació dels llocs i categories professionals ocupats majoritàriament per dones.

15) Promoure que, en les valoracions dels llocs de feina, es reconeguin aquelles destreses i habilitats que per influència del gènere han estat desenvolupades tradicionalment per les dones.

16) Perseguir l'assetjament sexual al lloc de treball.

ÀMBIT 3: PARTICIPACIÓ POLÍTICA I SOCIAL

1. Objectius

1) Incrementar la participació social i política de les dones, així com la seva presència institucional.

2) Millorar els instruments que, des de l'administració de la Generalitat, dissenyen i executen les polítiques d'igualtat de gènere.

2. Mesures

1) Donar visibilitat social i política als projectes que sorgeixen des del moviment de dones tot dotant-los dels recursos necessaris.

2) Impulsar la participació de les dones en òrgans de consulta, negociació i consens.

3) Reconèixer i donar suport a la pràctica política realitzada per les dones, així com a les transformacions que aquesta pràctica està promovent en l'àmbit de les instàncies de poder.

4) Fer permeable l'Administració a les propostes de participació política promogudes pel moviment associatiu de dones.

5) Portar a la pràctica l'experiència d'uns "Pressupostos amb enfocament de gènere", en què s'analitza qualsevol despesa pública, o mètode de recaptar diner públic, des d'una perspectiva de gènere, identificant les conseqüències i impactes per a les dones, comparades amb les dels homes.

6) Formar al personal al servei de l'administració per una actuació transversal i amb perspectiva de gènere.

7) Reformar l'estructura de l'Institut Català de la Dona (ICD) perquè esdevingui una vertadera eina transversal.

8) Incrementar el pressupost del ICD i la partida pressupostària per a subvencions i ajuts que cobreixi les necessitats i expectatives de les associacions i entitats de dones.

9) Dinamitzar la reforma del Consell Nacional de Dones de Catalunya (CNDC), així com millorar-ne el vincle d'aquest amb els diferents grups i entitats del moviment de dones.

10) Fer del CNDC una eina participativa de suport, assessorament permanent i supervisió de la gestió i planificació de l'ICD.

Repte 2. Eradicar la violència de gènere

ÀMBIT 1: SENSIBILITZACIÓ I PREVENCIÓ

1. Objectius

1) Incrementar la sensibilitat social davant les causes i les situacions de violència de gènere.

2) Fomentar el rebuig col·lectiu dels comportaments violents, especialment dels relacionats amb la violència de gènere.

2. Mesures

1) Portar a terme campanyes àmplies d'informació i prevenció de la violència, de forma regular, en què s'informi a les dones dels diferents serveis a l'abast.

2) Organitzar xerrades i elaborar materials informatius (tríptics per a les escoles, cursos per a les empreses, pàgines electròniques, guies de la xarxa de recursos municipals existents, etc.), en què s'acabi amb els estereotips sexistes i legitimadors de la violència.

3) Elaborar estadístiques pròpies de Catalunya, a nivell comarcal i local, sobre la prevalència real de la violència que facilitin l'anàlisi de les causes, així com la creació de mètodes fiables de detecció.

4) Divulgar la problemàtica des dels mitjans de comunicació municipals i garantir que no emetin en la seva programació imatges o continguts vexatoris que puguin incitar a l'exercici de la violència en contra de les dones.

5) Crear protocols pels mitjans de comunicació públics per evitar que contribueixin a la construcció social de la violència.

ÀMBIT 2: PLANIFICACIÓ URBANA

1. Objectius

1) Dissenyar un espai urbà que afavoreixi la seguretat de les persones.

2) Incorporar el conjunt de la vida urbana a l'eliminació de la violència de gènere.

2. Mesures

1) Impulsar l'adopció, dins de les corresponents normatives municipals sobre construcció o rehabilitació dels habitatges, tant pel que fa als espais compartits, com pel que afecta a l'estructura externa dels mateixos, dels següents criteris:

a) Alinear les façanes de les cases per evitar angles morts.

b) Evitar llargs vestíbuls, de manera que la porta d'entrada als edificis quedi arran de vorera.

c) Estalviar al màxim el trànsit interior dels edificis, per exemple l'accés a les bústies des del carrer.

d) Procurar que els accessos als ascensors siguin visibles des de lluny i estiguin ben il·luminats.

e) Habilitar els carrers, places, parcs, zones d'aparcament i parades de transport públic d'una bona il·luminació i de punts suficients de demanda de socors.

2) Garantir per part de les empreses instal·lades als polígons industrials, comercials o de lleure del municipi que el desplaçament de les seves treballadores és segur des de la població fins al lloc de treball mitjançant, entre d'altres, la posada a disposició del seu personal la possibilitat de desplaçar-se en autobús a les entrades i sortides dels canvis de torn.

3) Impulsar la sensibilització i la formació específica de la policia municipal perquè pugui detectar al carrer situacions de risc.

4) Garantir la presència de la guàrdia urbana al llarg de tot el dia en aquells llocs o hores que s'han detectat com a més perilloses pel trànsit de les dones.

ÀMBIT 3: ADMINISTRACIÓ DE JUSTÍCIA

1. Objectius

1) Agilitar els procediments judicials per maltractament domèstic, així com els procediments civils de separació en què hi hagi situacions de maltractaments.

2) Garantir la seguretat de les dones objectes de maltractaments i les seves filles i fills, tot garantint la seva atenció permanent.

2. Mesures

1) Demanar i promoure la creació de jutjats espe-

cialitzats en violència de gènere, o en el seu defecte, instruments adequats per a la concentració de les denúncies d'una mateixa víctima, o nucli de convivència, en el mateix jutjat.

2) Crear un protocol d'actuació integral per coordinar els diferents serveis i les administracions implicades en la prevenció i actuació contra la violència de gènere. Aquest protocol contemplarà actuacions transversals que afectin la policia, la sanitat, les associacions, els jutjats i la població en general.

3) Dotar les associacions implicades en la lluita i l'eradicació de la violència de gènere dels recursos econòmics necessaris per realitzar el seu treball i col·laborar amb elles per tal de facilitar la coordinació dels serveis.

4) Treballar conjuntament amb la Fiscalia per tal d'actuar d'ofici en situacions de maltractaments i denúncies reiterades.

5) Assegurar el seguiment i compliment de les mesures cautelars dictades pel jutjat, així com la seguretat de les dones amb la creació d'unitats especialitzades dels mossos d'esquadra.

ÀMBIT 4: ATENCIÓ A LES VÍCTIMES

1. Objectius

1) Garantir una atenció integral de les dones víctimes de la violència de gènere.

2) Articular una estructura adequada per l'acolliment per a les dones víctimes de la violència de gènere.

3) Millorar el programa integral d'actuació contra la violència de gènere que impliqui tots els organismes i departaments, així com una bona coordinació institucional.

4) Garantir l'accés a l'habitatge de baix preu a les dones en situacions de risc, tot garantint el servei socials, sanitaris i legals necessaris.

2. Mesures

1) Elaborar un mapa d'implantació de centres d'acollida i serveis de seguiment i suport per a dones víctimes de la violència.

2) Crear cases, llocs d'acollida i pisos pont, als territoris a on no n'hi hagin, amb una ratio d'una plaça per cada 10.000 habitants, amb recursos d'a-

juda psicològica, assistencial i d'inserció laboral i exigència de qualitat, prioritzant la titularitat pública dels esmentats centres.

3) Crear un centre integral de rehabilitació de llarga estada, per a tot Catalunya, que contempli la rehabilitació de les dones víctimes de la violència, amb seqüeles greus, des del punt de vista físic, psicològic i la seva rehabilitació ocupacional i social.

4) Crear xarxes d'atenció bàsica i immediata amb col·laboració amb l'administració local i potenciar l'elaboració de protocols de coordinació municipals i comarcals, tot impulsant convenis amb les administracions locals.

5) Crear i dotar pressupostàriament punts d'informació a les dones (per cada 25.000 habitants), vinculats a les àrees socials dels ajuntaments, dotats de psicòloga, treballadora social i assessoria jurídica, d'un punt d'atenció de 24 hores, per tal de facilitar la prevenció i l'eradicació de la violència contra les dones.

6) Crear un protocol d'actuació per a centres sanitaris, hospitals i atenció primària per a l'atenció i tractament de víctimes de la violència, així com la derivació als serveis competents.

7) Millorar els instruments de coordinació i treball conjunt entre l'Administració, els professionals i les associacions d'afectades en temes de violència de gènere.

8) Formar els cossos de seguretat sobre les necessitats d'atenció i actuació envers les denúncies plantejades per les dones víctimes de violència de gènere, així com atendre a la diferent percepció de la seguretat que tenen les dones.

9) Crear un servei específic d'atenció a les dones en totes les comissaries dels mossos d'esquadra.

Repte 3. Incorporar la perspectiva de gènere en la quotidianitat

ÀMBIT 1: ÚS DEL TEMPS

1. Objectius

1) Facilitar la conciliació de la vida laboral i personal.

2) Avançar cap a una nova cultura del temps.

2. Mesures

1) Facilitar informació sobre els usos del temps:
a) Mantenir una base de dades d'horaris viva i unificada.

b) Actuar com a punt d'accés a Internet: punts de referència dels serveis existents al municipi.

c) Elaborar estudis sobre els usos del temps al municipi.

2) Fomentar la participació en l'organització del temps mitjançant la creació de fòrums de discussió per defensar els drets dels/de les consumidors/es i usuaris/es, tant des de la iniciativa individual (bústia de suggeriments, etc.) com des de les organitzacions de consumidors/es i altres entitats cíviques.

3) Elaborar "Pactes del Temps" on l'administració liderarà acords amb els principals actors socials amb la finalitat de millorar la coordinació dels horaris dels diferents serveis i adaptar els horaris escolars i laborals a la necessària conciliació de la vida familiar i personal.

4) Coordinar un procés participatiu amb tota la ciutadania per generar propostes d'organització horària i per prioritzar inversions en els serveis públics mitjançant la creació de grups de treball amb membres dels diferents col·lectius implicats (comerços, escoles, empreses, administració, associacions...) i amb assemblees territorials.

5) Crear una xarxa d'oficines del temps municipals. Aquestes oficines farien possible també aquest procés participatiu per a la coordinació d'horaris, a nivell local.

6) Coordinar les experiències dels Bancs del Temps.

7) Promoure l'ampliació del règim de permisos per motius familiars, així com els relacionats amb la maternitat/paternitat.

8) Possibilitar el reconeixement de permisos laborals especials en cas de fills/es malalts.

9) Crear serveis per atendre persones dependents en horaris de treball.

10) Estendre i regular els serveis privats de mai-naderes professionals (assegurances, formació bàsica, respecte als drets lingüístics dels infants...).

11) Estendre els serveis públics i privats d'atenció als nois i noies en els períodes escolars no lectius.

12) Donar suport econòmic per a les activitats extraescolars.

13) Formar en la corresponsabilitat en el repartiment de les tasques domèstiques. Oferir materials i eines informàtiques per a la gestió personal del temps (relacions amb els hàbits, la salut...).

14) Crear clàusules de prioritat en el contractes per aquelles empreses que fomentin mesures conciliatòries.

ÀMBIT 2: SALUT

1. Objectius

1) Millorar l'atenció sanitària que s'ofereix a les dones i adequar-la a les seves necessitats.

2. Mesures

1) Donar formació permanent al personal sanitari basada en el reconeixement de les diferències simptomàtiques i casuístiques entre homes i dones.

2) Elaborar un estudi per a la creació d'indicadors de salut que tinguin en compte els diferents factors (sociodemogràfics, laborals, econòmics, relacions socials, lleure, impacte de l'ús del temps...) que produeixen les malalties i els trastorns crònics més comuns a les dones.

3) Millorar els serveis de planificació familiar i anticoncepció, dotant-los de més personal i pressupost.

4) Afavorir l'accés lliure de les dones joves als centres de planificació familiar i anticoncepció i serveis ginecològics.

5) Considerar el medicament, conegut com la píndola de l'endemà, com a medicament d'urgència en els centres que pertanyin a la XHUP, els serveis d'urgències dels CAP de Catalunya i als centres de planificació familiar i dispensar-lo de manera gratuïta.

6) Augmentar el nombre d'especialistes en els camps de malalties més freqüents del col·lectiu de dones (càncer de mama, càncer de cèrvix, trastorns en la conducta alimentària, malalties cervell-vasculars i cardiovasculars, malalties músculo-esquelètiques).

7) Donar a les usuàries la informació necessària per tal que puguin triar la manera en què volen desenvolupar el part.

8) Donar suport professional sanitari adequat a les dones que decideixin portar a terme el part a la pròpia llar.

9) Cobrir des del sistema públic de salut les despeses que es generen amb els naixements a la pròpia llar.

10) Promoure canvis en l'organització del treball que permetin prevenir els problemes predominants en les dones, com poden ser l'estrès i les seves conseqüències sobre la salut física i mental, alteracions del sistema músculo-esquelètic i els trastorns i riscos reproductius.

11) Garantir i facilitar l'accés de les dones immigrades als serveis sanitaris mitjançant la creació de la figura de la medidora sanitària.

12) Donar atenció específica a les repercussions que per a la salut de les dones té "la doble presència" a la societat (treball productiu i treball reproductiu), amb la càrrega d'estrès que això comporta.

13) Informar i establir sistemes de comunicació entre col·lectius de dones i col·lectius de professionals sociosanitaris, que permetin fer front de forma eficaç a les mancances que planteja el sistema de salut vigent pel que fa a la salut integral de les dones.

14) Incloure el servei domèstic en la reglamentació sobre salut laboral.

15) Promoure l'atenció domiciliària a les dones grans, potenciant la creació de serveis municipals dirigits especialment a aquest col·lectiu, com el de rehabilitació de fractures òssies.

16) Promoure un servei de suport sanitari específic per a les dones que es dediquen al treball sexual.

17) Promoure l'elaboració de nous continguts i materials docents per a les escoles que informin sobre les característiques específiques de la salut de les dones.

18) Crear recursos d'atenció integral adequats a les dones víctimes d'agressions físiques, mentals, sexuals, xenòfobes o de qualsevol altre tipus.

19) Potenciar i dotar de recursos adequats les cases d'acollida, centres d'atenció primària i altres

centres d'atenció sanitària presents al municipi, per poder fer un diagnòstic correcte, un tractament de les lesions i dels danys psicològics en dones maltractades.

20) Sensibilitzar la població sobre els riscos derivats de la utilització en l'àmbit domèstic de determinades tecnologies i productes perjudicials per a la salut i el medi ambient, tot assenyalant altres alternatives més saludables i respectuoses amb aquest.

ÀMBIT 3: ATENCIÓ SOCIAL

1. Objectius

1) Incorporar la perspectiva de gènere en els serveis socials, facilitant que aflorin les seves pròpies demandes, necessitats i preocupacions.

2) Promoure un tipus de serveis socials que modifiqui el rol atribuït tradicionalment a les dones.

2. Mesures

1) Ampliar els serveis d'atenció social a les dones grans.

2) Endegar programes d'ajut per a dones en situacions de risc i/o marginalitat.

3) Elaborar un programa específic per combatre les bosses de pobresa femenina i investigar els processos de feminització de la pobresa.

4) Elaborar un pla integral per a la igualtat d'oportunitats de les dones amb discapacitats.

5) Implantar tarifes reduïdes en el transport públic per a les i per als acompanyants de persones dependents.

6) Actualitzar periòdicament les guies de recursos que recullen l'oferta de recursos socials de Catalunya.

7) Potenciar el moviment associatiu de col·lectius de dones en risc o en situació d'exclusió social, com a vehicle de canalització de les seves necessitats i demandes.

8) Unificar criteris a l'entorn de la definició del terme "monoparentalitat" i les seves tipologies, amb la finalitat d'afavorir la recollida de dades i l'elaboració d'estudis comparatius.

9) Recollir, a les estadístiques que es realitzin des

de les Administracions Públiques, la tipificació de família monoparental.

10) Establir un ajut mensual per als nuclis monoparentals amb rendes baixes, amb una atenció especial a les mares solteres menors de 25 anys per tal que puguin atendre les criatures abans d'incorporar-se al mercat de treball.

11) Crear programes específics d'inserció laboral i millora de treball per als i les caps de famílies monoparentals, tot adaptant-se a les necessitats que exigeix la seva situació.

12) Donar prioritats per a l'accés a l'habitatge públic, escoles bressol i altres serveis públics a les famílies monoparentals.

13) Crear un servei públic de suport i de cura de les persones a càrrec fora de l'horari laboral de les persones cap de família.

14) Estudiar les necessitats de les dones grans en situacions d'indefensió potenciant, alhora, una xarxa de punts de socors i assegurant el manteniment del servei públic telefònic.

15) Establir línies de col·laboració i contacte entre els cossos de seguretat, les associacions de dones i els diferents recursos existents per a les diferents problemàtiques de seguretat.

ÀMBIT 4: CULTURA

1. Objectius

1) Promoure les iniciatives culturals de les dones.

2) Difondre les aportacions que en l'àmbit de la cultura han promogut les dones.

3) Fomentar la participació de les dones en el terreny de la cultura.

2. Mesures

1) Impulsar i establir ajudes a les associacions de dones dins l'àmbit cultural.

2) Promocionar el cinema de dones.

3) Promoure l'ús d'un llenguatge no discriminatori en els mitjans de comunicació.

4) Revisar i eliminar els estereotips femenins i

continguts sexistes de la programació dels mitjans de comunicació.

5) Recuperar la història de les dones en el món de la literatura, el pensament, l'art, el teatre, el cinema, la ciència...

6) Crear, des de l'Institut Català de la Dona, un centre d'estudis i d'intercanvi d'experiències i pensament feminista.

7) Establir una línia editorial de publicació i promoció dels diferents estudis sobre les dones.

8) Facilitar l'accés de les dones grans al consum cultural de qualitat.

9) Formar el personal directiu i el monitorat de lleure i d'animació sociocultural en el disseny, la planificació, la programació, l'execució i l'avaluació de les activitats culturals des de la perspectiva de gènere.

10) Incorporar una formació transversal amb visió de gènere com a criteri de valoració en la selecció de personal i en l'adjudicació de contractes per part de la Generalitat, per a la realització d'activitats culturals.

11) Incloure, en totes les activitats de divulgació de la producció cultural i artística que es realitzin o es promoguin des de la Generalitat, treballs i obres realitzades per dones, així com aquelles que reflecteixin l'aportació d'aquestes al món de la cultura.

ÀMBIT 5: ESPORT

1. Objectius

1) Promoure l'accés de les dones a l'exercici físic i a la pràctica esportiva.

2) Potenciar l'esport femení a nivell professional.

2. Mesures

1) Elaborar un programa de promoció de l'esport entre el col·lectiu de dones joves en l'esport de competició i en el recreatiu, atenent les causes que provoquen la deserció.

2) Promoure una xarxa de recursos i serveis per facilitar a les dones l'accés a la pràctica esportiva adequant els horaris a les necessitats.

3) Incidir en la formació d'educadores i educadors

esportius per a la motivació de la participació de dones de totes les edats en la pràctica esportiva.

4) Potenciar la retransmissió de les competicions esportives femenines en les emissores i televisions públiques.

5) Sensibilitzar les persones responsables de les federacions esportives sobre la importància del seu paper en la promoció de l'activitat esportiva de les dones.

6) Incloure com a criteri prioritari en l'adjudicació de subvencions, la creació i la promoció d'equips de dones i d'activitats esportives amb una participació equilibrada de dones i homes.

7) Subvencionar la formació de dones com a entrenadores o àrbitres en totes les modalitats esportives.

ÀMBIT 6: JUSTÍCIA

1. Objectius

1) Garantir l'assistència jurídica eficaç per a les dones víctimes de maltractaments.

2) Millorar i normalitzar la situació de les dones empresonades, tractant de compensar les conseqüències perjudicials derivades de la seva situació de privació de llibertat.

2. Mesures

1) Afavorir la relació de les preses que viuen dins i fora de la presó amb les seves filles i fills, i assegurar el desenvolupament integral de la personalitat i la integració social de les criatures (assistència a escoles infantils, atenció psicològica, colònies d'estiu, etc.)

2) Adequar la normativa catalana en funció dels tractats internacionals en matèria de drets humans, especialment, de la Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra les dones i el seu protocol addicional, així com la normativa emanada de la Unió Europea sobre igualtat d'oportunitats entre dones i homes.

3) Adoptar mesures per a millorar l'exercici dels drets de les víctimes de la violència domèstica, com ara:

a) garantir l'assistència lletrada en els judicis seguits de faltes.

b) prioritzar les víctimes a l'hora del nomenament

d'advocadessa o advocat d'ofici, o, si fos possible, creació d'un torn d'ofici específic.

c) unificar la defensa en el procediment civil i penal, etc.

d) garantir l'assistència jurídica de les víctimes d'agressions sexuals al llarg de tot el procés judicial.

4) Promoure les actuacions necessàries per garantir una assistència jurídica adequada a les víctimes de tràfic de dones.

5) Analitzar l'aplicació de les normes que fan els tribunals de justícia de Catalunya per tal d'esbrinar si s'ajusten al principi d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes

6) Formar a professionals del dret i aquelles persones que treballen en l'àmbit dels drets humans sota la perspectiva de gènere, així com també formar-los sobre possibles vies de denúncia de les violacions de drets humans de les dones a nivell nacional, estatal, europeu i internacional.

ÀMBIT 7: UNIVERSITATS I RECERCA

1. Objectius

1) Augmentar el nombre de dones que estudien carreres científico-tècniques.

2) Aconseguir la igualtat d'oportunitats de les dones en l'elecció, la formació i la inserció laboral en aquests camps.

3) Reduir la "bretxa digital" per motius de gènere.

2. Mesures

1) Organitzar xerrades en centres de secundària per acostar els estudis tecnològics a les alumnes que han de prendre una decisió sobre el seu futur acadèmic (especialment quart d'ESO i el primer de batxillerat, especialment el científic).

2) Organitzar visites a les universitats i a les empreses.

3) Crear una oficina de suport per difondre el programa i també per promoure i recolzar les recerques de les investigadores i estudiants de les carreres científico-tècniques.

4) Impulsar canvis curriculars, tant en l'ensenyament secundari com en l'universitari, que promoguin l'acostament a les noves tecnologies a les dones, mostrant especialment les aplicacions i els usos

socials i culturals d'Internet, i les possibilitats de transmissió de la informació i del coneixement.

5) Crear una base de dades amb totes les investigadores catalanes en els camps relacionats amb les noves tecnologies, per promoure la seva presència en els diferents mitjans de comunicació com a assessores (programes especialitzats, debats, etc.).

6) Promoure la participació de dones en les pràctiques a les empreses durant el seu període formatiu.

7) Concretar mesures per permetre conciliar la vida laboral i la personal especialment pel que fa a la regularització de la situació laboral dels becaris/es d'investigació de les universitats, el reconeixement dels seus drets i la regulació de les seves obligacions i funcions.

ÀMBIT 8: IMMIGRACIÓ

1. Objectius

1) Incorporar la perspectiva de gènere a les polítiques d'integració social que a més han de ser de caràcter transversal.

2. Mesures

2) Promoure que les polítiques tinguin en compte les diferències entre les mateixes dones immigrants, de procedència, nivell sociocultural, classe social, projecte, etc.

3) Fomentar que les polítiques socials, d'habitatge, treball, educació, sanitat... tinguin en compte la situació específica de les dones immigrants però sempre anant adreçades al conjunt de totes les dones, amb l'objectiu de combatre la feminització de la pobresa.

4) Impulsar programes específics per a la formació i la inserció laboral.

5) Incrementar el control i facilitar la regularització del treball de temporada o del servei domèstic.

6) Garantir i facilitar l'accés de les dones immigrades als serveis sanitaris.

7) Promoure cursos de formació específica per a personal dels àmbits sanitari, educatiu i social.

8) Reconèixer la figura de la mediatadora cultural, sanitària i social.

9) Oferir atenció específica a les dones víctimes de violència de gènere que no poden ser ateses pels serveis existents, si no s'ha regularitzat la seva situació.

10) Combatre les xarxes de tràfic de dones.

11) Donar suport econòmic i potenciar la coordinació amb les associacions de dones immigrants.

12) Impulsar la participació social i política, de les dones i associacions de dones, en el si del CNDC.

13) Garantir que els mitjans de comunicació no emetin una imatge estereotipada de la dona immigrant que reforci les actituds xenòfobes i racistes, així com incrementar la presència de dones immigrants en els mitjans de comunicació.

14) Crear eines per a la comunicació i traducció, així com la difusió de fulls explicatius en diferents idiomes i d'accions informatives a les dones immigrants.

15) Demanar la inclusió de la variable sexe en totes les estadístiques referents a la immigració.

3) Difondre la documentació referida a conferències mundials i les seves conclusions i acords.

4) Establir, com a requisits de valoració a les ajudes públiques a la cooperació al desenvolupament, la incorporació de la perspectiva de gènere en el cicle dels projectes de cooperació, i la participació significativa de les dones que pertanyin al grup objecte en el cicle citat.

5) Realitzar programes formatius sobre la perspectiva de gènere en cooperació al desenvolupament dirigides al personal directiu i tècnic de les ONG i altres organismes d'ajuda.

6) Realitzar programes de formació a institucions i/o organismes del Catalunya dirigits a dones de països en vies de desenvolupament que treballin a favor de la igualtat d'oportunitats.

ÀMBIT 9: POLÍTICA INTERNACIONAL I DESENVOLUPAMENT

1. Objectius

1) Fomentar la informació, la cooperació tècnica i l'assessorament amb institucions comunitàries, estatals i autonòmiques en matèria d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes.

2) Incorporar la perspectiva de gènere a les polítiques i programes de cooperació amb països en vies de desenvolupament per aconseguir un desenvolupament sostenible centrat en la persona.

2. Mesures

1) Col·laborar en les accions que es plantegin a nivell internacional, tant de promoció o d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes, com en les de denúncies de situacions lesives que es donen a l'entorn de drets i dignitat de les dones en diferents parts del món.

2) Participar en els fòrums internacionals on es debatin la realitat de les dones en el món i es plantegin estratègies per continuar avançant en la igualtat d'oportunitats i de tracte entre dones i homes.

4. Un país amb habitatge de qualitat per a tothom

La dificultat en l'accés a l'habitatge s'ha agreujat durant els darrers anys, fins al punt d'esdevenir una de les principals problemàtiques que, en l'actualitat, té plantejades la societat catalana. Mai com avui, l'esforç de la majoria de les unitats familiars catalanes per tal de poder accedir a un habitatge digne havia estat tan alt (fins al punt que una família de renda mitjana ha de dedicar el 35 % dels seus ingressos a l'adquisició de l'habitatge, però per a una família amb renda disponible inferior als 15.000 €, aquest percentatge s'acosta al 55 %), ni tampoc era tan gran el nombre de persones excloses de l'accés. El debat sobre l'habitatge, les dificultats per tal que el mercat garanteixi el dret constitucional a gaudir d'un habitatge digne (article 47 de la Constitució Espanyola), com a requisit bàsic per a l'emancipació de les persones, i les mancances, àdhuc fracàs, de les polítiques públiques dissenyades per garantir l'esmentat dret han tornat a la primera pàgina del debat polític. Tanmateix, no es pot dir que la dotació d'habitatge a Catalunya sigui reduïda. D'acord amb les darreres dades del cens d'habitatges, Catalunya comptava amb un parc d'habitatges de 3,3 milions d'unitats, un 15,4 % de les quals tenien la consideració d'habitatge secundari i un 13,7 la d'habitatge desocupat.

Aquesta situació, provocada per múltiples factors, entre d'altres –i de forma molt destacada– el refugi de capitals i d'estalvis que ha esdevingut el sector immobiliari, ha posat en evidència les mancances de les polítiques públiques d'habitatge, tant pel que fa a la seva concepció, als recursos esmerçats, a les tipologies d'habitatges contemplades, etc. Això obliga a repensar tota la intervenció dels poders públics en la matèria per garantir un dret bàsic de la ciutadania.

Sovint, les declaracions dels inversors internacionals, assenyalaven Catalunya i l'Estat espanyol com a paradisos per a la inversió immobiliària. Els capitals financers internacionals han trobat, doncs, un bon acolliment en el nostre mercat immobiliari, però no s'ha d'oblidar, tanmateix, que un escenari de tipus d'interès baixos i mercats de renda variable inestables, l'estalvi familiar dels propis catalans i catalanes

ha col·laborat a la generació i consolidació de l'actual dinàmica de preus. La liberalització del sòl com era d'esperar no ha suposat cap baixada del cost final de l'habitatge ni del propi sòl com a element conformador del preu final, atès que l'augment de sòl disponible ha suposat major pastís pels fluxos financers que inverteixen en el sector immobiliari. La major oferta de sòl, que s'ha traduït en una xifra d'habitatges iniciats desproporcionada en relació a la corba demogràfica, no ha suposat cap rebaixa, ni del preu de l'habitatge ni del sòl. A l'inrevés. Segons dades disponibles, per cada habitatge construït per satisfer les necessitats d'habitatge se'n construeix una i mitja com a inversió, cosa que explica l'alt índex d'habitatges desocupats. La mitja europea és de construcció de 4,3 habitatges/1.000 habitants; a Espanya 10/1.000 habitants i a Catalunya de 11,4/1.000 habitants. A Catalunya dels 70.000 habitatges construïts el 2002 només 30.000 responen a necessitats d'habitatge principal. L'accés a l'habitatge és, majoritàriament, per a qui ja en té un, per millorar, o per a qui realitza una inversió financera. El diferencial de creixement de preus en relació al que han crescut les rendes de treball en els darrers 8 anys ha estat del 300%, el que ha comportat un augment de l'endeutament de les famílies al voltant del 80% de la seva renda bruta disponible, quan a l'any 1990 era el 40%. El 20% de la inversió estrangera a Espanya l'any 2001 va ser en renda immobiliària.

Les successives polítiques d'habitatge seguides fins ara no han possibilitat l'accés generalitzat a l'habitatge, a un preu raonable. No s'ha articulat una veritable política transversal –més enllà d'actuacions de sòl i d'ajuts directes– que contempli polítiques de benestar, fiscals, de planificació urbanística, de modificació del règim legal del lloguer, etc. que atenguin, a més a més, l'actual diversitat de situacions (gent jove, canvis en l'estructura de les famílies, immigració...). Cal, doncs, constatar el fracàs de totes les receptes apuntades en els darrers anys per les administracions públiques, tot i que des d'ERC, ja al 1999 vam presentar una proposta completa en matèria d'habitatge, amb un conjunt de 70 mesures, de tot

tipus, per dur a terme una política d'habitatge diferent.

La problemàtica entorn de l'habitatge té unes clares conseqüències socials, entre les més preocupants de les quals es troben el retard en l'emancipació dels joves (més del 60 % dels joves entre 25 i 29 anys continuava a casa dels pares l'any 2000), les deficiències en l'allotjament (més de 200.000 persones viuen a Catalunya en situacions de greu deficiència d'habitatge o infrahabitatge i 500.000 més estan qualificades de població mal allotjada) i, per últim, la progressiva concentració de la demanda menys solvent en les àrees urbanes amb més dèficits d'equipaments, amb el risc de la consolidació d'àrees degradades.

L'actuació dels poders públics –i això implica des del govern de l'estat fins a les corporacions locals– ha d'anar dirigida a treure la màxima rendibilitat social dels recursos públics, mitjançant la prioritització de la protecció oficial, el foment de l'habitatge públic de lloguer, l'ús social del sòl públic, i el foment de tipologies d'habitatge no consumidores de territori. També a la consideració d'autèntic dret prestacional universal, amb la necessària prioritat per a les rendes inferiors a un llindar determinat, amb criteris ponderats, a l'accés a un habitatge protegit d'obra nova o de segona mà rehabilitat.

En definitiva el que cal és prendre mesures serioses per desincentivar la inversió immobiliària afavorida per les dinàmiques de capital i fluxos globalitzadors a Catalunya, no directament vinculada a l'habitatge com a necessitat real, i endurir els productes immobiliaris que en resulten com ara habitatges desocupats, solars retinguts... Ens cal potenciar, de forma clara, la construcció d'habitatges de protecció oficial i prioritzar, des de l'àmbit públic, la fórmula del lloguer com a règim de tinença i garantir la qualitat urbana i condicions d'habitabilitat del conjunt del parc existent, abans que es consolidi la degradació de determinats sectors del territori, abans que augmenti la franja dels qui no poden accedir-hi i abans que els nivells d'endeutament de les famílies segueixi creixent i el risc de morositat fregui nivells perillosos, d'acord amb les darreres recomanacions del Banc d'Espanya.

És per tot això que, des d'ERC, ens proposem abordar el problema de l'habitatge, en el període 2004, per tal de fer front als següents reptes:

1) Garantir l'accés a un habitatge assequible: entenent la pressió financera instal·lada sobre el mercat immobiliari i apostant per una forta política de pro-

tecció oficial de l'habitatge, instrumentant mesures que permetin fer solvents els ciutadans davant l'adquisició del seu habitatge principal, mitjançant nous plans d'habitatge que, amb l'estructura de Plans Territorials Sectorials, abordin del problema de l'accés a l'habitatge de forma integral, és a dir, com tot un catàleg de mesures no només de transferència de rendes sinó de política de sòl, creditícies, fiscals, etc. amb un finançament vinculat al finançament autonòmic; racionalitzant i estabilitzant a llarg termini els costos del procés de generació de sòl per a la construcció d'habitatge. Apostarem també per una decisió política de promoció de l'habitatge de lloguer, fent d'aquesta una modalitat socialment acceptada de tinença de l'habitatge i empresarialment rendible, i impulsar l'aparició d'un parc suficient d'habitatges de lloguer de titularitat pública i de protecció oficial.

2) Assegurar les condicions d'habitabilitat del parc construït: garantint, a tot el territori de Catalunya, les condicions d'habitabilitat i seguretat del tot el parc d'habitatges, i promovent la cohesió social i la convivència en tots els barris de Catalunya.

Repte 1. Garantir l'accés a un habitatge assequible

ÀMBIT 1: HABITATGE PROTEGIT I SUBVENCIONS A L'ADQUISICIÓ D'HABITATGE

1. Diagnosi

El nou pla de l'habitatge 2002-2005 (RD 1/2002 d'11 de gener i D157/2002 d'11 de juny), formulat pel govern de l'Estat, com a eix vertebrador de l'acció de les administracions públiques, amb l'aposta per actualitzar preus màxims que estaven desfasats i que no feien rendible la implicació dels promotors privats en la construcció d'habitatge protegit, causa última de la davallada en la quota de mercat de l'habitatge protegit a partir de la segona meitat dels noranta, passant de 34,2 % al 4 % entre 1996 i 2000, han tornat a quedar desfasats per la dinàmica del mercat. Cosa amb la qual, ara i avui tornen a ser insuficients.

Cal recordar, així mateix, que l'anterior Pla d'Habitatge 1998-2001, havia tingut a Catalunya un baix nivell de compliment (inferior al 68 %, molt inferior a la mitjana estatal), amb un considerable volum de recursos financers previstos i no utilitzats, com a conseqüència de la inadequació dels objectius i paràmetres estatals a la realitat del mercat d'habitatge català.

El nou marc legal de l'urbanisme a Catalunya estableix percentatges mínims per a l'habitatge protegit en qualsevol nou desenvolupament urbà, així com la possibilitat de formar reserves de sòl públic a preus de sòl no urbanitzable, avançant-se al procés urbanitzador, per tal que quan s'esdevingui, l'administració sigui titular de paquets de sòl obtinguts a un preu que permeti la construcció d'habitatge protegit, prohibint així mateix, la pràctica perversa –però induïda per un deficient sistema de finançament local– dels ajuntaments d'obtenir recursos econòmics mitjançant la venda del sòl obtingut per cessió urbanística, el qual havia de ser destinat, preferentment, a fer polítiques d'habitatge públic.

Tot i que l'actual marc legal és més afavoridor que l'anterior, no deixa de tenir les seves limitacions. D'una banda, representa un major compromís financer i de fluxos de recursos públics per a l'adquisició de sòl (a banda dels necessaris via ajuts per fer sol·vent la demanda), onerosos pels ens locals i per a la pròpia Generalitat, si mesures com aquesta no s'inclouen en els Plans d'Habitatge o d'altres instruments legals, com els Programes de Promoció d'Habitatge de l'article 45 de la Llei d'Habitatge –actualment inèdits– i si no es negocia el seu finançament en el marc del finançament autonòmic. Així mateix els programes d'habitatge continguts a la Llei de l'Habitatge a què s'ha fet esment resten inèdits tota vegada que el Programa d'Habitatge i Sòl 2001-2003 no és altra cosa que un catàleg de sòls urbanitzables actualment existents a desenvolupar en concertació amb els ajuntaments, en cap cas els programes de promoció quadriennal planificant de forma concertada amb els ens públics territorials els habitatges anuals de promoció pública i el seu finançament.

D'altra banda, probablement qualsevol minusvaloració de beneficis, via quotes obligatòries d'habitatge protegit, acabarà encarint els que es promocionin en renda lliure, amb el risc de les futures noves insolvències d'aquells que quedin exclosos dels llindars actuals per obtenir ajuts públics, però que no puguin fer front a increments futurs del preu de l'habitatge de renda lliure. De fet, es garanteix aquest compromís via l'establiment d'una "nova obligació urbanística" equiparable a les cessions per zona verda i equipaments o la urbanització de carrers, etc.

2. Objectius

1) Contenir la pressió financera instal·lada sobre el mercat immobiliari.

2) Fer solvents els ciutadans davant l'adquisició

del seu habitatge principal, mitjançant nous plans d'habitatge que, amb l'estructura de Plans Territorials Sectorials, abordin del problema de l'accés a l'habitatge de forma integral, és a dir, com tot un catàleg de mesures no només de transferència de rendes sinó de política de sòl, creditícies, fiscals, etc. amb un finançament vinculat al finançament autonòmic.

3) Racionalitzar i estabilitzar a llarg termini els costos del procés de generació de sòl per a la construcció d'habitatge.

3. Mesures

1) Regular específicament la fiscalitat i altres aspectes legals de les plusvàlues dels fons d'inversió immobiliària per esmorteir el seu potencial especulatiu, així com dels beneficis de les operacions immobiliàries de determinat volum, en què el preu final del producte immobiliari no es correspongui amb una repercussió de sòl raonable, ponderable d'acord amb el preu de compra del sòl.

2) Establir normativament la destinació finalista, per finançar polítiques d'habitatge, del recàrrec de l'IBI, previst en la legislació d'hisendes locals, per als immobles desocupats.

3) Eliminar l'actual consideració de les subvencions a fons perdut per l'adquisició de l'habitatge com a increments de renda a efectes d'IRPF.

4) Reducció de l'Impost de Transmissions Patrimonials a l'habitatge protegit i aplicació de l'IVA superreduït en l'habitatge de protecció.

5) Bonificació dels impostos i taxes municipals per als habitatges de protecció oficial abans de la primera transmissió, especialment per als de lloguer.

6) Realitzar una inspecció fiscal rigorosa i una valoració ajustada per al pagament dels impostos per l'increment de valors, que permetin la participació pública en les plusvàlues generades per la retenció de sòl.

7) Modificar l'articulació del dret de tempteig i retracte, regulat a la Llei d'Habitatge, per tal que tots els promotors d'habitatge públic puguin adquirir a preus controlats d'HPO, enlloc dels actuals preus de mercat, afavorint la recuperació de la inversió pública quan el beneficiari ja no la necessita, la no generació de plusvàlues especulatives i l'increment del parc d'habitatge de disposició pública.

8) Desenvolupar reglamentàriament dels mecanis-

mes previstos a la LUC per tal d'obtenir una intervenció municipal adient, com els Patrimonis Municipals de sòl i el Registre de Solars d'Edificació Forçosa, i evitar que tornin a ser figures no aplicables, com durant la vigència del DL 1/90.

9) Desenvolupar adequadament la Llei de l'Urbanisme per no negligir en el potencial d'alguna de les seves mesures.

10) Aprovar un Pla d'Habitatge Català, amb rang de Pla Territorial Sectorial si fos necessari per facilitar les reserves estratègiques de sòl, tenint present les infraestructures de mobilitat i amb els següents continguts mínims:

- i) Establiment de les necessitats a Catalunya per l'objecte (sòl, tipologies, etc.) i pels subjectes (destinatari dels ajuts), amb la participació dels ajuntaments. Estimem en 50.000 els habitatges protegits que s'haurien de proveir a Catalunya en la propera legislatura, la meitat de lloguer i amb un percentatge significatiu específicament dedicat als joves.
- ii) Capacitat per adaptar a la realitat catalana els mòduls de preus màxims, límits de renda dels beneficiaris, prioritització dels règims de protecció, etc.
- iii) Participació municipal en la definició de programes específics per raó de les necessitats territorialitzades.
- iv) Capacitat de redistribució flexible dels recursos assignats per cada tipologia per adaptar-se a la realitat canviant.
- v) Establiment d'un autèntic dret prestacional universal per a tota la població amb rendes inferiors a un llindar determinat, amb criteris ponderats, a l'accés a un habitatge protegit d'obra nova o de segona mà rehabilitat.
- vi) Ampliació del tipus d'habitatge protegit, a fi d'oferir també altres tipologies més ajustades a les necessitats de les noves unitats familiars. Redefinir el concepte d'habitatge protegit.
- vii) Incloure el requeriments de finançament del Pla Català d'Habitatge dins les negociacions del finançament autonòmic.

11) Formular, si s'escau, un Pla Territorial Sectorial de l'Habitatge Protegit, si el general de l'habitatge no generés la suficient oferta específica d'habitatge protegit.

12) Desenvolupar els programes de promoció d'habitatge continguts a la Llei de l'Habitatge, com a programes de planificació de l'habitatge de promoció pública concertats amb els ens territorials actualment inèdits, més enllà de l'actual programa d'actuació en

sòl i habitatge 2000-2003 que no es defineix com un programa jurídicament vinculant, sinó com una iniciativa pública de foment, en concertació amb els ajuntaments i la col·laboració dels privats.

13) Introduir la promoció d'habitatge protegit –directament o indirecta-, adreçat a col·lectius específics, com a finalitat de l'obra social de les caixes d'estalvis catalanes, així com l'obligatorietat que aquestes destinin un percentatge mínim del 5 % de les seves inversions a la promoció d'habitatge protegit.

14) Elaborar un catàleg de sòl públic de totes les procedències (Defensa, RENFE, presons, etc.), actualment inutilitzat o subutilitzat, de cara a endegar un programa de racionalització d'usos i programació d'urbanització i sortida al mercat. Prioritat, en l'ús d'aquests sòls a les iniciatives d'habitatge públic, o a les promogudes per entitats sense ànim de lucre o cooperatives.

15) Modificar la normativa d'ajuts a la rehabilitació i el seu tractament fiscal.

16) Fomentar les ocupacions de sòl estalviadores d'espai, amb penalització de les ocupacions extensives. Diferenciar fiscalment les segones residències de les primeres.

ÀMBIT 2: HABITATGE DE LLOGUER

1. Diagnosi

En el fracàs de les polítiques públiques també cal fer esment a factors culturals, com la tendència a la compra com a règim de tinença de l'habitatge, afavorit per polítiques fiscals i creditícies que ho han fet històricament possible, que ha generat l'existència d'un dels índexs més baixos, en relació al nostre entorn europeu, de parc de lloguer tant públic com privat. Les darreres dades de la Cambra de Comerç situen el parc de lloguer a l'Estat espanyol en un 14% del total (15,4 % en la regió metropolitana de Barcelona), enfront la mitjana europea del 39%, amb una gradual disminució des del 50% de l'any 1960. Pel que fa al lloguer social, tot just és del 2% del total enfront el 35% holandès o el 17% francès.

Les pròpies polítiques públiques dels plans de l'habitatge no han afavorit la creació de parcs públics de lloguer, incentivant a mitjà termini la venda i generant, per als beneficiaris, plusvàlues importants, cada vegada més insostenibles socialment, atès que l'esforç inversor de l'administració, un cop transcorreguts els terminis de desclassificació de l'habitatge protegit

i superades les limitacions de preu pel que fa a la venda, els beneficiaris poden lliurement vendre a preu de mercat, obtenint un enriquiment clar, generat en part per l'acció inversora de l'administració pública.

El marge de maniobra fiscal de la Generalitat, en la part cedida d'IRPF, i en els impostos sobre els quals té capacitat normativa, ha de ser utilitzat per fomentar l'habitatge de lloguer. Tot i això, és evident que bona part de la política fiscal necessària descansa sobre impostos (societats, IVA, tributs locals) sobre els quals la capacitat normativa és pràcticament inexistente. I, per altra banda, una rebaixa unilateral suposa uns costos fiscals per a Catalunya per afrontar una situació desigual en costos que no es veu traduïda en un finançament adequat.

D'altra banda, la simplificació de lloguer, i una major seguretat jurídica per a totes les parts, ha de facilitar que s'ampliï l'oferta d'aquest habitatge, de manera més assequible per a la gent.

2. Objectius

1) Fer de la modalitat de lloguer una opció socialment acceptada de tinença de l'habitatge i empresarialment rendible.

2) Impulsar l'aparició d'un parc suficient d'habitatges de lloguer de titularitat pública.

3) Implementar les modificacions normatives necessàries per tal d'afavorir la rehabilitació en el parc d'habitatges existents i la seva adequació a les noves necessitats de la demanda actual.

3. Mesures

1) Deduccions fiscals per als fons d'inversió immobiliària que inverteixen en habitatge de lloguer sobre sòl de propietat del fons o finançant actuacions públiques sobre sòl públic amb títol concessional.

2) Reducció del gravamen pel que fa a l'ITP en adquisició de l'habitatge per rehabilitar i llogar tant pel que fa a empreses com a particulars.

3) Deduccions en l'IRPF per als lloguers, amb topalls en funció dels ingressos i del lloguer pagat.

4) Diferenciar fiscalment els arrendaments destinats a satisfer la necessitat d'habitatge permanent del llogater de temporada.

5) Establiment d'un programa d'intermediació social en matèria d'habitatge tendent a la creació

d'una borsa d'habitatge de lloguer, a preus controlats en el mercat secundari i a la reducció del parc vacant, amb garantia pública pel que fa la conservació de l'immoble i al cobrament de les rendes, adreçat a destinataris amb els líndars de renda que es fixi; gestionat de manera descentralitzada per cada municipi amb conveni amb la Generalitat.

6) Modificar la normativa d'ajuts a la rehabilitació, introduint mesures d'estímul de la rehabilitació d'habitatge amb destinació al mercat de lloguer.

7) Incorporar al nou Pla d'Habitatge Català, amb rang de Pla Territorial Sectorial, si fos necessari, per facilitar les reserves estratègiques de sòl, els següents continguts mínims en relació a l'habitatge de lloguer:

i) Pel que fa a l'estructura, establiment d'ajuts universals directes, amb específics destinats al gestors de programes predefinits (lloguer, rehabilitació, promoció de sòl, intermediació social...) i amb genèrics específics per col·lectius amb dificultats. Augment dels ajuts als promotors públics o privats per la promoció d'habitatges protegits en règim de lloguer.

ii) Fórmules d'ajuda als lloguers per controlar-ne els preus. En concret als llogaters d'acord amb uns topalls màxims de preus del lloguer que s'hauria de considerar com a lloguer social. Avals públics als llogaters per fer front a les dificultats que a vegades posen els propietaris exigint garanties que no poden assumir.

iii) Foment dels parcs públics de lloguer fins arribar a les mitjanes europees, amb l'establiment de percentatges obligatoris en totes les promocions.

8) Generar un patrimoni de sòl públic significatiu, aprofitant el marc legal de la nova LUC i els avantatges que estableix quan l'administració genera i manté la titularitat, i desenvolupar i/o fomentar la regulació de la construcció d'habitatge protegit en règim de concessió administrativa sobre sòl públic, per la seva ocupació efectiva pel concessionari o per la seva cessió en lloguer, com a mecanisme de recuperació de plusvàlues de la inversió pública i de control del preu del sòl i la seva repercussió sobre els habitatges que es generin, compatible amb la iniciativa privada d'una activitat com la construcció. Actualment hi ha fons d'inversió immobiliària que aposten per línies de negoci similars que poden ser d'interès públic.

9) Fer d'aplicació els judicis ràpids als conflictes en la LAU, a fi de donar seguretat a la propietat per entrar al mercat de lloguer.

10) Potenciar la cessió de sòl per a la construcció d'habitatge protegit en règim de lloguer.

11) Introduir l'obligatorietat de la promoció d'habitatge protegit en règim de lloguer com a finalitat de l'obra social i de l'activitat inversora de les caixes d'estalvis catalanes.

Repte 2. Assegurar les condicions d'habitabilitat del parc construït

ÀMBIT 1: QUALITAT URBANA

1. Diagnosi

La panoràmica sobre el conjunt de problemes que afecten avui a l'habitatge no seria completa si ens limitem a les dificultats d'accés i no contemplem, també, la situació deficient que afecta a un nombre important de les unitats ja existents del parc d'habitatges de Catalunya.

Segons dades de la pròpia Generalitat, el 55 % del sòl residencial de la Regió Metropolitana de Barcelona (RMB), presenta algun tipus de dèficit urbà, bé sigui d'urbanització, equipaments o accessibilitat. En el cas dels nuclis antics dels municipis que integren la RMB, aquest percentatge s'eleva fins al 90 % del sòl. Un seguit de barris, que apleguen més de 180.000 habitatges, presenten problemes greus i en ells és necessària una intervenció urgent.

Moltes vegades, en la regeneració d'àrees urbanes degradades, els municipis i les entitats cíviques s'han trobat sols davant la necessitat d'empendre accions de rehabilitació integral d'aquestes àrees, en algunes de les quals s'han posat en marxa iniciatives molt interessants de cooperació entre el sector públic i privat per realitzar i finançar les esmentades accions.

Les àrees amb dèficits de qualitat urbana tenen, per la seva pròpia naturalesa, el risc a curt termini d'esdevenir llocs de concentració dels demandants de nou habitatge amb menys poder adquisitiu i, per tant, focus de concentració de problemàtiques socials, quan no de conflictes oberts.

2. Objectius

1) Garantir, a tot el territori de Catalunya, les condicions d'habitabilitat i seguretat del tot el parc d'habitatges.

2) Assegurar la cohesió social i la convivència en tots els barris de Catalunya.

3. Mesures

1) Modificar de la normativa de control de les condicions d'habitabilitat i seguretat de l'habitatge existent. Crear un òrgan autonòmic de control i avaluació permanent del parc d'habitatges.

2) Impulsar la creació de registres municipals de pisos buits.

3) Crear, dintre del Pla Català de l'Habitatge, un fons que avaluï actuacions de recuperació pública del parc social d'habitatges.

4) Introduir mesures d'estímul a la rehabilitació d'habitatges rurals que tinguin el caràcter d'habitatge principal.

5) Reformular l'Impost d'Actes Jurídics Documentats a fi que el recaptat en concepte de lloguer i de venda, d'habitatges no inclosos en cap règim de protecció, es destini –totalment o parcial– a finançar un programa d'ajuts per a famílies sotmeses a situacions conjunturals conflictives que posin en perill la continuïtat en l'habitatge (atur, ruptures familiars, etc).

6) Elaborar i executar, conjuntament amb els municipis i les associacions de veïns, un programa d'intervenció integral en barris degradats.

7) Potenciar els plans de dinamització comunitària i la resta de programes socials d'intervenció als barris, desenvolupats conjuntament amb les associacions de veïns, en els barris amb problemàtiques socials urbanes.

5. La seguretat i la justícia eficient, fonaments d'un país democràtic

El concepte de seguretat d'ERC no es refereix a unes determinades funcions que fins ara es relacionaven de forma gairebé exclusiva amb "l'ordre públic". Per a ERC la seguretat és quelcom aplicable a tots els àmbits de la quotidianitat de les persones. Per tant, ERC com a partit de govern no deixa de banda cap aspecte de la nostra vida fora d'aquest concepte de "Seguretat Global" a què tenim dret totes les persones. En aquest sentit, també creiem fermament en la seguretat com a dret inalienable de les persones, una seguretat que han de garantir les institucions que ens governen perquè tenim dret a menjar aliments no perjudicials per a la nostra salut, perquè tenim dret a que no es cremin els nostres boscos, a que no es contaminin els nostres rius, a no patir accidents innecessaris a casa, a la carretera o a la feina, i a poder gaudir dels nostres carrers i places sense por. La seguretat no és doncs tan sols un concepte global, sinó que també és progressista en tant que respon a les necessitats i drets de les persones, i que ha de ser garantida per les institucions, sense que la ciutadania hagi de pagar de la seva butxaca aquest inalienable dret públic.

Han passat quinze anys de la creació dels Mossos d'Esquadra i persisteix una deficient situació pel que fa al model de seguretat públic a aplicar i una diversitat atípica de cossos policials sense competències pròpies definides. L'aspecte econòmic d'aquesta situació suposa una despesa innecessària d'esforços i cabals públics, ja que se segueixen produint duplictat i triplicitat de funcions, actuant diferents cossos en els mateixos àmbits, sense relació entre ells.

La situació actual es veu agreujada pel fet que el govern de CiU no ha aconseguit treure Catalunya del paper subsidiari en matèria policial, essent aquest el màxim exponent de la seva incapacitat per a garantir la plena seguretat de la ciutadania.

El mal funcionament del desplegament cal atribuir-lo a una planificació deficient, però també –i aquest és l'aspecte més greu– a una absoluta incompetència des de la Conselleria de Governació i la Direcció

General de Seguretat Ciutadana davant els problemes que puntualment han anat sorgint.

La proposta per a la seguretat pública catalana que ERC fa no es basa només en una qüestió de competències o d'autoritat, o bé de jerarquia policial, sinó també en la definició clara i seriosa d'un model de seguretat radicalment diferent del que ha caracteritzat la tradició espanyola en aquest camp. El model català proposat per ERC es fonamenta en una policia civil, de base descentralitzada, plenament professionalitzada, vinculada a l'administració de justícia i al servei dels ciutadans i dels seus drets, com correspon en un marc democràtic.

Des de la Conselleria de Governació hi ha una falta clara de control de les policies locals, moltes de les quals no compleixen la llei pel que fa a la formació dels seus membres. Aquest fet s'agreuja molt pel fet que l'Escola de Policia de Catalunya no és el centre de formació i reciclatge pel qual va ser creada, de forma que no ofereix el suport indispensable a aquells municipis que desitgen millorar i aprofundir la preparació dels seus efectius.

El desplegament dels Mossos d'Esquadra ha provocat nombroses topades amb els ajuntaments, ja que no hi ha una clara delimitació de competències i, sovint, la Conselleria de Governació ha actuat amb prepotència passant per damunt de les competències que en matèria de seguretat tenen els ajuntaments.

Els bombers, cada dia més, són els primers actuants i primers responsables en l'atenció a les més diverses emergències ciutadanes. Amb l'evolució social i tecnològica, amb les noves demandes i necessitats socials, cada cop es necessiten millors respostes d'actuació, amb més i millors mitjans materials i humans, amb més coneixements, formació i prevenció. En definitiva, cal evolucionar i superar-se al mateix ritme i necessitats de la societat, cal estar a l'alçada per poder donar la millor i més ràpida resposta a l'emergència i restablir la normalitat, en tot el territori en el qual es tinguin competències.

És molt important potenciar i implantar de manera ferma i seriosa el número de telèfon únic d'emergències que pugui donar resposta a qualsevol situació, que no provoqui desconcert, desconeixement i confusió a la societat. Ara per ara hi ha una disbaixa de números d'emergències (080, 085, 088, 091, 092, 061, 062) en lloc del número únic d'emergències que existeix a la resta d'Europa, el 112.

Aquest telèfon únic, el 112, s'ha de publicitar i l'ha de conèixer tothom, sense cap mena de dubte. Ha de ser la central de recepció de totes les emergències i alhora ha de ser el centre coordinador dels recursos disponibles, i tot gestionat com a servei públic i gratuït, i per personal professional qualificat i amb formació permanent.

És evident que en un país com el nostre, amb característiques geogràfiques tan diferents, condicions climatològiques diverses, una gran massa forestal, amb grans ciutats de densitat de població molt alta, amb zones industrials molt importants i algunes d'alt risc, amb moltíssims establiments públics de gran aforament, amb distribucions urbanístiques diferents, amb grans vies de comunicació molt ràpides, amb ports i aeroports, i amb tantes altres peculiaritats diferencials, els mitjans actuals, per tot el seguit de serveis que s'han de realitzar, resulten del tot insuficients, tant per cobrir les necessitats de la població en períodes d'aparent tranquil·litat com en situacions d'emergència.

És per això que cal una col·laboració i interconnexió molt més àmplia i seriosa entre els diferents cossos de seguretat (Bombers, Mossos d'Esquadra, Agents Forestals, Guàrdia Urbana, Policia Nacional, Guàrdia Civil), els organismes de voluntariat que presten serveis de protecció civil (bombers voluntaris, ADF, voluntaris forestals, Creu Roja) i altres serveis directament relacionats amb el ciutadà i amb la hipotètica i potencial situació d'emergència (SEM, 061, FECSA, Gas Natural, empreses de transports, FGC, RENFE, transports metropolitans, transports de mercaderies perilloses, ports i aeroports, companyies d'aigües, bombers d'empresa, etc).

És important impulsar la coordinació entre tots aquests cossos, organismes i serveis, tant a nivell de comunicacions com d'actuacions a través de les Junes Locals de Seguretat i dels consells comarcals, i impulsar un sistema de relació permanent a fi i efecte de millorar les polítiques de prevenció i d'actuació.

Aquest sistema hauria de ser la Protecció Civil. En casos de grans emergències o grans catàstrofes ha d'existir una entitat que organitzi, aglutini i racionalitzi

zi totes les forces actuants extraordinàries que acostumen a ser de voluntariat o de professionals no habituals amb l'emergència, i tots ells dirigits per especialistes i professionals de l'emergència, dels diferents cossos d'emergència i seguretat actuants.

Cal afegir la manca de divulgació dels diferents plans d'emergències i seguretat civil existents, així com la seva actualització i revisió en molts casos, i l'estudi i creació de nous plans allí on siguin inexistents o necessaris. Així doncs, podem afirmar que no hi ha ni la formació ni la informació als ciutadans i entitats sobre les normes essencials de prevenció ni com s'ha d'actuar en cas d'emergència o d'incendi.

Fa ja més de cinc anys que va ser aprovada la Llei 4/1997, de protecció civil de Catalunya, i des de la seva aprovació la protecció civil ha estat realment en un gran oblit, tractant-se les emergències i situacions de risc amb un model reactiu més que preventiu, buscant el rendiment econòmic en un clar detriment dels recursos i la seguretat en les actuacions dels serveis d'intervenció actuants en les emergències i situacions de catàstrofe.

Aquest model de seguretat ens ha portat finalment a un punt realment precari pel que fa a les prestacions i recursos. Només cal veure la situació en què es troba en aquests moments la Direcció General d'Emergències i Seguretat Civil, la qual està completament mancada de les eines més bàsiques per assumir les situacions de risc i d'emergència que, per un país amb un potencial industrial i de població com és Catalunya, serien del tot necessàries.

L'estructura de recursos operatius és bàsicament, per no dir únicament, formada pels Bombers de la Generalitat, els quals cada cop disposen de menys material operatiu, restant obsolet l'existent, de la mateixa manera que l'increment dels seus membres ha disminuït considerablement en proporció a l'increment de risc existent. L'altra branca essencial en la seguretat, la preventiva, és quasi inexistente, dedicada a la realització de plans d'emergència, dels quals cal actualitzar i revisar la majoria, ja que estan obsolets o es mouen dintre d'uns paràmetres ja desfasats.

L'augment de risc s'ha vist multiplicat per la falta total d'una cultura de la prevenció i de l'autoprotecció, acollint-nos a la visió tan perillosament optimista d'"aquí mai no passa res" o la ja tan coneguda "a mi mai no em passarà".

Des de fa molt de temps, centres educatius, hospitalaris, comercials i certes empreses resten obligats a desenvolupar els seus propis plans d'e-

mergència i evacuació. Els plans d'autoprotecció, que obliguen a la realització d'un manteniment de la informació existent en els mateixos i a la realització de simulacres, són merament un objecte decoratiu de prestatgeria o, en cas que es realitzin, acaben en un acte que surt d'allò que anomenem rutina, quedant palès que aquests exercicis són inhabituals en la nostra societat. La cultura preventiva ha estat totalment obviada, sense desenvolupar-se un pla general que aglutini totes les administracions implicades per tal de fomentar la seguretat i l'autoprotecció.

La coordinació dels diferents òrgans implicats en les emergències és mínima, més dirigida a la gestió de recursos per millorar el rendiment econòmic, que no pas a la seva gestió per augmentar el rendiment i la qualitat de servei de cara a la ciutadania.

El fet de disgregar els serveis actuant en les emergències en diverses àrees o departaments de la Generalitat, alhora que la seva privatització o gestió per part d'empreses de l'àmbit privat, ha comportat la creació de "regns de taifes", que actuen descoordinadament i de manera interessada per al seu propi interès.

Una societat desenvolupada i realment sana es demostra per la seva participació en tasques de voluntariat. Pel que fa a la protecció civil, el voluntariat participa en diferents camps, parcs de bombers voluntaris, associacions de voluntaris de protecció civil, associacions de defensa forestal, voluntaris forestals, Creu Roja, etc. Com podem observar, el voluntariat és divers i dispers: aquesta manca de coordinació es detecta en les actuacions en situacions d'emergència o catàstrofe, que ja s'han donat al nostre territori.

Actualment, l'associacionisme en l'àmbit de l'emergència depèn primordialment dels municipis, que paradoxalment no disposen d'infraestructura per assumir situacions d'emergència, restant en mans de l'administració de la Generalitat l'actuació i la intervenció en aquestes situacions (excepte l'Ajuntament de Barcelona i algun altre municipi), fent que la interrelació entre el cos professional i el voluntariat sigui d'una total desconfiança i destorb.

Com exemple podem observar el cos de Bombers de la Generalitat, el qual tot i participar d'un voluntariat preparat i ensinistrat, treballa de forma separada del cos professional, evitant la unificació de parcs mixtos, que oferirien una pràctica essencial a aquest tipus de voluntariat, com a d'altres que podrien participar en diversos camps de la protecció civil, però que resten en l'oblit de l'Administració.

L'acció de govern feta per la Generalitat en l'àmbit de justícia, és il·luny de poder ser considerada com a positiva en el seu conjunt, salvant algunes actuacions que, tot i ser molt millorables, han tingut una incidència important. Cal esmentar el Codi Civil i el pla pilot de funcionament en català d'unes quantes oficines judicials.

En general, però, la justícia ha continuat patint els mals de sempre, mals endèmics que en aquesta legislatura els governs tampoc han sabut solucionar.

La situació de crisi i desorganització de la justícia, pel que fa a l'àmbit estatal, s'ha agreujat amb l'entrada en vigor de la Llei d'Enjudiciament Civil, la Llei de Menors, i més s'agreujarà encara amb les modificacions a experimentar a la LEC amb els judicis ràpids.

L'ús del català és mínim, pel fet de no ser un deure el seu coneixement, i el dret dels ciutadans que s'hi adrecen en la seva llengua pròpia no té correspondència amb l'obligació dels jutjats i tribunals de respondre'ls en la mateixa llengua. I encara més greu pel que fa als registres públics on és totalment inexistent.

La descentralització no existeix en l'estructura i organització del poder judicial, i les competències de la Generalitat no han estat desenvolupades al màxim.

La justícia no funciona bé i l'Administració de justícia no gaudeix de credibilitat. La justícia és lenta i cara, i la garantia del dret de tota persona a rebre una justícia àgil i eficaç avui no és una realitat. Per això, cal una transformació important que situï la justícia al servei de les persones, més accessible i més humana, que doni un servei públic de qualitat, ràpid i creïble, i que garanteixi els drets de tothom en condicions d'igualtat.

Els accidents de trànsit són un greu problema social que no sembla tenir tota l'atenció dels poders públics i de la societat en general per a la seva reducció. Catalunya està en la mitjana dels països de la UE pel que fa als temes econòmics però no en accidentalitat, on som a la cua d'Europa. Les xifres reals de mortalitat a 30 dies en carretera i zona urbana ronda els 850 morts anuals, més de 200 discapacitats severes (120 lesionats medulars irreversibles i 100 lesionats cerebrals també irreversibles) i més de 30.000 ferits de tota consideració.

No cal dir que el cost moral de tota aquesta lacra no és calculable, però sí que s'han fet estimacions del cost econòmic que provoca. La realitzada pels pro-

fessors Francisco Javier Saura López i Ramón Crespo del Río (Modelo económico del coste de los accidentes de tráfico en España) estableix que els accidents de trànsit a Catalunya suposen un cost anual entre 1.700 i 2.300 milions d'euros (entre 290.000 i 385.000 milions de ptes.).

L'alta sinistralitat fa que els accidents de trànsit siguin una de les causes de mort i lesió severa més importants que pateix la nostra societat. De fet és el factor de risc que més vides es porta a la nostra societat entre els 16 i els 35 anys. Aquestes dades justifiquen qualsevol actuació decidida destinada a pal·liar, sinó resoldre, aquesta greu problemàtica. Per tal d'aconseguir-ho i poder millorar la protecció dels ciutadans i ciutadanes dins una cultura de foment de la mobilitat sostenible, accessible i segura, entenem que la Generalitat ha de liderar un moviment civí destinat a fomentar un canvi d'actitud dels conductors i de les conductores per tal de reduir la taxa de sinistralitat per la via de la prevenció i la dissuasió.

Cal dir, però, que les tendències de sinistralitat viària catalana estan lluny de les dels països europeus avançats. I dins de l'estat espanyol la sinistralitat catalana no és inferior a la mitjana. De fet, quan a l'Estat pugen els accidents i els morts, també s'incrementen les xifres a Catalunya però amb més intensitat. Pel contrari, quan a la resta de l'Estat hi ha un descens, també baixen les estadístiques a Catalunya, però amb una major proporció.

Tot i que, segons les dades disponibles, la qualitat del conjunt de carreteres catalanes no està malament en relació a les de l'Estat espanyol, un estudi del RACC situa més d'un terç de la xarxa viària catalana (el 36,4 %) amb un risc de sinistralitat alt o molt alt, amb un clar desequilibri territorial en la distribució del risc (6 dels 10 trams més perillosos estan situats a la província de Tarragona).

Malgrat que des de 1996 s'ha vingut desenvolupant un procés de transferències de competències de trànsit del govern de l'Estat, la Generalitat no ha estat capaç de generar un model català de trànsit, que no té perquè coincidir amb la concepció que en té el govern espanyol. El Departament s'ha limitat a tractar d'emular la concepció del Ministeri de l'Estat, però amb el handicap que no hi ha hagut cap transferència plena de competències perquè l'Estat ha retingut atribucions substancials com la legislació viària, els exàmens de conduir o la matriculació de vehicles a motor.

D'aquesta manera, es pot dir que no existeix encara un model català de trànsit sinó un calc del

model central i, tot i així, incomplet, dispers i mancat de recursos humans, econòmics i tecnològics.

Des d'ERC considerem que un país com el nostre requereix que les Administracions Públiques estableixin fórmules i mecanismes que vetllin per la consecució d'una convivència segura mitjançant l'aplicació d'estratègies de prevenció, de protecció i de dissuasió, on l'actuació policial constitueixi un grau important, però no el central, en una política de benestar i d'equilibri en la qualitat de vida dels ciutadans. En el model de seguretat viària que proposem el Govern Català ha de prioritzar les línies d'actuació basades en la generalització i difusió de les actituds positives de tothom per la via del convenciment, essent subsidiària la via de la vigilància, el control i la sanció. Dins d'aquest projecte, l'aplicació de recursos humans i econòmics ha de realitzar-se separant clarament les dotacions específiques per a la prevenció de les despeses que requereixen les estructures de les organitzacions policials, de salvament i d'assistència.

És per això que la participació de la societat civil catalana en la defensa d'una mobilitat sostenible, accessible i segura és un element de cabdal importància per la consecució d'objectius de millora de la fluïdesa de la mobilitat, en general, i de la seguretat viària, en particular. De manera, que el paper de les autoscoles, els tallers de reparació d'automòbils, del sector assegurador, dels fabricants de vehicles i dels seus components, dels clubs d'automobilistes, dels montepios de conductors, de les entitats de prevenció, dels mitjans de difusió especialitzats, de les concessionàries d'autopistes de peatge, de les estacions d'ITV, entre d'altres, ens sembla essencial i per tant cal considerar-los permanentment.

El 2 de juny de 2003 la Comissió de la Unió Europea, davant del greu problema que els accidents de trànsit suposen per a Europa, va fer públic un Pla d'actuació viària on s'especifica que l'accidentalitat és un llast per a la Unió i que cal adoptar mesures urgents, transversals a tots els nivells de govern, per aconseguir, en el termini de 10 anys, la reducció a la meitat de la sinistralitat a Europa. Per altra banda, països com Gran Bretanya, Suècia, Holanda... tenen, comparats amb la mitjana europea, baixos nivells de sinistralitat precisament perquè fa anys que han adoptat polítiques generals per a la seva reducció. Darrerament, França i Bèlgica també han aprovat mesures semblants.

L'any 1984, la Generalitat va assumir amb el traspàs de les presons la responsabilitat en els aspectes organitzatius i de personal, així com d'execució de la legislació penitenciària, amb el mandat de

donar efectivitat als preceptes legals sobre reinserció i rehabilitació, així com de guarda i custòdia de les persones privades de llibertat.

Històricament es poden distingir dues etapes a partir d'aquell moment: la gestió inicial, amb la posada en marxa dels diferents serveis i infraestructures (Quatre Camins i Brians) i els darrers anys, d'una paràlisi i inoperància alarmant, amb una infrainversió acumulada en nous establiments.

La primera etapa es caracteritza, igualment, per un fals progressisme en les polítiques de règim i rehabilitació, amb una visió paternalista del reclus, basada en el voluntarisme sense continguts ni model. L'absència de processos avaluatius, de política coherent de personal i sobre el treball penitenciari són les constants d'aquest període.

Actualment es produeix una alarmant manca de personal en les diferents àrees: administració, tractament i vigilància. L'increment dels serveis i de la població reclusa (el nivell d'ocupació actual és del 125% de la capacitat dels centres, havent passat dels 5100 interns de 1990 als prop de 7000 actuals) no ha anat acompanyat del corresponent increment de plantilles. La conseqüència són unes ràtios internes de personal perverses, especialment en alguns centres. Les infraestructures i els mitjans materials són l'altra assignatura pendent. Després d'anys d'inoperància, l'aprovació d'un Pla de creació i substitució d'establiments penitenciaris l'any 1996 ha acabat donant lloc, en la pràctica, al manteniment per ara dels 3 centres penitenciaris de Barcelona i la continuïtat de la política de construcció de macrocentres en el futur, en contra de la possibilitat d'erigir nous centres de capacitat petita que proporcionessin avantatges des del punt de vista de les condicions físiques, la distribució territorial, així com des del punt de vista de l'intern, evitant el seu desarrelament sociofamiliar i de la seva inserció futura.

Repte 1. Desenvolupar un model global de seguretat pública

ÀMBIT 1: COSSOS POLICIAIS

1. Objectius

1) Assolir el comandament únic dels cossos i forces de seguretat a Catalunya.

2) Coordinar i desenvolupar les policies locals.

2. Mesures

1) Assumir de forma immediata del comandament dels Cossos i Forces de Seguretat de l'Estat (CFSE) a Catalunya, creant un comandament únic, orgànic i funcional.

2) Impulsar el traspàs immediat al Govern de la Generalitat de totes les competències en matèria de seguretat pública i privada, així com el control de les armes de foc, la seguretat i gestió de l'espai aeri i marítim i el control de les fronteres i duanes.

3) Retirar totalment els CFSE d'aquells territoris on s'hagi produït el desplegament dels Mossos d'Esquadra. Redistribució del personal excedent en els territoris amb plantilles incomplertes, compliment del catàleg de personal fins a la finalització del desplegament.

4) Eliminar les quotes dels membres dels CFSE per a entrar al cos dels Mossos d'Esquadra. Aquestes entrades s'han de fer individualment i superant l'oposició corresponent.

5) Assignar als Mossos d'Esquadra les competències plenes en matèria antiterrorista i de lluita contra el crim organitzat. Ambdues reivindicacions han estat presentades per ERC al Parlament i, tot i que han estat aprovades, la Generalitat no ha endegat negociacions amb el Govern central per tal d'assumir-les.

6) Crear de l'Escola Superior de Policia de Catalunya per tal de formar els comandaments dels Mossos d'Esquadra i de les Polícies Locals. Aplicació de plans de reciclatge continuat i especialitzat.

7) Elaborar el Pla Català de Seguretat Pública.

8) Crear el Consell de Seguretat de Catalunya.

9) Elaborar i aplicar un pla de carrera professional que reculli tots els graus de l'escalafó de la Policia de Catalunya, amb homologació amb les corresponents titulacions acadèmiques.

10) Investigar en matèries formatives que permetin aplicar els mitjans més moderns en la matèria i estades de preparació professional a l'estranger.

11) Dotar efectivament la Policia de Catalunya, particularment pel que fa a les especialitats.

12) Editar publicacions professionals, tant per part del Departament com de la Direcció General, que

promoguin l'estudi i la investigació sobre les matèries de seguretat.

13) Inserir la Policia de Catalunya en totes les instàncies internacionals de seguretat.

14) Renovar en profunditat el sistema d'oposició i selecció d'efectius del Cos de Mossos d'Esquadra, potenciant-ne els aspectes nacionals i professionals.

15) Adoptar, com a norma de funcionament, les fórmules de comunicació amb els agents socials indicats per a cada tipus de problemàtica.

16) Aproximar la Policia de Catalunya a la ciutadania: edició de material específic i explicatiu de la tasca policial, fent arribar les publicacions externes dels diferents cossos al màxim de ciutadans.

17) Crear un registre únic d'agents de la Policia de Catalunya.

18) Unificar i homologar la uniformitat, armament i material per a totes les Polícies Locals.

19) Dotar efectivament de material i personal les policies locals, estudiant les contingències des dels diferents municipis.

20) Coordinar les policies locals i els Mossos d'Esquadra, especialment en aquells territoris on es produeix el desplegament, mitjançant les taules de coordinació, tal com preveu la llei.

21) Establir l'obligació efectiva per a tots els ajuntaments per tal que els seus agents de policia local siguin formats a l'Escola de Policia de Catalunya, inclosos aquells que provenen dels CFSE.

22) Reforçar el paper dels alcaldes com a primera autoritat local en la coordinació de l'ordre públic i la seguretat ciutadana. Potenciació de les Juntes de Seguretat Local.

23) Tractar de forma diferenciada les àrees metropolitanes en quant a la coordinació de les policies locals metropolitanes.

ÀMBIT 2: COS DE BOMBERS I PROTECCIÓ CIVIL

1. Objectius

1) Garantir l'eficàcia de tots els serveis d'emergències i seguretat civil com un dret bàsic i universal per a totes i tots els ciutadans.

2) Establir una política global d'autoprotecció per a tota la població en temes de primers auxilis, incendis forestals, accidents a la llar, etc.

2. Mesures

1) Potenciar i divulgar el número de telèfon únic d'emergències (112).

2) Endegar campanyes de formació i informació periòdica sobre la prevenció de situacions de risc, accidents, incendis, ensorraments, etc., a totes les ciutadanes i ciutadans, entitats, comerços, grans superfícies, petites i mitjanes empreses...

3) Potenciar la informació i la formació a les escoles sobre temes d'autoprotecció i seguretat en situacions d'emergència, inclòs dins de matèries socials, o com a crèdits, tal com es fa en temes de Seguretat Vial.

4) Creació del "Corredor verd" a les vies ràpides i a les vies més utilitzades de pas pels vehicles d'emergències, en les poblacions de més de 50.000 habitants i en aquelles que per les seves peculiaritats ho requereixin, per tal d'optimitzar la velocitat de resposta i reduir els perills en la conducció de vehicles prioritaris, tant per als ciutadans, com per als professionals de l'emergència. Tècnicament és factible i la inversió econòmica no és massa gran, encara menys si tenim en compte el que ens podem estalviar en accidents anant de servei. No oblidem que els trens de sortida de vehicles de bombers no són turismes. Són camions voluminosos amb moltes tones de pes.

5) Garantir un servei de bombers professionals adequat per a totes les comarques i en servei de guàrdia permanent de 24 hores. Encara hi ha capitals de comarca que no tenen parc de bombers professional que garanteixi la cobertura permanent, cosa que provoca un greuge per als seus habitants.

6) Garantir un servei d'assistència sanitària immediata a tot el territori de Catalunya mitjançant la xarxa de bombers i serveis d'emergències mèdiques.

7) Incrementar de forma substancial el personal operatiu d'intervenció. Actualment, el Cos de Bombers de la Generalitat disposa de poc més de 2000 professionals operatius, i el Cos de Bombers de l'Ajuntament de Barcelona està a la vora de 500, per cobrir una demanda superior als 6 milions de ciutadans, quan les recomanacions europees són d'un bomber per cada mil habitants. Això vol dir que, ni en el millor dels casos, ni comptabilitzant els prop de 2000 bombers voluntaris adscrits a la Direcció

General d'Emergències i Seguretat Civil de la Generalitat de Catalunya, els quals no donen cobertura les 24 hores ni tenen la capacitat ni la formació d'un bomber professional, amb tot i això els números són clars. Manquen més de 1500 bombers professionals per poder donar un bon servei de qualitat i una bona cobertura a tota la població de Catalunya.

8) Unificar el Cos de Bombers de la Generalitat amb el Cos de Bombers de l'Ajuntament de Barcelona, per tal d'oferir un servei únic i coordinat per a tota Catalunya, amb millor gestió operativa i administrativa. En situacions d'emergència, la població no pot entendre que hi hagi diferències d'actuació, de protocols, de mitjans, de comandaments, etc. En situacions d'emergència ningú no pot entendre que existeixin " fronteres ".

9) Unificar tots els diferents organismes de voluntariat que presten serveis de Protecció Civil (bombers voluntaris, ADF, voluntaris forestals, Creu roja...) en un únic organisme que els organitzi, aglutini i racionalitzi el seu servei, tot i mantenint la seva especialització i idiosincràsia.

10) Potenciar el Cos de Bombers Voluntaris, el seu desplegament, la seva formació, convenis amb les empreses per poder acudir a l'emergència i poder gaudir de descans en els casos en què l'emergència i la prestació del servei sigui llarg. Oferir una bona cobertura assistencial, beneficis i reconeixement social... per tal de promocionar la figura del Bomber Voluntari i així assegurar la cobertura territorial en aquelles zones més desprotegides o més llunyanes dels parcs de bombers professionals, i que serveixin de recolzament operatiu per als parcs de bombers professionals.

11) Establir convenis amb les administracions públiques amb competències que no disposa l'administració de la Generalitat (ports, aeroports, ferrocarrils, etc.), per a la realització de plans conjunts i coordinats d'actuació.

12) Organitzar un Congrés Català sobre incendis forestals, on siguin representades totes institucions i organismes públics i privats, i associacions relacionades amb el tema, que elabori un Llibre Blanc sobre la política de prevenció i extinció d'incendis forestals.

13) Redistribuir o crear de nou parcs de bombers professionals que cobreixin tot el territori, segons els riscos potencials, la immediatesa, les isòcrones d'actuació i la qualitat de la intervenció. Com a mínim,

cada capital de comarca hauria de tenir un parc de bombers professionals.

14) Incloure mesures de prevenció i d'autoprotecció en totes les actuacions dels diferents departaments de la Generalitat (territorials, urbanístiques, sanitàries, educatives, de lleure, etc.).

15) Col·laborar amb els Departaments, Regidories i Àrees d'Urbanisme i Obres Públiques, a l'hora d'habilitar carrers peatonals, col·locació de mobiliari urbà, senyalització de zones de restriccions, construcció de túnel, etc.

16) Planificar periòdicament simulacres d'incendi i evacuació en tots els edificis públics, i molt especialment a escoles, hospitals, geriàtrics i altres edificis peculiars.

17) Dotar de material informàtic i connexió entre tots els cossos i serveis de seguretat i emergències, per tal de poder estar informats dels incidents i novetats que es puguin produir i que puguin afectar el desenvolupament de les tasques que els diferents cossos i serveis tenen encomanades (tals de carrers per obres, grans avaries, manifestacions, concentracions massives de gent per diversos esdeveniments, canvis en el sentit de circulació, etc.).

18) Coordinar, potenciar i facilitar les pràctiques i la formació conjunta de tot el personal involucrat en l'emergència.

19) Garantir l'adequació, manteniment i noves adquisicions de mitjans materials d'intervenció, d'acord amb les noves tecnologies i amb els processos de formació del col·lectiu.

20) Revisar, adequar, mantenir i senyalitzar les boques d'incendi. Instal·lació d'una boca d'incendi en l'inici dels camins forestals estratègics, els edificis de més de cinc plantes i en altres edificis emblemàtics (centres assistencials, hospitals, geriàtrics, escoles, centres comercials, hotels, locals de gran concurrència, etc.).

21) Dotar dels recursos necessaris al CECAT (Centre Coordinador d'Emergències de Catalunya), creant així un sol centre des d'on sigui possible la coordinació de les diverses situacions de risc i emergència que són contemplades pels diferents plans especials de la Generalitat.

22) Demandar el traspàs de les competències de gestió de les emergències per risc nuclear (Pla Penta)

i de salvament marítim, en mans encara de l'administració central.

23) Coordinar els diferents serveis bàsics (electricitat, aigua, gas, comunicacions i telecomunicacions) en un mateix entorn de treball. No oblidem que, per una part, els serveis bàsics són d'un especial interès en moments en què afecta una situació de catàstrofe i que cal que restin coordinats amb les actuacions que es desenvolupen per pal·liar-la, així com cal considerar una situació de risc el fet que un d'aquests serveis manqui en una zona o àrea determinades.

24) Impulsar la "Taula del Voluntariat de Protecció Civil" des d'on quedin clarament definides les tasques a desenvolupar per cada un dels components i assolir el que marca la Llei 4/1997 en les seves disposicions transitòries, on es remarca la necessitat d'unificar el voluntariat dispers i immers en l'àmbit de l'emergència en les associacions de voluntaris de protecció civil.

25) Potenciar els parcs de bombers com a centres integrals de protecció civil, on restin concentrats els diversos àmbits de l'emergència, però sense oblidar la premissa de la prevenció i l'autoprotecció, alhora que potenciarà les actuacions i intervencions amb personal més implicat en el territori i, per tant, més coneixedor d'aquest i dels seus riscos i recursos.

26) Incloure el voluntariat, a través d'una organització única i organitzada, com a membre de la Comissió de Protecció Civil de Catalunya, en la mateixa implicació que ho estant la resta de cossos d'intervenció.

Repte 2. Orientar el funcionament de l'Administració judicial a estàndards de qualitat

1. Objectius

1) Desenvolupar plenament el Dret Català.

2) Millorar i normalitzar l'administració de justícia a Catalunya.

2. Mesures

1) Descentralitzar el Poder Judicial i de l'Administració de Justícia, amb plenes competències.

a) Amb la creació d'un òrgan propi de govern del

Poder Judicial a Catalunya, un "Consell Judicial de Catalunya".

b) La creació de la figura del "Fiscal General de Catalunya".

c) El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, com a darrera instància judicial a Catalunya, en tots els àmbits.

2) Substituir els actuals cossos estatals de funcionaris de justícia: cal la limitació de la mobilitat geogràfica i l'obligació del coneixement de la llengua i del dret propis.

3) Millorar l'oficina judicial:

a) Redefinir els àmbits de les demarcacions judicials per adequar-les a la realitat social i demogràfica.

b) Creació de nous jutjats i conversió de l'oficina judicial en vertaderament operativa i funcional, optimitzant els recursos i potenciant i redefinint funcions.

c) Transferència de totes les competències en matèria de personal.

d) Dotar d'instruments per millorar la professionalitat de tots els funcionaris al servei de l'Administració de Justícia, per assegurar-ne l'eficàcia en els processos i les resolucions i l'eficiència de la justícia.

e) Establiment de sistemes de control de qualitat respecte a l'atenció del ciutadà i del funcionament de la justícia, amb criteris de modernitat, d'eficàcia, eficiència i resultats, així com de tracte al ciutadà i rapidesa en el tràmit.

f) Establiment d'oficines d'atenció a l'usuari a tots els edificis judicials, amb sistemes de fulls de reclamació, si cal.

4) Desenvolupar mitjans extrajudicials de resolució de conflictes: com una manera d'aproximació i accessibilitat a la justícia per mitjans no tradicionals, com mediacions, arbitratges.

5) Potenciar la reducció dels costos derivats dels procediments judicials: implantació d'un IVA reduït a minuts de professionals.

6) Capacitar la Generalitat per legislar i reglamentar les funcions públiques notarial i registral: assumpció de la capacitat normativa relativa al notariat i als registres, així com de les competències executives, de planificació i regulació de l'exercici de la professió, superant el marc competencial actual, mitjançant la modificació de l'art. 24.1 de l'Estatut.

7) Impulsar la reforma dels reglaments dels registres públics pel que fa a la llengua de l'assentament, per tal que els assentaments es facin en la llengua del manifestant o del document presentat.

8) Implantar la normalització lingüística en l'administració de justícia: fer possible l'ús normal i preferencial del català, amb tots els mitjans necessaris, tant tècnics com personals. La discriminació idiomàtica que estableix la LOPJ, i altra normativa encara vigent, va en contra del principi d'igualtat i del sistema de la doble oficialitat de la llengua vigent a Catalunya. A més, comporta un incompliment de la Carta Europea de Llengües Regionals o Minoritàries que vincula l'Estat espanyol per sobre de la legislació interna, i els projectes de llei en tràmit actualment no incorporen les garanties d'aplicació d'aquests drets.

9) Desenvolupar de forma sistemàtica el Dret Processal Català: el quasi bé inexistent dret processal català força els operadors jurídics a interpretar les lleis processals estatals. Aquesta tasca és complexa i el resultat és molt precari perquè la institució en qüestió pot ser aliena al dret substantiu i al dret adjectiu estatal. El dret processal de l'estat està pensat des d'un altre ordenament, amb institucions i principis generals molt sovint no coincidents.

10) Modificar la Llei d'Unions Estables de Parella: el concepte de família que es deriva de la CE i de la jurisprudència del TC no s'esgota en el matrimoni. En una societat plural com la catalana, també és família aquelles unions contingudes en la llei. Catalunya té dret a desenvolupar polítiques familiars diferents a aquelles que pot desenvolupar l'Estat, amb el ple reconeixement de drets i obligacions a gais i lesbianes.

11) Completar el Codi Civil de Catalunya: com a competència plena pel que fa al dret privat i la no aplicació del codi civil espanyol com a subsidiari. Aquest nou marc legal ha de ser completat amb rapidesa, amb independència que la tècnica jurídica es pugui millorar després en procediments més lents d'elaboració.

Repte 3. Replantar les polítiques penitenciàries, de rehabilitació i de justícia juvenil

1. Objectius

1) Evitar els actuals problemes de massificació mitjançant la modernització de les infraestructures i establiments penitenciaris a partir de la construcció de centres petits.

2) Afavorir la reinserció social de les persones condemnades com a element fonamental d'una nova

política penitenciària, de rehabilitació de justícia juvenil.

3) Replantar el sistema motivacional dels interns i millorar del treball penitenciar com instrument de resocialització.

2. Mesures

1) Despenalitzar conductes i plantejar seriosament la recuperació del sistema de redempcions a partir de determinat tram de compliment de la condemna.

2) Potenciar mesures alternatives a la presó, amb dies multa, treballs per a la comunitat, reparació del mal ocasionat, arrest de cap de setmana, arrest domiciliari amb control telemàtic.

3) Substituir i/o readaptar els centres actuals, amb la construcció de nous centres petits i urbans, mixtes, que permetessin una bona classificació interior.

4) Replantar el sistema motivacional: el treball als centres penitenciaris, amb orientació empresarial, programes de formació ocupacional, formació professional, inserció laboral i treball remunerat.

5) Coordinar els òrgans responsables de l'execució de la pena.

6) Desenvolupar el Reglament Penitenciar català, que permeti racionalitzar el personal donant una nova orientació als llocs de treball, eliminant el personal que no s'adequa a les exigències dels nous llocs de treball, amb jubilacions anticipades, traspàs a altres llocs de treball no penitenciar.

7) Generalitzar el suport psicològic al personal.

8) Elaborar un Estatut de la Funció Pública, referit a l'àmbit penitenciar, i reestructurar els Serveis Centrals.

9) Intervenir especialment en la població estrangera, amb reinserció social especial que comporti coneixements de llengua, cultura, costums i habilitats socials, i si és necessari mitjançant extradicions, tenint en compte el nou tipus de delinqüència.

10) Introduir programes d'intervenció postpenitenciària, que tinguin en compte la inadaptació social, que fomentin els valors personals i familiars i creïn hàbits socials determinats.

Repte 4. Millorar la seguretat viària

1. Objectius

1) Reduir, en l'horitzó del 2010, la sinistralitat i la mortalitat en les carreteres i vies urbanes a la meitat.

2) Canviar els hàbits i els comportaments en la mobilitat de forma que es primi el civisme i el respecte a les normes.

3) Generalitzar la preocupació i l'adopció de mesures destinades a reduir els accidents en totes les institucions de Catalunya, tot implicant-les juntament amb els agents relacionats amb el món del motor en l'assoliment dels anteriors objectius.

4) Convertir la seguretat viària i la reducció de la sinistralitat i la mortalitat viària en un tema prioritari del proper Govern de la Generalitat.

2. Mesures

1) Promoure la modificació de la normativa legal existent per tal d'adaptar-la millor a les necessitats reals de la societat, del trànsit i de les infraestructures de transport.

2) Establir un nou model de seguretat viària basat en la prevenció.

3) Elaborar una Llei Catalana de Riscos Viaris que superi l'actual model i que s'acosti al model de prevenció de riscos laborals.

4) Confecció d'un Pla de Seguretat Viària per a Catalunya que contempli un conjunt de mesures destinades a promoure el civisme entre els conductors i el respecte a les normes de circulació dins del concepte de mobilitat sostenible, accessible i segura.

5) Crear un òrgan gestor de la mobilitat sostenible a Catalunya i unificar les competències relacionades amb la mobilitat, disperses entre diferents departaments.

6) Implantar mesures destinades a fomentar un major respecte entre els usuaris de l'espai públic, com la disminució de les velocitats dels vehicles.

7) Posar en marxa un pla de millora de punts negres i de TCA (trams de concentració d'accidents) de la xarxa viària catalana que contempli, en base als informes tècnics realitzats, l'eliminació de tots

aquells punts, trams i cruïlles que resultin amb indicadors especialment negatius.

8) Destinar el 5% de les inversions reals en infraestructures i manteniment de la xarxa viària catalana a promoure actuacions específiques destinades a la millora de la seguretat viària i l'assistència a les víctimes.

9) Promoure un sistema de justícia ràpida i efectiva per tal de defensar l'ordre i la seguretat de la circulació.

10) Dotar al cos de Mossos d'Esquadra dels recursos humans, tècnics i materials necessaris per poder complir amb eficàcia la seva missió. Fomentar la participació dels agents en programes i cursos de formació, d'atenció a les víctimes dels accidents, i de reciclatge.

11) Impulsar un pla d'actuacions especials destinat a garantir la disciplina viària en quatre aspectes fonamentals:

a) Potenciar les operacions especials per tal d'impedir les infraccions que pertorben el normal funcionament de la circulació.

b) Reforçar les actuacions de control de circulació dels agents que actuen en els carrers i carreteres de Catalunya, especialment en les vies bàsiques, amb els mitjans tecnològicament més avançats, tot reforçant la plantilla amb 3.000 agents.

c) Reforçar el compliment estricte dels límits de velocitat i aplicar les conclusions de l'estudi realitzat per l'Ajuntament de Barcelona sobre l'impacte de la reducció de la velocitat de circulació dels vehicles, per sota dels 50 km/h, en les zones densament poblades i la seva incidència en l'accidentalitat.

d) Posar en marxa un Pla d'actuació especial destinat a combatre el consum d'alcohol en la conducció.

6. Una administració eficient i transparent

La primera cosa que ERC té a dir sobre l'Administració Pública és que funciona.

La segona, que volem que funcioni millor.

En el segle XXI, l'Administració Pública és més que mai condició de civilització, l'espina dorsal i la base del futur de qualsevol societat moderna.

Una Administració Pública eficient i eficaç és, doncs, imprescindible per al progrés harmònic de la societat en tots els nivells de govern local, supralocal o nacional. A Catalunya, davant la greu situació que suposa l'enorme i acumulatiu dèficit, producte de la secular expoliació fiscal que limita i ofega el desenvolupament del país, disposar d'aquesta Administració Pública eficaç i eficient és no solament una necessitat estratègica sinó una exigència de supervivència.

En vint-i-tres anys s'ha conformat l'Administració de la Generalitat de Catalunya i les administracions públiques locals també han sofert una transformació i desenvolupament extraordinari. No podem, però, parlar d'un model d'Administració Pública Catalana, en el sentit de model propi, nacional i diferenciat d'altres administracions com la britànica, la sueca o l'espanyola.

La societat catalana, els empleats públics, les relacions Administració-ciutadania no són els de la dècada dels vuitanta. Les formes de gestió, en els procediments, en polítiques de funció pública, en les relacions amb el ciutadà, són del tot unes altres. Les nostres administracions tenen molts elements del que són avui dia les administracions modernes però, tot el que s'ha fet s'ha degut més a l'empenta decidida de grups, persones i entitats tant a nivell polític com funcional, que no a una visió global, debatuda i assumida amb caràcter general. Sense aquest debat no serà possible assolir per a l'Administració Pública Catalana un model propi, diferenciat i amb la vocació nacional que el país necessita.

Per a tot Estat l'Administració Pública és una qüestió estratègica. Ens cal, doncs, a Catalunya, un gran debat sobre les noves línies de pensament i noves concepcions del que ha de ser l'Administració pública en la societat moderna i de quin paper ha d'assumir respecte la societat i respecte a la política, tenint en compte que la tradició civil catalana és republicana perquè sempre s'ha basat en les llibertats civils i no en l'estatisme.

Precisament perquè l'Administració Pública és condició de civilitat i base de l'Estat, proposem un pacte entre les forces polítiques catalanes per fer possibles els canvis. ERC fa seva la proposta del I Congrés Català de Gestió Pública de promoure l'elaboració urgent, sota la responsabilitat del Parlament de Catalunya, d'un Llibre Blanc sobre la situació de les administracions públiques catalanes, que generi consens polític i social sobre els canvis a emprendre.

Aquests canvis han de contemplar la modificació de les actuals lleis marc que ens impedeixen un model propi i nacional d'Administració. És a dir, volem aconseguir un règim jurídic que ens permeti decidir entre altres temes, des de Catalunya, quin model de funció pública necessitem per a la nostra Administració.

L'Administració de la Generalitat ha crescut i s'ha consolidat a mesura que s'assumien nous serveis i competències. En els darrers anys, tot i l'alentiment natural per les escasses competències rebudes, el creixement ha estat menor però no inexistent. El nombre d'empleats públics en els departaments de la Generalitat i dels organismes autònoms que en depenen ha passat de les 121.459 persones l'any 1999, a les 127.064 l'any 2002. També ha crescut el nombre d'ens i d'empleats d'aquests ens que conformen el sector públic empresarial dependent de la Generalitat o consorciat amb d'altres administracions.

Els ens instrumentals de caràcter administratiu, comercial o financer, sotmesos a dret públic o dret

privat, han esdevingut una eina important per a l'acció de govern. Han sorgit en ocasions com a fruit de noves iniciatives d'actuació pública i en d'altres fruit del replantejament organitzatiu de l'Administració, en processos de tràspàs de competències gestionades fins aleshores directament per òrgans d'administració directa.

S'ha produït també una altra transformació important: l'externalització de serveis per diverses vies i la concertació de serveis especialment en sanitat i ensenyament.

L'Administració Pública Catalana ha de contribuir a la igualtat real i efectiva entre totes les persones que viuen a Catalunya i a assegurar i expandir les fites pròpies de l'Estat del benestar. Ens oposem, per tant, a les teories liberals de reduir els àmbits d'actuació de l'Administració Pública sense que això no vulgui dir que cal contemplar les diverses formes en què aquesta actuació pot desplegar-se.

El recurs als ens instrumentals, les externalitzacions i els concerts cal utilitzar-lo quan es constaten necessitats objectives d'adaptació de l'Administració als nous reptes socials, evitant que això es faci per altres motius aliens a aquestes necessitats, com per exemple per defugir controls o per resoldre altres problemes d'interès partidista.

La modernització i reforma de l'Administració és un procés de canvi organitzatiu i cultural profund i generalitzat que tot just ha començat. L'experiència en els programes innovadors iniciats des de fa més temps com ara l'elaboració de pressuposts per programes (de programes de direcció per objectius, d'aplicació de quadres de comandament, les propostes per estructurar interdepartamentalment la informació, etc.) s'han aplicat tard i quan ho han fet, ha estat amb poc convenciment i decisió i no han comptat amb l'extensió i generalització dels mecanismes i instruments que han de demostrar la seva eficàcia. El discurs de la modernitat, de l'eficiència, de la transparència, d'apropament al ciutadà, etc., que tothom accepta, ha esdevingut en més d'una ocasió un recurs per donar la imatge de voluntat de canvi, més que una veritable consolidació del canvi.

Volem fer especial esment a la despesa pública i a la contractació administrativa, tant per ser un àmbit on el rigor, l'honestetat i l'ètica del funcionari poden trobar-se més sota pressió, com per ser un poderós instrument per assolir la prestació de serveis públics de qualitat, la millora de la qualitat de vida i la integració social, com també el reequilibri territorial i desenvolupament sostenible. El fet d'aconseguir el

pagament a proveïdors i contractistes en un termini no superior als tres mesos, l'exigència de compliment de terminis i la lluita contra les corrupteles, són alguns dels objectius que ens proposem assolir.

L'Administració Pública catalana, siguin quins siguin els recursos amb què compti, ha d'actuar amb mentalitat d'Estat i això ha de traduir-se en la percepció pels ciutadans dels serveis públics com un valor propi del país on viuen.

La nostra societat està sotmesa a canvis constants i cada cop més ràpids i transcendents. Vivim el pas de la societat industrial a la societat informacional o del coneixement, on l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació són elements estratègics i diferenciadors de la producció de béns i serveis, fins al punt de determinar-ne la rendibilitat, i per tant la supervivència.

És obvi, doncs, que les noves Tecnologies de la Informació i Comunicació (TIC) tenen un paper clau en els processos de canvi que ens proposem. Donat que són un instrument, requereixen d'un referent clar per a la seva aplicació, tant pel que fa a la definició dels objectius als quals han de servir, com pel que fa als models de gestió i organització. Cal, doncs, un projecte continu de canvi integral que, més enllà de les modificacions puntuals que afecten una petita part de l'organització o només el seu vessant extern, transformi la manera de treballar i de relacionar-se.

Com en tots els altres àmbits, el nostre projecte nacional requereix que les TIC, com a instrument de l'Administració, siguin un element que afavoreixi el desenvolupament de la indústria i els professionals del país en tot allò que avui coneixem sota l'epígraf comú d'eGovernment (millor en la línia –on line–, que en la cua). Òbviament, això vol dir també fomentar i exigir que programaris i maquinaris puguin ser utilitzats en la nostra llengua.

Totes aquelles relacions entre les mateixes administracions públiques i entre qualssevol administracions i els ciutadans, empreses o associacions que puguin fer-se a través de les TIC, han de poder posar-se en marxa en el termini més breu possible, remouent tots els obstacles que s'hi puguin oposar.

Les noves tecnologies han de permetre també que la participació dels ciutadans en la vida pública no es limiti a l'elecció dels seus representants, sinó que s'estableixi una comunicació molt més directa i concreta que el Parlament del país haurà d'establir i l'administració esforçar-se en implementar.

Catalunya ha de poder decidir quin model de funció pública necessita per a la seva Administració. Des d'una òptica nacional no té sentit que l'Estat espanyol tingui la competència exclusiva per establir les bases del règim jurídic dels funcionaris públics que no pertanyen a la seva Administració.

Ens podem posar d'acord en dues qüestions bàsiques: els art. 23.2 i 103 de la Constitución Española. Fora d'això, hem de poder regular com considerem adient a la nostra realitat i necessitats, el règim jurídic dels nostres empleats públics.

Només des d'una òptica uniformitzadora i estatallista s'entén que els secretaris i interventors dels ajuntaments tinguin un règim jurídic estatal i que la Generalitat només pagui el personal auxiliar de l'Administració de Justícia, no tenint cap mena d'atribució sobre els seus comandaments (secretaris i jutges).

Catalunya s'ha de posar el repte de situar l'Administració catalana com un referent europeu de l'excel·lència del bon Govern, de fer de la qualitat de la seva gestió pública un element diferencial respecte d'altres administracions de l'Estat i de la Unió Europea. Per això, cal incrementar el treball de qualitat i la motivació dels seus treballadors a tots els nivells.

Qualsevol model de gestió de persones en el segle XXI ha de centrar els seus esforços en poder atraure, incorporar i retenir en les seves organitzacions els candidats que s'ajustin millor als valors organitzatius i a les competències requerides per desenvolupar amb èxit els llocs de treball que s'han d'ocupar i és aquí on nosaltres incidirem.

Contra el que de vegades s'afirma, la nostra Administració, incloent-hi el sector públic empresarial, si la comparem a la resta de l'Estat o a les d'altres estats europeus no està sobredimensionada. Tot el contrari: som la comunitat de l'Estat que té menys funcionaris (19'17 func./1.000 hab.; a la resta de l'Estat 37'27 func./1.000 hab.). Tots els estudis ens indiquen que estem en els darrers llocs o en l'últim lloc, en aquests paràmetres respecte als països amb els que ens volem comparar (Alemanya, França, Holanda, Bèlgica, Dinamarca...) i malgrat això tenim un acceptable nivell de benestar en les matèries que tradicionalment han estat més ateses.

Ens proposem també de forma prioritària prestigiar l'Administració i la Funció Pública. Sovint es critica l'Administració basant-se en situacions o fets concrets que no han de ser generalitzats. La nostra

Administració té un nivell acceptable d'efectivitat i els empleats públics treballen amb professionalitat (segons indiquen recents estudis internacionals). En l'Administració que projectem, es definiran i donaran a conèixer objectius possibles i precisos en tots els òrgans i en totes les matèries i s'implantaràn mecanismes efectius d'avaluació de polítiques, de procediments administratius, de control de gestió per resultats, de responsabilitats de polítics i d'empleats públics, aquests darrers actors i col·laboradors imprescindibles de l'acció pública.

Volem que Catalunya es posi el repte de fer de la qualitat de la seva gestió pública un element diferencial respecte d'altres administracions dels estats i els pobles de la Unió Europea i aconseguir el reconeixement internacional per l'alt nivell de professionalitat, de bona gestió i de qualitat dels nostres serveis públics. L'Administració Pública catalana ha de ser un pol atractiu on vinguin a prendre exemple els funcionaris francesos, grecs, eslovacs o espanyols.

Reconeixem el valor de la funció pública i la necessitat d'emprendre mesures per prestigiar-la socialment. Ens comprometem a crear fòrums d'informació, debat i participació entre l'estament polític i els empleats públics i a promoure les mesures que siguin necessàries per resoldre els problemes que es plantegen en la vida laboral i en la carrera administrativa dels empleats públics en l'objectiu comú d'assolir l'Administració Pública més eficient i eficaç que desitgem.

La missió principal dels càrrecs polítics dins l'Administració de la Generalitat és la de donar les directrius polítiques necessàries, és a dir, fixar els objectius de la gestió pública. La missió de gestor correspon als directius públics, els quals han d'actuar amb professionalitat i eficiència.

Per exercir un liderat efectiu en la transformació de l'Administració el nombre d'alts càrrecs s'ha d'ajustar a les necessitats objectives de direcció política, evitant el sobredimensionament. Han de ser càrrecs de confiança política tots els secretaris generals i, sens dubte, una part dels directors generals, a més de llocs concrets com caps de gabinet. Per a ERC, aquesta confiança no inclou necessàriament el carnet del partit, però sí inclou el compromís amb els objectius del programa i que les persones que hagin d'ocupar aquests càrrecs incorporin la formació i les habilitats directives necessàries en aquests llocs.

D'altra banda, el seu capteniment ètic ha de ser exemplar per enfortir i regenerar les normes de conducta de la vida pública: comportar-se amb austeritat,

senzillesa i normalitat, limitar l'ús de les prerrogatives que tenen per raó del càrrec al mínim imprescindible, etc. Fem una crida als valors republicans, al concepte de ciutadania: tots tenim els mateixos drets i deures.

L'actuació dels càrrecs polítics ha d'incorporar la voluntat de transformació de l'Administració per reduir les rigideses burocràtiques, gestionar d'acord amb l'avaluació dels resultats dels objectius prèviament definits i observar la màxima receptivitat davant la ciutadania, vetllant per la transparència i la rendició de comptes en totes les instàncies.

Les Administracions que tendeixen a l'excel·lència es fonamenten en models de gestió que delimiten al màxim els àmbits propis de la política i els de la gestió. La figura del directiu públic és avui vulnerable, sovint es polititza i l'espai directiu és colonitzat per les classes polítiques i els interessos partidistes. Reconeixem l'existència d'una esfera directiva o gerencial, que ha de ser coberta per directius públics professionals amb un àmbit d'actuació i decisió propi basat en el principi de responsabilitat per resultats amb mecanismes de responsabilitat i de rendició de comptes. L'Administració de Catalunya necessita que les forces polítiques establim un consens perquè els seus directius siguin reclutats en virtut de les seves competències professionals i valors públics.

Ser empleat públic ha de ser equivalent a considerar-se un servidor públic i és sota aquest concepte que tots els mecanismes de reclutament i promoció han de procurar-nos atreure i mantenir a la funció pública els ciutadans conscients de les obligacions que comporta l'especial privilegi d'un lloc de treball estable.

Aquest privilegi que la societat atorguem al treballador públic ha de basar-se primer de tot en que el fet de qualificar un lloc de treball com de funcionari aporti quelcom a aquest lloc de treball, és a dir, que incrementi el valor que el lloc té per si mateix. Segonament, i donant per descomptada la possessió de les competències necessàries per al desenvolupament del lloc de treball, caldrà que aquest valor a aportar es tradueixi en aptituds i actituds de la persona que assegurin la seva consciència de servidor públic.

Si la societat vol els millors treballadors públics, les condicions de formació, socials i retributives han d'estar en consonància. En les negociacions amb els sindicats representatius dels empleats públics, ERC defensarà aquestes condicions i exigirà els mecanismes de mesura de compliment d'objectius, d'eficiència

i d'eficàcia que permetin discriminar entre les diverses conductes i els diversos graus de compliment per tal que cadascú rebi per allò que s'hagi esforçat a aconseguir.

La confiança en l'Administració Pública i en els empleats públics és condició absolutament necessària per aprofundir en la societat del benestar i en la participació política. La lluita per consolidar uns determinats valors, comuns al fet de pertànyer a l'Administració Pública i que han de ser defensats per aquesta, ha de ser un objectiu principal des d'una òptica republicana.

En la seva forma d'operar l'Administració Pública ha de situar en primera línia els temes de la transparència, de la implicació social i la capacitat de retre comptes a la gent. Cal construir consens sobre com oferir i fer efectius els serveis, cadascú des de les seves responsabilitats i des dels seus recursos.

Treballarem perquè la Generalitat en el seu funcionament sigui més democràtica i transparent. Volem que el màxim nombre de persones del nostre país participin i s'impliquin en els afers públics (vg. Art. 14.f Constitució de l'Estat Lliure de Catalunya).

Amb l'esforç conjunt d'electes, treballadors públics i ciutadans, volem posar els mitjans perquè l'Administració Pública en tots els àmbits sigui: Nacional, Competent, Idònia, Diligent, Àgil, Experta i Eficient i fer-la progressar sota el guiatge dels valors republicans:

- valors socials de neutralitat, integritat, honestat, imparcialitat, justícia, eficiència, amabilitat i humanitat.
- valors democràtics de legalitat, transparència, responsabilitat, obediència, igualtat, servei als interessos públics i lleialtat i fidelitat al país.

L'Administració Pública Catalana ha de derivar d'uns valors propis que emanin de la història i la cultura del país i amb participació dels seus treballadors.

Així, l'Administració Pública ha de garantir, per exemple, un dels valors republicans bàsics: el de la laïcitat. L'Administració Pública ha de tenir una neutralitat activa que assegurï als ciutadans del nostre país que seran servits sense discriminació per les seves creences o no creences religioses.

El republicanisme comporta també una identificació del ciutadà amb les institucions i per això cal que pugui conèixer i tenir a l'abast l'ordenament jurídic que l'afecta, cosa que comporta tant la simplificació

de la normativa (procediments administratius) i del seu llenguatge, com utilitzar les TIC per facilitar l'accés i comprensió.

Per descomptat, l'ús eficient i eficaç dels recursos públics ha d'estar inspirat radicalment en conductes ètiques que no deixin cap escletxa oberta al dubte i amb un estricte règim de responsabilitats que afectin tant als directius i empleats públics com als alts càrrecs. El fet que s'elaborin codis ètics o de conducta i se'n faci l'oportuna divulgació i foment entre els agents que intervenen en la contractació pública no comportarà necessàriament l'eliminació total de corrupteles, però sens dubte la reduirà.

Com s'ha anat fent en d'altres Administracions Públiques i com s'ha proposat també des de diversos fòrums, com ara el I Congrés Català de Gestió Pública, a partir d'un ampli debat social i juntament amb les associacions d'empleats públics i amb els sindicats, promourem doncs processos de millora ètica en les nostres administracions i proposarem la creació d'un Consell de Valors i la creació d'un Codi Ètic de l'Administració Pública Catalana.

En definitiva, volem aconseguir una administració pública garantidora de l'equilibri i la justícia social, potenciadora de la riquesa de la nació, orgullosa del seu servei públic i compromesa amb el país que serveix.

D'acord amb els principis que hem definit, l'Administració Pública del futur haurà de servir:

- Un ciutadà que volem amb responsabilitat individual i participant en la construcció del seu entorn amb valors socioeconòmics i culturals de progrés, exigent amb els seus drets i complidor de les seves obligacions.
- Una societat que volem solidària i innovadora, forta i capaç de desplegar iniciatives que ens situïn entre els pobles líders del segle XXI.
- Un país que volem amb la llibertat suficient per garantir tot l'anterior, per a la qual cosa la disposició d'unes estructures de govern amb recursos financers suficients, eficaços i eficients, facilitadores i impulsores, és imprescindible.

Per a tot això, des d'ERC fem les següents propostes que ens han de permetre assolir una administració:

1. Nacional: estudiar la configuració actual i les oportunitats que ens permet el marc legal vigent per complir amb l'objectiu d'una administració pública nacional i competent.

2. Idònia: incrementar la consciència i voluntat de servei al ciutadà, a la societat i al país.

3. Diligent: millorar l'estructura de prestació de serveis.

4. Àgil: agilitar el treball de les administracions públiques.

5. Expert: millorar el reclutament i la motivació en la funció pública.

6. Eficient: millorar la gestió dels fons públics i la contractació administrativa.

Repte 1. Construir una administració pública nacional

1. Objectius

1) Definir un model propi d'Administració potent, professional i orgullosa de la seva funció; capaç de facilitar el compliment dels canvis d'objectius polítics sense que el funcionament del país se'n ressentí.

2) Sumar el suficient consens polític i social per enfrontar les reformes que en resultin.

3) Aprofitar les oportunitats que ens permet el marc legal vigent per complir amb els nostres objectius i les estratègies per fer-lo evolucionar.

2. Mesures

1) Elaborar, a proposta del Govern, sota la responsabilitat del Parlament i amb la participació d'experts i de tots els grups socials interessats (universitaris, econòmico-socials, EAPC, associacions de la funció pública, etc.), en el termini màxim d'un any, un Llibre Blanc sobre l'Administració pública que contempli:

- a) El sistema actual d'interrelacions entre l'Administració Pública nacional, local i estatal.
- b) Les dotacions de l'Administració Pública a Catalunya (en comparació amb d'altres estats i en relació als serveis que es presten).
- c) Per administració pública.
- d) Per categoria.
- e) Per professió.
- f) La formació en les Administracions Públiques a Catalunya.
- g) El reclutament i la promoció a la funció pública.
- h) El nivell de tecnificació de les Administracions Públiques a Catalunya.

i) El llistat dels principals problemes i la seva prioritització.

j) Propostes de superació i avenç.

k) Models internacionals de referència (total o parcial).

2) Establir les normes que podrien legislar-se si es disposés de plenes competències legislatives, amb l'única limitació de les directives de la Unió Europea.

3) Redactar i impulsar les propostes d'esmenes a la legislació actual que, dins de l'actual Constitució, ens acostin al punt anterior.

4) Definir i explotar els marges d'autonomia normativa i d'acció encara possibles dins de la legislació actual. Avançar en la creació de cossos nacionals catalans on integrar els professionals actuals que ho desitgin.

5) Millorar en la seva qualitat tècnica i en la seva ambició competencial el conjunt de la normativa a aprovar.

6) Potenciar un organisme que lideri el procés de transformació i canvi de l'administració, tant des del punt de vista tecnològic com cultural i organitzatiu, dependent directament del Departament de Presidència.

7) Informar a professionals, comandaments i directius dels objectius estratègics d'ERC (model de país, Constitució de l'Estat Lliure) i dels objectius concrets del mandat (programa de govern), especialment en aquelles àrees sota la nostra responsabilitat.

8) Estabilitzar els càrrecs de comandament del personal en aquells llocs on no sigui estrictament necessària la confiança política.

Repte 2. Incrementar la consciència i voluntat de servei al ciutadà, a la societat i al país

1. Objectius

1) Incrementar el nivell de subsidiarietat.

2) Fomentar l'intercanvi entre les administracions públiques amb especial incidència de les experiències de l'Administració Local respecte a la nacional.

3) Obrir vies de participació ciutadana.

4) Impulsar processos de millora ètica.

5) Impulsar els plans i criteris de qualitat en el sector públic.

6) Incrementar les interrelacions i el coneixement mutu entre els comandaments i els treballadors dels serveis centrals i els del servei d'atenció directa al ciutadà.

7) Incorporar a la cultura organitzativa dels serveis centrals el concepte dels serveis finalistes com a clients seus, per facilitar la solució de les seves necessitats d'assessorament jurídic i econòmic, informàtiques, de seguretat, de rendibilització del patrimoni, etc.

2. Mesures

1) Revisar les estructures territorials per simplificar-les i adequar-les a les diferents realitats del país.

2) Estudiar les capacitats dels diversos ens locals per assumir competències i legislar en conseqüència. Reforçar l'atenció a la diversitat en les necessitats socials i en el territori. La subsidiarietat com instrument de gestió i d'avanç democràtic.

3) Crear instruments i organismes dinàmics (no necessàriament permanents) on puguin expressar-se/trobar-se els ciutadans a través de les seves organitzacions socials i econòmiques, respecte a propostes de l'Administració Pública que els afectin i per contrastar-les amb els seus professionals. La participació ciutadana ha d'aportar valor al procés (la participació té per si mateixa efectes importants sobre el canvi de cultura organitzativa: major transparència, major exigència ètica de la gestió...).

4) Facilitar mecanismes perquè els ciutadans puguin fer arribar sol·licituds d'informació, queixes i suggeriments. Garantir la resposta.

5) Crear un Consell de valors representatiu de tots els àmbits i nivells del sector públic i amb la participació de la societat catalana que coordini les tasques de concreció, seguiment i avaluació de les normes de conducta de la vida pública i dels seus valors fonamentals, incloent el comportament en l'ús dels mitjans públics que es posen a l'abast per als actes de representació i actuació institucional.

6) Elaborar una guia general dels principis comuns i valors fonamentals de conducta que es concreti en un codi ètic i en guies específiques adaptades a aquelles funcions, categories, tipus de serveis o nivells

d'agents que reclamin per la seva naturalesa principis d'actuació diferenciats, amb especial atenció a tot el relacionat amb la gestió i l'ús dels fons públics i la contractació administrativa.

7) Impulsar amb els professionals i les seves organitzacions l'extensió de les experiències de qualitat en els serveis públics: acreditacions (ISO, EFQM, etc.), cartes de serveis, objectius i sistemes d'(auto)avaluació. Estendre aquests criteris a les empreses privades que gestionen serveis públics. Donar el màxim de difusió entre la ciutadania i les seves organitzacions.

8) Implantar manuals de bones pràctiques i fomentar la compartició del coneixement implícit de cada treballador.

9) Dissenyar polítiques de formació que reforcin aquests canvis.

10) Implantar horaris d'atenció al ciutadà segons les seves necessitats.

11) Fomentar les trobades interadministratives, tant horitzontals com verticals, i els congressos i jornades de les organitzacions de l'Administració Pública. Fomentar l'intercanvi d'experiències directives, tant a nivell català com internacional.

Repte 3. Millorar les estructures de prestació dels serveis

1. Objectius

1) Incrementar el nombre de programes interdepartamentals, especialment en els aspectes econòmics i socials.

2) Fomentar la coordinació entre les diferents administracions públiques.

3) Plantejar, inicialment de forma sectorial, mecanismes de participació dels agents socials i de representació de la ciutadania, en els processos de presa de decisions sobre la despesa pública i la prestació dels serveis públics.

4) Controlar la prestació de serveis per ens privats o públics diferents de la pròpia Administració.

5) Evitar monopolis privats sobre competències públiques. Les condicions de contractació, garantia de qualitat en el compliment.

6) Acordar les competències i funcions que de manera irrenunciable han de ser exercides per l'Administració Pública amb la seva estructura.

2. Mesures

1) Definir i aprovar políticament programes susceptibles de ser treballats transversalment: finestretes úniques, foment de PIMEs, joventut, família, civisme (valors republicans), política lingüística, Agenda21, nova ciutadania (immigració), igualtat d'oportunitats, gent gran, salut mental, millora de l'organització de l'Administració Pública...

2) Ús de les TIC per fomentar el treball transversal i la relació amb els ciutadans: fòrums oberts, informació en la xarxa de consulta fàcil i lliure.

3) Unificar, sistematitzar i estandarditzar el maquinari, els sistemes operatius i els serveis comuns que cada departament requereix. El Centre de Telecomunicacions i Tecnologia de la Informació, eina de liderat dels serveis que necessita la Generalitat de Catalunya.

4) Aprofitar experiències existents i designar programes pilot que permetin contrastar els resultats.

5) Impulsar els canvis de cultura organitzativa necessaris per garantir l'èxit del treball transversal. Concentrar la decisió política (plantejaments estratègics). Desconcentrar l'àmbit de gestió (àmbit gerencial d'implantació de les polítiques). Formació.

6) Designar responsables de coordinar i impulsar, lligats als diversos departaments. Observatoris. Fomentar la participació i opinió dels professionals de l'Administració Pública en tots els nivells.

7) Concertar, conjuntament amb ens públics d'acreditada solvència (EAPC, universitats, fundacions) un pla d'experiències de consulta i participació ciutadana en la presa de decisions.

8) Promoure auditories de gestió en aquells serveis públics susceptibles d'haver tingut alteracions en competències o volum, per permetre adequar els recursos existents al volum i els nivells qualitat dels serveis requerits.

9) Aprovar i implantar el criteri que solament es concertarà o s'externalitzarà un servei públic quan pugui motivar-se la decisió per un increment de valor (d'eficiència, d'estalvi de recursos per a l'administració, d'interès socioeconòmic, etc.), respecte a la gestió per la pròpia Administració.

10) Estudiar les rigideses administratives que sovint justifiquen l'externalització. Propostes de canvis legals que les redueixin o eliminin.

11) Conèixer de manera exacta pel Parlament les empreses privades i els ens públics que gestionen serveis públics.

a) Llistat integrat d'empreses concertades per prestar serveis públics (sanitat, educació, transport...).

b) Llistat integrat d'empreses contractades per treballar per als serveis públics (neteja, seguretat...)

c) Llistat integrat d'empreses públiques.

12) Incrementar la capacitat inspectora dels diversos departaments i administracions públiques.

13) Encarregar als òrgans de control interns i externs d'emetre informes sobre els nivells d'eficiència, avaluació del cost i viabilitat financera en la prestació dels serveis d'ens públics.

Repte 4. Agilitar el treball de l'administració pública

1. Objectius

1) Simplificar els nivells d'administracions públiques i l'organització territorial de l'administració corresponent. Obtenir estructures eficients i adaptables.

2) Incrementar la qualitat tècnica d'elaboració de les normes.

3) Prioritzar els procediments que afecten un major nombre de ciutadans i tenen major influència en el desenvolupament econòmic.

4) Estudiar els actuals circuits amb l'orientació d'eliminar passes supèrflues i de disminuir al màxim la intervenció del ciutadà en l'impuls de l'expedient.

5) Aproximar la presa de decisions i gestió dels recursos al destinatari dels serveis públics.

6) Reformar els procediments administratius perquè la majoria es puguin fer a través de mitjans telemàtics.

7) Reestructurar els continguts i la informació d'interès pel ciutadà, utilitzant un llenguatge entenedor i assequible, i presentant la informació d'acord amb els centres d'interès del destinatari.

2. Mesures

1) Reordenar els ens locals i instrumentals (diputacions, comarques, mancomunitats, consorcis, agències, societats mercantils, organismes autònoms, empreses públiques) en funció del valor que aportí la seva existència a la solució de problemes i a la millora de les prestacions. Revisar els existents, d'acord amb aquests criteris.

2) Recuperar i aplicar els criteris per a l'elaboració de normes del Comitè Assessor per a l'Estudi de l'Organització de l'Administració. Les normes han de contenir mecanismes que permetin avaluar el compliment d'allò que disposen.

3) Demanar de l'expertesa dels empleats públics les seves propostes. Fomentar l'autoreducció de passes i terminis com objectius dels departaments del govern i de totes les administracions en general. Aplanar els organigrames on sigui possible. Redactar i tenir a l'abast del ciutadà els circuits de tramitació dels principals procediments (òrgans de tramitació, documentació necessària, etc.).

4) Contrastar amb agents externs la localització, prioritització i suggeriments de millora dels circuits burocràtics des del punt de vista ciutadà.

5) Reduir els requisits "ante" i incrementar el control "post", tant en efectius inspectors com sancionadors.

6) Fixar objectius avaluables als ens instrumentals i també el sistema de responsabilitats que correspongui.

7) Simplificar l'aportació de documentació (principal impediment de qualsevol procés telemàtic) i substituir-la per declaracions dels afectats.

8) Potenciar i millorar el projecte Administració Oberta de Catalunya. Primar i potenciar els tràmits en línia, redissenyar processos, tractar els serveis de forma transversal i interrelacionada i fomentar al màxim els mecanismes de relació amb altres administracions públiques.

9) Buscar mecanismes d'intercanvi i d'accés d'informació a altres organismes, amb l'objectiu de disminuir els requeriments o documentació que es demanen al ciutadà i que l'administració ja coneix: Hisenda, Generalitat, cadastre, ajuntament, col·legis professionals.

10) Reservar espais d'extranet als agents

col·laboradors i/o concessionaris de l'Administració, i integrar la seva informació en els propis sistemes d'informació corporatius, de manera que es disposi de la seva informació en temps real.

11) Fer arribar a tots els ciutadans i les empreses, de manera senzilla, la certificació digital que els permeti transaccionar amb l'Administració amb garanties d'identificació, autenticació, integritat i no repudi. Aquesta certificació ha de ser vàlida per a qualsevol transacció d'àmbit tant català com internacional.

Repte 5. Millorar el reclutament i la motivació en la funció pública

1. Objectius

1) Assegurar la igualtat d'oportunitats per accedir a l'ocupació pública, millorant la publicitat dels processos selectius.

2) Incrementar la transparència en la selecció excepcional del personal interí i temporal.

3) Seleccionar els treballadors públics en virtut de les seves competències professionals i aptituds i actituds respecte als valors de servidors públics, en relació amb els llocs de treball a cobrir.

4) Potenciar la mobilitat i la carrera administrativa dels empleats públics.

5) Dissenyar plans motivacionals sectorialitzats.

6) Premiar la feina ben feta i l'acompliment d'objectius.

7) Recolzar l'intercanvi de persones i experiències.

8) Definir els àmbits de decisió i actuació política respecte als dels directius públics.

2. Mesures

1) Assegurar la difusió dels processos selectius.

2) Aconseguir que el 2% dels llocs de treball públics siguin ocupats per persones discapacitades amb reclutaments específics si cal per facilitar la incorporació d'aquestes persones.

3) Assegurar la publicitat dels criteris que regeixen

l'accés als llocs de treball de personal interí i laboral temporal la seva selecció mitjançant convocatòria pública i la publicitat dels resultats.

4) Fer evolucionar els processos selectius cap a criteris de gestió per competències.

5) Dissenyar plans d'acollida i de formació que socialitzin les noves incorporacions a la funció pública.

6) Modificar i incentivar els canvis de perfils professionals dels treballadors públics per adequar-los als projectes relacionats amb les TIC.

7) La transformació dels processos acompanyada amb la transformació de les actuacions dels treballadors públics. Incentivar la tasca de reflexió i anàlisi i afegir valor als serveis que es presten.

8) Establir plans de formació individuals i col·lectius per al reciclatge i la millora permanent. Promocionar el coneixement i ús d'altres idiomes especialment entre els comandaments i els treballadors públics que per la seva funció ho precisin.

9) Establir consensuadament i participativament amb els agents socials, un sistema de promoció i retribució basat en l'assoliment d'objectius i la valoració del desenvolupament del lloc de treball amb especial atenció a l'assumpció de responsabilitats.

10) Establir processos selectius homogenis pels diferents departaments i organismes.

11) Consensuar amb les entitats municipalistes facilitar legalment i publicitàriament la mobilitat entre les diverses administracions públiques.

12) Llistar els llocs de treball reservats a personal eventual amb criteri restrictiu: hi ha d'haver un valor diferencial en la qualificació del lloc perquè sigui cobert sota criteris partidistes.

13) Revisar i fer complir els criteris d'incompatibilitats, especialment respecte als alts càrrecs. Declaració de béns patrimonials en el moment d'accedir al càrrec i de cessar.

14) Elaborar un estatut del directiu públic de Catalunya que pugui incloure la valoració de les seves competències professionals per un òrgan independent.

15) Homologar els títols i ensenyaments dels diversos ens universitaris de Catalunya que han de

ser considerats com a requisit per accedir als diversos nivells directius de la nostra Administració Pública.

16) Impulsar el paper de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya en tots aquests objectius i com a centre d'innovació, recerca i reflexió en matèria de gestió pública i qualitat democràtica.

Repte 6. Millorar la gestió dels fons públics i la contractació administrativa

1. Objectius

1) Ajustar el pressupost de despesa corrent al cost real de la prestació dels serveis públics.

2) Establir mecanismes per garantir els terminis de pagament als proveïdors, evitant l'innecessari increment de cost o bé per la via de l'encariment d'ofertes, o bé pel pagament d'interessos de demora.

3) Elaborar els pressupostos dels projectes d'inversió a preus i cost real, defugint d'adjudicacions a la baixa que alhora sovint comporten reformats o modificacions que finalment provoquen desviacions a l'alça significatives.

4) Garantir l'ús racional i proporcional de la despesa protocol·lària, de publicitat i propaganda.

5) Incrementar la transparència, l'objectivitat, la igualtat d'oportunitats i la lliure competència en tots els processos de contractació administrativa.

6) Augmentar la confiança dels licitadors i incrementar el nombre de participants adequats en les licitacions.

7) Facilitar la participació de les PIMES i empreses d'iniciativa social en les licitacions públiques.

2. Mesures

1) Aconseguir un sistema de finançament que redueixi al màxim l'espoli fiscal i eixugui el dèficit congènit i el deute amb els seus interessos que llasten l'administració pública nacional.

2) Avaluar anualment el cost del funcionament dels serveis, per establir els paràmetres per l'elaboració del pressupost de despesa corrent de l'exercici

següent, i valorar el cost dels nous programes la seva inclusió en el corresponent pressupost.

3) Descentralitzar la despesa per apropar la seva gestió al centre executor, garantint la suficiència de recursos per tal de conciliar l'execució i les disponibilitats de tresoreria.

4) Establir plans d'auditoria d'eficiència i de gestió en els projectes d'inversió, mitjançant òrgans especialitzats aliats al centre gestor, que permetin avaluar la seva execució i desviacions i, en el seu cas, exigir responsabilitats.

5) Establir un protocol general i donar comptes periòdicament al Parlament de l'ús i de la gestió de la despesa protocol·lària, sota la responsabilitat directa del titular departamental i de la corresponent secretaria general.

6) Ampliar les capacitats legislatives i operatives de la Inspecció General de Serveis, la Intervenció General i la Sindicatura de Comptes per afavorir la transparència i l'eficiència en la gestió dels recursos públics.

7) Elaborar, exhaustint els marges d'actuació que permeti la llei estatal de Contractes de les Administracions Públiques, una Llei de Contractes de les Administracions Públiques de Catalunya que ens acosti als objectius esmentats.

8) Dotar a la Junta Consultiva de Contractació Administrativa de la Generalitat de Catalunya amb més mitjans humans i materials per tal que pugui vetllar pel compliment de la legislació de contractació administrativa i, especialment, per l'observança dels principis de publicitat i lliure concurrència.

9) Fomentar la lliure concurrència en les licitacions comunicant a la premsa, gratuïta, comarcal o especialitzada els anuncis de licitació publicats en el DOGC i/o d'altres diaris oficials.

10) Evitar el fraccionament en la contractació menor.

11) Impulsar la contractació electrònica dels subministraments i serveis.

12) Donar publicitat de les licitacions de tots els Departaments de la Generalitat i dels plecs de clàusules administratives particulars i de prescripcions tècniques que regelen les mateixes, en un únic web interdepartamental.

13) Divulgar i promocionar entre les associacions de PIMEs i d'empreses d'iniciativa social l'existència del Registre de Licitadors de la Generalitat de Catalunya i del Registre de classificació d'empreses contractistes d'obres i serveis.

14) Promoure el coneixement de l'actual Registre de Licitadors de la Generalitat de Catalunya, entre el conjunt de les administracions públiques catalanes.

15) Reservar una part de la licitació pública d'obres i serveis per a la PIME i l'empresa d'economia social.

16) Introduir en els concursos el criteri de valorar les empreses que tinguin entre els seus objectius el foment de la integració laboral, social i cultural de col·lectius desfavorits.

**UNA NACIÓ EUROPEA,
DEMOCRÀTICA
I SOLIDÀRIA**

ELECCIONS AL PARLAMENT DE CATALUNYA 2003
PROGRAMA ELECTORAL 4/4

1. CATALUNYA, UN PAÍS PRESENT AL MÓN	3
Repte 1. Dotar Catalunya d'una política exterior pròpia	4
Repte 2. Garantir la presència de Catalunya a la UE	5
Àmbit 1: El model d'Unió Europea	5
Àmbit 2: Reforma de la legislació interna de l'Estat espanyol	8
2. CATALUNYA, UN PAÍS SOLIDARI AMB LES PERSONES I POBLES DEL MÓN	9
Repte 1. Acollir i integrar des de la pròpia identitat i la cohesió social	11
Àmbit 1: La regulació del flux migratori	11
Àmbit 2: Acollida i integració	12
Repte 2. Avançar cap a un món més just	17
Àmbit 1: Cooperació internacional al desenvolupament	17
3. UN PAÍS DE LLIBERTATS DEMOCRÀTIQUES PLENES: CIUTADANS AMB DRETS I DEURES	19
Repte 1. Integrar els conceptes de convivència i de civisme en la vida pública catalana	21
Repte 2. Promoure la llibertat d'opció sexual	22
Àmbit 1: Actituds socials vers l'homosexualitat i la transsexualitat	22
Àmbit 2: Reformes legislatives	23
Àmbit 3: Atenció sanitària	24
Repte 3. Garantir la llibertat de creences i de culte	24
4. UN PAÍS AMB IDENTITAT	27
Repte 1. Recuperar el català com a llengua pròpia del país i com a llengua comuna dels catalans: una nova política lingüística	27
Àmbit 1: Nova llei de política lingüística	28
Àmbit 2: Administració lingüística	29
Àmbit 3: Integració i cohesió social	30
Àmbit 4: Països Catalans	30
Àmbit 5: El català com a llengua global i local	30
Repte 2. Reforçar les institucions esportives catalanes	31

1. Catalunya, un país present al món

La política exterior està cridada a ésser una de les dimensions bàsiques en l'acció del proper Govern de la Generalitat, amb més raó encara si tenim en compte la importància que per Catalunya tenen els següents fenòmens:

- La Unió Europea assoleix una incidència cada vegada més important en la nostra realitat i es configura com el futur marc polític i econòmic de trobada. Allò que es decideix des de Brussel·les o des d'Estrasburg no es pot considerar en cap cas política exterior, sinó una dimensió més de la política interior. Aquesta realitat es fa encara més patent en el moment històric que està vivint la Unió Europea, a les portes de la seva major ampliació i just quan s'està redactant un tractat constitucional que establirà les regles del joc que regiran la Unió de les properes dècades.
- L'evolució de la situació econòmica, política i social dels països de la ribera de la mediterrània, situats més enllà de la perifèria de la Unió Europea, adquireix una major rellevància per a Catalunya, ateses les relacions de tot tipus generades per la seva proximitat.
- El procés de mundialització obliga Catalunya i la resta dels Països Catalans a posicionar-se en un món global. En primer lloc, des del punt de vista polític i social, defensant la construcció d'un món més just, atacant les desigualtats i apostant per un nou model de globalització basat en la defensa dels drets humans, la llibertat i igualtat dels pobles, el dret a la seva lliure determinació, i l'aplicació d'instruments internacionals que ajudin a disminuir les desigualtats. Amb aquestes finalitats, és del màxim interès fer un seguiment de les actuacions, acords i convenis adoptats pels òrgans financers i comercials mundials (Banc Mundial, Fons Monetari Internacional, Organització Mundial del Comerç), especialment en temes com el tractat TRIPS (Trade Related Intellectual Property and Services). Des del punt de vista econòmic i empresarial, accentuant la internacionalització de les empreses (i no la seva deslocalització) i incentivant la inversió en recerca i desenvolupament per tal d'accedir a un lloc cap-

davanter en les relacions econòmiques internacionals. En tercer lloc, Catalunya ha de projectar-se com a tal, en tots els seus vessants, cultural, identitari, polític, social, etc., a Europa i al món. Per últim, tot i no tenir instruments d'Estat, cal bastir polítiques que, des del punt de vista de la cooperació i l'ajut humanitari, la distingeixin com un actor definit en l'escena internacional.

En aquest nou context, els instruments actuals de política exterior de la Generalitat de Catalunya apareixen extremadament fragmentats i febles, amb una titularitat a mig camí entre pública i privada. L'acció exterior del Govern de Catalunya ha estat des dels seus primers passos irregular i difosa, mancada d'una orientació clara i de determinació. Aquesta realitat es deu al fet que no ha existit una estratègia de govern ben definida en aquesta matèria i que, quan ha semblat existir, el Govern no ha creat una estructura administrativa prou potent per desenvolupar-la i sovint ha actuat amb excessiva timidesa a l'hora d'executar-la.

Si bé és cert que l'entorn en què ha hagut d'actuar la Generalitat en aquest camp ha sofert importants canvis en els darrers vint anys (l'ingrés d'Espanya a la CEE, diverses sentències del Tribunal Constitucional sobre l'acció exterior de les comunitats autònomes, l'Acta Única Europea, els Tractats de Maastricht, Amsterdam i Niça i l'aprofundiment i ampliació de la UE, el procés de globalització, etc), a aquestes alçades, el Govern hauria de disposar d'una estratègia clara en les seves relacions amb l'exterior. La visió excessivament centrada en el que passa dins les fronteres de l'Estat espanyol i poc combativa davant les limitacions imposades pel Govern central en aquest camp ha comportat que els Països Catalans, i Catalunya en concret, perdin oportunitats a l'hora de posicionar-se millor en el concert de les nacions europees i de la resta del món. Cal una estratègia que orienti l'acció exterior de tots els departaments de la Generalitat, sobretot quan aquesta té una dimensió comunitària, i que ens permeti superar els límits que, de manera conscient o incons-

cient, tot sovint se'ns imposen com a poble. Cal defensar d'una manera més eficaç els nostres interessos a nivell internacional i, al mateix temps, oferir la nostra personal contribució a la lluita per a un continent i un món més just, solidari, sostenible i democràtic.

La creació primerament del Patronat Català Pro Europa, i posteriorment del COPCA i del COPEC, va ser una encertada decisió del Govern de la Generalitat. Amb una activitat solvent i professional, aquestes institucions van permetre vehicular, en el seu inici, les necessàries relacions polítiques, culturals i comercials de Catalunya amb l'exterior tot salvant els obstacles legals imposats pel Govern central. Després de vint anys, però, ERC creu que la política exterior de la Generalitat, tant aquella que es limita a Europa i les institucions comunitàries, com la que engloba tot el món, ha d'estar gestionada per una unitat administrativa potent i amb un rellevant pes específic al si del govern. D'aquesta manera, Catalunya disposarà realment d'un autèntic instrument executiu de la seva política exterior; un instrument que asseguri una continuïtat i regularitat en aquest àmbit d'acció i que permeti aprofundir els vincles amb l'exterior més enllà dels contactes polítics o personals dels grans líders, a més de donar suport a tots els departaments en llur acció transfronterera.

La política de relacions exteriors de Catalunya topa amb dificultats enormes degut al monopoli que constitucionalment s'atorga al Govern central en aquesta matèria. Malgrat aquest fet, les relacions amb la Unió Europea, per sentència del Tribunal Constitucional, han deixat de ser relacions internacionals, en sentit estricte, per passar a ser part de la política domèstica, fet que cal aprofitar a fons. El Tribunal Constitucional ha conclòs que les comunitats autònomes han de poder gestionar tot el que té a veure amb les institucions comunitàries, ja que són elles les que molt sovint han d'aplicar les directives comunitàries. Oberta la via legal a la intervenció de les comunitats en els afers europeus, no s'entenen les reticències de l'actual Govern de la Generalitat a establir una autèntica administració encarregada de gestionar els afers europeus. La creació d'una Secretaria General d'Afers Exteriors ha estat un pas important, però s'ha produït tard i d'una manera massa tímida (tal i com ara està concebuda, té uns recursos econòmics i de personal massa limitats per desenvolupar una política exterior potent). Així mateix, si bé la fórmula d'un patronat va ser una bona solució per superar els obstacles legals existents l'any 1982 a l'hora d'obrir una oficina de representació de Catalunya a Brussel·les, no s'entén com, després de 20 anys i després de les disposicions del Tribunal

Constitucional i que diverses comunitats autònomes hi hagin obert una autèntica representació política, Catalunya continuï sense fer-ho.

És en aquest context, que ERC proposa un seguit de mesures per al període 2004-2007, per tal de superar els que són, al nostre entendre, els principals reptes a què Catalunya ha de fer front en aquest camp:

1) Dotar Catalunya d'una política exterior pròpia: amb la creació d'una Conselleria, que dissenyi, coordini i executi les accions de projecció exterior de Catalunya, que li doni veu a nivell internacional, participant de manera directa en aquells organismes i fòrums internacionals que garanteixin la projecció exterior de Catalunya, a nivell polític, social, cultural i econòmic.

2) Garantir la presència de Catalunya a la Unió Europea: mitjançant la reforma de la legislació interna de l'Estat espanyol, que garanteixi la presència directa de Catalunya en les institucions europees quan aquestes tractin qüestions que actualment són competència legislativa exclusiva o compartida del Parlament de Catalunya, o executiva del Govern de la Generalitat; impulsant el reconeixement del català com a llengua oficial de la Unió Europea i la consideració de Catalunya com a circumscripció electoral europea; afavorint, en el si de les institucions europees, un model d'Unió de caràcter autènticament federal, respectuosa amb el dret a l'autodeterminació dels seus pobles, amb unes institucions que gaudeixin d'una clara legitimitat democràtica i que no estiguin permanentment supeditades a la voluntat dels Estats membres.

Repte 1. Dotar Catalunya d'una política exterior pròpia

1. Diagnosi

La presència exterior de Catalunya, amb veu pròpia, és primordial pel futur del nostre país. El Govern de la Generalitat ha de fer d'aquesta qüestió una de les seves prioritats màximes durant la propera legislatura. L'acció actual no serà mai útil si no hi ha una bona planificació i administració dels afers exteriors en el si de la Generalitat. ERC creu que l'acció exterior desenvolupada des del Govern de la Generalitat ha de ser objecte d'una reestructuració amb l'objectiu de fer-la més potent, eficaç i coherent.

L'estratègia de la Generalitat en política exterior

ha de basar-se en dos eixos: la política comunitària (aquella que s'ocuparia dels afers de la UE i de les relacions amb els seus Estats membres) i la política exterior (entesa com aquella política aplicable als països tercers associats a la UE, és a dir, la pràctica totalitat dels Estats no comunitaris). Així, pel que fa als afers europeus, caldrà definir uns objectius clars en el procés de reforma de la Unió i una sèrie d'estratègies pràctiques per a assolir-los, tot salvant els obstacles interposats per alguns Estats a la participació de les nacions sense Estat. La política extracomunitària se centrarà, principalment i aprofitant les estretes esclerxes legals que ofereix el marc jurídic espanyol en aquesta matèria, en la gestió de la cooperació internacional i les relacions (de tot tipus) amb els Estats receptors, així com en les relacions amb nacions sense Estat de la resta del món i amb les comunitats catalanes a l'exterior, entre d'altres.

2. Objectiu

1) Reforçar la projecció internacional de Catalunya en tots els àmbits.

2) Millorar el contacte amb les comunitats catalanes a l'exterior.

3. Mesures

1) Creació d'una Conselleria que dissenyi, coordini i executi les accions de projecció exterior de Catalunya. Les principals tasques que desenvoluparia són:

a) Coordinació i direcció de tota l'actuació exterior del Govern de Catalunya.

b) Disseny i gestió de les relacions de Catalunya amb la Unió Europea i amb tercers països associats a la UE.

c) Cooperació internacional i l'ajut humanitari.

d) Relacions amb les comunitats catalanes a l'exterior.

e) Obertura i direcció d'una Oficina de Representació de Catalunya davant la Unió Europea.

f) L'activitat de Catalunya com a membre del Comitè de les Regions.

g) Col·laboració amb la resta dels Països Catalans a l'hora de dissenyar la seva estratègia exterior.

h) Col·laboració amb altres regions i nacions sense Estat propi i la participació en diferents fòrums regionals més enllà del Comitè de les Regions.

i) Connexió amb les comunitats catalanes a l'exterior.

j) Creació d'una Agència Catalana d'Enllaç amb Amèrica Llatina.

k) Coordinació, amb els departaments corresponents, de la direcció política del Patronat Català Pro

Europa, del COPCA, del COPEC i de la xarxa d'oficines exteriors d'orientació laboral (Xila).

2) Primar un caràcter predominantment públic en totes les actuacions en matèria de política exterior, sens perjudici d'impulsar activitats de caràcter mixt en col·laboració amb el sector privat. Així mateix, es donaria prioritat a la col·laboració amb les administracions locals i obriria la porta a la participació les ONGs, que serien presents als òrgans de participació sectorial pertinents, així com, en els seus àmbits, les organitzacions empresarials, les cambres de comerç i els sindicats.

3) Ampliar les dotacions pressupostàries destinades a les entitats catalanes a l'exterior i dotar-les de determinades funcions consulars.

4) Reforçament del COPCA específicament com a òrgan d'internacionalització de l'empresa catalana impulsant la seva activitat, obrint noves delegacions a l'estranger i ampliant-ne algunes de les ja existents. En tot cas, la seva acció també s'englobaria en l'estratègia global de la nova Conselleria.

5) Intensificar els esforços per tal de que la cultura catalana tingui cada cop més presència i reconeixement a nivell internacional.

6) Reforçar el paper del COPEC i l'Institut Ramon Llull.

7) Impulsar diverses sol·licituds perquè els Països Catalans puguin esdevenir membres d'organitzacions internacionals com ara la UNESCO o les federacions esportives internacionals.

8) Impulsar la institucionalització de Barcelona com a capital mundial de la pau, traslladant els organismes internacionals de resolució de conflictes a la capital catalana.

9) Impulsar la presència de les institucions catalanes en institucions ja existents, com són l'Institut Europeu de la Mediterrània i la Casa Àsia.

Repte 2. Garantir la presència de Catalunya a la UE

ÀMBIT 1: EL MODEL D'UNIÓ EUROPEA

1. Diagnosi

La manca d'instruments per a la participació dels

Països Catalans en el procés de presa de decisions a nivell comunitari afecta greument els nostres interessos com a poble. El fet de no poder participar dels principals processos de decisió a nivell europeu ens fa perdre nombroses i importants oportunitats, al mateix temps que ens priva de participar en la gestió quotidiana d'aquells afers comunitaris que ens afecten directament. A més a més, se'ns nega la possibilitat de contribuir a la construcció de la futura Europa, un continent que no serà complet sense els catalans, de la mateixa manera que el nostre país difícilment podrà avançar vers un futur de plenitud nacional sense tenir ben present la seva dimensió europea i europeïsta.

Cal recordar que, per als Països Catalans, participar activament i amb veu pròpia a les institucions europees no representa només la possibilitat d'assolir més competitivitat i influència, sinó que és clarament una necessitat per un país amb una realitat nacional tan amenaçada com la nostra. Només apostant per una major participació en totes les instàncies que, com la Unió Europea, són de naturalesa supra-estatal, els nostres països es faran un lloc i un nom a l'esfera internacional, tot superant desacomplexadament els límits que la política interna dels Estats espanyol i francès suposen pel nostre camí vers la plena sobirania.

A més a més, i en paral·lel a totes les accions que cal tirar endavant en el pla institucional, és necessari fomentar l'esperit europeïsta i internacional de la societat catalana. Aquesta nova mentalitat cal entendre-la com una via alternativa per la superació i trencament de barreres a nivell estatal, que per massa properes, sovint semblen més infranquejables del que en realitat són. Aquesta idea seria d'especial utilitat en sectors tan àgils i dinàmics com la cultura o la societat del coneixement.

Esquerra Republicana de Catalunya, seguint la tradició europeïsta del catalanisme, es proclama defensora de l'Europa dels pobles i aposta per la constitucionalització i federalització de la UE com a única via per a garantir la pau i la cooperació en igualtat de condicions entre tots ells.

En un moment històric en què Europa està debatent quina ha de ser la seva futura estructura i capacitats (debat que presumiblement acabarà amb la redacció d'un tractat constituent de la Unió Europea), Catalunya no pot romandre com un simple espectador passiu. Amb l'objectiu d'influir en aquest procés, des d'ERC proposem una sèrie de mesures que, al nostre entendre, són imprescindibles i que cal tenir en compte en la redacció del text constitucional. En primer

lloc, ERC assumeix com a punt de partida la proposta del membre del Parlament Europeu Alain Lamassure de crear l'estatut de "regió associada", aplicable a les nacions sense Estat propi com Catalunya, així com el text inicial de la proposta Napolitano sobre el dret de legitimació activa i passiva per comparèixer i actuar davant el Tribunal de Justícia. Així mateix, caldria que al preàmbul del nou tractat o constitució es fes referència explícita a l'Europa dels pobles i dels ciutadans com a base de la legitimitat de la UE i s'hi explicités l'existència d'aquest tipus de "regions associades", tot garantint la seva participació en futures reformes dels tractats constitucionals.

D'altra banda, i com a part fonamental de la política exterior, cal no oblidar el paper de la nostra llengua en les relacions internacionals de Catalunya. La no oficialitat de la llengua catalana és un cas únic dins la UE (pel seu nombre de parlants i la rellevància de la seva aportació històrica al patrimoni cultural europeu), un cas de flagrant injustícia i manca de respecte vers els drets individuals i col·lectius dels seus parlants (també ciutadans d'Europa), una situació que, si pot, s'agreuja en vistes a la propera ampliació de la Unió, que comportarà l'oficialitat de llengües amb un nombre de parlants molt menor al català. L'oficialitat d'una llengua en les institucions comunitàries és competència exclusiva dels Estats membres, i són aquests els qui designen les llengües oficials en el seu territori i demanen, si s'escau, el seu reconeixement a nivell europeu.

2. Objectius

1) Assolir una Unió Europea de caràcter autènticament federal, respectuosa amb el dret a l'autodeterminació dels seus pobles, amb unes institucions que gaudeixin d'una clara legitimitat democràtica i que no estiguin permanentment supeditades a la voluntat dels Estats membres.

2) Garantir que el principi de subsidiarietat (segons el qual aquelles polítiques que puguin ésser decidides en un àmbit més proper al ciutadà, no es decidiran en un de més llunyà) impregni tota la seva acció de les institucions europees i que no es delimiti al nivell estatal, sinó que inclogui les entitats subestats.

3) Garantir a les nacions sense Estat propi el dret a ser escoltades per la Comissió Europea, a estar representades com a tals al Comitè de les Regions i a accedir directament al Tribunal de Justícia en cas d'un conflicte de competències.

4) Millorar el tractament de les llengües no estatals i, especialment, impulsar l'oficialitat del català.

5) Assolir el reconeixement del dret a l'autodeterminació, és a dir, la possibilitat de segregació, per la via de plebiscits populars, d'una part d'un territori per integrar-se de manera diferenciada en la unitat superior (possibilitat d'ampliació interna de la UE), en la Carta constitucional europea.

3. Mesures

1) Proposar l'augment de les competències del Parlament Europeu, tot dotant-lo de la funció d'iniciativa legislativa i estenent el procediment de codecisió a totes les qüestions de caràcter legislatiu, de manera que sigui cada cop menys un òrgan deliberatiu per convertir-se en una veritable institució decisòria, al mateix nivell que el Consell.

2) Avançar en el camí d'aconseguir que el Parlament passi a estar compost per dues cambres: una de representació proporcional a la població (materialitzada en l'actual Parlament Europeu) i una segona de representació territorial (que substituïria l'actual Consell de la UE).

3) Convertir la Comissió Europea en un veritable executiu, el president del qual hauria de comptar amb el suport de la majoria de les dues cambres del Parlament.

4) Reformar el Comitè de les Regions de manera que diferenciés clarament aquells territoris subestats que gaudeixen de potestats legislatives, d'aquells que són meres entitats administratives o locals, i hauria de veure augmentats els seus poders (i esdevenir una institució comunitària).

5) Aplicar el principi de subsidiaritat de forma integral, de manera que abans de decidir si una decisió competeix o no a les institucions comunitàries, calgui demostrar que aquestes l'executaran d'una manera més eficaç que no si s'hagués atribuït als òrgans decisoris d'un Estat, una regió o un municipi.

6) Promoure i encapçalar des del Govern la primera línia d'un front comú de les regions europees amb poder legislatiu, per tal de reivindicar el seu pes institucional i el seu reconeixement en el tractat constitucional que emanarà de la Conferència Intergovernamental, sense menystenir els possibles suports per part dels Estats membres menys poblats i, en especial, per part dels Estats que s'integraran a la UE l'1 de maig del 2004.

7) Creació de l'estatut de "Regió Associada", aplicable a les nacions sense Estat propi com Catalunya.

8) Introduir en el text de la Carta constitucional europea el reconeixement explícit al dret a l'autodeterminació dels pobles.

9) Defensar amb decisió i amb el concert dels governs d'altres territoris dels Països Catalans l'oficialitat de la llengua catalana al si de la Unió Europea.

10) Replantar el funcionament de les diverses institucions comunitàries per tal que assumeixin i respectin l'existència de les regions amb poders legislatius, a través de:

a) Assegurar una adequada representació d'aquests territoris a les reunions del Consell de Ministres, a través del reconeixement de la possibilitat de fer ús de l'split vote: en els àmbits polítics en què aquests territoris gaudeixen de la competència exclusiva, el número de vots de què disposa l'Estat al Consell de Ministres es repartiria entre les comunitats nacionals afectades.

b) La concessió per part de la Comissió Europea d'un estatut oficial a les oficines de representació d'aquestes "regions" i a les quals hauria de permetre un control ex ante, en cas que sospitin que una iniciativa comunitària posa en perill el principi de subsidiarietat.

c) El canvi en les circumscripcions en les eleccions al Parlament Europeu per tal que aquestes respectin la integritat i límits de les nacions sense Estat propi, de manera que es puguin constituir en una circumscripció única i diferenciada.

d) L'obertura de la Conferència d'Assumptes Europeus i Comunitaris de la UE (COSAC) a les assemblees legislatives regionals.

e) La creació de dues cambres en el si del Comitè de les Regions (CdR): una per a regions amb poder legislatiu i l'altra per a ens subestats amb capacitats executives (regions administratives i ciutats). Per a assolir una posició comuna, caldria el suport d'ambdues cambres.

f) Reforçar els poders del Comitè, de manera que tingués accés al Tribunal de Justícia de les Comunitats i que els seus dictàmens fossin vinculants en totes les matèries executades majoritàriament a nivell subestatal i preceptiu en tota la resta d'àmbits.

g) Intensificar la cooperació bilateral amb altres nacions amb o sense Estat propi i, particularment, amb altres territoris amb àmbits competencials comuns. En aquest sentit, cal donar prioritat a les relacions amb els territoris de l'arc mediterrani occidental i, en especial, a les relacions amb la resta de Països Catalans.

11) Creació d'una delegació oficial de Catalunya davant de la UE, a Brussel·les, que s'ocuparia dels contactes polítics amb les institucions comunitàries, amb l'objectiu de reforçar el paper polític de Catalunya a nivell europeu. L'actual delegació a Brussel·les del Patronat Català Pro Europa s'integraria en la delegació oficial.

12) Redefinir jurídicament i funcionalment el Patronat Català Pro Europa, així com la seva xarxa de delegacions, per tal d'aprofitar la seva experiència i especialitzar-lo com a agència responsable de la informació i assessorament sobre afers europeus per als ciutadans, organitzacions i empreses de Catalunya.

ÀMBIT 2: REFORMA DE LA LEGISLACIÓ INTERNA DE L'ESTAT ESPANYOL

1. Diagnosi

El dret intern de cada Estat regula els drets de participació de les entitats subestats en els òrgans de la Unió Europea. En el cas de l'Estat espanyol, la representació davant els organismes de la Unió Europea està monopolitzada per l'administració central. Catalunya difícilment tindrà cap representació a Europa si prèviament l'Estat espanyol no accepta una modificació interna del seu marc legal, que canviï la relació actual de poders entre centre i perifèria.

2. Objectius

1) Garantir la intervenció directa de Catalunya en les institucions europees quan aquestes tractin qüestions que actualment són competència legislativa exclusiva o compartida del Parlament de Catalunya, o executiva del Govern de la Generalitat.

2) Assegurar la participació catalana directa, tant a la fase de formació de la voluntat de l'estat espanyol com en el seguiment de les decisions i posicions adoptades, quan els òrgans comunitaris tractin qüestions d'interès per a Catalunya.

3. Mesures

1) Modificar la legislació estatal, pel que fa a la negociació comunitària, per tal de garantir:

a) En aquells casos en què una comunitat autònoma tingui competències exclusives en una matèria, que la delegació de l'Estat espanyol estari composta, com a mínim, per un representant de la comunitat en qüestió i un altre del Govern de l'Estat. En cas que hi hagi més d'una comunitat que gaudeixi de competències exclusives en aquell camp i no sigui possi-

ble que un representant de cadascuna d'elles formi part de la delegació de l'Estat, s'aplicarà un procediment de rotació entre totes elles. Si la matèria en qüestió ha estat transferida a totes les comunitats, no serà necessària la presència d'un representant del Govern central. En el cas de les competències compartides, es podria aplicar el mateix procediment.

b) Una major informació i participació en la presa de decisió estatal de les matèries exclusives de l'Estat, en aquells casos en què una comunitat autònoma pot veure's directament afectada pel posicionament estatal i per la decisió a nivell comunitari, la comunitat en qüestió també serà representada en el si de la delegació estatal.

c) L'establiment d'un procediment regulat, dins de l'Estat espanyol, perquè el Parlament de Catalunya rebi informació puntual de les Corts Generals sobre totes les matèries de caire europeu en què aquestes intervinguin, amb possibilitat d'emetre informes o recomanacions; tant si s'acaba produint la reforma de l'actual cambra del Senat, com si no. En la primera hipòtesi caldria que la representació catalana disposés del dret de veto.

2) Reclamar al Govern espanyol que sol·liciti a les institucions comunitàries l'estatut de llengua oficial per al català.

3) Proposar el reconeixement de la circumscripció electoral catalana pròpia en totes les eleccions i consultes populars europees.

4) Fer operativa la conferència periòdica sobre afers europeus, integrada pel Ministre d'Afers Exteriors del Govern central i els Consellers en la matèria de les diverses Comunitats Autònòmiques, per vehicular tota la informació sobre les decisions a nivell europeu i adoptar si s'escau els acords apropiats.

5) Creació d'agregacions culturals de les nacionalitats a les ambaixades de l'Estat, en aquells països on no hi hagi delegació exterior de Catalunya.

2. Catalunya, un país solidari amb les persones i pobles del món

El nostre país té una llarga història com a terra d'acollida de gent procedent d'altres indrets, cultures i llengües. Molts catalans d'avui tenim, en tot o en part, els nostres orígens familiars fora de Catalunya. Si, a més, pensem en la immigració interior, del camp a la ciutat, on tothom té els seus referents personals en algun poble, tots som, en certa manera, immigrants.

L'any 2002 la població immigrada a Catalunya en situació regular suposava un 5,10% de la població de Catalunya. A aquesta dada cal afegir-hi els, aproximadament, 150.000 immigrants que es troben a cada nostra en situació irregular. Per tant, aquest fenomen s'ha convertit en un dels reptes més importants de la Catalunya actual. Això fa necessari posar ordre i aclarir conceptes, amb tanta serenitat com coratge, en un tema que requereix respostes i solucions democràtiques ja que, altrament, ens arrisquem que només siguin feixistes, racistes i xenòfobes.

En aquest sentit, lluny de la demagògia excloent, a la defensiva, o el paternalisme d'esquerres, tan inadequat com l'anterior, parlar clar i català esdevé del tot imprescindible: ni papers per a tothom, doncs, ni tampoc aquí no hi cap ningú més. Perquè és evident que cap país del món, cap, no està en condicions d'assegurar una vida digna a tothom, de tot arreu, que vulgui establir-s'hi i treballar. Perquè és clar que, aquí, encara hi cap més gent de fora i n'hi vindrà més en el futur. El que cal és que qui ens vagi arribant ho faci d'una altra manera, amb un altre acolliment i amb una altra consciència per part de tothom.

Actualment, és l'Estat qui té les competències clau en aquest àmbit: política de fronteres, control del flux migratori, fixació de contingents i recursos presupostaris, mentre que els ajuntaments i la Generalitat han d'espavilar-se com poden, adoptant mesures d'acollida de la població nouvinguda.

L'Estat ho té tot, però ni utilitza amb encert els instruments de què disposa, ni legisla en la línia adequada, ni aplica la llei que ell mateix ha elaborat, ni

vol compartir, delegar o traspasar responsabilitats, sinó tan sols carregar els neulers als altres d'allò que no rutlla. Catalunya ha d'assumir les competències d'immigració per fer una política pròpia en aquest sector, basada en un sistema de drets socials i deures civils, en col·laboració amb els ajuntaments, ja que acull el 25% de la immigració de tot l'Estat i també la majoria de la seva població magribina.

Com a Holanda, Suècia o el Quebec, com tots els països avançats, cal facilitar als immigrants uns cursos de formació laboral, cultural i civil, i l'accés a la llengua del país, com a garantia imprescindible d'integració. Si no hi ha centres d'acollida, orientació i formació per a la població immigrada, aquesta caurà en mans de màfies i d'explotadors sense escrúpols, tinguin accent africà, sud-americà, europeu oriental, espanyol o català. Per això cal obrir d'una vegada oficines de contractació en els països d'origen de la immigració actual o d'on decidim que ens vingui també en el futur, perquè qui vingui aquí ho faci amb els papers arreglats i sabent on va, què s'hi parla, quins valors s'hi comparteixen, quines normes s'hi han de respectar... Aquest és el sentit de la llei del retorn, promoguda per ERC i tan ben rebuda pels descendents de catalans, sobretot a l'Amèrica del Sud.

Tenint en compte que un de cada tres immigrants, aquí, és marroquí i, doncs, generalment musulmà, cal donar una atenció prioritària al fenomen religiós. Tothom hauria de tenir clar en aquest país, els que ja hi som i els que hi vindran, que la llibertat de creences religioses i la pràctica de qualsevol culte ha de ser compatible amb el respecte als valors democràtics i que l'un s'acaba just allà on pot amenaçar o posar en perill l'altre. El segon, doncs, s'imposa al primer. La religió és una opció privada, personal. La democràcia és pública, és el sistema de valors civils compartit per tota la ciutadania. Per això cal un pacte català per a la laïcitat, un acord marc entre la Generalitat i les diferents comunitats religioses, sobretot la musulmana.

Sense el pacte per la laïcitat cada nou emplaça-

ment d'una mesquita o un cementiri pot ser una font de conflicte. Aquí, la planificació urbanística local depèn de l'autoritat municipal i ningú pot ubicar una església o un equipament públic on vulgui, per més que sigui el propietari del terreny. Com que, per a cert Islam, la seva cosmovisió aplega religió, ordre polític i codi de justícia, no es pot transigir, des de l'acceptació ingènua de "respecte a la diferència cultural", davant comportaments intolerants, integristes, masclistes, reaccionaris, antidemocràtics i anticatalans d'alguns caps religiosos. I això tant si són imams, com predicadors de sectes cristianes sud-americanes o el que sigui. La democràcia té dret a defensar-se i no ha d'excloure la possibilitat d'impedir la residència entre nosaltres a qui vulgui destruir-ne els valors col·lectius. Si la llei ho preveu i ho permet, que s'apliqui quan calgui.

Pel que fa a l'associació interessada de delinqüència i immigració, no pot haver-hi cap mena de tolerància amb les situacions delictives, tinguin qui tinguin com a protagonistes. I això implica que els delictes de baixa intensitat no poden constituir una ocupació laboral regular per a ningú, sigui autòcton o estranger, i que ha d'acabar-se entrar per una porta del jutjat i sortir-ne per una altra. El que cal és adequar el Codi Penal a aquesta realitat i combatre, alhora i principalment, els factors que la provoquen: misèria, manca d'habitatge, educació deficient o manca d'escolarització, manca de recursos per a l'educació social, etc. I, mitjançant la inspecció de treball, controlar l'ocupació clandestina que és font de sobreexplotació econòmica i abusos de tota mena i castigar els empresaris que infringeixen la llei. I, també, rigor en la concessió de cèdules d'habitabilitat i en el màxim de persones empadronades en un habitatge, quan hi ha tanta gent amuntegada, en pisos en condicions infrahumanes i preus de lloguer caríssims, i sancions legals als propietaris que s'aprofiten de la situació irregular dels seus estadants o potencials estadants o que discriminin en l'accés a l'habitatge. Aquest urbanisme inhumà ha fet retrocedir en el temps, unes dècades enrere, a la baixa qualitat de vida d'alguns barris d'immigració dels anys seixanta.

Un perill de conflicte social, de malestar greu, pot trobar-se en el fet que hi hagi ciutadans de Catalunya, fins ara beneficiaris de prestacions socials diverses, que deixin de percebre-les o que passin a la cua, com a conseqüència de l'increment de persones novvingudes amb situacions socials més precàries. Si rebem més immigració, ens caldran més recursos per fer front a les necessitats d'atenció social de part d'aquestes persones, sense desatendre els autòctons, i aquests recursos els ha de posar qui els té: el Govern

espanyol. Altrament, tindrem una guerra de pobres per repartir-se les engrunes de la misèria pública.

Els nous immigrants en cap cas constitueixen un col·lectiu homogeni. No és igual un immigrant home que una immigrant dona. N'hi ha que procedeixen de pobles oprimits per estats que practiquen polítiques d'alienació cultural i assimilació nacional. No és igual un sahrauí que un marroquí, un equatorià que un romanès, un argentí que un croat. Com que arriben aquí desconexant la nostra realitat nacional, cal que ens hi interrelacionem amb mesures que ens singularitzin com a poble, a ells i a nosaltres, per evitar que siguin integrats a l'espanyolitat abstractament igualitària i se'n converteixin en agents actius per neutralitzar, al capdavant, les nostres aspiracions nacionals legítimes. I això vol dir, per exemple, acollir els berbers en la seva llengua i en la nostra, i no com ara, en àrab i en castellà. I potser no només més professors, sinó més ben preparats per a la funció que han de dur a terme. I una societat catalana més ben informada sobre la realitat dels països d'origen dels nous immigrants –cultura, geografia, llengua, religió, sistema polític, gastronomia, tradicions...– perquè la coneguem millor i ens hi familiaritzem.

Europa haurà d'adoptar algunes mesures comunes en matèria d'immigració, tot acceptant que aquest és ja un fenomen irreversible i que, com més aviat ens n'adonem, millor. Per això la UE hauria de pensar en algun tipus de taxa o impost per als països africans, per millorar-hi les condicions de vida i contribuir al seu desenvolupament i modernització, de manera que l'emigració forçosa no sigui l'única sortida possible.

De fet, el subdesenvolupament econòmic i polític de molts territoris del Tercer Món que obliga a moltes persones a haver d'emigrar, comporta la vulneració de molts drets personals, començant pel de la subsistència i pel conjunt de drets democràtics i impedeix la plena realització dels individus i les seves famílies amb la garantia del dret a viure i treballar dignament al país de naixement, dret previ al d'anar on considerin més convenient.

Les seqüeles del colonialisme i del neocolonialisme, l'explotació dels recursos del Tercer Món pel món desenvolupat i l'existència de classes dominants autòctones corruptes en marcs poc democràtics o dictatorials provoquen autèntiques diàspores per raons de repressió política i cultural o per simple supervivència econòmica.

En aquest sentit, la política de cooperació i d'ajut al desenvolupament ha de consistir en garantir els

drets democràtics i socials en les societats d'origen dels fenòmens migratoris. La política internacional ha d'anar destinada a facilitar el desenvolupament endogen de tots els països i a solidaritzar-se amb els sectors socials —especialment les dones—, polítics i els pobles no reconeguts que poden fer avançar els drets democràtics i ser protagonistes del propi desenvolupament. Per raons de proximitat geogràfica, el Magrib i l'Àfrica subsahariana haurien de ser els objectius prioritaris a una política catalana de cooperació, seguida per l'Amèrica Llatina com a territoris excoloniais de l'Estat espanyol.

És per això, que ERC proposa un seguit de mesures per al període 2004-2007, per tal de superar els principals reptes als que Catalunya ha de fer front en aquest camp:

1. Acol·lir i integrar des de la pròpia identitat i la cohesió social: assolint les competències i el traspàs de recursos per tal de poder establir des de Catalunya la regulació general del flux migratori que pot arribar al nostre país, desenvolupant una política eficaç de captació de capital humà qualificat, i garantir a les persones nouvingudes unes condicions dignes tant de partida del seu país d'origen com d'arribada i acollida a Catalunya. Ens cal articular una política integral d'immigració, no només resoldre situacions d'emergència o d'exercir la solidaritat o la tolerància: un país democràtic té l'obligació d'exercir la justícia, en drets i en deures, tant per a la població autòctona, com per a la població de persones nouvingudes.

2. Avançar cap a un món més just: cooperant fermament en l'eradicació de les causes que provoquen l'emigració forçosa de milions de persones, especialment les que provenen del subdesenvolupament econòmic i polític, i establint una política pròpia de cooperació internacional basada en els principis d'equitat, llibertat i solidaritat i independent dels diversos interessos econòmics, amb la creació d'un fons català de cooperació, nodrit principalment pel 0'7% dels ingressos de totes les administracions públiques catalanes.

Repte 1. Acol·lir i integrar des de la pròpia identitat i la cohesió social

ÀMBIT 1: LA REGULACIÓ DEL FLUX MIGRATORI

1. Diagnosi

La Unió Europea, en la mesura que esdevé un espai no només econòmic on es garanteix la lliure circulació dels seus ciutadans, haurà amb tota probabilitat de confluir en les polítiques d'accés a la ciutadania per part dels no comunitaris i en la política de regulació de fluxos. De moment, la pràctica ens du a la conclusió que és refractària a incidir en les polítiques d'immigració dels Estats membres.

Mentrestant, és l'Estat qui té les competències en matèria d'estrangeria i específicament en la regulació dels fluxos migratoris: l'entrada d'immigrants i el control de les fronteres per evitar l'entrada d'estrangers "sense papers". Això fa que sigui el Govern espanyol qui fixa, a través del contingent de treballadors, el nombre d'immigrants regulars que anualment entrarà a l'Estat espanyol, així com la seva distribució per comunitats autònomes i per sectors econòmics on seran ocupats. Aquesta fixació de contingent, a la pràctica, ha estat també un fracàs.

D'altra banda, és també l'Estat el que disposa de competència exclusiva en l'atorgament de permisos de residència i treball, així com autoritzar o denegar la renovació d'aquests permisos.

Ara bé, Catalunya pot incidir en aquest àmbit mitjançant dues competències que són clau en matèria d'estrangeria: la inspecció de treball, per lluitar contra el treball clandestí i garantir unes condicions laborals dignes, i la policia catalana, que s'encarrega del primer control dels immigrants i de la regularitat de la seva estada.

Davant de la manca de capacitat per controlar els fluxos migratoris al nostre país, que acull un 25% del total d'immigrants de tot l'Estat espanyol, ens trobem amb un Govern espanyol que infrautilitza o utilitza malament les competències en matèria d'estrangeria que té assignades de forma exclusiva: ni legisla en la línia adequada, ni aplica la llei un cop l'ha feta, i no vol traspasar o delegar responsabilitats, mentre és l'administració local i autonòmica qui afronta dia a dia l'acollida i la integració dels nouvinguts. La política de l'Estat mostra:

- La inutilitat de la Llei Orgànica 8/2000 sobre els

drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, i de les seves modificacions posteriors, tant pel que fa a la seva aplicació a l'hora de regular fluxos migratoris, com d'afavorir-ne la integració social i laboral, especialment en el cas del Reglament que se'n deriva.

- La caòtica —i a voltes perversa— gestió dels fluxos interns entre comunitats autònomes de persones immigrants extracomunitàries.

- La manca d'agilitat en la gestió dels permisos de treball o de residència a Catalunya d'aquelles persones immigrants disposades a treballar i en les demandes de mà d'obra de l'empresariat.

- La deficiència en la inspecció als empresaris que utilitzen treballadors immigrants en situació irregular i en la persecució legal dels prestamistes i de les xarxes de tràfic de persones.

- La incapacitat a l'hora d'establir convenis de retorn dels immigrants amb ordre d'expulsió amb la major part de països de procedència.

- La inexistència política internacional i de cooperació exterior destinada a fer menors els fluxos d'emigrants econòmics, especialment pel que fa al Marroc.

- Els recursos insuficients del Programa Global de Regulació i Coordinació (GRECO) per al desenvolupament de programes que no siguin majoritàriament adjudicats al Ministeri de l'Interior i, especialment, de convenis amb comunitats autònomes i ajuntaments.

2. Objectius

1) Establir des de Catalunya la regulació general del flux migratori que pot arribar al nostre país tot avançant en una política comuna europea de regulació de fluxos.

2) Permetre una política eficaç de captació de capital humà qualificat.

3) Garantir a les persones nouvingudes unes condicions dignes tant de partida del seu país d'origen com d'arribada a Catalunya.

3. Mesures

1) Negociar amb el Govern espanyol el traspàs de competències en:

- a) el control de fluxos externs i interns d'immigrants extracomunitaris que els afectin i la fixació dels contingents d'immigrants per part de la Generalitat.

- b) la gestió, per part de la Generalitat, dels permisos de treball a Catalunya.

- c) la inspecció de treball, amb la dotació econòmica corresponent.

2) Avançar en la línia d'experiències europees de concessió de permisos temporals de recerca de treball.

3) Reforçar una política de captació de capital humà qualificat, amb tres àmbits prioritaris:

- a) Els descendents de catalans emigrats a qui cal facilitar el retorn.

- b) El retorn de l'emigració d'universitaris i la captació d'universitaris i professionals d'altres països, que passa per una major inversió en R+D per situar-se a nivells europeus i per incorporar l'anglès com a llengua en els cicles superiors universitaris.

- c) El programa XILA —Xarxa d'Intermediació i selecció laboral en origen— previst al Pla Interdepartamental d'Immigració prioritzant la creació d'oficines de contractació al Marroc, els països de l'Europa de l'Est i l'Amèrica Llatina.

4) Establir en els països d'origen convenis que defineixin els mecanismes adients per a la contractació de treballadors/es temporers, vetllant pel procediment de contractació i les condicions de treball, allotjament, atenció social i sanitària, i així com les activitats culturals i de lleure.

5) Establir acords amb el màxim nombre de països d'origen de la immigració que arriba a Catalunya, per facilitar el retorn en condicions humanitàries d'aquelles persones irregulars que no compleixin cap dels requisits possibles per restar a casa nostra amb els drets socials i la supervivència garantida.

6) Combatre les màfies que especulen amb les expectatives dels immigrants. La determinació i el control dels fluxos han de ser en qualsevol cas el màxim de transparents.

7) Presentar anualment davant del Parlament de Catalunya, per al seu debat i eventual aprovació, la proposta de contingent d'immigrants i del balanç de l'any anterior dels plans i programes interdepartamentals d'immigració, així com de les propostes per a l'any següent, prèvia compareixença davant la comissió pertinent de sindicats, organitzacions empresarials, confessions religioses i ONG representatives vinculades a la immigració.

ÀMBIT 2: ACOLLIDA I INTEGRACIÓ

1. Diagnosi

La immigració és un fenomen global, que afecta tots els aspectes de l'individu, i incumbeix a tots els estrats institucionals. Les polítiques d'acollida dels immigrants no poden ser un afer exclusiu de les admi-

nistracions; cal comptar amb el suport de la població autòctona, de les entitats i organitzacions no governamentals. Qualsevol actuació s'ha de fer evitant la fragmentació social i ha d'anar adreçada a tota la població que es trobi en situació de desigualtat d'oportunitats semblant. La discriminació positiva pot ser vàlida com a instrument d'ajuda en mesures puntuals i de necessitat, mai en programes generals adreçats exclusivament als immigrants.

La primera acollida de la immigració regular i, fins i tot, d'aquella en tràmit de regulació no pot esdevenir un acte purament administratiu o burocràtic. Tant el lliurament del permís de residència o treball com l'empadronament, responsabilitat dels nostres ajuntaments, han d'esdevenir actes simbòlics plens de significat d'acollida i acompanyats d'informació i formació sobre el municipi i la nació catalana que els acull.

La política d'integració ha d'estar orientada a desenvolupar un model equilibrat entre el respecte de les diferents identitats culturals d'origen i l'acceptació del sistema comú de valors socials, culturals i democràtics de Catalunya. En aquest sentit, la integració té una concepció integral: social, cultural-religiosa, cívica i política i es basa en un seguit de drets i deures, que és de fet com un contracte entre immigrant i país d'acollida.

A diferència del que passa amb la regulació dels fluxos migratoris, Catalunya sí que pot decidir efectivament en àmbits relacionats de manera directa amb la integració dels immigrants com ara la sanitat, l'ensenyament, l'habitatge i l'assistència social.

Ara bé, davant la inoperància de l'Estat, són els Governos autònoms, amb les competències sectorials que reconeixen els estatuts respectius i les relatives a la policia pròpia i laborals en el cas del Principat, i els municipis (pràcticament sense competències executives en aquesta matèria, exceptuant-ne les relacionades amb l'empadronament) que acaben abordant les conseqüències derivades de la nova immigració. L'absència de criteris suficientment clars per part dels governs de les Comunitats Autònomes on es parla català traspasa la darrera responsabilitat a les ONG i als ajuntaments, que posen en funcionament polítiques d'acollida ben intencionades, però no sempre adequades i molts cops contraposades i escassament integrals des del punt de vista de la integració social i cultural.

Per altra banda, el II Pla Interdepartamental d'Immigració, aprovat el juliol de 2001, no concreta quins són els recursos disponibles, en molts casos

tampoc ni el calendari ni els indicadors d'avaluació i, especialment, no determina en gaires mesures com es farà la coordinació, la col·laboració i el finançament de despeses amb els ajuntaments, la primera porta on truquen les persones nouvingudes.

Una política integral d'immigració ha de comprendre a més de la regulació de fluxos, les polítiques d'acollida i d'integració i les relacions intercomunitàries i, especialment, un pressupost extraordinari, ja que és inoperant que amb els recursos insuficients per a la població autòctona es pugui dur a terme una política que no sigui de façana i que eviti que la cohesió social trontolli en determinats llocs.

La immigració no pot estar subjecta només a criteris de necessitat del país receptor pel que fa a mà d'obra o renovació demogràfica, sinó també a les possibilitats reals d'integració dels immigrants de manera que no puguin afectar greument la cohesió social, la convivència i els drets de la ciutadania.

La integració social no és equivalent a assimilació o eliminació de les diferències culturals, religioses i ètniques pròpies dels països d'origen dels immigrants, sinó que implica posar l'accent en el respecte i el reconeixement d'aquestes diferències. Al seu torn, els immigrants han de participar en la vida social del municipi en què viuen, respectant els valors civils comunitaris de la societat d'acollida com el respecte home-dona o la laïcitat. És per això que rebutgem el model anomenat de "mosaic", que consisteix en la coexistència de comunitats tancades en elles mateixes. El respecte a la diversitat dels nouvinguts no ha de ser un pretext per mantenir-la a ultrança.

Seria una greu discriminació deixar que una part de les persones nouvingudes es quedi al marge, i fins i tot en alguns casos marginals en contra, dels signes d'identitat de la nostra societat. És una manca de respecte al dret a la socialització, dret reconegut als infants a través de fer obligatori l'ensenyament. Dret reconegut als immigrants a través de la formació lingüística i cultural d'acollida obligatòria i gratuïta.

La integració no pot comportar l'eliminació dels costums i dels aspectes culturals, partint de la base que les diverses cultures han de respectar els principis de llibertat i els drets humans vigents; l'aparició de nous aspectes culturals que aporten els moviments migratoris s'ha de veure com un fet enriquidor. Els immigrants no constitueixen un col·lectiu homogeni, s'han de tractar heterogeniament; i s'ha d'evitar que siguin integrats a l'espanyolitat abstractament igualitària i globalitzadora —o a una arabitat lingüística que molts cops no respecta la diversitat de pro-

cedència de les poblacions majoritàriament islàmiques.

L'aprenentatge del català ha de ser concebut, doncs, com un dret universal de tota persona ciutadana i resident, regular o no, a Catalunya, i com una clau més d'accés a la igualtat d'oportunitats.

La pluralitat religiosa creixent sempre s'ha de respectar sobre la base de la laïcitat de la societat i de les administracions públiques, inclosa l'escola, on caldrà modificar l'actual Llei de llibertat religiosa per tal que la formació religiosa no formi part del currículum escolar.

Per últim, no pot haver-hi integració de debò, sense igualtat de drets i deures, inclosos els civils i els polítics. En aquest sentit cal donar vies de participació a representants del col·lectiu immigrant en els afers municipals, a l'espera de la legalització del dret de vot al nivell que la ciutadania cregui oportú. Mentrestant, cal fomentar la incorporació amb normalitat del bloc immigrant en les activitats de les entitats i associacions de la societat civil. Per altra banda, és un error considerar interlocutors als dirigents religiosos de comunitats immigrades en temes que no siguin estrictament religiosos. La laïcitat ha de presidir les relacions entre administracions i persones immigrades.

2. Objectius

1) Articular una política integral d'immigració, no només per resoldre situacions d'emergència o per exercir la solidaritat o la tolerància; un país democràtic té l'obligació d'exercir la justícia, tant per a la població autòctona, com per a la població de persones novingudes.

2) Garantir una atenció adequada de les necessitats bàsiques de les persones novingudes en matèria laboral, habitatge, serveis socials, sanitat o ensenyament.

3) Garantir la igualtat d'oportunitats de les persones novingudes en diversos àmbits: laboral, social, educatiu...

4) Promoure la participació cívica i política de les persones novingudes.

5) Assegurar que la llibertat de creences i de culte sigui en tots els casos compatible amb el respecte als valors democràtics i a la laïcitat de la nostra societat.

6) Facilitar el coneixement per part de la persona novinguda dels factors que conformen la identitat pròpia del nostre país com a element clau per facilitar la seva integració social.

3. Mesures

1) Negociar amb el Govern de l'Estat el traspàs i l'augment dels recursos destinats a programes d'acollida i integració proporcional al nombre d'emigrants que acull.

2) Reclamar al Govern de l'Estat la gestió directa del 0'53% de la quota íntegra d'IRPF dedicat a entitats sense afany de lucre i que quantifiqui l'aportació de la ciutadania de Catalunya a través d'aquest 0'53% destinat a finalitats socials i a avaluar l'aportació que han rebut les diferents entitats catalanes d'aquests fons en els darrers cinc anys.

3) Facilitar als ajuntaments els recursos necessaris per tal que en l'àmbit de les polítiques d'acollida, participació i integració disposin dels mitjans materials que calguin per desenvolupar aquesta tasca adequadament.

4) Elaboració d'un estudi per realitzar una estimació de:

a) El volum de recursos pressupostaris necessaris per tal d'incrementar l'oferta de serveis públics i prestacions no universals (habitatge social, beques, places de 0-3 anys, ajuts de menjador i llibres de text...) de manera que l'accés majoritari de les persones d'origen immigrant en situació de necessitat no vagi en detriment de la població autòctona més desafavorida, que també hi té dret i que hi tenia accés prèviament.

b) El cost addicional d'aquests serveis particularitzat pels ajuntaments de Catalunya en base a la seva població immigrada de dret i de fet.

c) El cost econòmic per a les diverses administracions que suposa el frau a Hisenda i a la Seguretat Social del treball submergit a Catalunya.

5) Millorar la cooperació administrativa de la Generalitat amb els ajuntaments especialment en temes com l'habitatge, formació continuada del personal mediador i educador social i programes de formació ocupacional, sociosanitària i escolarització, per tal de garantir l'eficàcia i l'eficiència dels recursos i el disseny d'estratègies amb garanties de reeixir.

6) Orientar la política d'integració a desenvolupar un model equilibrat entre el respecte de les diferents identitats culturals d'origen i l'acceptació del sistema comú de valors socials, culturals i democràtics de

Catalunya. En aquest sentit, la integració té una concepció integral: social, cultural-religiosa, cívica i política i es basa en un seguit de drets i deures, que és de fet com un contracte entre immigrant i país d'acollida.

7) Implantar la Carta d'Acollida com a instrument per superar les deficiències de la legislació vigent, per tal d'incorporar activament a la nostra societat la població forana. Es tracta de facilitar-los una documentació provisional d'estada i arribar a un pacte a través del qual els siguin reconeguts els seus drets socials (drets d'àmbit laboral, d'assistència jurídica, sanitària, als serveis socials, habitatge, a la participació en els afers municipals, a la instrucció i educació, entre altres) als quals han de respondre amb l'exercici d'uns deures cívics, amb l'assistència a uns cursos de formació sobre les normes, lleis, costums i llengua del país d'acollida.

8) Garantir l'obligatorietat de la formació continuada i l'ocupacional que inclogui el coneixement dels drets i deures, de l'entorn sociolaboral i de la llengua catalana a:

a) Els treballadors i treballadores immigrants que signen el seu primer contracte mitjançant l'establiment d'un conveni entre Generalitat, sindicats i patronal.

b) Els treballadors i treballadores temporers a través d'un conveni entre Generalitat i sindicats agraris.

8) Crear Oficines d'Acollida per a les persones immigrants en les quals es doni accés a informació i se centralitzi la gestió de les seves primeres necessitats i obligacions.

9) Endegar campanyes per tal que la societat catalana conegui la realitat dels països d'origen dels nous immigrants –cultura, geografia, llengua, religió, sistema polític, gastronomia, tradicions, etc.– i faciliti la integració i acollida dels nousvinguts.

10) Facilitar l'accés de les persones immigrades a la sanitat pública, complint les normes de funcionament intern, respectant els hàbits culturals i el marc legal, encara que això suposi abandonar pràctiques i costums que són vexatoris i/o constituents de delicte. En especial, es proposa:

a) Evitar aquelles pràctiques que atemptin contra la salut de les persones immigrades, especialment aquelles que afecten a les dones.

b) Endegar campanyes d'informació i formació sobre diversos temes relacionats amb la salut, considerant de forma especial els problemes específics que plantegin les persones immigrants (salut maternoinfantil, higiene domèstica i alimentària, salut

sexual...) abordats des d'una estratègia sanitària integral.

11) Garantir a les persones nousvingudes les mateixes condicions laborals que la resta de ciutadania, emparats per les lleis i els convenis laborals. S'ha de d'assegurar la inserció legal en el mercat de treball, i la igualtat d'oportunitats i els drets humans que corresponen a cada persona, lluny d'abusos i de manca de respecte i, per tant, caldrà:

a) Fer possible i agilitzar el procés d'obtenció de papers per als immigrants que ja disposen d'ofertes laborals.

b) Articular mecanismes per garantir la igualtat d'oportunitats a l'hora de promocionar-se laboralment, amb independència de l'origen del treballador/a.

c) Impulsar les actuacions inspectores de l'Administració per controlar l'ocupació clandestina que és font de sobreexplotació econòmica i abusos de tota mena, i sancionar els empresaris que infringeixen la llei.

d) Facilitar un model de contractació lleugera per al sector de serveis personals per facilitar l'aflorentament d'aquest treball ocult.

12) Garantir el dret a l'habitatge social amb igualtat de condicions que la població autòctona per a les persones empadronades i considerades ciutadanes de Catalunya segons el Codi Civil català.

13) Evitar al màxim la concentració no temporal de la població no comunitària en guetos urbanístics, de baixa qualitat d'edificació i amb pocs serveis. Així mateix, caldrà potenciar els serveis públics fiscalitzadors d'irregularitats en les condicions del lloguer i d'incompliment de les condicions contractuals i desenvolupadors de plans de rehabilitació de zones urbanes més deteriorades.

14) Augmentar els recursos pressupostaris necessaris per tal d'ampliar l'oferta de serveis públics i prestacions no universals (habitatge, beques...) de manera que l'accés de les persones d'origen immigrant en situació de necessitat, no vagi en detriment de la població autòctona més desfavorida, que també hi té dret i que hi tenia accés prèviament.

15) Dedicar una atenció especial als i les immigrants menors d'edat, amb els criteris següents:

a) Engagar programes de suport al país d'origen per tal d'evitar la migració de menors.

b) Garantir que el retorn al país d'origen dels menors amb referents familiars es faci amb totes les garanties.

c) Establir un marc normatiu diferenciat en funció de l'edat dels menors immigrants.

d) Donar suport a l'acolliment familiar temporal en famílies de la mateixa nacionalitat.

e) Afavorir la participació en manifestacions col·lectives de tota mena (esportives, cíviques, lúdiques, festives...).

16) Millorar les condicions d'acollida i d'integració de les dones immigrants, amb els següents criteris:

a) Proposar que els permisos de treball i de residència siguin independents de l'estat civil, i en permetin la conservació en cas de divorci o separació.

b) Incrementar el control i facilitar la regularització del treball de temporada i del servei domèstic.

c) Impulsar l'equiparació de les condicions laborals i de cobertura social de les relacions laborals del servei domèstic.

d) Promoure l'associacionisme entre les dones immigrants.

e) Impulsar la participació social i política de les dones i associacions de dones, en el si del Consell Nacional de Dones de Catalunya.

f) Demanar la inclusió de la variable sexe en totes les estadístiques referents a la immigració.

17) Garantir els drets i deures culturals de la població immigrada:

a) Evitant la concentració d'alumnes nouvinguts en un mateix centre escolar, generalment públic, generada per la concentració de persones immigrades en un mateix barri, incidint en la política d'habitatge i en la informació i orientació a les famílies immigrades abans de la preinscripció escolar, sense que això pressuposi una escolarització fora de zona.

b) Combatent amb sancions, i alhora amb formació i diàleg, l'absentisme escolar, especialment de les noies adolescents que són obligades per la seva família a abandonar els estudis abans de l'edat de l'escolarització obligatòria.

c) Impulsant l'acolliment lingüístic dels adults en català i fomentant l'aprenentatge de la llengua d'acollida entès com un element clau per a la lluita contra el fracàs escolar dels alumnes immigrants i per a una bona integració social.

d) Establint partides pressupostàries suplementàries destinades a proporcionar recursos necessaris per garantir l'aprenentatge de la llengua catalana i poder fer una política de normalització lingüística efectiva entre el col·lectiu immigrant.

e) Elaborant un pla de sensibilització, destinat a explicar la realitat lingüística entre les persones immigrades i la realitat intercultural a les persones autòctones.

f) Promovent en l'àmbit educatiu l'ensenyament

de les llengües d'origen de la nova immigració, tot respectant la diversitat i evitant que s'empri com a instrument de polítiques negativament globalitzadores, panestatalistes o panreligioses.

g) Potenciant la participació activa de la població immigrada, en aquelles manifestacions col·lectives que contribueixin a la identitat i l'autoreconeixement del conjunt de la ciutadania; parlem d'interculturalitat, i descartem el multiculturalisme, que en realitat permet legitimar les situacions de segregació i desigualtat social.

h) Incentivant en col·laboració amb els ajuntaments la participació de les persones immigrades, especialment dels joves, en entitats associatives, incloent-hi les esportives.

18) Promoure que la quota de visibilitat de les persones immigrades en els mitjans de comunicació no vagi associada a problemes, sinó que incideixi en persones protagonistes del procés d'integració.

19) Preservar la laïcitat de l'àmbit públic, en especial amb les següents mesures:

a) Garantir que l'educació pública sigui laica. La religió és una opció privada, la democràcia és pública, és el sistema de valors compartits per tota la ciutadania.

b) Promoure un acord social per la laïcitat i el pluralisme religiós en la societat catalana mitjançant l'establiment de convenis marc de la Generalitat amb les comunitats religioses que estalviïn les polèmiques entorn de l'emplaçament de mesquites, cementiris, etc. i delimitin els drets i els deures en les pràctiques religioses.

c) Reconèixer els líders de les diferents confessions religioses com a interlocutors en temàtiques estrictament religioses: cementiris, mesquites...

d) Promoure la catalanitat de les jerarquies religioses.

20) Fomentar la participació en entitats i associacions de barri i, en particular:

a) Explorar mecanismes de participació de les associacions de persones immigrades en la presa de decisions que els afectin a escala municipal, mentre no es concreti el dret a vot de les persones immigrades, que, en tot cas, s'hauria de consultar amb la ciutadania.

b) Potenciar les associacions mixtes i no comunitaristes. Les laiques per sobre les religioses.

c) Impulsar les associacions com a referent de connexió entre la societat d'acollida i la nouvinguda.

21) Garantir l'assistència jurídica a les persones immigrades, en especial, el dret a la tutela jurídica

efectiva, i lluitar contra el discurs que fomenta l'equivalència d'immigració igual a delinqüència.

Repte 2. Avançar cap a un món més just

ÀMBIT 1: COOPERACIÓ INTERNACIONAL AL DESENVOLUPAMENT

1. Diagnosi

Dins del context internacional de creixent interdependència en què ens trobem immersos i que s'ha anomenat globalització, la cooperació al desenvolupament ha de passar a ser un eix fonamental de la política. La forma com ho fem depèn en gran mesura de la definició que en fem i dels valors que sustentin el propi concepte de desenvolupament. En els darrers anys, la societat ha demostrat un clar interès i una consciència solidària davant l'estat de precarietat en què viuen homes i dones d'arreu del món.

Davant d'això, el concepte de desenvolupament que proposem reposa sobre els valors d'equitat i llibertat, i ve marcat per la creença que tots els éssers humans tenim dret a una vida digna en la qual tinguem garantides les nostres necessitats bàsiques, entre les quals s'inclouen l'alimentació, l'habitatge, la salut, l'educació i un medi lliure de contaminació, en un nivell de qualitat suficient.

La cooperació al desenvolupament ha de ser un mecanisme de repartiment de la riquesa i un instrument que ens ajudi a enviar i gestionar recursos. Recursos no només econòmics, sinó també tecnològics, element fonamental pel desenvolupament dels països més desfavorits.

En un moment en què el món avança cap a una globalització econòmica i financera, on s'intenta imposar el model neoliberal com a únic possible, és necessari plantejar alternatives basades en un model econòmic solidari, que respecti els drets polítics, econòmics, socials i culturals de tots els pobles.

Dins d'aquest marc, l'actual Llei de cooperació al desenvolupament posa les bases per a una política pròpia de cooperació internacional i ajut humanitari que sigui realment progressista i diferent de les actuacions dutes a terme fins el moment.

El control parlamentari, contemplat a la Llei, n'assegura el debat i la transparència democràtica; els programes marc cal que tinguin el vist i plau i que

siguin, doncs, consensuats pel Consell Català de Cooperació. A través del Fons Català de Cooperació s'ha d'establir una relació privilegiada i de coordinació amb els ajuntaments, tot respectant l'autonomia municipal. Així doncs, proposem que el Govern, les ONGD, els sindicats, les universitats, els ajuntaments i d'altres entitats locals treballin en concertació per tal de millorar l'eficiència de la política catalana de cooperació internacional i ajut humanitari.

2. Objectius

1) Col·laborar a garantir el dret de tot ésser humà a disposar d'unes condicions de vida dignes que abastin, com a mínim, aquelles necessitats bàsiques.

2) Cooperar fermament en l'eradicació de les causes que provoquen l'emigració forçosa de milions de persones especialment les que provenen del subdesenvolupament econòmic i polític.

3) Establir una política pròpia de cooperació internacional basada en els principis d'equitat, llibertat i solidaritat i independent dels diversos interessos econòmics.

3. Mesures

1) Integrar el conjunt d'instruments de l'ajuda al desenvolupament sota una política coherent i planificada, amb l'elaboració d'un Pla Director dotat d'objectius precisos, de l'adequada orientació i d'una voluntat estratègica a llarg termini i que mitjançant un eficaç sistema d'avaluació, assegurui el compliment dels objectius marcats.

2) Evitar la presència en les decisions sobre l'ajuda al desenvolupament, d'interessos aliens –ja siguin comercials, ja de promoció cultural– als que deurien regir en aquest camp de l'acció pública.

3) Establir les línies i objectius, que s'adiguin amb el que són els criteris internacionalment establerts sobre cooperació i ajut al desenvolupament (AOD).

4) Augmentar els recursos econòmics que Catalunya aporta a la cooperació internacional al desenvolupament fins a arribar al 0,7% del pressupost ordinari de la Generalitat.

5) Establir un programa d'educació pel desenvolupament per tal d'aconseguir una veritable sensibilització de la població davant els problemes globals i potenciar la solidaritat i el suport a la cooperació amb els més necessitats, tant en termes econòmics com amb el treball voluntari, mitjançant la realització de

campanyes i iniciatives específiques i de la incorporació d'aquest enfocament a l'educació formal.

6) Orientar l'ajuda humanitària cap a una política de prevenció i de reconstrucció centrada en les poblacions afectades per tal d'evitar l'orientació inadequada que segueix actualment l'acció humanitària, que s'ha limitat a fer visible la cooperació en la primera fase de l'emergència, donant crèdits lligats a l'exportació per finançar les feines de reconstrucció, sense una voluntat clara d'anar a les arrels dels problemes.

7) Establir com uns dels criteris fonamentals de la Cooperació, el compromís efectiu amb els col·lectius socials més empobrits dels països en els quals s'opera.

8) Augmentar els recursos relacionats amb la cobertura de les necessitats bàsiques, actualment molt per sota del 20% de l'ajuda que demanda la comunitat internacional, mitjançant projectes de desenvolupament sostenibles i l'elaboració de plans estratègics d'actuació, que impliquin la participació de les comunitats afectades.

9) Afavorir l'enfortiment de la societat civil i dels sistemes democràtics dels països del sud, per tal que puguin liderar, des de la llibertat, el seu propi desenvolupament.

10) Crear una estructura d'actuació directa del Govern de la Generalitat en matèria de cooperació internacional, ja que com a política pública necessita un òrgan executor.

11) Reforçar el paper dels Consells de Cooperació i reconeixement del paper fonamental que les ONG tenen en la cooperació al desenvolupament.

12) Respectar les àrees d'actuació preferents establertes a la Llei Catalana de Cooperació, sens perjudici que el Govern aprovi, amb el consens del Consell Català de Cooperació, les ONGD i les administracions locals i el Parlament de Catalunya, àrees o temàtiques d'actuació prioritàries extraordinàries.

13) Fixar al capdamunt del llistat de prioritats en aquesta política, els paràmetres de gènere i la discriminació positiva, el suport als drets humans, a les minories i a la democràcia.

14) Treballar en l'àmbit de la prevenció i resolució de conflictes juntament amb els organismes internacionals especialitzats, i afavorir que Barcelona esdevingui la capital mundial de la pau.

3. Un país de llibertats democràtiques plenes: ciutadans amb drets i deures

Volem construir una societat lliure, justa i igualitària, i fer-ho amb una democràcia avançada i de qualitat. Això ha de ser fruit d'una actitud cívica, responsable, compromesa i alhora participativa de tots els catalans i les catalanes.

Els principis que l'Estatut d'Autonomia defineix com a valors superiors de la vida col·lectiva del poble de Catalunya, són "la llibertat, la justícia i la igualtat", i la "voluntat d'avançar per una via de progrés que assegurí una qualitat de vida digna per a tots els qui viuen, resideixen, i treballen a Catalunya". Però al mateix temps l'Estatut no incorpora la necessària relació de drets i deures adaptats als temps que vivim i alhora a la societat que estem construint tots plegats.

Per tant, és del tot necessari que les institucions polítiques catalanes, Generalitat i ajuntaments, provoquin que aquests valors compartits per la societat siguin plenament vigents en l'acció del servei públic. Històricament els catalans i les catalanes hem compartit plenament la defensa dels valors de la nostra vida col·lectiva, exemplificats especialment en la Declaració Universal de Drets Humans.

Hi ha un sentiment generalitzat que la política és sobretot conjuntural, immediatista i, per definició, tot allò que es planteja a llarg termini sembla més una promesa falsa que no pas un projecte polític. La vida política està carregada de tòpics injustos atès que una part important de les decisions polítiques es prenen amb competència tècnica i amb diàleg. L'encert o l'error és ben opinable, però l'actitud política real és molt superior a la imatge que es té del polític i de la política.

La política ha de deixar de ser un espectacle que intueix a ser contemplat per la ciutadania des de la passivitat i ha de convertir-se en un autèntic estimul a la participació. Hom pensa sovint que els poders econòmic, militar i mediàtic acaben tenint l'última paraula en molts dels temes importants que ens afecten i que les persones, els ciutadans, quedem reduïts

a la consideració de "consumidors-productors". La política, en aquest marc de crisi de continguts i de credibilitat, s'ha de plantejar el repte de donar resposta a una societat on cada vegada té més sentit considerar-nos persones i ciutadans.

Els ciutadans ens hem de sentir involucrats a participar en la construcció d'aquesta societat. Per això han d'esdevenir conscients dels seus drets i dels seus deures envers el país. Catalunya, com a nació, té el fonament d'un espai públic on drets i deures són dues cares de la mateixa moneda. Tenim drets, però també tenim l'obligació de col·laborar perquè el nostre país els pugui garantir als altres ciutadans. Des de la perspectiva de nació, tot dret significa un deure. En aquest sentit, Catalunya ha de ser una crida política permanent a la participació ciutadana, a la consciència de ciutadania. I per tant, els conceptes drets i deures en una nació sense Estat com la nostra acaben tenint uns components molt clars de convivència i civisme. Convivència perquè volem construir un país per a tots i totes, on només tenim l'opció de trobar-nos-hi bé a través d'un pacte lliurement assumit. I civisme, perquè només a base del compromís amb aquest país, només a base d'assumir que també tenim deures cap a la col·lectivitat podem realment fer realitat aquest país. Per tant, el concepte drets-deures a la nostra nació va absolutament lligat a conceptes que tant s'han treballat des del món associatiu i des de la societat civil del nostre país: civisme i convivència. La nostra força com a nació rau precisament en la força de la seva ciutadania, i aquesta només serà sòlida si es construeix a partir del compromís mutu, i sobre tot de la convivència, el civisme i el respecte.

L'Estatut d'Autonomia de Catalunya no contempla, doncs, els drets i deures necessaris a principi del segle XXI, amb l'horitzó d'una nova societat i d'un país diferent. És per això que en aquest àmbit tenim un doble repte. Per una banda, l'elaboració d'una carta de drets i deures dels ciutadans. En l'àmbit parlamentari, i a instàncies i proposta del President del Parlament de Catalunya, es va treballar una carta de

drets i deures. Manifestem el nostre acord amb aquell document que, en el seu apartat més concret de drets i deures, fem nostre, com a element nuclear per poder tenir aquesta carta de drets i deures. Aquesta declaració compromet els qui la subscriuen a treballar en l'elaboració de les polítiques necessàries per al desenvolupament, l'efectivitat i la protecció d'aquests drets i per al compliment d'aquests deures, com a fonament essencial de la cohesió del poble de Catalunya. Així mateix, en el marc del treball de la Comissió de l'Autogovern i de la reforma de l'Estatut, seria interessant considerar la possibilitat d'incorporar a la nostra carta magna, l'apartat dels drets i deures com a part fonamental d'aquesta.

L'objectiu final de les polítiques de sexualitats és eixamplar les llibertats personals i en el cas concret de gais, lesbianes i bisexuals van dirigides a dos nivells: primer, incidir en el canvi cap a actituds socials positives respecte aquestes formes d'afecte i sexe; i, segon, igualar-los legislativament en drets i deures. La visió social d'estranyesa respecte les homosexualitats és la causa d'un terç dels suïcidis entre adolescents i de la transmissió sexual de la SIDA entre els joves gais. Cal redreçar aquesta situació, a partir dels següents eixos bàsics:

- **LLIBERTAT** per lluitar per l'autoestima que dona la llibertat enfront l'homofòbia d'alguns grups econòmics i socials, perquè cal ser lliures com a gais, lesbianes o transsexuals i com a poble.
- **IGUALTAT** per tots els nuclis de solidaritat i afecte familiars, gais i lesbianes inclosos, en tot el dret civil català (matrimoni, adopció, successions i benestar social).
- **SEXUALITAT** ja que valorem totes les opcions sexuals perquè com a republicans basem tots els nostres objectius en la dignitat humana, origen del desenvolupament de la personalitat per atènyer la felicitat.

Els valors educatius existents, juntament amb el desconeixement i la mala informació, provoquen que es reforcin els prejudicis de bona part de la societat envers la realitat homosexual. És per això que es fa necessari implicar la comunitat educativa en la tasca per al dret de tots els alumnes a una educació i formació en el respecte a les diverses orientacions sexuals.

La transsexualitat està considerada per l'Organització Mundial de la Salut com una malaltia que afecta la salut de la persona, en representar un trastorn que altera profundament el benestar personal físic, mental i social de la persona. El Parlament Europeu i el Consell d'Europa reconeixen la necessitat que els costos mèdics del procés de canvi de sexe

vagin a càrrec de la Seguretat Social. Tanmateix, aquest tipus de tractament quirúrgic, que és força car, està exclòs de les prestacions del Sistema Nacional de Salut.

Cal una intervenció positiva de l'Administració en dos nivells: un el social, en el camp de la informació, la sensibilització i la normalització d'una societat que segueix veient l'homosexualitat amb recels i prejudicis, quan no és amb rebuig; i l'altre, d'ordre psicològic i personal, que pugui prestar atenció i suport a aquelles persones que segueixen vivint amb por i angou el reconeixement de la seva opció sexual, la qual cosa pot afectar greument al seu desenvolupament personal, i informació i assessorament als seus familiars.

Manifestem la convicció que el compliment dels drets humans, que inclou el dret a la llibertat religiosa i de culte, propiciarà a Catalunya un diàleg fluid entre les diverses confessions religioses i amb el pensament areligiós o laïcista, per garantir espais de convivència i pluralitat, en el marc del respecte als valors democràtics consagrats en la legalitat vigent i a la resta de drets personals universals. I així mateix, és desitjable que les confessions religioses presents a Catalunya escullin els seus ministres de culte i altres quadres religiosos entre persones nascudes a Catalunya i/o que coneguin la llengua i la cultura pròpia del país, per facilitar la participació dels membres d'aquestes confessions en els mínims comuns de la ciutadania.

És per tot això, que ERC proposa un seguit de mesures per al període 2004-2007, per tal de superar els principals reptes a què Catalunya ha de fer front per tal d'assolir una plenitud de llibertats democràtiques en la nostra societat:

1. Integrar els conceptes de convivència i de civisme en la vida pública catalana: mitjançant l'establiment d'una carta de drets i deures dels ciutadans i les ciutadanes de Catalunya, a aprovar amb rang de llei al Parlament de Catalunya.

2. Promoure la llibertat d'opció sexual: impulsant un canvi d'actituds socials vers l'homosexualitat i la transsexualitat; normalitzant la presència de continguts gais, lèsbics i transsexuals als mitjans de comunicació i fomentant la igualtat legislativa de tothom amb independència de la seva opció sexual.

3. Garantir la llibertat de creences i de culte: tenint en compte que aquesta ha de ser compatible amb el respecte als valors democràtics i a la laïcitat de la nostra societat.

Repte 1. Integrar els conceptes de convivència i de civisme en la vida pública catalana

1. Objectius

1) Definir un marc clar de drets i deures dels ciutadans i les ciutadanes de Catalunya en la seva dimensió cívica.

2. Mesures

Elaborar i aprovar al Parlament de Catalunya una carta de drets i deures dels ciutadans, amb rang de llei, amb els següents continguts bàsics:

1) Tothom té el DRET reconegut i protegit en el marc de l'ordenament jurídic vigent i d'acord amb l'article 8 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya:

a) A la vida, a la dignitat humana, a la integritat física i moral, i a establir voluntats anticipades sobre la pròpia salut, per als moments en què no estigui en condicions d'expressar-les o d'entendre la informació sanitària que li afecti.

b) A la llibertat personal, a la seguretat i a l'obtenció de socors, quan la vida estigui en perill. Tota la persona privada de llibertat ha d'ésser tractada amb el respecte inherent a la dignitat humana.

c) A la llibertat de consciència, la religiosa, d'opinió, d'expressió, de càtedra, de reunió pacífica i d'associació.

d) A l'honor, a la intimitat personal i familiar, en qualsevol de les seves modalitats, al respecte a la seva vida privada, a la seva reputació i a la protecció de les dades de caràcter personal.

e) Al reconeixement i a l'exercici, en condicions d'igualtat, dels drets i les llibertats de la persona, sense distinció, exclusió, o preferència per raó de naixença, d'origen ètnic, de sexe, d'orientació sexual, d'estat civil, d'edat, de religió, de conviccions polítiques, de condició social o de discapacitat.

f) A participar en els afers públics i de l'administració, a l'audiència prèvia en les decisions públiques que li afecten, a l'accés a la documentació pública que sigui de la seva incumbència, a exercir la petició individual o col·lectiva, i a la iniciativa legislativa popular.

g) Tots els infants i els menors tenen dret a la protecció, seguretat i cura per part dels seus pares, dels tutors o dels seus responsables. Les institucions públiques han de garantir la protecció dels infants i dels menors en defecte dels pares, dels tutors o dels responsables.

2) Tothom té el DRET de participar individualment

i associativament en els àmbits cívics, socials, culturals, econòmics, lúdics i polítics de la societat catalana i el DEURE CÍVIC de contribuir, en el camp de les seves pròpies responsabilitats, a la construcció de Catalunya com a societat democràtica avançada on es respectin els valors de la llibertat, la justícia, la igualtat i el pluralisme.

3) Tothom té el DRET a rebre les prestacions públiques que li corresponen en condicions d'igualtat i el DEURE de contribuir al sosteniment de les despeses públiques d'acord amb un sistema tributari just.

4) Tothom té el DRET a integrar-se a la societat catalana sense discriminacions i amb igualtat de condicions, especialment en referència als discapacitats, als infants i menors, a les persones grans i el DEURE CÍVIC d'actuar contra tota exclusió social i les seves causes, per fer de Catalunya un poble cohesionat.

5) Els nousvinguts que volen arrelar a Catalunya tenen el DRET de trobar una societat d'acollida a la qual integrar-se i uns serveis públics i unes condicions laborals pròpies de tot ciutadà, i el DEURE d'acomplir els requeriments legals corresponents, i el DEURE CÍVIC de respectar els valors culturals de Catalunya i d'assumir els compromisos propis de tot ciutadà envers la societat catalana.

6) Tothom té el DRET a accedir a les condicions que permetin desenvolupar el propi projecte familiar, des del pluralisme de les seves modalitats i el DEURE CÍVIC d'ajudar a fer efectives aquestes condicions i de respectar els valors de la família en cadascuna de les seves formes.

7) Tothom té el DRET a accedir als serveis d'atenció a la salut de qualitat i el DEURE CÍVIC de tenir cura de la pròpia salut, de la dels propers i la de tots els ciutadans.

8) Els ciutadans i les ciutadanes de Catalunya tenen el DRET a una regulació en l'àmbit familiar, patrimonial i successòria, basada en el Dret Civil Català - la seva tradició i les adaptacions i innovacions derivades de les noves exigències de la societat en el marc de l'ordenament jurídic vigent - i el DEURE CÍVIC d'invocar el Dret Civil Català com a dret propi de Catalunya d'aplicació preferent a qualsevol altra.

9) Tothom té el DRET a gaudir del patrimoni natural de Catalunya i el DEURE CÍVIC de conservar-lo i respectar-lo en totes les activitats que hi incideixen.

10) Tothom té el DRET a accedir al patrimoni cultural català i a les condicions que permetin a les per-

sones un permanent progrés cultural i el DEURE CÍVIC de conservar i desenvolupar el propi patrimoni cultural i de respectar el pluralisme ideològic i cultural de la nostra societat, per tal que a Catalunya la cultura sigui signe fonamental d'identificació de la nostra personalitat col·lectiva.

11) Tothom té el DRET a accedir al ple coneixement de la llengua catalana, pròpia de Catalunya, i a poder usar lliurement la llengua catalana i la castellana en el marc del sistema de doble oficialitat lingüística, així com l'aranès a la Vall d'Aran, tal com estableix l'Estatut d'Autonomia, i el DEURE CÍVIC de promoure el català com a llengua pròpia de Catalunya i a garantir el respecte, la protecció i l'ús del castellà, de tal manera que la llengua catalana sigui element d'integració i que a Catalunya la convivència de les diverses llengües sigui un factor enriquidor de cultura, de comunicació i de projecció exterior.

12) Tothom té el DRET a rebre informació veraç, qualsevol que sigui el suport tecnològic, i a accedir a un sistema de comunicació basat en els principis d'objectivitat, veracitat i imparcialitat de les informacions, i el DEURE CÍVIC de respectar la pluralitat política, ideològica i social, la llibertat d'opinió i la dignitat i la intimitat de les persones.

13) Tothom té el DRET d'accedir a un sistema educatiu de qualitat en la formació humana i tècnica, i orientat a la difusió dels valors socials que fonamenten la convivència democràtica, i el DEURE CÍVIC de participar en l'educació dels membres de la pròpia família en el marc de la comunitat educativa formada per alumnes, mestres i família.

14) Tothom té el DRET d'accedir a tots els nivells d'una formació adequada a les seves condicions personals, així com a la formació permanent i a l'accés a les noves tecnologies, i el DEURE CÍVIC d'aplicar els coneixements obtinguts per a la millora de la societat.

15) Tothom té el DRET a accedir a un treball professionalment digne, amb condicions retributives i de seguretat no discriminatoris per raó de gènere o de procedència, i el DEURE CÍVIC d'exercir-lo amb competència i responsabilitat.

16) Tothom té el DRET a disposar d'informació rigorosa en matèria de comerç, consum i serveis als consumidors, i el DEURE CÍVIC de garantir els drets de consumidors i usuaris a la informació sobre els productes i serveis al seu abast.

17) Tothom té el DRET a l'exercici lliure de l'acció sindical i patronal, a negociar i celebrar convenis

col·lectius i, en cas de conflicte d'interessos, a emprendre accions col·lectives en defensa dels seus interessos, inclosa la vaga, i el DEURE CÍVIC d'exercir-lo en el marc del diàleg social, responsable i solidari.

18) Tothom té el DRET a accedir als serveis públics d'ocupació i de formació ocupacional, especialment els que tenen dificultats per obtenir un lloc de treball, com els joves i les dones, i el DEURE CÍVIC de cercar treball i la formació ocupacional adequada, així com el deure de promoure la creació de llocs de treball als qui ho tenen al seu abast.

19) Tothom té el DRET a accedir a un habitatge digne i el DEURE CÍVIC de suprimir els obstacles que dificulten o impossibiliten la realització d'actuacions públiques i privades orientades a facilitar l'efectivitat d'aquest dret, així com de fer un bon ús dels espais públics al servei de la col·lectivitat.

20) Tothom té el DRET a accedir, amb igualtat d'oportunitats, a les condicions que permetin el ple desenvolupament de la iniciativa personal i col·lectiva en el camp socioeconòmic, i en la creació, consolidació, creixement i projecció d'empreses, i el DEURE CÍVIC d'estimular aquest esperit d'iniciativa i de recerca de major eficiència de les empreses, amb criteris de justícia social i de sostenibilitat ecològica.

21) Tothom té el DRET a promoure iniciatives solidàries envers els grups socials més desvalguts de la nostra societat i envers els pobles del món especialment perjudicats per les desigualtats i les injustícies dels intercanvis internacionals, i el DEURE CÍVIC de cooperar amb aquestes iniciatives en funció de les pròpies possibilitats.

Repte 3. Promoure la llibertat d'opció sexual

ÀMBIT 1: ACTITUDS SOCIALS VERS L'HOMOSEXUALITAT I LA TRANSSEXUALITAT

1. Objectius

1) Impulsar el canvi cap a actituds socials positives respecte a l'homosexualitat i la transsexualitat.

2) Normalitzar la presència de continguts gais, lèsbics i transsexuals als mitjans de comunicació.

2. Mesures

1) Introduir en els programes escolars dins l'educació de la sexualitat l'educació de les orientacions sexuals i contra l'homofòbia.

2) Introduir en els cursos de postdoctorat a les universitats els estudis gais i lèsbics, per docents formats en estudis culturals.

3) Vetllar perquè en tots els materials didàctics adreçats a infants i adolescents no es produeixi cap tipus de discriminació per raó d'orientació sexual.

4) Promoure en els mitjans de comunicació públics i privats programes d'educació per a la igualtat en sexualitats.

5) Vetllar per tal que continguts gais i lèsbics siguin tractats amb correcció.

6) Elaborar i difondre campanyes específiques de sensibilització en el respecte a la normalitat de l'opció homosexual i en defensa dels seus drets.

7) D'acord amb la missió de servei públic que té encomanda la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió, incloure en la programació dels mitjans que en depenen espais dedicats a la comunitat gai, lèsbica i transsexual per difondre les seves activitats i problemàtiques.

ÀMBIT 2. REFORMES LEGISLATIVES

1. Objectius

1) Fomentar la igualtat legislativa en drets i deures de gais, lesbianes i transsexuals.

2) Evitar la discriminació en els diversos àmbits de la vida.

2. Mesures

1) Reformar la Llei d'unions estables de parella (1998), segons les recomanacions de la Unió Europea, així com modificar el codi civil per tal que reconegui el dret a contraure matrimoni entre dues persones del mateix sexe.

2) Integrar la Llei d'Unions Estables de Parella al si del Codi de Família per tal que el contingut de la Llei esdevingui un Títol nou del Codi de Família.

3) Qualificar de "família" les unions estables de parella, per tal d'estendre a aquestes unions la pro-

tecció social, econòmica i jurídica que els poders públics han d'assegurar a tota família.

4) Equiparar la situació jurídica dels membres d'una unió estable de parella a la dels cònjuges.

5) Adequar la legislació catalana a la Resolució A3-0028724 sobre la igualtat de Drets dels Homosexuals i de les Lesbianes en la Comunitat Europea, del 8 de febrer de 1994 i l'article 13 del Tractat d'Amsterdam que preveu garantir els plens drets i beneficis del matrimoni, així com posar fi a tota restricció dels drets de les lesbianes i dels homosexuals a ser pares, a adoptar i a criar fills.

6) Respectar la llibertat de les parelles heterosexuals a constituir o no una unió estable de parella amb efectes jurídics, de tal forma que només sigui la voluntat lliure i expressa dels membres de la parella, com succeeix amb les parelles homosexuals, i no la decisió imperativa de la llei la que provoqui l'accés de la parella al règim jurídic de la Llei d'Unions Estables de Parella.

7) Estendre els efectes i drets successoris reconeguts a les unions homosexuals a favor també de les unions heterosexuals, tot creant així una única regulació de les unions estables.

8) Garantir la seguretat jurídica als membres d'una unió estable així com a favor de terceres persones, tot establint un registre administratiu interconnectat o central d'unions estables, d'àmbit català, mentre el Congrés i el Senat no donin cabuda a les unions estables de parella, en la llei del Registre civil.

9) Desenvolupar processalment tota la legislació familiar catalana per tal de millorar l'efectivitat i la seva aplicació.

10) Fer ús de la via del 150.2 de la Constitució (Llei orgànica de transferències de matèries de titularitat exclusiva de l'Estat) per tal de transferir al Parlament de Catalunya, entre d'altres matèries, la regulació parcial del matrimoni (149.1.8. CE).

11) Legislar la mateixa proposta sobre IRPF i impost de successions i donacions que la resta de les famílies.

12) Igualar l'edat de parella entre matrimoni i unions estables per als menors emancipats.

13) Modificar el Codi Civil per tal de permetre el matrimoni entre persones del mateix sexe.

14) Perseguir l'homofòbia a instàncies de l'administració de la Generalitat.

15) Crear una Comissió d'estudi de la situació en l'àmbit laboral i educatiu dels gais i les lesbianes, el dictamen de la qual sigui vinculant pel Govern.

16) Posar en funcionament mecanismes d'informació, atenció i assessorament a gais i lesbianes i als seus familiars en col·laboració amb les entitats municipalistes.

17) Emprendre accions per evitar qualsevol tipus de discriminació per motiu d'orientació sexual en el lloc de treball juntament amb els agents socials.

18) Donar suport per part del Govern a les associacions de gais, lesbianes i transsexuals.

ÀMBIT 3: ATENCIÓ SANITÀRIA

1. Objectius

1) Adaptar l'atenció sanitària a les necessitats dels gais, lesbianes i transsexuals.

2) Educar, conscienciar i prevenir la Sida.

3) Sensibilitzar la comunitat per evitar situacions de discriminació de les persones infectades i afectades per la Sida.

2. Mesures

1) Realitzar campanyes constants i genèriques de solidaritat, educació i prevenció de la Sida.

2) Introduir en els programes d'educació escolar, l'educació sexual i informació clara sobre la Sida, tenint en compte l'ecologia sexual de nostra població.

3) Realitzar programes intensius per a personal sanitari amb informació sobre la SIDA i l'accés a teràpies de xoc (primeres 48 hores) a tots els hospitals de l'ICS, a més d'incorporar continguts antihomofòbics.

4) Multiplicar les campanyes sectorials amb col·laboració amb els agents socials, amb la supervisió del destí final i amb especial èmfasi en les campanyes d'usuaris de drogues intravenoses i en els adolescents.

5) Redefinir el Pla de Sida, amb la participació i l'opinió vinculant de tots els hospitals i agents socials implicats.

6) Reformar o/i redefinir les bases de llicències o/i reglaments d'activitats perquè els locals o serveis de consum sexual i/o prostitució hagin de proporcionar de franc condons i lubricants amb l'entrada o consumició.

7) Garantir l'accés real al trasplantament d'òrgans per a les persones portadores del VIH.

8) Respectar la confidencialitat de les persones portadores del VIH.

9) Aprofundir dins una política de farmacopea de genèrics.

10) Donar resposta a través de l'ICS al tractament psicològic, endocrinològic i quirúrgic pel canvi de sexe a través de protocol mèdic.

11) Impulsar la Llei de reassignació de gènere que es va aprovar sense el protocol mèdic i assignar-li dotació pressupostària.

12) Subministrar formació sobre la transsexualitat als professionals sanitaris.

13) Promoure l'establiment per part del Govern espanyol d'un procediment específic i àgil per a la declaració de canvi de sexe d'una persona al Registre Civil, paral·lel al procés de reassignació sexual.

Repte 3. Garantir la llibertat de creences i de culte

1. Objectius

Fomentar el diàleg, el coneixement i el respecte mutu entre administracions i persones immigrades i autòctones com a base perquè es coneguin i es compleixin els drets i deures establerts legalment i les normes vigents en matèria religiosa.

Garantir el respecte a la laïcitat: la seva defensa i la seva aplicació és un requisit imprescindible per a la convivència civil i la nostra qualitat de vida democràtica.

2. Mesures

1) Evitar comportaments intolerants, integristes, masclistes, reaccionaris o antidemocràtics d'alguns líders religiosos des de la concepció de respecte a la diferència.

2) Promoure un pacte per a la laïcitat amb les confessions religioses mitjançant:

a) L'establiment, en el transcurs d'un any, de convenis marc de la Generalitat amb les principals comunitats religioses amb les quals no està establert, especialment la israelita i la islàmica, que desenvolupin els acords de cooperació signats per l'Estat espanyol. I fixi els drets a la llibertat religiosa a Catalunya i els seus límits, situats allà on comencen els drets universals de la persona i el respecte als valors majoritaris de la societat catalana.

b) L'establiment d'un acord marc amb les entitats municipalistes per tal de salvaguardar el dret a l'obertura de locals de culte i el dret a l'enterrament segons les pròpies creences, sempre i quan no comporti solucions segregacionistes.

c) L'establiment de l'àmbit dels drets i els deures en l'actuació de l'administració i de les diferents confessions pel que fa a:

- i) L'assistència religiosa en centres penitenciaris, hospitalaris..., la col·laboració en activitats de beneficència, el control sanitari dels productes amb denominació halal o casher.
- ii) La promoció del patrimoni històric, artístic i cultural.
- iii) El reconeixement dels ministres de culte.
- iv) Les festivitats laborals d'origen religiosos.

3) Garantir la laïcitat de l'Escola, així com l'ensenyament de la cultura religiosa, mitjançant:

a) El desenvolupament de la normativa estatal sobre ensenyament de la religió en el sentit de promoure l'ensenyament de la cultura religiosa i del pensament no religiós com a crèdit comú generalitzat en l'ESO.

b) La promoció del consens, entre els representants de les confessions, de les associacions de pares i dels sindicats d'ensenyament, sobre el currículum de l'àrea de cultura religiosa en aquesta línia.

c) L'elaboració per part de la Generalitat, amb la col·laboració d'experts i representants de confessions religioses i pensament laic, del currículum de crèdit de cultura religiosa, i la posada en marxa dels mecanismes d'incorporació del professorat que l'haurà d'impartir.

d) El reciclatge de l'actual professorat de religió per desenvolupar l'ensenyament de la cultura religiosa.

e) La facilitació de l'ensenyament religiós, pròpiament catequístic, en horaris variables o extraescolars.

f) L'acord entre confessions sobre la idoneïtat dels responsables d'ensenyament catequístic en horaris extraescolars.

4) Augmentar l'autogovern en l'àmbit de la política religiosa:

a) Establir negociacions amb el Govern de l'Estat per tal de transferir a la Generalitat la competència per registrar confessions religioses presents a Catalunya.

b) En el marc de les actuals negociacions pel nou model de finançament, incorporar el traspàs a la Generalitat del 0,53% de l'IRPF destinat a finalitats solidàries.

c) Publicar les xifres del dèficit fiscal que es produeix en el tram del 0,53% de l'IRPF en detriment de les entitats religioses i solidàries catalanes.

d) Negociar mecanismes de compensació financera per part de l'Estat a la Generalitat, per fer front a les despeses derivades dels acords de cooperació Estat-confessions que ha d'aplicar l'administració autonòmica.

e) Impulsar la participació de la Generalitat en el Consejo Asesor de Libertad Religiosa i en les comissions mixtes Estat-confessions.

5) Promoure la catalanitat de les jerarquies religioses:

a) Fomentant el diàleg interreligiós, i evitant les ingerències polítiques d'estats no democràtics i amb vocació teocràtica, especialment sobre els encargats del culte i l'endoctrinament.

b) Impulsant l'aparició d'interlocutors vàlids representatius a Catalunya de cadascuna de les principals confessions religioses i agrupacions de pensament no religiós.

c) Facilitant l'aprenentatge del català i de la cultura catalana a aquells ministres de culte o quadres religiosos de totes les confessions que ho necessitin.

d) Vetllar pel compliment de la Llei de política lingüística pel que fa a publicacions, retolacions, publicitat confessional, que al menys ha d'emprar la llengua pròpia de Catalunya.

e) Promoure el consens social que valori l'herència cristiana com a patrimoni històric de Catalunya i en respecti els seus signes externs, i valori el paper que fins a finals de l'Edat Mitjana tingueren les confessions islàmica i jueva.

6) Impulsar els organismes especialitzats en política interconfessional i dret eclesial a través de:

a) La potenciació de les responsabilitats i activitats de la Secretaria de Relacions amb les Confessions Religioses.

b) La creació de la Comissió Assessora de Llibertat Religiosa de Catalunya que esdevingui un espai interreligiós de diàleg permanent que pugui emetre dictàmens sobre acords i desplegament d'acords, que incorpori experts i representants de les confessions religioses i pensament laic.

c) Elaborar en el termini d'un any un estudi sobre les potencialitats de desplegament de les competències estatutàries en matèria de gestió del pluralisme religiós, amb dades comparades.

4. Un país amb identitat

Repte 1. Recuperar el català com a llengua pròpia del país i com a llengua comuna dels catalans: una nova política lingüística

La situació sociolingüística que viu el nostre país fa que la política lingüística tingui especial rellevància. D'una banda, el català està en contacte amb dues llengües, l'espanyol i el francès a la Catalunya Nord, que disposen d'unes mesures proteccionistes molt superiors a les que té el català, amb la qual cosa, juntament amb una imposició ja històrica, la llengua del país continua estant minoritzada al seu territori. Fruit d'aquesta situació existeix una relació asimètrica entre el català i l'espanyol i el francès que ha convertit el català en una llengua subsidiària o llengua dominada en relació amb l'espanyol i el francès.

Catalunya, malgrat els vint-i-cinc anys de democràcia i els vint-i-dos de govern de CiU, aquesta situació no s'ha arreglat; de fet la situació de la llengua catalana és precària i cal fer-hi especial esment perquè la llengua és un dels pilars de la Nació catalana i ERC com a partit nacional ha de retornar-li el paper que li pertoca.

Cal distingir dos àmbits: coneixement i ús. Pel que fa al primer, tot i que no es troba en la mateixa situació que la llengua espanyola, sí que podem dir que el coneixement del català ha experimentat un notable augment en els darrers anys i que aquesta situació es manté. En canvi estem arribant a una situació perillosa pel que fa a l'ús social del català, que ha experimentat una notable davallada en tots els àmbits: social, econòmic, cultural, tecnològic i de relació.

Si a això hi afegim que la política lingüística ha estat la gran absent de l'últim govern Pujol que ha dimitit de legislar i de governar en aquest camp des que es va retirar el Decret de Cinema, que tampoc no

ha pres cap mesura per capgirar aquesta situació, que tenim una Llei de Política Lingüística que no serveix per a res, que és, sens dubte, la Llei més inútil aprovada pel Parlament de Catalunya, ens adonarem que hem de fer com a partit un gran esforç per recuperar el temps perdut per l'actual govern, si volem que el català esdevingui la llengua del país i no la llengua subsidiària en la qual s'ha convertit.

La disponibilitat lingüística en català a Catalunya no està assegurada ni garantida. Per això, caldria establir les mesures necessàries per tal que totes les persones que hagin d'atendre al públic (i també tot el funcionariat, independentment de l'administració pública a què pertanyi) puguin atendre i escriure en les dues llengües oficials de Catalunya. Cap funcionari, doncs, no podrà al·legar desconeixement d'una de les dues llengües oficials de Catalunya en l'execució de les seves tasques. De tota manera caldria exigir el criteri de disponibilitat lingüística a tots els funcionaris dels diferents cossos que en un futur haguessin d'exercir a Catalunya.

Els consumidors catalans tenim dret a poder comprar els productes etiquetats en la nostra llengua i a rebre els serveis que paguem també en català, especialment pel que fa als serveis telemàtics o telefònics, de manera que qualsevol empresa que operi a Catalunya, independentment d'on tingui ubicats els serveis, hauria de disposar d'empleats que coneguin les dues llengües oficials en nombre suficient per atendre les demandes de la ciutadania de Catalunya.

El català, com a llengua moderna, ha de pujar al tren de les noves TIC. El català ha de ser present en totes aquestes tecnologies perquè ser-hi present és sinònim d'utilitat, de prestigi i de modernitat. Llevat de l'àmbit d'Internet, on el català hi té un ús relativament important, a la resta de TIC el dèficit és altíssim.

El coneixement de la llengua del país d'acollida és un dret bàsic dels immigrants que s'ha de garantir de la mateixa manera que es garanteix el dret a la sani-

tat o a l'ensenyament, ja que el coneixement de la llengua desenvolupa una funció bàsica en tot el procés d'integració dels immigrants. En aquest sentit el Govern de Catalunya ha de garantir i facilitar l'aprenentatge de la llengua del país a les persones novvingudes. Aprendre la llengua és, a més d'un element d'integració de primer ordre, una eina imprescindible per assolir la igualtat d'oportunitats. Al mateix temps, però, considerem irrenunciable el respecte i el foment del coneixement de les llengües de la immigració que arriba a Catalunya.

La situació amb què es troba la llengua en aquests moments requereix un tractament des de l'Administració especial i no pot dependre d'una direcció general d'un determinat departament; com a matèria transversal i instrumental cal que depengui del màxim nivell de la Generalitat. Cal crear, doncs, una secretaria de Política Lingüística que depengui de Presidència, encarregada d'elaborar, conjuntament amb la resta de conselleries, un pla interdepartamental de política lingüística, dotat amb els suficients recursos pressupostaris, i que tingui entre les seves prioritats la modificació de l'actual Llei 1/1998 de Política Lingüística i l'aplicació immediata de la nova llei.

El futur del nostre país va molt lligat als esdeveniments d'Europa: la Constitució europea pot ajudar-nos a aconseguir els nostres objectius com a nació lliure i sobirana. Per això hem de començar a pensar en Europa com una entitat nacional i no com un afer internacional. Al cap i a la fi tenim una història comuna i uns projectes de futur comuns; ara hi compartim economia i moneda i també hi compartim els projectes polítics. En aquest marc i, ara com ara, el català és una llengua parlada per moltes més persones que la població d'altres Estats que aviat ingressaran a la Unió Europea. Dels 15 Estats actuals, 5 tenen menys habitants que Catalunya (Dinamarca, Irlanda, Luxemburg...) i dels 12 nous que s'hi incorporaran, només 2 són més grans (Polònia i Romania). L'única raó per la qual el català no és llengua d'Europa és perquè no té Estat. L'Europa del futur, doncs, està formada per Estats i no per les necessitats de les persones o de les comunitats nacionals. Creiem que ha de prevaler el dret de les persones i dels pobles. Si hem de ser europeus, el català ha de ser a Europa, i si no tenim aquest reconeixement vol dir que no podem ser europeus. Mentre no tinguem un Estat propi, l'Estat espanyol és el responsable de demanar la presència del català a la Unió Europea.

ÀMBIT 1: NOVA LLEI DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA

1. Objectius

- 1) Garantir el dret de totes les persones a ser ateses i correspostes en la llengua oficial que desitgin.
- 2) Assegurar la disponibilitat lingüística en tots els productes i serveis que es comercialitzen o presten a Catalunya.
- 3) Impulsar la presència i l'ús social del català.

2. Mesures

- 1) Incloure els canvis legislatius necessaris per garantir la disponibilitat lingüística en català en totes les activitats d'atenció al públic, siguin públiques o privades.
- 2) Promoure la major i millor capacitació lingüística dels funcionaris de les administracions públiques, en especial en aquells llocs de treball que tinguin entre les seves funcions l'atenció directa al públic.
- 3) Establir amb claredat els usos lingüístics en actes públics protocolaris, tant d'àmbit nacional com estatal, de manera que l'ús del català quedi garantit.
- 4) Garantir el compliment dels articles 12 a 17 de la Llei de Política Lingüística, referits a: L'Administració de l'Estat, les actuacions judicials, els documents públics, els documents civils i mercantils, els convenis de treball i els registres públics.
- 5) Garantir el compliment dels articles 31 de la Llei 1/1998, referent a l'ús del català en les empreses de servei públic: trens, aeroports, etc. tant en plafons informatius, com en la megafonia, bitllets etc. i de l'article 32 referent a l'atenció al públic.
- 6) Modificar la Llei de Política Lingüística per tal que:
 - a) Totes les pel·lícules emeses en cinemes catalans que s'hagin doblat a l'espanyol també hauran d'estar doblades al català. Com a mínim, un 50% de les còpies distribuïdes a Catalunya seran en versió catalana. A més, les còpies en català es projectaran com a mínim a la meitat de les sales existents a Catalunya i el nombre total de butaques de les sales on es projecti la versió catalana també serà, com a mínim, la meitat del total de butaques existents a tot Catalunya.
 - b) Tota pel·lícula doblada al català que s'editi en

DVD i es comercialitzi a Catalunya durà incorporada la versió catalana.

c) Tots els jocs d'ordinadors i videojocs tinguin la versió en llengua catalana.

7) Incrementar la presència del català en els mitjans de comunicació, mitjançant:

a) L'obligatorietat de que totes les plataformes digitals prevegin la presència de cadenes en català i d'hores de presència de la llengua catalana.

b) La realització d'un control lingüístic efectiu en les concessions de noves llicències de radiodifusió.

c) La presència mínima d'un 25% de música en català en la programació de les ràdios.

d) L'increment de l'ús de la llengua catalana en les emissores de ràdio i de televisió locals.

8) Implantar el programari lliure a les administracions on ERC sigui present i difondre entre la població els avantatges d'aquesta opció.

9) Establir l'obligatorietat pels venedors de programes informàtics de disposar de versions en català o bé que el català sigui una opció més incorporada dins el programa.

10) Vetllar perquè el català continuï present en l'àmbit d'Internet i promoure que les pàgines web de les empreses, organitzacions i institucions i també els portals d'Internet siguin, també, en català.

11) Establir normativament la disponibilitat de l'opció de català en la telefonia, tant pel que fa als menús dels aparells de telefonia mòbil que es venen a Catalunya, com pel que fa als serveis d'atenció al públic, missatges preenregistrats i en pantalla que utilitzen els operadors de telefonia fixa i mòbil.

12) Establir l'obligatorietat de la retolació en català (rètols de botigues, cinemes, hipermercats, establiments culturals, etc.), per tal de garantir que tots els rètols d'establiments públics o oberts al públic tinguin versió catalana, sens perjudici que també tinguin versió en una altra llengua.

13) Desplegar l'article 34 de la Llei 1/1998 referent a la informació a persones consumidores i usuàries, d'acord amb l'article 27 de la Llei 3/1993 de l'Estatut del Consumidor per garantir la presència del català en l'etiquetatge, els prospectes, els manuals d'instruccions, etc. dels productes que es venen a Catalunya i també d'acord amb el Decret 317/1994, pel qual s'estableixen normes sobre l'ordenació i la classificació dels establiments de restauració.

14) Potenciar l'ús oral del català a les escoles d'a-

cord amb la legislació del Departament d'Ensenyament.

15) Potenciar l'ensenyament de llengües a l'escola primària i secundària com a mesura per garantir la interculturalitat.

16) Garantir l'ensenyament del català en l'educació d'adults i la formació contínua.

17) Legislar perquè el professor/a manifesti en quina llengua fa la classe i així els estudiants, sigui quina sigui la seva procedència, sabran abans de matricular-se en quina llengua es fa aquella classe i podran decidir si els interessa, tot informant-los que no es canviarà de llengua.

18) Potenciar l'edició de manuals universitaris en català.

19) Crear una Oficina de Drets Lingüístics (ODL) per tal que la ciutadania de Catalunya pugui vehicular les seves queixes quan consideri que han estat vulnerats els seus drets en qualsevol àmbit o situació, i així poder posar-hi remei.

ÀMBIT 2: ADMINISTRACIÓ LINGÜÍSTICA

1. Objectius

1) Prestigiar la llengua mitjançant accions decidides des de l'àmbit públic.

2) Impulsar la presència i l'ús social del català.

2. Mesures

1) Crear una Secretaria de Política Lingüística, adscrita a Presidència, la qual dissenyarà i executarà, amb els recursos econòmics necessaris, el programa interdepartamental de Política Lingüística, el qual es desplegarà mitjançant:

a) Els programes de normalització lingüística que poden ser canalitzats a través de les diverses conselleries mitjançant convenis.

b) Els programes genèrics i les campanyes per estendre l'ús social del català.

c) El suport a entitats, organitzacions i empreses que treballen per la llengua.

2) Potenciar les indústries editorials i de lleure i la cultura de l'oci per als joves en català.

3) Impulsar la creació referents culturals, sobre tot, entre els joves a través dels mitjans de comunicació: ràdio i televisió.

4) Elaborar estratègies per reforçar l'ús social del català.

ÀMBIT 3: INTEGRACIÓ I COHESIÓ SOCIAL

1. Objectius

1) Garantir el dret bàsic de les persones novvingudes a conèixer el català, assegurant així la igualtat d'oportunitats.

2) Consolidar el paper del català com a eina d'integració i cohesió social.

2. Mesures

1) Crear un protocol d'acolliment lingüístic dels immigrants on intervinguin la Secretaria de Política Lingüística, la Secretaria d'Immigració, els Departaments de Benestar i Família, Ensenyament, Justícia, sindicats, el Consorci per a la Normalització Lingüística i les organitzacions i ONG que intervenen en el procés d'acollida.

2) Garantir que les organitzacions i ONG que rebin fons públics amb aquesta finalitat, organitzaran l'acollida lingüística de les persones immigrades en català.

3) Establir partides pressupostàries suplementàries destinades a proporcionar els recursos necessaris per a garantir l'aprenentatge de la llengua catalana i poder fer una política de normalització lingüística efectiva entre el col·lectiu immigrant.

4) Elaborar un pla de sensibilització, destinat a explicar la realitat lingüística entre les persones immigrades.

5) Promoure l'aprenentatge del català, mitjançant plans de formació suficients destinats i adaptats a les persones novvingudes.

6) Fomentar l'ensenyament de les llengües d'origen de la immigració per tal de respectar la diversitat i no ser instrument de polítiques negativament globalitzadores, panestatalistes o panreligioses.

7) Modificar les funcions del Consorci de Normalització Lingüística amb més dotació pressupostària i amb l'adequació a la realitat social i econòmica de les seves activitats docents, de suport a empreses i institucions d'àmbit sociolingüístic en general, que també inclogui les funcions d'acollida lingüística dels immigrants, aprofitant els centres que hi ha arreu de Catalunya per tal que també funcionin

com a centres d'acollida lingüística dels immigrants on s'ofereixen classes gratuïtes de català, per a persones més grans de 16 anys.

ÀMBIT 4. PAÏSOS CATALANS

1. Objectius

1) Crear una consciència lingüística comuna arreu dels Països Catalans.

2) Potenciar la indústria cultural en català.

2. Mesures

1) Crear un espai comunicacional i cultural en l'àmbit dels Països Catalans, a través de convenis amb la CCRTV.

2) Intensificar les relacions i la col·laboració en matèria lingüística amb els territoris lingüístics de parla catalana.

3) Fomentar les institucions de l'àrea lingüística comuna, com ara l'Institut Ramon Llull, l'Institut d'Estudis Catalans o la Institució Joan Lluís Vives, així com les iniciatives culturals destinades a la creació d'una àrea de consciència lingüística comuna, mitjançant una línia pressupostària específica d'ajut públic.

4) Donar suport a la voluntat de l'IEC de convertir-se en un veritable ens regulador de la llengua als Països Catalans.

5) Subscriure un Conveni o Acord (Tractat amb Andorra) d'Unió de la Llengua Catalana a fi de coordinar i executar polítiques unitàries de la llengua, entre els diversos territoris.

6) Crear un premi de prestigi que dugui el nom de Països Catalans i que s'atorgui a les persones o entitats que treballin per crear una consciència lingüística comuna.

ÀMBIT 5: EL CATALÀ COM A LLENGUA GLOBAL I LOCAL

1. Objectius

1) Potenciar la identificació internacional de Catalunya amb la llengua catalana.

2) Incrementar la presència internacional del català.

3) Assolir el reconeixement del català com a llengua oficial de la Unió Europea.

2. Mesures

1) Informar a través de tríptics, documentació, webs, etc. els estudiants estrangers que desitgin venir a Catalunya que la llengua de la majoria de les classes que es fan a les universitats catalanes són en català. Però que les universitats ofereixen classes de català gratuïtes.

2) Potenciar l'ensenyament del català a l'estranger.

3) Fomentar els casals catalans com a eina de coneixement del nostre país i, en especial, del nostre idioma.

4) Demanar l'oficialitat del català en les institucions de la Unió Europea. Per al reconeixement del català com a llengua oficial de la Unió Europea, l'Estat espanyol ho ha de demanar a la Unió Europea, prèvia proposta del Parlament de Catalunya. Caldrà, doncs, iniciar un procés en el qual haurem de:

a) Unir esforços. Aplegar les institucions públiques i privades catalanes de tots els territoris a l'entorn d'aquest projecte.

b) Cercar aliats. Cal buscar països (Andorra, Escòcia, Anglaterra, Alemanya...), organismes, institucions i personalitats europees que puguin ser els nostres aliats a favor de la causa del català a Europa.

c) Organitzar la mobilització de la societat en la petició de la presència del català a Europa com a llengua oficial.

Repte 2. Reforçar les institucions esportives catalanes

1. Diagnosi

L'esport és un fenomen social cada vegada més diversificat i polifacètic. Les innovacions viatgen a velocitats que superen qualsevol distància per gran que sigui. L'intercanvi d'experiències es desenvolupa a nivell mundial. L'esport varia molt ràpid en formes, no paren d'aparèixer noves pràctiques d'activitat física. L'exercici físic canvia segons els gustos, cultures i subcultures de cada persona. Tot això ens porta a una realitat que recull l'esport. L'augment de la participació en les activitats físiques a Europa i en particular a Catalunya és un fet. Aquest increment de la demanda és degut a diferents factors: prosperitat, augment del temps lliure i reconeixement dels efectes

positius de l'esport en el benestar i la salut. Podem dir, doncs, que l'esport té dos grans aspectes: la salut pública i la component social. Pel que fa a la salut pública, l'esport millora la condició física de les persones que el practiquen, contribuint a reduir els costos de sanitat i, per tant, millora el rendiment i la productivitat, és a dir, el seu efecte econòmic és doble i permet assolir a qui el practica bones condicions de vida. En relació al component social, l'esport promou les relacions, contribueix a la cohesió, facilita la identitat dels grups, millora l'accés a la societat i promou els principis de participació, integració, respecte, solidaritat i democràcia.

En aquest sentit, el 1998 la Comissió d'Esports de la Comunitat Europea declarà que l'esport és l'únic element que compleix cinc funcions:

- Funció educativa, la pràctica esportiva és un excel·lent mitjà per assegurar un desenvolupament personal equilibrat.
- Funció de salut pública, la pràctica esportiva permet combatre certes malalties i contribueix a preservar la salut i la qualitat de vida.
- Funció social, la pràctica esportiva és útil per promoure una societat més tolerant, lluitar contra les situacions de racisme, violència, alcoholisme, toxicomania i permet recuperar a persones que han estat fora del mercat laboral.
- Funció cultural, la pràctica esportiva ofereix la possibilitat d'arrelar, conèixer pobles, regions, altres trets culturals, protegeix el medi ambient, etc.
- Funció recreativa, la pràctica esportiva ocupa una part molt important de l'oci i vetlla per la diversió personal i col·lectiva.

És en el context de les funcions culturals i socials de l'esport on el reconeixement internacional de l'esport català apareix, doncs, com un dret que ens correspon com a país i és una fita clau per al reforçament de la identitat nacional.

2. Objectius

1) Aconseguir la creació i el reconeixement internacional de les seleccions esportives catalanes en tots els esports.

2) Aconseguir el reconeixement del Comitè Olímpic Català.

3) Relacionar el món de l'activitat física i l'esport amb altres sectors públics i privats.

3. Mesures

1) Ampliar les funcions i competències de la Secretaria General de l'Esport, en especial pel que fa a promoure el reconeixement internacional de les seleccions nacionals catalanes en competicions oficials, mitjançant un òrgan específic amb capacitat de mantenir les relacions internacionals que siguin necessàries per aquest reconeixement.

2) Crear de l'Institut Català del Crèdit Esportiu (ICCE), per a entitats catalanes sense afany de lucre, reconegudes per la Secretaria General de l'Esport de la Generalitat de Catalunya i que tinguin per objectius:

- a) La construcció d'equipaments amb crèdits a mitjà o llarg termini.
- b) Projectes d'activitats d'interès general.

3) Potenciar la Unió de Federacions Esportives Catalanes (UFEC), com a en que agrupa l'esport federat a Catalunya, donant a totes les federacions un projecte de difusió del seu esport, mitjançant campanyes arreu del país. Creació del Contracte Programa per un període de 3 anys, que tingui com a objectius la implantació del seu esport, la tecnificació i l'intercanvi internacional.

4) Recuperar per l'esport federat el nivell de col·laboració econòmic d'abans dels Jocs Olímpics del 1992.

5) Crear la Confederació Catalana de l'Esport que serà l'en que agruparà a tots els sectors de l'esport sense afany de lucre a Catalunya, tant a nivell d'activitats específiques com de representació territorial. Tindrà com a objectiu la representació de tot l'esport català davant de tot tipus d'institucions públiques i privades, i serà l'organisme que gestionarà de forma autònoma l'esport i les activitats físiques i esportives a Catalunya. També fixarà els criteris per a la construcció d'equipaments esportius.

6) Garantir la composició paritària en el Consell Català de l'Esport entre la representació d'institucions públiques i privades. El Consell haurà de tenir representació de tots els sectors de l'esport català i fixarà les polítiques esportives a Catalunya.

7) Crear l'Agència Catalana de l'Esport, que tindrà com a missió donar suport permanentment a clubs, associacions i federacions que vulguin aconseguir la celebració de campionats i actes de caire internacional. També donarà suport als dirigents de clubs i federacions perquè puguin optar a ésser escollits en organismes internacionals. Aquesta Agència treballarà especialment per donar suport logístic, legal i econò-

mic a les federacions esportives catalanes, així com a la Confederació Catalana de l'Esport i al Comitè Olímpic de Catalunya, perquè puguin formar part dels seus respectius organismes internacionals.

8) Construir a Barcelona un espai de referència mundial, on s'estableixin seus d'organismes públics i privats relacionats amb el món de l'esport. Aquest lloc hauria d'ésser una referència i una projecció permanent de Barcelona capital de Catalunya al món.

9) Ampliar l'INEFC, creant la Universitat Europea de l'Esport on es desenvolupin estudis relacionats amb les especialitats impartides de docència, gestió, sociologia de l'activitat física i l'esport, història, entrenament, amb professors i estudiants d'arreu d'Europa.

10) Organitzar uns jocs esportius en els quals l'àmbit sigui els països de parla catalana.

recursos necessaris, per garantir la formació i el prestigi professional de l'ATC.

c) Garantir la formació de dependents en estudis reglats i lligar la seva contractació a aquesta formació per evitar situacions d'abusos en el sector i de precarietat laboral.

9) Adaptar a les característiques de cada sector comercial les mesures d'ordenació comercial, formació, renovació d'estructures comercials col·lectives i foment de la cooperació comercial.

10) Impulsar el Pla de Dinamització Comercial de Catalunya:

a) Garantir que les cambres de comerç participin i col·laborin en els plans de dinamització, aportant els recursos necessaris, els quals han de sortir de les quotes obligatòries que hi aporten els comerciants.

b) Aconseguir que els comerços que estan ubicats en una zona on s'aplica un pla de dinamització comercial paguin la quota de l'associació que gestiona el pla, fent així que el cost de la dinamització d'una àrea no recaigui només sobre alguns comerços quan acaba beneficiant a tothom.

c) Assegurar que els Plans de Dinamització responguin a objectius i estratègies de millora del comerç i de la seva promoció a mitjà i llarg termini. Vetllar, a través de les comissions de seguiment, de les subvencions i dels criteris d'atorgació.

d) -Dins del Pla de Dinamització Comercial de Catalunya, tenir especial cura de la situació dels mercats municipals, impulsant la seva modernització i competitivitat. El mercat municipal es configura com un dels elements més importants en la dinamització del comerç urbà i de la cohesió del teixit social dels barris, pobles i ciutats.

11) Impulsar la creació d'una targeta de crèdit unificada que garanteixi uns mateixos costos per a tot el sector del comerç, el turisme i la restauració, evitant les actuals situacions d'abús i arbitrarietat per part de les entitats financeres. Fer possible la seva identificació per les associacions de comerciants amb la marca de la seva zona.

12) Impulsar a través de les institucions una gran campanya de fidelització dels compradors al petit i mitjà comerç. Realitzar campanyes de comunicació específiques.

13) Empènyer la normalització lingüística en el sector del comerç i el consum:

a) Facilitar i promoure la formació lingüística necessària per garantir l'atenció al consumidor en català.

b) Garantir l'etiquetatge de productes en català.

c) Donar ajuts i assessorament a la retolació en català dels establiments comercials.

d) Reforçar la capacitat inspectora per tal de garantir l'acompliment de la normativa vigent al respecte.

14) Informació als comerciants sobre el medi ambient, formació i sensibilització, com a generadors socials d'opinió. Impulsar el reciclatge facilitant la tasca al comerciant, amb assessorament i suport tècnic directe.

15) Promoure iniciatives de comerç just, garantint la transparència de la seva gestió i els seus objectius d'ètica i justícia social. Promoure i garantir un comerç exterior basat en el respecte i equiparació dels drets socials dels treballadors/es.

ÀMBIT 5: SECTOR FINANCER

1. Diagnosi

El sistema financer és un sector estratègic per al desenvolupament econòmic de qualsevol país, ja que és a través seu com es canalitza l'estalvi dels diferents agents econòmics cap a la inversió, entre d'altres. En aquest sentit, una de les característiques més destacables de Catalunya és la importància que representa l'estalvi personal, el que realitzen les famílies del conjunt de la seva renda un cop pagats els impostos, en el conjunt de l'estalvi del país. Es considera que l'estalvi personal és un element clau per al finançament de l'economia catalana, ja que suposa la meitat de l'estalvi total dels agents econòmics i arriba a representar un 10% del seu PIB.

Per tant, resulta imprescindible disposar d'un bon sistema financer per tal de canalitzar de manera adequada aquest alt volum d'estalvi i assegurar, així, el creixement futur del país. Tot i això, és veritat que les limitacions competencials de la Generalitat li deixen un marge estret en matèria d'ordenació del sistema financer. Però cal aprofitar les esclerxes que encara li resten per tal de desenvolupar una política valenta i decidida en aquest sector.

Cal recordar que pel que fa a les caixes, l'Estatut dona competències exclusives a la Generalitat i que aquestes entitats són un dels fets diferencials del nostre país. Efectivament, les caixes d'estalvis tenen Catalunya com la regió de referència a l'Estat espanyol: a Catalunya es concentren el 25,03% dels dipòsits del conjunt de totes les caixes d'estalvis espanyoles, el 24,32% dels crèdits i el 24,26% de les oficines. D'altra banda, el pes de les caixes dins del conjunt del sistema financer (bancs, caixes i cooperatives) és